

**Ministerstvo životného prostredia
Slovenskej republiky**

Operačný program Kvalita životného prostredia

na obdobie 2014-2020

**Verzia 1.0
19. 3. 2014**

Obsah

1. Stratégia operačného programu.....	4
1.1 Stratégia OP pre prínos k stratégii EÚ pre inteligentný, udržateľný a inkluzívny rast a na dosiahnutie ekonomickej, sociálnej a územnej súdržnosti.....	4
1.1.1 Popis stratégie OP z hľadiska prínosu k stratégii Európa 2020 a k dosiahnutiu ekonomickej, sociálnej a územnej súdržnosti.....	4
1.1.2 Zdôvodnenie výberu tematických cieľov a príslušných investičných priorít.....	31
1.2 Zdôvodnenie finančnej alokácie.....	36
2. Opis prioritných osí operačného programu	42
2.1 PRIORITNÁ OS 1: UDRŽATEĽNÉ VYUŽÍVANIE PRÍRODNÝCH ZDROJOV PROSTREDNÍCTVOM ROZVOJA ENVIRONMENTÁLNEJ INFRAŠTRUKTÚRY	42
2.1.0 Fond, kategória regiónu a základ pre výpočet podpory Únie	42
2.1.1 INVESTIČNÁ PRIORITA 1 Prioritnej osi 1: <i>Investovanie do sektora odpadového hospodárstva s cieľom splniť požiadavky environmentálneho acquis Únie a pokryť potreby, ktoré členské štáty špecifikovali v súvislosti s investíciami nad rámec uvedených požiadaviek</i>	42
2.1.2 INVESTIČNÁ PRIORITA 2 Prioritnej osi 1: Investovanie do sektora vodného hospodárstva s cieľom splniť požiadavky environmentálneho acquis Únie a pokryť potreby, ktoré členské štáty špecifikovali v súvislosti s investíciami nad rámec uvedených požiadaviek	48
2.1.3 INVESTIČNÁ PRIORITA 3 Prioritnej osi 1: Ochrana a obnova biodiverzity a pôdy a podpora ekosystémových služieb, a to aj prostredníctvom sústavy Natura 2000 a zelenej infraštruktúry	58
2.1.4 INVESTIČNÁ PRIORITA 4 Prioritnej osi 1: <i>Prijatie opatrení na zlepšenie mestského prostredia, revitalizácie miest, oživenia a dekontaminácie opustených priemyselných areálov (vrátane oblastí, ktoré prechádzajú zmenou), zníženie miery znečistenia ovzdušia a podpory opatrení na zníženie hluku</i>	65
2.1.5 Výkonnostný rámec Prioritnej osi 1	74
2.1.6 Kategórie intervencie.....	74
2.1.7 Súhrn plánovaného využitia technickej pomoci vrátane, ak je to vhodné, akcií na posilnenie administratívnej kapacity orgánov zapojených do riadenia a kontroly programu a prijímateľov (ak je to vhodné)	75
2.2 PRIORITNÁ OS 2: ADAPTÁCIA NA NEPRIAZNIVÉ DÔSLEDKY ZMENY KLÍMY SO ZAMERANÍM NA OCHRANU PRED POVODŇAMI.....	76
2.2.0 Fond, kategória regiónu a základ pre výpočet podpory Únie.....	76
2.2.1 INVESTIČNÁ PRIORITA 1 Prioritnej osi 2: <i>Podpora investícií na prispôsobovanie sa zmene klímy vrátane ekosystémových prístupov</i>	76
2.2.2 Výkonnostný rámec Prioritnej osi 2.....	86
2.2.3 Kategórie intervencií	86
2.2.4 Súhrn plánovaného využitia technickej pomoci vrátane, ak je to vhodné, akcií na posilnenie administratívnej kapacity orgánov zapojených do riadenia a kontroly programu a prijímateľov (ak je to vhodné)	87
2.3 PRIORITNÁ OS 3: PODPORA RIADENIA RIZÍK, RIADENIA MIMORIADNYCH UDALOSTÍ A ODOLNOSTI PROTI MIMORIADNYM UDALOSTIAM OVPLYVNENÝMI ZMENOU KLÍMY	88
2.3.0 Fond, kategória regiónu a základ pre výpočet podpory Únie.....	88

2.3.1	INVESTIČNÁ PRIORITA 1 Prioritnej osi 3: <i>Podpora investícií na riešenie osobitných rizík, zabezpečiť predchádzanie vzniku katastrof a vyvíjanie systémov zvládania katastrof</i>	88
2.3.2	Výkonnostný rámec Prioritnej osi 3	98
2.3.3	Kategórie intervencií	98
2.3.4	Súhrn plánovaného využitia technickej pomoci vrátane, ak je to vhodné, akcií na posilnenie administratívnej kapacity orgánov zapojených do riadenia a kontroly programu a prijímateľov (ak je to vhodné)	99
2.4	PRIORITNÁ OS 4: ENERGETICKÝ EFEKTÍVNE NÍZKOUHLÍKOVÉ HOSPODÁRSTVO.....	100
2.4.0	Fond, kategória regiónu a základ pre výpočet podpory Únie	100
2.4.1	INVESTIČNÁ PRIORITA 1 PRIORITNEJ OSI 4: <i>Podpora výroby a distribúcie energie z obnoviteľných zdrojov</i>	100
2.4.2	INVESTIČNÁ PRIORITA 2 PRIORITNEJ OSI 4: <i>Podpora energetickej efektívnosti a využívania energie z obnoviteľných zdrojov v podnikoch</i>	108
2.4.3	INVESTIČNÁ PRIORITA 3 PRIORITNEJ OSI 4: <i>Podpora energetickej efektívnosti, inteligentného riadenia energie a využívania energie z obnoviteľných zdrojov vo verejných infraštruktúrach, vrátane verejných budov a v sektore bývania</i>	113
2.4.4	INVESTIČNÁ PRIORITA 4 PRIORITNEJ OSI 4: <i>Podpora nízkouhlíkových stratégií pre všetky typy území, najmä pre mestské oblasti, vrátane podpory udržateľnej multimodálnej mestskej mobility a adaptačných opatrení, ktorých cieľom je zmiernenie zmeny klímy</i>	117
2.4.5	INVESTIČNÁ PRIORITA 5 PRIORITNEJ OSI 4: <i>Podpora využívania vysoko účinnej kombinovanej výroby tepla a elektrickej energie na základe dopytu po využiteľnom teple</i>	124
2.4.6	Výkonnostný rámec prioritnej osi 4	128
2.4.7	Kategórie intervencií	128
2.4.8	Prípadný prehľad o plánovanom použití technickej pomoci a v prípade potreby aj aktivity na posilnenie administratívnej kapacity orgánov a prijímateľov, ktorí sú zapojení do riadenia a kontroly programu (podľa prioritnej osi)	130
2.5	PRIORITNÁ OS 5: TECHNICKÁ POMOC	131
2.5.0	Fond a kategória regiónu	131
2.5.1	Špecifické ciele investičnej priority a očakávané výsledky	131
2.5.2	Oprávnené aktivity	133
2.5.3	Kategórie intervencií	136
3.	Finančný plán operačného programu	137
3.1	Prehľad podľa jednotlivých rokov, celková výška finančných prostriedkov navrhovaných na podporu z jednotlivých fondov s vymedzením zodpovedajúcej výšky výkonnostnej rezervy	137
3.2	Finančný plán operačného programu, ktorý stanovuje celkovú výšku finančných prostriedkov na programové obdobie 2014 -2020 z každého fondu ako aj výšku národného spolufinancovania na úrovni programu a jednotlivých prioritných osí.....	138
3.3	Indikatívna alokácia na podporu cieľov zmeny klímy (čl. 24(5) VNR).....	140
4.	Integrovaný prístup k územnému rozvoju	141
4.1	Miestny rozvoj vedený komunitou	141
4.2	Trvalo udržateľný mestský rozvoj.....	141
4.3	Integrovaná územná investícia (ITI)	141

4.4	Opatrenia pre medzinárodné a nadnárodné akcie v rámci operačného programu, ktorých prijímatelia sa nachádzajú aspoň v jednom inom štáte	141
4.5	Prínos plánovaných aktivít v rámci programu pre stratégie pre makroregióny a morské oblasti na základe potrieb oblasti programu identifikovaných členským štátom.....	141
5.	Špecifické potreby geografických oblastí najviac postihnutých chudobou alebo cieľových skupín najviac ohrozených diskrimináciou alebo sociálnym vylúčením	142
6.	Špecifické potreby geografických oblastí so závažne a trvalo znevýhodnenými prírodnými alebo demografickými podmienkami	142
7.	Orgány a subjekty zodpovedné za riadenie, kontrolu a audit a úlohy príslušných partnerov.....	143
7.1	Identifikácia príslušných orgánov a subjektov	143
7.2	Zapojenie príslušných partnerov do prípravy operačného programu a úlohy partnerov v rámci implementácie, monitorovania a hodnotenia operačného programu	143
7.2.1	Úloha príslušných partnerov pri príprave, implementácii, monitorovaní a hodnotení operačného programu	143
8.	Koordinácia s inými programami a finančnými nástrojmi	148
9.	Ex ante kondicionality	155
8.1	Identifikácia príslušných ex ante kondicionalít a vyhodnotenie ich plnenia.....	155
10.	Opatrenia na zníženie administratívnej náročnosti pre prijímateľov	183
11.	Horizontálne princípy	185
11.1	Udržateľný rozvoj.....	185
11.2	Rovnosť príležitostí a nediskriminácia.....	186
11.3	Rovnosť medzi ženami a mužmi	187
12.	Samostatné prvky	188
12.1	Zoznam veľkých projektov	188
12.2	Výkonnostný rámec operačného programu.....	189
12.3	Zapojenie príslušných partnerov do prípravy operačného programu a úlohy partnerov v rámci implementácie, monitorovania a hodnotenia operačného programu	190
12.3.1	Zoznam členov Pracovnej skupiny pre prípravu operačného programu Kvalita životného prostredia.....	190
13.	Prílohy.....	192
13.1	Výsledky realizácie, skúsenosti a poučenia z programového obdobia 2007 – 2013.....	192
13.2	Záverečná správa z ex ante hodnotenia OP KŽP	204
13.3	Použité skratky	205
13.4	Kódy kategórií intervencií použitých v rámci OP KŽP	206

1. Stratégia operačného programu

1.1 Stratégia OP pre prínos k stratégii EÚ pre inteligentný, udržateľný a inkluzívny rast a na dosiahnutie ekonomickej, sociálnej a územnej súdržnosti

1.1.1 Popis stratégie OP z hľadiska prínosu k stratégii Európa 2020 a k dosiahnutiu ekonomickej, sociálnej a územnej súdržnosti

OP KŽP predstavuje programový dokument SR pre čerpanie pomoci zo štrukturálnych fondov EÚ a Kohézneho fondu v programovom období 2014 – 2020 v oblasti udržateľného a efektívneho využívania prírodných zdrojov, zabezpečujúceho ochranu životného prostredia, aktívnu adaptáciu na zmenu klímy a podporu energeticky efektívneho nízkouhlíkového hospodárstva.

Stratégia OP KŽP, t.j. výber tematických cieľov a príslušných investičných priorít, ako aj vymedzenie špecifických cieľov, výsledkov a typov aktivít, bola stanovená tak, aby:

- podporovala napĺňanie priorít stratégie Európa 2020 a prispievala k plneniu cieľov Národného programu reforiem Slovenskej republiky („NPR SR“), ako aj požiadaviek vyplývajúcich z legislatívy EÚ v oblasti energetiky a životného prostredia;
- rešpektovala potreby a výzvy na národnej, resp. regionálnej úrovni, na ktoré je nutné reagovať a zamerať sa na ich riešenie s cieľom zabezpečenia udržateľného a efektívneho využívania prírodných zdrojov, vrátane zdrojov energetických.

Základnými východiskami pri identifikovaní relevantných tematických cieľov a investičných priorít OP KŽP teda boli:

- strategické dokumenty na úrovni EÚ a SR v oblasti politiky súdržnosti (stratégia Európa 2020 a NPR SR),
- požiadavky, záväzky, priority a ciele vyplývajúce z koncepčných dokumentov a príslušných právnych predpisov EÚ a SR v oblasti energetickej efektívnosti a využívania obnoviteľných zdrojov energie, ako aj ochrany životného prostredia (tzv. environmentálne acquis),
- vykonané analýzy súčasného stavu životného prostredia a energetiky na národnej, resp. regionálnej úrovni,

a to pri zohľadnení:

- odporúčaní Európskej komisie (ďalej len „EK“) uvedených v Pozičnom dokumente EK k vypracovaniu Partnerskej dohody a programov na Slovensku na roky 2014 – 2020 ako aj Partnerskej dohody SR na roky 2014 - 2020,
- skúseností a ponaučení zo súčasného programového obdobia 2007 – 2013, vyplývajúcich z implementácie Operačného programu Životné prostredie a Operačného programu Konkurencieschopnosť a hospodársky rast za oblasť energetiky (viď príloha č. [13.1](#)),
- záverov a odporúčaní z ex ante hodnotenia OP KŽP (viď príloha č. [13.2](#)).

Globálnym cieľom OP KŽP je podporiť trvalo udržateľné a efektívne využívanie prírodných zdrojov, zabezpečujúce ochranu životného prostredia, aktívnu adaptáciu na zmenu klímy a podporu energeticky efektívneho nízkouhlíkového hospodárstva.

S cieľom dosiahnutia uvedeného globálneho cieľa boli do investičnej stratégie OP KŽP zahrnuté tri základné tematické ciele¹, a to:

- *Podpora prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo vo všetkých sektoroch (tematický cieľ 4)*
- *Podpora prispôsobovania sa zmene klímy, predchádzanie a riadenie rizika (tematický cieľ 5)*
- *Zachovanie a ochrana životného prostredia a podpora efektívneho využívania zdrojov (tematický cieľ 6)*

Charakteristika stratégie OP KŽP z hľadiska príspevku k dosiahnutiu priorít stratégie Európa 2020

Za základné východisko investičnej stratégie OP KŽP možno považovať priority definované v dokumente Európa 2020 - Stratégia na zabezpečenie inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu (ďalej aj „stratégia Európa 2020“), prijatom oznámením Komisie KOM (2010) 2020 z 3. marca 2010:

- Inteligentný rast: vytvorenie hospodárstva založeného na znalostiach a inovácii;
- Udržateľný rast: podporovanie ekologickejšieho a konkurencieschopnejšieho hospodárstva, ktoré efektívnejšie využíva zdroje;
- Inkluzívny rast: podporovanie hospodárstva s vysokou mierou zamestnanosti, ktoré zabezpečí sociálnu a územnú súdržnosť.

Celkové zameranie investičnej stratégie OP KŽP a z neho vyplývajúci výber tematických cieľov, ktoré sú jej súčasťou, má priamu súvislosť s jednou z troch základných priorít stratégie Európa 2020, a to „*Udržateľný rast: podpora ekologickejšieho a konkurencieschopnejšieho hospodárstva, ktoré efektívnejšie využíva zdroje*“.

Stratégia OP KŽP je zvolená tak, aby prostredníctvom výberu tematických cieľov a im zodpovedajúcich investičných priorít, ako aj prostredníctvom špecifických cieľov v ich rámci umožňovala podporiť udržateľný rast, a teda konkrétne umožňovala:

- dosiahnuť environmentálne udržateľné využívanie jednotlivých zložiek životného prostredia, najmä podporou investičných priorít v rámci TC 6;
- prispieť k efektívnejšiemu využívaniu prírodných zdrojov a udržateľnému hospodáreniu s nimi;
- prispieť k efektívnejšiemu využívaniu energetických zdrojov prostredníctvom investičných priorít zameraných na podporu energetickej efektívnosti v podnikoch, ako aj verejných infraštruktúrach v rámci TC 4;
- podporiť udržateľné využívanie energetických zdrojov prostredníctvom investičných priorít zameraných na podporu využívania obnoviteľných zdrojov energie v rámci TC 4;
- podporovať technológie priaznivé vo vzťahu k životnému prostrediu a tým zmierňovať zhoršovanie jeho kvality, a to prostredníctvom investičných priorít v rámci TC 4 a TC 6;

¹ Podľa čl. 9 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013 zo 17. decembra 2013, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom фонде regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom фонде, Kohéznom фонде, Európskom poľnohospodárskom фонде pre rozvoj vidieka a Európskom námornom a rybárskom фонде a ktorým sa stanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom фонде regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom фонде, Kohéznom фонде a Európskom námornom a rybárskom фонде, a ktorým sa zrušuje nariadenie Rady (ES) č. 1083/2006 (ďalej aj „všeobecné nariadenie“)

- zabezpečiť vhodné podmienky pre život obyvateľov a hospodárske aktivity predchádzaním rizík vyplývajúcich zo zmien klímy, a to najmä prostredníctvom investičných priorít v rámci TC 5.

Z uvedeného vyplýva, že investičná stratégia OP KŽP je stanovená tak, aby smerovala k podpore udržateľného rastu, t.j. zabezpečeniu environmentálnej udržateľnosti hospodárskeho rozvoja a „zeleného“ ekonomického rastu, vyznačujúceho sa kvalitnou environmentálnou infraštruktúrou a umožňujúceho zachovanie vyhovujúceho stavu jednotlivých zložiek životného prostredia aj pre budúce generácie.

Zameranie stratégie OP KŽP je tak v súlade s prioritami stratégie Európa 2020, ktorá o. i. zdôrazňuje, že je dôležité, aby politiky na podporu ekonomického rastu boli dlhodobou udržateľné, a to nielen finančne a sociálne, ale aj environmentálne. Jeden zo spôsobov podpory dlhodobej konkurencieschopnosti je politika tzv. zeleného rastu, ktorá sa stala jednou z priorít stratégie Európa 2020, ako aj OECD.

Základom konceptu zeleného rastu je oddelenie ekonomického rastu od spotreby prírodných zdrojov a využitie potenciálu eko-inovácií na posilnenie ekonomického rastu a tvorbu nových pracovných miest prostredníctvom nasledujúcich kanálov:

- Produktivita: zavádzanie ekologických technológií s vyššou efektívnosťou využitia zdrojov, nižšou spotrebou energie, nižšou produkciou odpadu znižujú celkové náklady na medzispotrebu a zvyšujú pridanú hodnotu a konkurencieschopnosť podnikov
- Inovácie a nové trhy: eko-inovácie vytvárajú nový rastúci trh so širokým uplatnením pre podniky dodávajúce ekologické technológie, tovary, služby a materiály, vrátane vytvárania potenciálu pre nové pracovné príležitosti
- Dôvera a stabilita: vďaka lepšej predvídateľnosti a stabilite opatrení na riešenie environmentálnych problémov, menšie výkyvy v cenách prostriedkov a podpora fiškálnej konsolidácie, napríklad prehodnotením zloženia a efektívnosti verejných výdavkov a zvýšením výnosov vďaka spoplatneniu znečisťovania.

Hlavným predpokladom dosiahnutia efektov zeleného rastu je sprístupnenie všetkých zmienených kanálov, čo je možné iba za predpokladu integrovaného a výsledkovo orientovaného riadenia politik, ktoré je základom zeleného rastu.

Koncept zeleného rastu², jeho ciele a opatrenia sú koncentrované do 4 kľúčových oblastí:

- Environmentálna a zdrojová produktivita ekonomiky: uhlíková náročnosť a energetická účinnosť, produktivita a efektívnosť zdrojov, multifaktorová produktivita
- Základňa prírodných zdrojov – prírodný kapitál: obnoviteľné zdroje: voda, lesy, ryby; neobnoviteľné zdroje, biodiverzita a ekosystém
- Environmentálne rozmery kvality života: environmentálne zdravie a riziká, environmentálne služby a občianska vybavenosť
- Politické reakcie a ekonomické možnosti: technológie a inovácie, environmentálne výroby a služby, medzinárodné prevody a investície, tréningy a rozvoj zručností.

K naplneniu hlavných cieľov stratégie Európa 2020 prispievajú aj investičné priority a intervencie navrhované v rámci TC 5, ktoré predstavujú nástroj na zvládanie očakávaných výziev súvisiacich so zmenou klímy. Tieto priority a intervencie tiež prihlasujú na priority Stratégie EÚ pre podunajský región (ďalej aj „Dunajská stratégia“), konkrétne na I. pilier „Prepojenie dunajského regiónu“ a II. pilier Ochrana životného prostredia v dunajskom regióne v prioritných oblastiach:

² http://www.oecd.org/document/10/0,3746,en_2649_37465_47983690_1_1_1_37465,00.html

- 2. podpora udržateľných zdrojov energie
- 4. obnova a udržanie kvality vôd
- 5. riadenie enviromentálnych rizík
- 6. ochrana biodiverzity, krajiny a kvality vzduchu a pôdy

Stratégia OP KŽP svojimi intervenciami v rámci TC 4 prispieva aj k napĺňaniu merateľných cieľov Stratégia Európa 20 *pre oblasť klímy a energie*, a to „20/20/20“ (t.j. znížiť emisie skleníkových plynov o minimálne 20 % v porovnaní s úrovňami z roku 1990 alebo o 30 % v prípade priaznivých podmienok; zvýšiť podiel obnoviteľných zdrojov energie na konečnej spotrebe energie o 20 % a znížiť spotrebu energie o 20 %).

Investičná stratégia OP KŽP má potenciál prispieť tiež k inteligentnému rastu, ktorý podporuje vytvorenie hospodárstva založeného na znalostiach a inovácii, a preto patrí k prioritám stratégie Európa 2020.

Uvedený potenciál sa prejavuje najmä v rámci TC 4, keďže investície zamerané na nižšie využívanie uhlíka a efektívnejšie využívanie zdrojov v priemysle sú prepojené na výskum a inovácie, takže podpora prechodu na energeticky efektívne nízkouhlíkové hospodárstvo je uplatňovaná aj v intenciách hlavnej iniciatívy „*Únia inovácií*“, čím dochádza k prepojeniu vzájomne sa dopĺňajúcich priorít inteligentného a udržateľného rastu.

Investičná stratégia OP KŽP svojím zameraním na podporu rozvoja dostupnosti a kvality environmentálnej infraštruktúry ako jedného z faktorov ovplyvňujúcich úroveň rozvoja regiónov a životnú úroveň obyvateľstva a napomáhajúcich sociálnej inklúzii zároveň prispieva k inkluzívnemu rastu ako jednému z cieľov stratégie Európa 2020.

Investičná stratégia OP KŽP rovnako vychádza z potreby plnenia základných cieľov **Národného programu reforiem SR**, ktorý bol vypracovaný na základe požiadavky Európskej rady, aby členské štáty identifikovali svoje najdôležitejšie makro-štrukturálne prekážky rastu a navrhli politiky na ich odstraňovanie s cieľom zabezpečiť vhodné podmienky pre udržateľný a vyvážený rozvoj a rast zamestnanosti.³

Investičná stratégia OP KŽP je svojím celkovým zameraním a zodpovedajúcim výberom tematických cieľov priamo previazaná s NPR SR, a to nielen z dôvodu, že základná infraštruktúra, ktorej súčasťou je aj environmentálna infraštruktúra, predstavujúca predmet podpory TC 6, je v rámci NPR SR zaradená medzi hlavné ciele podpory z fondov EÚ, ale najmä z dôvodu, že v súlade s NPR SR „*dôraz bude SR klásť na zelený rast s cieľom využívať čistejšie zdroje rastu a rozvíjať zelený priemysel, služby, technológie a pracovné miesta.*“

Z pohľadu NPR SR je ako jedna z prioritných oblastí špecificky zmienená *Environmentálna udržateľnosť a energetika*, čím NPR SR stanovuje cieľ znížiť do roku 2020 emisie skleníkových plynov mimo sektora v Systéme obchodovania s emisnými kvótami (ďalej aj „ETS“) o 13 % v porovnaní s úrovňami v roku 2005 (pričom v strednodobom horizonte bude prehodnotená ambicióznosť emisného cieľa), ako aj zvýšiť podiel obnoviteľných zdrojov energie na konečnej spotrebe energie na 14 % a znížiť konečnú energetickú spotrebu o 11 % oproti priemeru rokov 2001 – 2005.

³ NPR 2011 – 2014 bol schválený uznesením vlády SR č. 256 z 20. apríla 2011 a opakovane aktualizovaný na súčasne platný NPR 2013, schválený uznesením vlády SR č. 198 z 24. apríla 2013. V súvislosti so zameraním podpory z fondov EÚ v rámci politiky súdržnosti sú v rámci NPR SR stanovené tri základné ciele, ktoré sú kľúčové pre rozvoj slovenskej ekonomiky a vyžadujú si značné finančné prostriedky, a to:

- základná infraštruktúra;
- ľudské zdroje, zamestnanosť a sociálna inklúzia;
- veda, výskum a inovácie s dôrazom na zelený rast.

Cieľ SR pre energetickú efektívnosť bol na obdobie rokov 2014 – 2020 upravený v zmysle požiadaviek novej európskej legislatívy, ktorú reprezentuje smernica 2012/27/EÚ o energetickej efektívnosti a bol prezentovaný v rámci NPR 2013. Pri stanovení cieľa sa vychádzalo z referenčného scenára PRIMES z roku 2007. Základ cieľa je 1,5 % z konečnej energetickej spotreby bez spotreby dopravy za roky 2010 až 2012. Kumulovaný cieľ pre obdobie rokov 2014 – 2020 je 130 690 TJ (3,12 Mtoe), čo znamená úspory energie dosiahnuté v rokoch 2014 – 2020, o ktoré sa zníži aj konečná energetická spotreba v roku 2020 voči referenčnému scenáru PRIMES 2007. Cieľ bol vypočítaný na základe údajov konečnej energetickej spotreby od Štatistického úradu SR (ŠÚ SR). Keďže metodika ŠÚ SR sa líši od metodiky Eurostatu, v budúcnosti bude cieľ prehodnotený aj z pohľadu spresnenia metodiky výpočtu konečnej energetickej spotreby.

V rámci aktualizácie NPR SR v roku 2012 bola definovaná priorita „Zelený rast a energetika“, ktorej princípy boli definované ako politika podpory ekonomického rastu, ktorý je dlhodobý, udržateľný, a to nielen finančne a sociálne, ale aj environmentálne. Politika tzv. zeleného rastu ako jedna z priorít stratégie Európa 2020 aj OECD je smerovaná na využívanie čistejších zdrojov energie, ktoré zabránia environmentálnej degradácii, prechod na nízko-uhlíkové hospodárstvo a postupné znižovanie emisií skleníkových plynov aj znečistenia ovzdušia. Približne 50 % celkových emisií v roku 2010 bolo produkovaných firmami v ETS. V rámci plnenia národných cieľov znižovania emisií skleníkových plynov do roku 2020 bude SR naďalej kontrolovať tvorbu emisií v prevádzkach zaradených do EÚ ETS smerom k definovanému cieľu zníženia o 21 % v porovnaní s rokom 2005.

Opatreniami v rámci TC4 bude podporené široké spektrum aktivít ako napríklad inštalácia zdrojov na využívanie energie z obnoviteľných zdrojov, znižovanie energetickej náročnosti v podnikoch, zlepšovanie energetickej efektívnosti budov, skvalitňovanie dodávky tepla prostredníctvom účinných systémov centralizovaného zásobovania teplom, ako aj aktivity zamerané na podporu propagácie udržateľnej energetiky na národnej, regionálnej a lokálnej úrovni. Tieto opatrenia zohľadňujú aj **odporúčania Rady k národnému programu reforiem Slovenska**⁴, ktoré vzala na vedomie vláda SR uznesením č. 254 zo dňa 30. mája 2013. V rámci týchto odporúčaní boli pre energetickú efektívnosť identifikované dve oblasti a to priemysel a budovy. Tieto odporúčania boli premietnuté do operačného programu v rámci investičných priorít 2 a 3 prioritnej osi 4.

Z pohľadu aktivít v rámci TC4 je OP priamym priemetom merateľných cieľov stratégie Európa 2020 *pre oblasť klímy a energie* a to („20/20/20“) a prioritnej oblasti NPR SR „Zelený rast a energetika“ a zabezpečuje podporu v ich vzájomnej previazanosti a komplexnosti. Podporou zlepšovania energetickej efektívnosti a využívania obnoviteľných zdrojov energie sa zároveň prispieva k prechodu k nízko uhlíkovému hospodárstvu, ktoré sa vyznačuje znižovaním produkcie emisií skleníkových plynov.

Investičná stratégia OP KŽP svojím zameraním na podporu efektívneho využívania zdrojov, podporu prechodu smerom k nízko-uhlíkovému hospodárstvu, zvýšenie využívania energie z obnoviteľných zdrojov a podporu energetickej účinnosti vykazuje aj priamu súvislosť s iniciatívou EÚ „**Európa efektívne využívajúca zdroje**“. Zároveň dochádza aj k prepojeniu s iniciatívou „**Priemyselná politika vo veku globalizácie**“, prispievajúcou k stimulácii investícií zameraných na nižšie využívanie uhlíka a efektívnejšie využívanie zdrojov v celom priemysle. Z hľadiska významnosti je dôležitá synergia s národnými politikami na podporu

⁴Odporúčania Rady ktoré sa týka národného programu reforiem Slovenska na rok 2013 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Slovenska na roky 2012 – 2016

podnikov, so zreteľom na MSP, a to najmä prostredníctvom **Stratégie pre inteligentnú špecializáciu Slovenskej republiky do roku 2020**.

Charakteristika stratégie OP KŽP z hľadiska príspevku k dosiahnutiu ekonomickej, sociálnej a územnej súdržnosti

Kvalita životného prostredia a efektívne využívanie prírodných, a teda aj energetických, zdrojov je jedným z hlavných faktorov regionálneho rozvoja a konkurencieschopnosti. Integrácia kvality životného prostredia a zdrojovej/energetickej efektívnosti do produktívnych investícií zaručí rozumné využitie prostriedkov, zlepšenie výkonnosti hospodárstva a jeho a konkurencieschopnosti, pričom má potenciál zachovávať alebo vytvárať v SR zamestnanosť.

Oblasť zabezpečenia udržateľného a efektívneho využívania prírodných zdrojov, ktorá je predmetom investičnej stratégie OP KŽP, je z hľadiska svojho významu a celkového dopadu na hospodárstvo SR sektorom s osobitým potenciálom na zvýšenie konkurencieschopnosti, vytváranie sekundárnej zamestnanosti a neposlednom rade s veľmi výrazným potenciálom pre ochranu prírodných zdrojov.

Investičné priority v rámci TC 4, 5 a 6, zahrnutých do investičnej stratégie OP KŽP, spájajú zlepšenie kvality životného prostredia a investície do čistých technológií, kladú dôraz na zvýšenie efektívnosti využívania prírodných zdrojov, vrátane energetických zdrojov a na zvýšenie podielu obnoviteľných zdrojov energie na energetickej spotrebe, ako aj na obmedzenie nárastu emisií skleníkových plynov, ktoré je základným preventívnym opatrením na znižovanie nepriaznivých vplyvov zmeny klímy a zároveň ho dopĺňajú podporou adaptačných opatrení zameraných na prispôsobovanie sa zmene klímy, ako aj na posilnenie intervenčných kapacít na zvládanie katastrof vznikajúcich v dôsledku zmeny klímy, najmä povodní, čím zároveň prispievajú k obmedzeniu hospodárskych škôd spôsobených povodňami. Všetky uvedené aspekty sú zároveň prejavom **príspevku investičnej stratégie OP KŽP k hospodárskemu rastu**.

V súvislosti s investičnou stratégiou OP KŽP je potrebné poukázať taktiež na jej príspevok k hospodárskemu rastu, vyplývajúci z podpory zdrojovej/energetickej efektívnosti a rozvoja energetickej a environmentálnej infraštruktúry, ktorá vytvára potenciál pre rozvoj súkromného a verejného sektora, nakoľko vytvára podmienky pre územnú vybavenosť a investovanie. Životné prostredie, kvalita života, úroveň znečistenia, systémy zásobovania energiou, environmentálna infraštruktúra, systémy zásobovania vodou alebo zberu odpadov sú prvkami, ktoré majú dôležitý význam pre priťahnutie investícií, zamestnanosť v regiónoch a možný export.

Základnú infraštruktúru, či už energetickú alebo environmentálnu, ktorej podpora je súčasťou investičnej stratégie OP KŽP, považuje väčšina zahraničných investorov za samozrejmosť, t.j. jej absencia alebo nedostatky v úrovni jej rozvoja robia región menej atraktívnym a môžu v konečnom dôsledku vyústiť do veľkej spoločenskej a hospodárskej straty.

Na význam základnej infraštruktúry pre zabezpečenie hospodárskeho rozvoja poukazuje aj stratégia Európa 2020, v ktorej sa v súvislosti s ponaučeniami vyplývajúcimi zo súčasnej krízy o. i. konštatuje, že „pre niektoré členské štáty je zložitejšie zabezpečiť dostatočné financovanie základnej infraštruktúry, ktorá je potrebná nielen na rozvoj ich vlastných hospodárstiev, ale aj na dosiahnutie ich plnej účasti na vnútornom trhu“. Podobne aj v NPR SR sa priamo zdôrazňuje, že „územie SR vykazuje medzi hlavnými príčinami nerovnomerného rozvoja regiónov a vzniku regionálnych rozdielov práve nedostatočnú vybavenosť územia infraštruktúrou. Preto je snahou SR posilniť svoje postavenie v európskom konkurenčnom prostredí vďaka primerane vybudovanej infraštruktúre“.

Príspevok stratégie OP KŽP k hospodárskemu rastu spočíva v tom, že jednotlivé investičné priority, ktoré sú jej súčasťou:

- môžu zabezpečiť dlhodobú udržateľnosť hospodárskeho rastu prostredníctvom efektívnejšieho využívania prírodných zdrojov, vrátane energetických;
- prispievajú k znižovaniu energetickej náročnosti ekonomiky, a tým k podpore jej konkurencieschopnosti;
- prostredníctvom zvyšovania podielu nízkouhlíkovej a bezuhlíkovej výroby elektriny a podielu obnoviteľných zdrojov energie pri výrobe tepla prispievajú k dlhodobej udržateľnosti energetiky;
- vedú k úsporám na majetku vďaka prevencii environmentálnych rizík, zabezpečeniu ochrany pred katastrofami v dôsledku zmeny klímy, najmä pred povodňami alebo zosuvmi, a tým k obmedzeniu potenciálnych škôd;
- znižujú niektoré druhy hospodárskych nákladov (napr. zdravotné náklady, náklady spojené s odstránením znečistenia alebo náhradou škody);
- prispievajú k znižovaniu zdrojovej náročnosti ekonomiky, o. i. aj podporou opätovného využívania, recyklácie a zhodnocovania odpadov;
- podporujú využívanie zelených technológií v podnikoch, zlepšenie technického vybavenia podnikov zavádzaním BAT;
- stimulujú inovácie (ekoinovácie);
- vytvárajú možnosti pre obnovenie podnikateľskej činnosti v sanovaných lokalitách environmentálnych záťaží;
- napomáhajú vytváraniu podmienok pre investovanie a rozvoj podnikateľských aktivít s následným efektom na tvorbu pracovných miest, vrátane „zelených“ pracovných miest.

Príspevok stratégie OP KŽP k územnému rozvoju regiónov a podpore územnej súdržnosti je možné vyjadriť príspevkom jednotlivých investičných priorít k zabezpečeniu:

- podpory diverzifikácie energetických zdrojov, čím môžu prispieť k obmedzeniu energetickej „zraniteľnosti“ a závislosti regiónov;
- ochrany územia pred následkami miestne obmedzených extrémnych vplyvov zmeny klímy;
- vyváženého rozvoja územia v oblasti pokrytia energetickou a environmentálnou infraštruktúrou;
- možnosti zlepšenia kvality životného prostredia a zdravotného stavu obyvateľstva v regiónoch;
- dostatku zdrojov pitnej a úžitkovej vody, čo priamo ovplyvňuje územný rozvoj regiónov (ide najmä o oblasť krajného východu Slovenska, čiastočne určité oblasti Záhoria, sever a severovýchod územia Slovenska) a prispieva k zamedzeniu migrácie obyvateľstva v dôsledku nepriaznivých životných alebo pracovných podmienok;
- regenerácie poškodeného prírodného prostredia, ochranu, revitalizáciu a obnovu ekosystémov v zaťažených, degradovaných, ako aj chránených územiach s cieľom zlepšiť poskytovanie ekosystémových služieb;
- zmiernenia znečistenia ovzdušia lokálneho charakteru;
- obmedzenia znehodnocovania územia, napr. nelegálnymi skládkami odpadov, prostredníctvom vybudovania infraštruktúry triedeného zberu odpadov;
- spätného začlenenia sanovaného územia pre jeho ďalšie využitie;
- zvýšenia hodnoty, atraktívnosti územia pre ďalšie aktivity, resp. ďalší rozvoj.

Podpora environmentálnej infraštruktúry má okrem priameho vplyvu na stav jednotlivých zložiek životného prostredia aj svoj **sociálny rozmer**, ktorý sa prejavuje najmä v tom, že:

- vybavenosť územia environmentálnou infraštruktúrou zvyšuje jeho atraktivnosť pre obyvateľstvo, má priaznivý dopad na jeho zdravotný stav a životnú úroveň;
- environmentálna infraštruktúra zabezpečuje prístup obyvateľov k základným environmentálnym službám s cieľom zvýšenia životnej úrovne obyvateľstva, zlepšenia zdravotného stavu populácie a zvýšenia priemernej dĺžky života;
- dobudovanie a skvalitnenie environmentálnej infraštruktúry (najmä v oblasti zásobovania obyvateľstva pitnou vodou a čistenia a odvádzania odpadových vôd, ale aj odpadového hospodárstva) a zlepšenie jej prístupnosti prispieva k obmedzeniu sociálneho vylúčenia;
- vytváranie pracovných príležitostí v súvislosti s výstavbou environmentálnej infraštruktúry, ako aj prevádzkovaním environmentálnych služieb prispieva k podpore zamestnanosti.

OP KŽP tak prostredníctvom napĺňania svojich cieľov prispieva nielen k udržateľnému charakteru rastu, ale má potenciál prispieť tiež k inkluzívnemu rastu, ktorý zabezpečí sociálnu a územnú súdržnosť a patrí k prioritám stratégie Európa 2020.

1.1.1.1 Rozvojové potreby a disparity a spôsob ich riešenia v rámci OP

Potreba podporovať nakladanie s odpadmi v súlade s hierarchiou odpadového hospodárstva

Množstvo vyprodukovaných odpadov na Slovensku má kolísavý charakter. V roku 2012 bolo vyprodukovaných takmer 8,7 mil. ton odpadov, čo predstavuje medziročný pokles o cca. 20%. Prevládajúcim spôsobom nakladania s odpadmi v roku 2012 bolo skládkovanie (46%) nasledované materiálovým zhodnocovaním (32%). Energetické zhodnocovanie je v podmienkach SR zanedbateľné, v roku 2012 tvorilo približne 3%.

Tvorba komunálnych odpadov rástla pomalšie než súkromná konečná spotreba. Množstvo vyprodukovaných komunálnych odpadov (ďalej len „KO“) predstavuje v roku 2012 1,747 mil. ton ročne, pričom medziročne došlo k poklesu o 1,1%. Množstvo vyprodukovaných KO má kolísavý, mierne rastúci trend. Produkcia KO na obyvateľa (323 kg/obyv.) je v porovnaní s krajinami EÚ nízka a pod priemerom EÚ. Len približne 13% KO bolo v roku 2012 v SR recyklovaných. Dominantným spôsobom nakladania s KO bolo skládkovanie, ktoré v roku 2012 predstavovalo 74 %. V prípade nakladania so zmesovým KO prevládalo skládkovanie (okolo 86%), energetické zhodnocovanie zmesového KO sa pohybuje na úrovni 13%. Triedený zber odpadov je zavedený vo väčšine obcí, jeho efektívnosť ale nedosahuje vyhovujúce parametre. Môžeme však konštatovať, že úroveň triedeného zberu má stúpajúcu tendenciu.

Produkcia nebezpečných odpadov (ďalej „NO“) v SR má klesajúci trend. V roku 2012 pôvodcovia odpadov odovzdali na zhodnotenie a zneškodnenie osobám oprávneným na nakladanie s NO o cca 2,1% menej NO ako v roku 2011 (371 553,28 t oproti 379 628,73 t v roku 2011). Celkové množstvo vzniknutého nebezpečného odpadu má mierne klesajúci trend, vrátane znižovania množstiev nebezpečného odpadu zneškodňovaného ukladaním na skládky odpadov. Z pohľadu podielu množstva skládkovaných nebezpečných odpadov k množstvu vzniknutých nebezpečných odpadov možno sledovať mierne stúpajúcu tendenciu.

Skutočné množstvá vytriedeného, recyklovaného a inak zhodnoteného odpadu môžu byť vyššie, nakoľko v SR pretrvávajú problémy s evidenciou o množstve vyprodukovaných odpadov a nakladaním s ním.

Podľa smernice EP a Rady 2008/98/ES z 19. novembra 2008 o odpade a o zrušení určitých smerníc (ďalej „Rámcová smernica o odpade“) je SR povinná do roku 2020 zvýšiť prípravu na opätovné použitie a recykláciu odpadu z domácností ako papier, kov, plasty a sklo a podľa možnosti z iných zdrojov, pokiaľ tieto zdroje obsahujú podobný odpad ako odpad z domácností, najmenej na 50 % podľa hmotnosti. Ďalšou podstatnou potrebou v oblasti nakladania s KO je dosiahnuť zníženie množstva biologicky rozložiteľných odpadov (ďalej aj „BRO“) zneškodňovaných na skládkach, a to prostredníctvom aktivít zameraných na zhodnocovanie BRO, ako aj podpory znižovania celkového množstva zmesového KO ukladaného na skládky. V súlade so smernicou Rady 1999/31/ES o skládkach odpadov je cieľom do roku 2020 znížiť množstvo skládkovaných biologicky rozložiteľných na 35% z celkového množstva (hmotnosti) biologicky rozložiteľných KO vzniknutých v roku 1995. Ďalšie ciele, vyplývajúce z práva EÚ, ktoré musí SR v oblasti odpadového hospodárstva plniť, sa vzťahujú na jednotlivé prúdy odpadov - odpady z elektrických a elektronických zariadení, odpady z obalov, použité batérie a akumulátory, staré vozidlá.

Strategickým cieľom odpadového hospodárstva SR je odklon od skládkovania odpadov, resp. znižovanie množstva odpadov ukladaných na skládky a zvýšenie miery zhodnocovania odpadov, predovšetkým recykláciou odpadov. V súlade s uvedeným cieľom, hierarchiou odpadového hospodárstva, cieľmi stanovenými v Programe odpadového hospodárstva SR a Programe prevencie vzniku odpadu, za účelom plnenia požiadaviek vyplývajúcich z environmentálneho acquis sú navrhované aktivity na podporu. V oblasti predchádzania vzniku odpadov hrá dôležitú úlohu zvyšovanie environmentálneho vedomia. Vzhľadom na vysoký podiel biologicky rozložiteľných odpadov v zmesovom komunálnom odpade je aktuálnou potrebou predchádzanie vzniku biologicky rozložiteľných komunálnych odpadov napríklad podporou domáceho kompostovania alebo zariadení na anaeróbny rozklad. Zníženie množstva skládkovaného odpadu súvisí s efektívne fungujúcim triedeným zberom KO, vybudovanou infraštruktúrou na mechanicko-biologické nakladanie so zmesovým KO, vybudovanou infraštruktúrou pre recykláciu a iné zhodnotenie vytriedených odpadov a jednotlivých prúdov odpadov a pre recykláciu nebezpečných odpadov.

Potreba zabezpečenia dobrého stavu vôd a bezpečnej pitnej vody

Na Slovensku bolo vymedzených 1760 vodných útvarov povrchových vôd s celkovou dĺžkou 19 046,2 km. Podľa údajov vo Vodnom pláne Slovenska (2009) je 63,7 % vodných útvarov povrchových vôd vo veľmi dobrom a dobrom ekologickom stave a 95 % v dobrom chemickom stave. Na účely hodnotenia stavu vodných útvarov povrchových vôd pre Vodný plán (2009) bolo monitorovaných 103 lokalít, ostatné vodné útvary boli hodnotené na základe odhadu rizika, či sa dosiahne alebo nedosiahne dobrý stav.

V prípade podzemných vôd bolo na Slovensku vymedzených 101 útvarov podzemných vôd, pričom sa monitoruje 75 z nich (26 útvarov podzemných vôd zasahuje do geotermálnych štruktúr, ktoré nie je možné monitorovať). 62 útvarov podzemných vôd je v dobrom chemickom stave, 13 útvarov podzemných vôd v zlom chemickom stave. Z hľadiska kvantitatívneho stavu bolo 5 útvarov zaradených do zlého kvantitatívneho stavu.

V súlade so zákonom o vodách a smernicou 2000/60/ES EP a Rady z 23. októbra 2000 stanovujúcej rámec pôsobnosti pre opatrenia spoločenstva v oblasti vodného hospodárstva v platnom znení (ďalej aj „RSV“), je potrebné zvýšiť spoľahlivosť hodnotenia a postupne zmonitorovať čo najviac vodných útvarov, resp. lokalít alebo objektov. Určité zlepšenie v monitorovaní nastalo už v období rokov 2009-2012, kedy sa počet monitorovaných lokalít na hodnotenie stavu povrchových vôd zvýšil (na 774). V druhom plánovacom období (2016 – 2021) je však podľa príslušných predpisov potrebné zmonitorovať ostatné doteraz nemonitorované vodné útvary a zvýšiť spoľahlivosť hodnotenia, ako aj opätovne overiť stav vôd, resp. posúdiť či realizované opatrenia boli účinné. Zároveň je potrebné získať

prostredníctvom monitorovania spoľahlivé informácie na navrhnutie nových opatrení na zlepšenie stavu vôd.

V súlade s RSV je cieľom zrealizovať opatrenia na dosiahnutie dobrého stavu všetkých vôd do roku 2015, resp. 2021, najneskôr však do roku 2027. Nástrojom na plnenie cieľov RSV je Vodný plán Slovenska, ktorý zahŕňa plány manažmentu povodí Dunaja a Visly vrátane programov opatrení. Dôležitým nástrojom, umožňujúcim vyhodnocovanie efektívnosti uskutočnených opatrení a v prípade potreby aj prijatie nových opatrení, je monitorovanie stavu povrchových vôd a podzemných vôd, ktoré upravuje vodný zákon v súlade s čl. 8 RSV.

Obrázok 1
Správne územia povodí na národnej úrovni

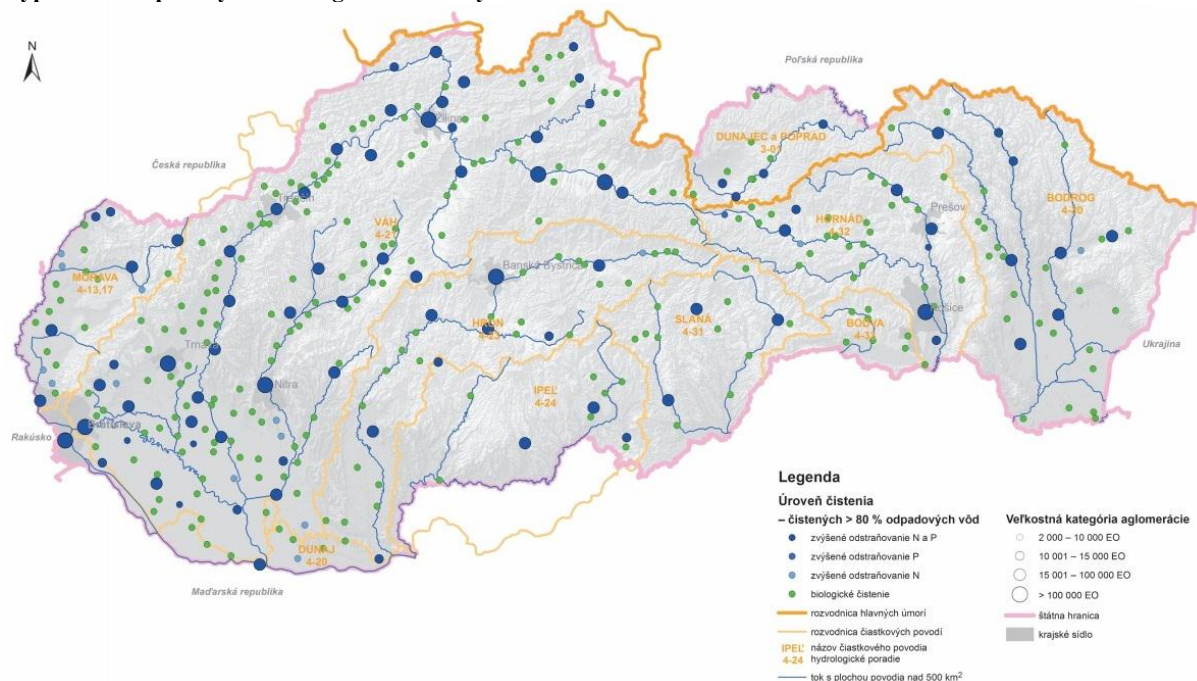
Zdroj: Vodný plán Slovenska, 2009

Jedným z primárnych zdrojov znečistenia povrchových vôd sú nečistené alebo nedostatočne čistené komunálne odpadové vody. Požiadavky vyplývajúce zo Smernice Rady 91/271/EHS na odvádzanie a čistenie komunálnych odpadových vôd pre aglomerácie nad 2 000 ekvivalentných obyvateľov, ktorých splnenie je záväzkom SR voči EÚ do 31.12.2015 neboli v plnej miere naplnené. Z Národného programu SR pre vykonávanie smernice Rady 91/271/EHS o čistení komunálnych odpadových vôd k 31.12. 2010 reportovaného Európskej komisii 30.06.2012 vyplýva, že pre čl. 3 smernice (hodnotenie stokových sietí v aglomeráciách nad 2000 EO) bol dosiahnutý súlad na 86 %, pre čl. 4 smernice (hodnotenie biologického odstraňovania znečistenia na ČOV v aglomeráciách nad 2000 EO) bolo vyhovujúco čistených 83,21 % celkového vyprodukovaného znečistenia v aglomeráciách nad 2000 EO. V súlade s čl. 5 ods. 2 smernice (hodnotenie prísnejšieho odstraňovania znečistenia na ČOV v aglomeráciách nad 10 000 EO) bolo k referenčnému obdobiu čistených 51,51 % celkového vyprodukovaného znečistenia z aglomerácií nad 10 000 EO, čo je oproti požiadavke EÚ o 48,49 % menej. V SR bolo k uvedenému termínu 82 aglomerácií (prevažne z veľkostnej kategórie 2 000 - 5 000 EO), ktoré nemali vyprodukované znečistenie odvádzané na komunálne ČOV. K 31.12.2011 z 237 komunálnych ČOV, ktoré čistili odpadové vody z aglomerácií nad 2 000 EO bol dosiahnutý súlad s čl. 4 smernice pre 222 ČOV. Z 84 ČOV, ktoré čistili odpadové vody z aglomerácií nad 10 000 EO bol dosiahnutý súlad s čl. 5 ods. 2 smernice pre 61 ČOV. V aglomeráciách nad 10 000 EO podľa posledných analýz nastal veľký pokrok v plnení požiadaviek smernice Rady 91/271/EHS. V rámci 81 aglomerácií nad 10 000 EO je 35 aglomerácií v súlade s čl. 3, 4 a 5 smernice; v prípade 35 aglomerácií je zabezpečenie čistenia a odvádzania komunálnych odpadových vôd v procese realizácie

(výstavby stokovej siete a/alebo ČOV); v prípade ďalších 16 aglomerácií s už schváleným spolufinancovaním z KF v rámci OP ŽP sa v blízkej dobe začne s realizáciou stavebných prác a pre ostatné aglomerácie, ktoré majú pripravené projekty a stavebné povolenie sú vytvorené možnosti podpory v rámci OP ŽP. Rovnako v aglomeráciách od 2 000 EO do 10 000 EO nastal pokrok v dosahovaní súladu v odvádzaní a čistení komunálnych odpadových vôd.

Obrázok 2

Vypúšťanie odpadových vôd z aglomerácií – výhľad k roku 2015

Zdroj: Vodný plán Slovenska, 2009

V SR sa zároveň nachádzajú aglomerácie pod 2000 EO v chránených oblastiach a územiach, ktoré vykazujú zlý stav vôd. Z dôvodu ochrany podzemných a povrchových vôd pred znečistenými, alebo nedostatočne čistenými odpadovými vodami je potrebné vykonať opatrenia na likvidáciu resp. eliminovanie znečistenia z bodových zdrojov aj v aglomeráciách pod 2000 EO tam, kde vodný útvar vykazuje zlý stav.

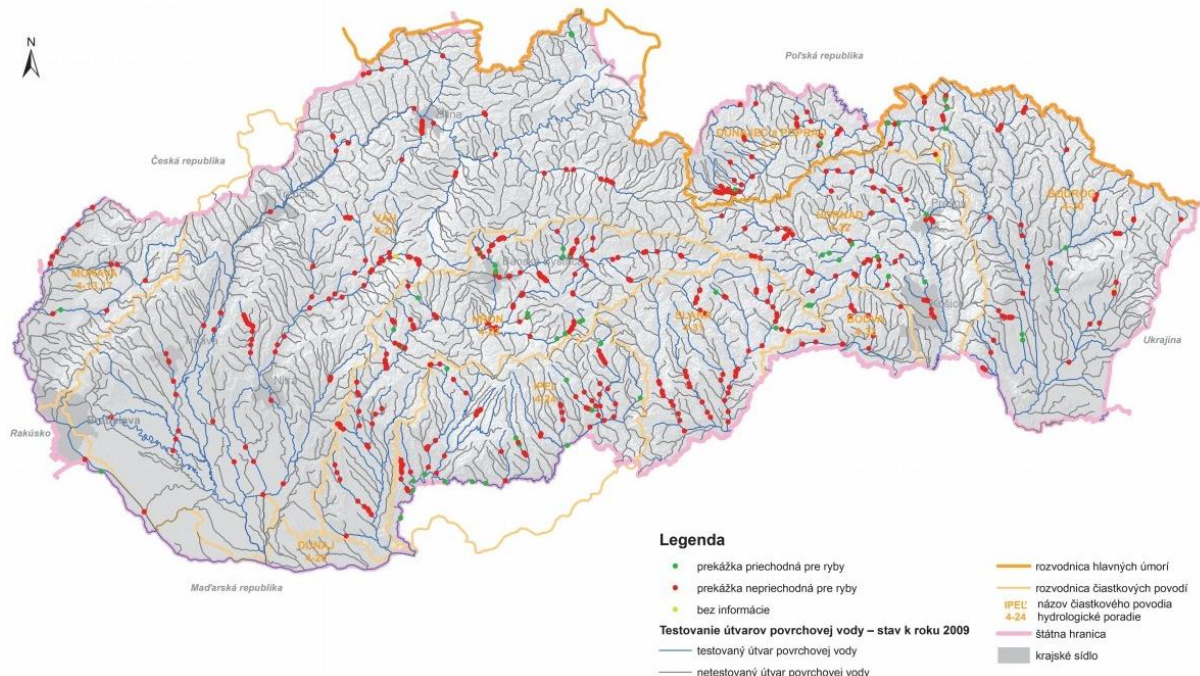
Výhodou SR je dostatok prírodných zdrojov pitnej vody. Na zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou sa prednostne – v podiele viac ako 80 %, využívajú zdroje podzemnej vody a iba 20% pitnej vody pochádza z povrchových zdrojov. Zo záverov laboratórnych rozborov vody v SR vyplýva, že požiadavkám smernice Rady 98/83/ES o kvalite vody určenej na ľudskú spotrebu v platnom znení vyhovovalo len 68 % malých zásobovaných oblastí. Problémom SR je skutočnosť, že zariadenia využívané na úpravu vody sú v prevádzke väčšinou 30 a viac rokov, sú stavebne a najmä technologicky zastarané a používané postupy nezodpovedajú súčasným požiadavkám a trendom. Ich prevádzkovatelia musia vynakladať zvýšené úsilie a finančné prostriedky, aby zabezpečili požadovanú kvalitu vody. Je potrebné prijať opatrenia na zvýšenie bezpečnosti dodávky vody, zvýšenie efektivity a zníženie energetickej náročnosti celého procesu úpravy vody. Za pozitívum v oblasti zásobovania obyvateľstva pitnou vodou však možno považovať každoročný nárast podielu zásobovaných obyvateľov. Počet obcí s verejným vodovodom v roku 2011 dosiahol 2 348 (z celkového počtu 2890 obcí) čo predstavuje 81,2 % z celkového počtu obcí SR.

Analýza stavu vôd vo vodných tokoch poukázala na existenciu hydromorfologických zmien štruktúry koryta tokov vyvolaných vybudovaním stavieb na vodnom toku, ktorá zabraňuje

priechodnosti vodného toku. V čase keď sa tieto stavby na vodných tokoch realizovali, nebola RSV v platnosti. V súčasnosti vzniká potreba zabezpečiť spriechodnenie vzniknutých prekážok na vodnom toku vybudovaním vodných rámp, vodných sklzov a zabezpečiť prirodzený charakter vodného toku tam, kde je to technicky možné a ekonomicky prijateľné.

Obrázok 3

Narušenie pozdĺžnej spojitosti riek a habitatov – rok 2009

Zdroj: Vodný plán Slovenska, 2009

Potreba ochrany a obnovy biologickej diverzity najmä v rámci sústavy Natura 2000 a podpory ekosystémových služieb

SR sa na jednej strane vyznačuje vysokou rozmanitosťou druhov, ekosystémov a krajiny a veľkou rozlohou chránených území, na druhej strane podobne ako iné štáty EÚ čelí rozvojovým aktivitám a nedostatku prostriedkov na ochranu prírodných hodnôt.

Aktuálne záväzky EÚ sú určené v EÚ stratégii biodiverzity do r. 2020. Je to hlavne dobudovanie sústavy Natura 2000 a zabezpečenie primeranej starostlivosti o tieto územia, podpora zelenej infraštruktúry, obnova ekosystémov a ich služieb a zvýšenie účasti sektorov a verejnosti. EÚ stratégia biodiverzity zdôrazňuje tiež partnerstvo a synergiu s inými dohovormi, najmä Dohovorom o biologickej diverzite, Dohovorom o medzinárodnom obchode s ohrozenými druhmi voľne žijúcich živočíchov a rastlín, Ramsarským dohovorom o mokradiach a Dohovorom o ochrane svetového kultúrneho a prírodného dedičstva.

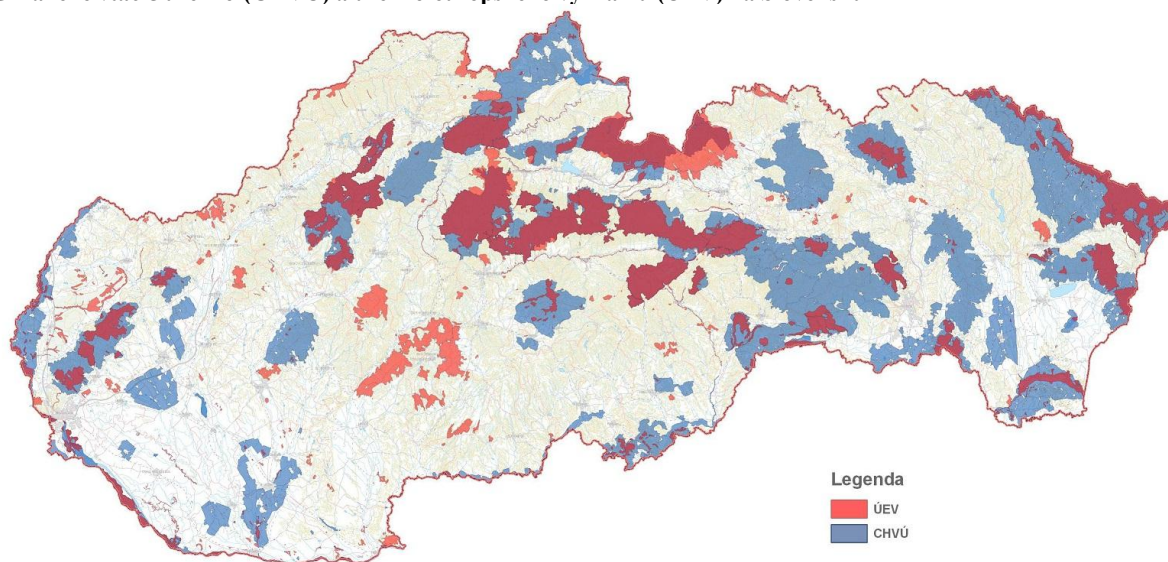
Konečným cieľom je zachovanie resp. dosiahnutie priaznivého stavu biotopov a druhov európskeho významu. Podľa správy podľa čl. 17 smernice Rady 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín (ďalej len „smernica o biotopoch“) z r. 2007 bolo len 18 % biotopov európskeho významu a druhov európskeho významu na Slovensku v priaznivom stave, stav 29 % bol neznámy, ostatné biotopy a druhy boli v nepriaznivom stave. Podľa aktuálnej správy z r. 2013 bolo v priaznivom stave 24 % biotopov a druhov európskeho významu a 17 % v stave neznámom. Cieľ 1 EÚ stratégie biodiverzity - do roku 2020 zlepšiť o 100 % stav biotopov európskeho významu a o 50 % stav druhov európskeho významu“ (vrátane vybraných druhov vtáctva chránených podľa smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/147/ES z 30. novembra 2009 o ochrane voľne žijúceho

vtáctva) bol rozpracovaný na podmienky SR v dokumente Prioritný akčný rámec financovania Natura 2000 v Slovenskej republike pre EÚ programové obdobie 2014-2020 (ďalej len "PAF"), ktorý bol pripravený na základe čl. 8 smernice o biotopoch.

Sústava Natura 2000 je v SR dobudovaná za chránené vtáčie územia (CHVÚ), pre niektoré biotopy a druhy európskeho významu (14 biotopov a 21 druhov v alpskom bioregiónu a 11 biotopov a 21 druhov v panónskom bioregiónu), je však potrebné ešte doplniť územia európskeho významu (ÚEV). Rovnako dôležité je zabezpečenie požadovanej starostlivosti o sústavu Natura 2000, vrátane dopracovania a realizácie dokumentácie ochrany prírody. Podpora zelenej infraštruktúry vrátane územného systému ekologickej stability a posilnenie ekosystémov prispieja nielen k ochrane biodiverzity, ale aj k zmierneniu dôsledkov zmeny klímy a k protipovodňovej ochrane. Uvedené aktivity vyžadujú zapojenie kľúčových subjektov pri riešení otázky ochrany prírody (napr. sektor dopravy, pôdohospodárstva, vlastníci a užívatelia pozemkov), ako aj podporu verejnosti.

Obrázok 4

Chránené vtáčie územia (CHVÚ) a územia európskeho významu (ÚEV) na Slovensku

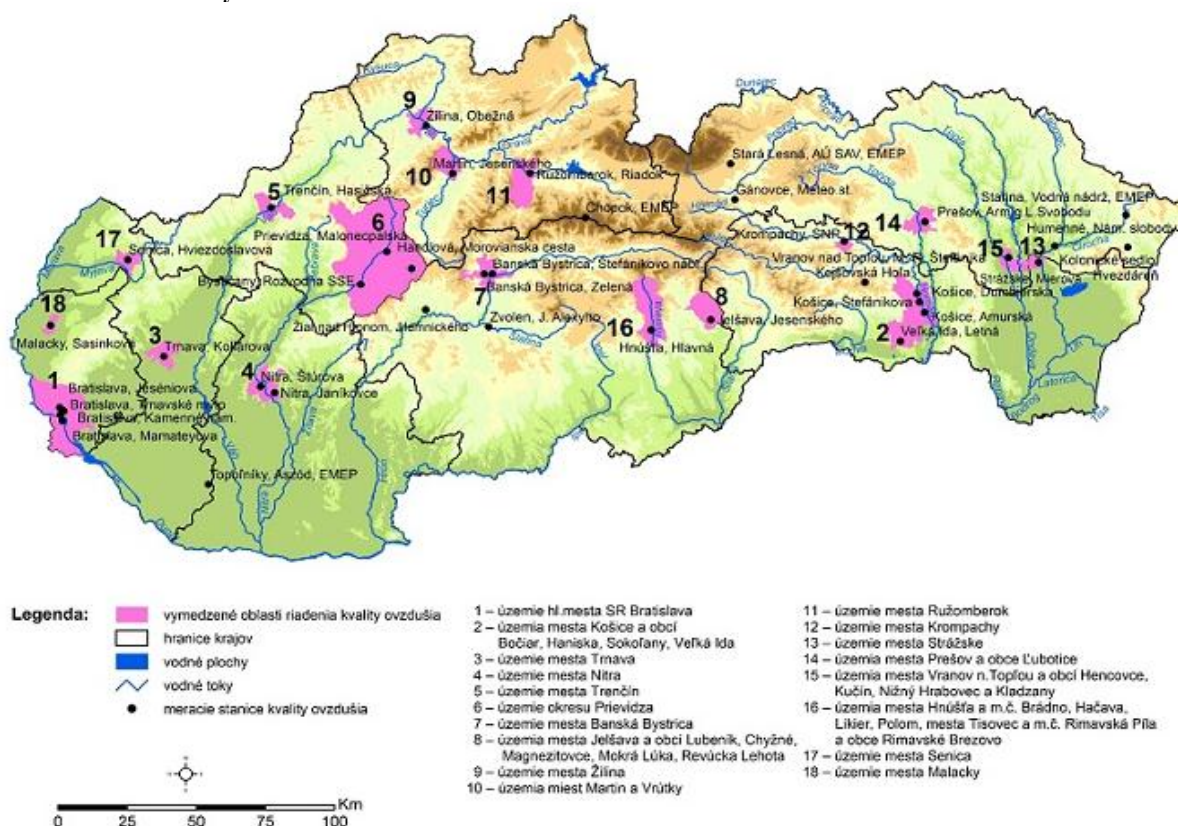
Zdroj: Štátna ochrana prírody SR, Banská Bystrica 2014

Okrem medzinárodných záväzkov ochrany biologickej diverzity je potrebné zohľadniť národnú legislatívu, stratégie a špecifické priority ochrany prírody a krajiny.

Potreba zlepšenia kvality ovzdušia

Z analýzy stavu ovzdušia v SR vyplýva pretrvávajúca nepriaznivá situácia v oblasti kvality ovzdušia, a to aj napriek postupne klesajúcemu trendu v celkovom množstve emisií znečisťujúcich látok do ovzdušia. Z hľadiska imisnej situácie bolo na základe „Hodnotenia kvality ovzdušia v SR“, vykonanom SHMÚ, pre rok 2012 vymedzených 18 oblastí riadenia kvality ovzdušia, v ktorých dochádza k prekračovaniu limitných hodnôt vybraných znečisťujúcich látok. Najvýznamnejším identifikovaným problémom kvality ovzdušia v SR je znečistenie ovzdušia tuhými časticami PM (PM₁₀, PM_{2,5}), ktorý je zdôraznený aj v Národnom programe reforiem a zahrnutý do národnej stratégie pre redukciu PM₁₀ a programov na zlepšenie kvality ovzdušia. Pozornosť je však potrebné venovať aj znečisteniu ďalšími znečisťujúcimi látkami (najmä SO₂, NO_x, VOC, NH₃ a pod).

Obrázok 5
Oblasti riadenia kvality ovzdušia v SR

Zdroj: Hodnotenie kvality ovzdušia v Slovenskej republike 2012, SHMÚ

V súvislosti s problematikou ochrany ovzdušia je na úrovni SR potrebné realizovať opatrenia na implementáciu príslušných predpisov EÚ (smernice EP a Rady č. 2010/75/EÚ z 24. novembra 2010 o priemyselných emisiách – IPKZ; 2008/50/ES z 21. mája 2008 o kvalite okolitého ovzdušia a čistejšom ovzduší v Európe; 2001/81/ES z 23. októbra 2001 o národných emisných stropoch pre určité látky znečisťujúce ovzdušie), ako aj opatrenia na dosiahnutie súladu s požiadavkami pripravovaných nových smerníc: o znížení emisií určitých látok znečisťujúcich ovzdušie a o obmedzení emisií určitých znečisťujúcich látok do ovzdušia zo stredne veľkých spaľovacích zariadení. Dodržiavanie emisných limitov a podmienok prevádzkovania zdrojov znečisťovania ovzdušia je regulované podľa smerníc EÚ. Pre zlepšenie kvality ovzdušia a znižovanie koncentrácií znečisťujúcich látok v ovzduší, ktoré majú vplyv na ľudské zdravie a ekosystémy, je nevyhnutné pokračovať v realizácii opatrení na zlepšovanie technickej infraštruktúry zdrojov znečisťovania ovzdušia – aj tých, ktoré v súčasnosti plnia emisné limity alebo podmienky prevádzkovania a v súlade s požiadavkami na uplatňovanie najlepších dostupných techník (BAT) podporovať opatrenia na ďalšie znižovanie emisií znečisťujúcich látok do ovzdušia, nad rámec minimálnych požiadaviek. Opatrenia realizované prevádzkovateľmi veľkých zdrojov znečistenia ovzdušia budú mať pozitívny vplyv na kvalitu ovzdušia v emisne zaťažných regiónoch.

V súvislosti s realizáciou opatrení v oblasti ochrany ovzdušia majú význam aj aktivity na zvyšovanie informovanosti a vzdelávanie v oblasti znižovania znečisťovania ovzdušia a dosiahnutia jeho lepšej kvality realizáciou potrebných a primeraných opatrení v praxi (napr. zavádzanie BAT, správna prax používania lokálnych kúrenísk).

Predpokladom pre nastavenie účinných opatrení na znižovanie znečisťovania ovzdušia a zlepšovanie jeho kvality je tiež kvalitný a funkčný systém monitorovania ovzdušia, projekcií a

inventarizácie emisií, vrátane inventarizácie zdrojov znečisťovania, ako aj zlepšenie systému reportovania v oblasti kvality ovzdušia.

Sanácia environmentálnych záťaží ako predpoklad opätovného využitia sanovaných lokalít

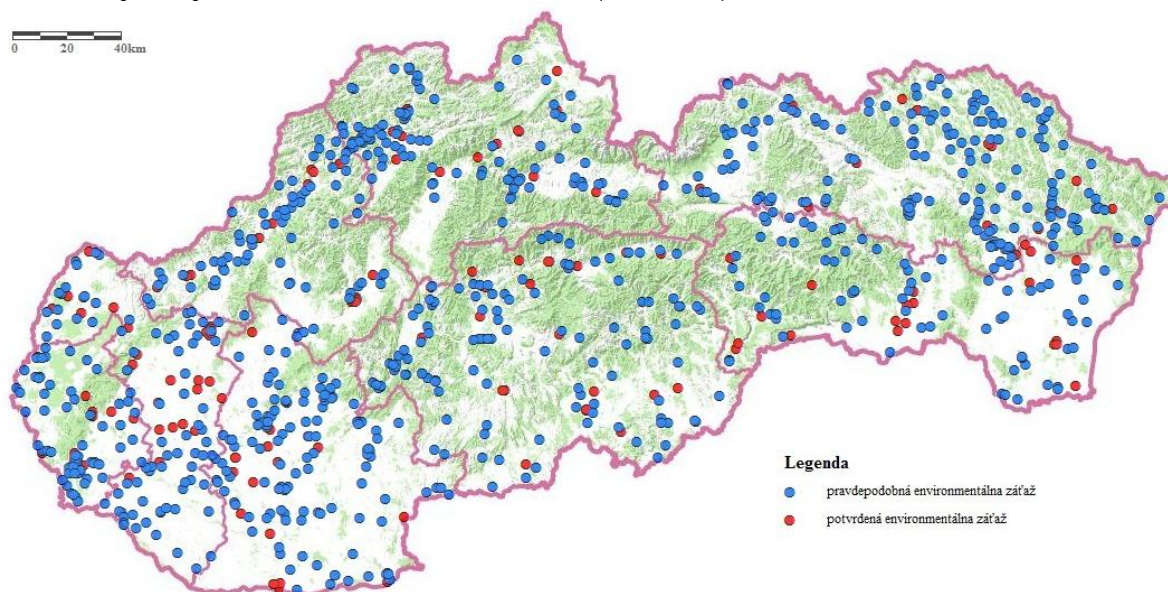
Systematickou inventarizáciou environmentálnych záťaží na území SR bolo zistené, že cca 1200 lokalít predstavuje nebezpečenstvo pre zdravie obyvateľov a životné prostredie, z čoho 250 je vysoko rizikových. V týchto oblastiach dochádzalo k dlhodobým a nekontrolovateľným únikom nebezpečných látok, ktoré kontaminujú jednotlivé zložky ŽP a dokázateľne negatívne ovplyvňujú zdravotný stav obyvateľstva vo svojom okolí.

Vzhľadom na donedávna chýbajúcu právnu úpravu sanácie environmentálnych záťaží v súlade s princípom „znečisťovateľ platí“ ako aj kvôli komplikovaným pravidlám poskytovania štátnej pomoci v oblasti sanácie znečistených území, je v súčasnosti sanovaných len minimum vysoko rizikových environmentálnych záťaží. Z dôvodu permanentného ohrozenia zdravia obyvateľov a kvality ŽP je nevyhnutné pokračovať vo vykonávaní opatrení na ich odstraňovanie.

Zároveň, na základe výsledkov prieskumov a monitorovania environmentálnych záťaží, ktoré tvoria podklady pre aktualizáciu Štátneho programu sanácie environmentálnych záťaží, bude možné po vykonaní sanácie environmentálnych záťaží opätovne využívať tieto lokality pre ďalší hospodársky rozvoj.

Obrázok 6

Potvrdené a pravdepodobné environmentálne záťažé v SR (marec 2014)

Zdroj: Informačný systém environmentálne záťažé (<http://envirozataze.enviroportal.sk>), 2014

Podpora udržateľného využívania prírodných zdrojov prostredníctvom rozvoja environmentálnej infraštruktúry bude v rámci stratégie OP KŽP realizovaná prostredníctvom nasledujúcich investičných priorít:

Tematický cieľ 6 – Zachovanie a ochrana životného prostredia a podpora efektívneho využívania zdrojov

- a) investovanie do sektora odpadového hospodárstva s cieľom splniť požiadavky environmentálneho acquis Únie a pokryť potreby, ktoré členské štáty špecifikovali v súvislosti s investíciami nad rámec uvedených požiadaviek;
- b) investovanie do sektora vodného hospodárstva s cieľom splniť požiadavky environmentálneho acquis Únie a pokryť potreby, ktoré členské štáty špecifikovali v súvislosti s investíciami nad rámec uvedených požiadaviek;
- d) ochrana a obnova biodiverzity a pôdy a podpora ekosystémových služieb, a to aj prostredníctvom sústavy Natura 2000 a zelenej infraštruktúry;
- e) prijatie opatrení na zlepšenie mestského prostredia, revitalizácie miest, oživenia a dekontaminácie opustených priemyselných areálov (vrátane oblastí, ktoré prechádzajú zmenou), zníženie miery znečistenia ovzdušia a podpory opatrení na zníženie hluku.

Zmena klímy, jej dôsledky a potreba aktívnej adaptácie

Slovenská republika rovnako ako ostatné krajiny sveta stále častejšie podlieha rizikám vyplývajúcich a súvisiacich so zmenou klímy. Z národných správ SR o zmene klímy, ktoré sú vypracovávané v rámci plnenia záväzkov podľa článku 4 a 12 Rámcového dohovoru OSN o zmene klímy a Kjótskeho protokolu vyplýva, že zmena klímy prinesie častejší výskyt vln horúčav s dennými priemermi teploty vzduchu nad 24°C a tiež častejší výskyt a väčšiu individuálnu dobu trvania suchých období. Dlhšie suché periódny spôsobujú na viacerých územiach problémy dostupnosťou pitnej vody z miestnych zdrojov. Z tohto dôvodu je v takýchto deficitných územiach potrebné vyhľadať, overiť a zabezpečiť spoľahlivé zdroje pitnej i úžitkovej vody. Pre plánovanie ich budovania je nevyhnutné vykonať kvalitný geologický a hydrogeologický prieskum. Ten je rovnako nevyhnutný aj pri vymedzovaní deficitných oblastí. Ku koncu roka 2013 je z hľadiska hydrogeologického poznania komplexne preskúmaných iba 19 % plochy Slovenska, 54 % územia je čiastočne spracovaného a hydrogeologický prieskum vôbec nebol realizovaný na 27 % územia. Keďže doterajší hydrogeologický prieskum bol vykonávaný nerovnomerne a plánovaný prieskum má rešpektovať už aj vplyvy postupujúcej zmeny klímy, predmetom prieskumu musia byť aj územia s už ukončeným hydrogeologickým prieskumom.

Povodňové riziká súvisiace so zmenou klímy

Jedným z najvýznamnejších negatívnych prejavov zmeny klímy je výskyt niekoľkodenných epizód s vysokými úhrnmi zrážok a tiež častejší výskyt veľmi silných lokálnych búrok. Z národných správ SR o zmene klímy vyplýva, že v SR je hlavným problémom porušenie vodozádržnej schopnosti krajiny a čoraz častejší výskyt povodňových stavov na tokoch riek ohrozujúci priľahlé územia. Povodne vznikajú predovšetkým v dôsledku dlhotrvajúcich zrážok spôsobených regionálnymi dažďami zasahujúcimi veľké územia, ale aj vplyvom prívalových dažďov zasahujúcich menšie územia najmä v jarných mesiacoch s krátkymi časmi trvania ale veľkou, značne premenlivou intenzitou. Tieto dažde navyše urýchľujú topenie snehu, pričom voda nemôže vsakovať do zamrzutej pôdy a odteká výlučne po povrchu čoho následkom môže byť vznik nebezpečnejších povodní. K predchádzaniu vzniku škôd spôsobených povodňami, resp. ich zmierneniu ich rozsahu významnou mierou prispievajú preventívne opatrenia na ochranu pred povodňami, ktorých realizácia podporuje aj ciele Stratégie EÚ pre Dunajský región (Dunajská stratégia) v prioritnej oblasti 5 riadiť riziká v oblasti ŽP.

Preventívne opatrenia na ochranu pred povodňami predstavujú realizáciu technických opatrení a úprav priamo na vodných tokoch, ako aj netechnických opatrení (napr. využitím

zelenej infraštruktúry v krajine) v povodiach zamerané na spomalenie odtoku vôd z povodia do vodných tokov. Opatrenia budú realizované v zmysle ustanovení zákona č. 7/2010 Z. z. o ochrane pred povodňami (ďalej aj „zákon o ochrane pred povodňami“), ktorý transponuje do slovenského práva smernicu EP a Rady 2007/60/ES o hodnotení a manažmente povodňových rizík (ďalej aj „smernica o hodnotení a manažmente povodňových rizík“). V zmysle tejto smernice bolo vypracované a tiež bude priebežne aktualizované predbežné hodnotenie povodňového rizika, na základe ktorého boli vypracované povodňové mapy identifikujúce oblasti s výskytom významného povodňového rizika. Na týchto územiach by mali byť následne realizované navrhnuté opatrenia podľa plánov manažmentu povodňového rizika, ktoré stanovujú nevyhnutné opatrenia pre elimináciu tohto rizika či už priamo na toku, ako aj mimo neho v území povodia toku.

Za účelom aktívnej adaptácie na zmenu klímy je potrebné zabezpečiť efektívne hospodárenie s vodou a podporiť obnovu prirodzeného cyklu vody v krajine. Predovšetkým je potrebné zabrániť zrýchlenému odtoku vody z krajiny, a to nielen regulovanými vodnými tokmi prostredníctvom aktívneho ovládania odtoku z akumulčných nádrží, ale aj zadržiavaním vody v čo najvyššej miere v krajine a využitím prirodzených vlastností zelenej infraštruktúry. V čase prebytku zrážok je potrebné vodu v krajine zachytávať, zabrániť jej rýchlemu odtoku do miestnych tokov, čoho následkom môže byť vznik povodní. Následne zadržaná voda v krajine zmierňuje v období sucha jeho negatívne prejavy tým, že postupne dotuje miestne toky. Tým sa podporuje zabezpečenie zásobovania obyvateľstva, priemyslu, poľnohospodárstva vodou a taktiež sa zabezpečia ekologické potreby toku a ekosystémov.

Potreba zohľadňovania povodňových rizík v územnom plánovaní a pri výstavbe

Za účelom zohľadňovania geografických oblastí ohrozených povodňami v územnom plánovaní ako predpoklad vhodného využitia územia a prevencie škôd ustanovuje zákon o ochrane pred povodňami povinnosť vyhotovovať a pravidelne aktualizovať plány manažmentu povodňového rizika, vrátane predbežného hodnotenia povodňového rizika a vyhotovovania máp povodňového ohrozenia a máp povodňového rizika. Týmto ustanoveniami sú do slovenského práva transponované základné úlohy, ktoré stanovuje smernica o hodnotení a manažmente povodňových rizík. Mapy povodňového ohrozenia a mapy povodňového rizika boli dokončené 22. 12. 2013 a po ich dokončení ich bude potrebné pravidelne prehodnocovať a v prípade potreby aktualizovať.

Riziká súvisiace s opustenými úložiskami ťažobného odpadu a potreba ich sanácie

V SR sa nachádzajú viaceré uzavreté a opustené úložiská ťažobných odpadov, ktoré vzhľadom na uložený materiál predstavujú dlhodobé riziko z hľadiska vplyvu na zdravie ľudí a na stav ŽP. Riziko uvoľnenia vyplavením rizikových látok hrozí najmä v prípade zaliatia úložiska počas privalových dažďov či miestnych povodní. Na takýchto úložiskách hrozí v dôsledku neudržiavaných drenážnych systémov zhoršenie ich stability z pohľadu možného pretrhnutia či zosunutia uložených odpadov. Z tohto dôvodu je nevyhnutné stanoviť faktor možného rizika jednotlivých úložísk a v prípade rizikovosti tieto úložiská rekultivovať.

Potreba manažmentu mimoriadnych udalostí ovplyvnených zmenou klímy

SR má vo vzťahu manažmentu rizík a mimoriadnych udalostí povinnosti vyplývajúce z viacerých strategických dokumentov, ako napr. z Rámcového dohovoru OSN o zmene

klímy⁵, doložkou o solidarite Lisabonskej zmluvy⁶, Stratégie EÚ v oblasti ochrany zdravia⁷ a z odporúčaní Bielej knihy na tému „Adaptácia na zmenu klímy: Európsky rámec opatrení“⁸, Stratégie vnútornej bezpečnosti EÚ⁹ k budovaniu odolnosti voči prírodným a iným katastrofám ako aj z Usmernenia EK pre vyhodnocovanie a mapovanie rizík v kontexte manažmentu katastrof¹⁰.

Akákoľvek mimoriadna udalosť, bez ohľadu na príčinu jej vzniku, spôsobuje spomalenie hospodárskeho rastu, obzvlášť pri ekonomike veľkosti SR. Znižovanie rizika mimoriadnych udalostí je z hľadiska pomeru nákladov a prínosov výhodnejšie, najmä keď je možné čiastočne im predchádzať. Znížiť mieru rizika a obmedzovať následky mimoriadnych udalostí SR rieši identifikáciou hlavných príčin ohrozenia a zvyšovaním schopnosti manažmentu mimoriadnych udalostí riešiť vzniknuté mimoriadne situácie. Znižovanie rizika mimoriadnych udalostí zahŕňa pripravenosť, zmierňovanie následkov mimoriadnych udalostí a prevenciu. Cieľom je zvýšiť odolnosť proti mimoriadnym udalostiam a táto odolnosť sa opiera o vedomosti z oblasti riadenia rizík, budovania kapacít pre manažment rizík a manažment mimoriadnych udalostí a využívania informačných a komunikačných technológií a zariadení.¹¹

V posledných rokoch sa dôraz presunul z úsilia zameraného na riešenie situácie po mimoriadnych udalostiach na uplatňovanie komplexného prístupu k zníženiu rizika mimoriadnych udalostí. V roku 2005 prijalo 168 vlád *akčný rámec z Hyogo na obdobie 2005 – 2015: Budovanie odolnosti národov a spoločenskíev proti mimoriadnym udalostiam*, ktorého implementáciu v plnej miere podporuje aj SR.

Potrebu ochrany územia mechanizmami civilnej ochrany navyše zdôrazňuje aj „mechanizmus Únie civilnej ochrany“, ktorý má zabezpečovať, aby sa ochrana vzťahovala prednostne na osoby, ale aj na životné prostredie a majetok vrátane kultúrneho dedičstva. Zámer Európskeho Parlamentu a Rady o mechanizme Únie v oblasti civilnej ochrany¹² zahŕňa ochranu pred všetkými druhmi živelných pohrôm a mimoriadnych udalostí spôsobených ľudskou činnosťou, vrátane mimoriadnych udalostí spôsobujúcich ohrozenie alebo poškodenie životného prostredia alebo ohrozenie a poškodenie života a zdravia osôb.

Zmena klímy v rôznej miere vplýva na všetky sektory hospodárstva SR, životné prostredie ako aj na obyvateľstvo a predstavuje hrozbu nielen pre environmentálnu, ale aj sociálnu a ekonomickú oblasť¹³. Verifikované povodňové škody v SR v roku 2010 napríklad predstavovali 480,9 mil. EUR a ekonomické straty spôsobené požiarimi tvorili 0,6% z HDP v r. 2012, pričom priama škoda bola vyčíslená na 410,0 mil. EUR. Za poslednú dekádu v SR evidujeme celkové škody v objeme viac než 1,4 mld. EUR.

Modelové prepočty dôsledkov zmeny klímy preukazujú tiež negatívny vplyv na produkciu jednotlivých odvetví, zamestnanosť v týchto sektoroch a zníženú výkonnosť slovenského hospodárstva ako celku. Dopady zmeny klímy na výkonnosť slovenskej ekonomiky budú významné a z dlhodobého hľadiska môžu vážne ohroziť rozvojový potenciál a trvalú

⁵ <http://unfccc.int/adaptation/items/7006.php#Stakeholder>

⁶ Lisabonská zmluva, doložka o solidarite, článok 222, (Lisbon Treaty, Article 222 TFEU)

⁷ Biela kniha o stratégií v oblasti zdravia, KOM(2007) 630.

⁸ White paper - Adapting to climate change : towards a European framework for action , COM/2009/0147 final

⁹ EU Internal Security Strategy in Action: Five steps towards a more secure Europe COM(2010) 673 final

¹⁰ EC Risk Assessment and Mapping Guidelines for Disaster Management SEC(2010) 1626 final

¹¹ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52009DC0084:SK:NOT>

¹² Rozhodnutie Európskeho Parlamentu a rady č. 1313/2013/EÚ zo 17.12.2013 o mechanizme Únie v oblasti civilnej ochrany, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2013:347:0924:0947:SK:PDF>

¹³ Podľa Special Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change , Managing the Risks of Extreme Events and Disasters to Advance Climate Change Adaptation

udržateľnosť. Na základe projekcií budúceho vývoja by v prípade nerealizácie adaptačných opatrení mohlo dôjsť k spomaleniu slovenského hospodárstva v dlhodobom horizonte (2050) na úrovni 0,4 – 0,7% ročného HDP. Prijatím preventívnych a adaptačných opatrení možno dopady znížiť na 0,10-0,15% HDP.

Potreba manažmentu rizík ovplyvnených zmenou klímy

V prípade nečinnosti pri zabráňovaní globálnych emisií oxidu uhličitého, celkové náklady a negatívne dôsledky zmeny klímy sa budú rovnať najmenej 5% a môžu dosiahnuť 20 a viac percent globálneho hrubého domáceho produktu ročne.¹⁴ Naopak, vyvinutie potrebného úsilia na zníženie najničivejších dôsledkov zmeny klímy by si vyžadovalo len 1 percento globálneho hrubého domáceho produktu ročne. Zmena klímy významne vplýva na ekonomické pomery všetkých subjektov (fyzických aj právnických) na území SR.

Z národnej analýzy rizík, zo štatistík mimoriadnych udalostí a krízových situácií¹⁵, štatistík realizovaných zásahov záchranných zložiek integrovaného záchranného systému a partnerov podieľajúcich sa na manažmente rizík vyplývajúcich zo zmeny klímy ako aj z ďalších národných, regionálnych a rezortných štatistických údajov vyplýva nárast potenciálnych mimoriadnych udalostí spôsobených alebo ovplyvnených zmenou klímy.

Početnosť udalostí, vyplývajúca zo sektorových analýz a dostupných štatistík, poukazuje na 2 kategórie rizík ovplyvnené zmenou klímy¹⁶:

- a) spôsobené geofyzikálnymi a hydrologickými rizikami (svahové pohyby a povodne)**
- b) spôsobené meteorologickými a klimatologickými rizikami (prívalové dažde, víchrice, extrémne teploty, snehové kalamity, sucho, ničivé požiare)**

V zmysle novej legislatívnej požiadavky¹⁷ budú vypracovávané regionálne posúdenia rizík podľa vyššie uvedených 2 kategórií. Pre manažment rizík každej z uvedených kategórií bude zabezpečená existencia a pravidelná aktualizácia Národnej Stratégie manažmentu rizík, spoločne s regionálnymi stratégiami manažmentu rizík podľa uvedených dvoch kategórií.

Mimoriadne udalosti vznikajúce v dôsledku nepredvídateľných udalostí majú osobitný dopad na priamo dotknutých občanov, na poškodenie, narušenie alebo zničenie budov a kritickej infraštruktúry a aj významné dopady na ekonomiku SR (podnikateľov a ekosystémy). V závislosti od ich predpokladaných nákladov a prínosov sú dôsledky uvedené v nasledujúcej tabuľke.

Dôsledky zmeny klímy	Predpokladané náklady	Predpokladané prínosy	Priorita
na ochranu ľudí	+++	+++++	1.
na ochranu ekosystému	++++	++++	2.
na ochranu infraštruktúry	+++++	+++	3.
na ochranu podnikateľov	++	++	4.
na ochranu budov	++++	+	5.

¹⁴ Odhady vychádzajú zo správy „The Stern Review on the Economics of Climate Change“, HM Treasury, 2006

¹⁵ §2 zákona č. 387/2002 Z. z. v znení neskorších predpisov

¹⁶ Kategorizované na základe „Analýzy bezpečnostných rizík“, Ministerstvo vnútra SR (Sekcia krízového riadenia)

¹⁷ Rozhodnutie EP A Rady č. 1313/2013/EÚ zo 17.12.2013 o mechanizme Únie v oblasti civilnej ochrany

Systematickým manažmentom rizík bude zabezpečená ochrana zdravia a života obyvateľstva, ochrana ekosystémov, bezpečnosť dopravy, vnútorná bezpečnosť a cezhraničná a medzinárodná spolupráca pri manažmente rizík ako aj odstraňovaní následkov mimoriadnych udalostí podľa vyššie uvedenej prioritizácie.

Riziká súvisiace so zosuvmi a potreba ich sanácie

V súvislosti s výskytom povodní nadobúda na význame tiež skutočnosť, že na území SR sa nachádza 21 790 svahových deformácií, z toho 21 600 zosuvov, ktoré predstavujú viac ako 5,25 % rozlohy Slovenskej republiky. Hlavnými prírodnými príčinami svahových deformácií sú klimatické faktory v kombinácii s eróznou činnosťou vodných tokov, vývermi podzemných vôd a vztlakovými účinkami podzemných vôd. Ďalším významným faktorom, ktorý má významný negatívny vplyv na výskyt zosuvov najmä v oblastiach, ktoré nimi v minulosti nebývali postihnuté je prebiehajúca zmena klímy. Práve extrémne lokálne zrážky prispievajú k čoraz vyššej frekvencii výskytu extrémnejších prejavov zosuvov spôsobujúcich vysoké hospodárskej škody a ohrozenie zdravia a životov miestneho obyvateľstva. V dôsledku mimoriadne výdatných zrážok v 1. polovici roka 2010 a extrémnych zrážok a povodní v roku 2011 až 2013 vzniklo, resp. sa opätovne aktivizovalo na území Slovenska viac ako 600 nových svahových deformácií.

Potreba zefektívniť intervenciu zložiek integrovaného záchranného systému

Úroveň spoločenskej bezpečnosti občanov EÚ/SR je hodnotená rýchlosťou, kvalitou a dostupnosťou služieb poskytovaných obyvateľstvu v situáciách, kedy je priamo ohrozený život alebo zdravie jednotlivca alebo verejnosti, ohrozenie ich bezpečnosti, súkromného alebo verejného vlastníctva, alebo životného prostredia alebo iný stav, následkom ktorého je postihnutý subjekt odkázaný na poskytnutie bezodkladnej pomoci. Služby obyvateľstvu v oblasti záchranných činností v podmienkach SR zabezpečuje Integrovaný záchranný systém (ďalej len „IZS“), ktorý predstavuje koordinovaný postup jeho zložiek pri zabezpečovaní ich pripravenosti a pri vykonávaní činností a opatrení súvisiacich s poskytovaním pomoci v tiesni.

Medzi zložky integrovaného záchranného systému na SR patria Hasičský a záchranný zbor, poskytovatelia záchranej zdravotnej služby, kontrolné chemické laboratória civilnej ochrany, Horská záchranná služba a Banská záchranná služba. Osobitné postavenie majú v rámci IZS útvary Policajného zboru, ktoré sa podieľajú na poskytovaní bezodkladnej pomoci v tiesni v rozsahu úloh Policajného zboru. V rámci IZS pôsobia aj právnické osoby, občianske združenia a organizácie, ktoré sa zaoberajú poskytovaním pomoci, záchrannými činnosťami alebo humanitnou činnosťou ako ostatné záchranné zložky a predstavujú výraznú pridanú hodnotu nevyhnutnú na zabezpečenie dostupnosti širokej škály foriem podpory a služieb v kontexte komplexného manažmentu rizík.

Ročne na Slovensku zasiahnu prírodné katastrofy v priemer viac ako 59 400 ľudí, ktorým zložky IZS poskytujú pomoc. Medziročne sa zvyšujúci celkový počet výjazdov záchranných zložiek IZS o 2,26% viac (v r. 2012 oproti roku 2011) je nepriamo zapríčinený aj zvyšujúcim sa počtom mimoriadnych udalostí ovplyvnených zmenou klímy (požiare, technické zásahy a pod.).

Na základe údajov, ktoré eviduje Centrálné monitorovacie a riadiace stredisko bolo za rok 2013 zaznamenaných celkovo 362 mimoriadnych udalostí (t.j. priemerne 1 denne). Z celkového počtu majú najvyššie zastúpenie mimoriadne udalostí spôsobené povodňami a snehové kalamity (tvoria 49% , resp. 20% zo všetkých mimoriadnych udalostí). Zvyšujúci

trend potvrdzuje aj tomu zodpovedajúce vyhlásenie mimoriadnych situácií (146 v roku 2013) v rámci celého územia SR.

V súčasnosti je na území SR však možné o mimoriadnej udalosti informovať len 36,66% obývaného územia akustickým signálom elektronických sirén a iný systém včasného varovania SR nemá vytvorený. Aj táto skutočnosť negatívne vplýva na evidovanú priemernú dĺžku trvania zásahov súvisiacich so zmenou klímy záchranných zložiek IZS, ktorá v roku 2013 je na úrovni v priemere 156 min/zásah.

Posilnenie nástrojov na riešenie vybraných mimoriadnych udalostí, predchádzanie ich vzniku, a zabezpečenie včasnej reakcie doplní súčasné aktivity SR pri poskytovaní verejných služieb ochrany obyvateľstva a životného prostredia. Zároveň je potrebné posilniť možnosti SR v kontexte pomoci a solidarity na cezhraničnej a medzinárodnej úrovni pri vzájomnej pomoci krajín počas prírodných katastrof a mimoriadnych udalostí.

Podpora aktívnej adaptácie na dopady zmeny klímy a manažment rizík a mimoriadnych udalostí bude v rámci stratégie OP KŽP realizovaná prostredníctvom nasledujúcich investičných priorít:

Tematický cieľ 5 – Podpora prispôsobovania sa zmene klímy, predchádzanie a riadenie rizika:

- a) Podpora investícií na prispôsobovanie sa zmene klímy vrátane ekosystémových prístupov,
- b) Podpora investícií na riešenie osobitných rizík, zabezpečiť predchádzanie vzniku katastrof a vyvíjanie systémov zvládania katastrof.

Podpora prechodu na energeticky efektívne nízkouhlíkové hospodárstvo

V rámci analýzy súčasnej situácie v oblasti energetickej efektívnosti a využívania energetických zdrojov, zmeny klímy a stavu životného prostredia SR sú predmetom zvýšenej pozornosti tie jej aspekty, v ktorých sa prejavuje potreba zlepšiť ich súčasný stav, prekonať zaostávanie za vyspelými krajinami EÚ alebo zabezpečiť plnenie záväzkov a požiadaviek a implementáciu opatrení vyplývajúcich z právnych predpisov EÚ v oblasti ŽP alebo energetiky.

Podpora trvalo udržateľného a efektívneho využívania energetických zdrojov bude v rámci stratégie OP KŽP realizovaná prostredníctvom investičných priorít spadajúcich pod TC 4, pričom bude zabezpečená doplnkovosť s opatreniami realizovanými v rámci ostatných tematických cieľov OP. V oblasti energetiky sa predovšetkým ide o zohľadnenie požiadaviek kvality ovzdušia (napr. súlad s požiadavkami smernice o obmedzení emisií určitých znečisťujúcich látok do ovzdušia zo stredne veľkých spaľovacích zariadení, podmienky pre využívanie biomasy a pod.).

Podpora výroby a distribúcie energie z obnoviteľných zdrojov

Podľa smernice 2009/28/ES má SR pre rok 2020 záväzný cieľ 14 % OZE na hrubej konečnej energetickej spotrebe. Priebežný cieľ pre roky 2011 – 2012 vo výške 8,2 % bol splnený. V roku 2012 plnenie tohto cieľa predstavovalo 11,7 %. Aj napriek pokroku pri plnení cieľa v tejto oblasti, podiel OZE v energetickom mixe zostáva stále nízky a SR vykazuje vysokú závislosť na dovoze fosílnych palív, ktoré sa využívajú najmä na výrobu tepla.

Existujúci systém centrálného zásobovania teplom poskytuje vhodné podmienky pre zvýšenie tepla z OZE, najmä z biomasy a geotermálnej energie. Biomasa má v rámci OZE najväčší energetický potenciál - 120 PJ, čo predstavuje cca 15 % spotreby energie. Pri využívaní biomasy prevažuje biomasa vo forme drevnej biomasy – 33 PJ, pričom jej energetický potenciál vrátane rýchlorastúcich drevín je 50 PJ. Udržateľnosť využívania biomasy sa

zabezpečiť podporou zariadení s lepšou účinnosťou a uprednostnením zariadení s nižším výkonom. Geotermálna energia sa v súčasnosti využíva len na účely vykurovania a vzhľadom na jej súčasný technický potenciál 20 PJ je jej využívanie zanedbateľné. Dôvodom je, že projekty využívajúce geotermálnu energiu v centrálnom zásobovaní teplom majú dlhodobú návratnosť a vyžadujú značné objemy financovania. Tepelné čerpadlá určené na lokálne vykurovanie nie sú veľmi rozšírenou technológiou, pretože predstavujú tiež vyššiu vstupnú investíciu ako napr. plynový kotol.

V oblasti výroby tepla však chýba cielená finančná podpora pre perspektívne technológie využívajúce OZE vrátane využívania energie biomasy, ktorá vzniká ako vedľajší produkt alebo odpad z poľnohospodárskej činnosti a spracovania, alebo lesnej výroby. Podľa *Národného akčného plánu pre energiu z OZE* je naplánované do roku 2020 zvýšenie výroby tepla z OZE na 34 PJ, pričom zhruba 15 PJ tepla má byť dodávané zo systémov centralizovaného zásobovania teplom. Tým sa pomôže zvýšiť podiel tepla z OZE zo súčasných 10,5 % na 14,6 %. Podporou sa zabezpečí konkurencieschopnosť výroby tepla z OZE, zníženie energie z fosílnych palív a zníženie emisií CO₂.

Splnenie cieľa 14 % je založené aj na raste podielu elektriny z OZE. Podiel elektriny z OZE sa postupne zvyšuje vďaka podpornému mechanizmu pevných výkupných cien, dosahuje takmer 21% a pre rok 2020 je plánovaný na 24 %. Uvedený mechanizmus však zvyšuje ceny elektriny pre priemysel a ostatných konečných odberateľov a preto je možné očakávať jeho modifikáciu, ktorá postupne eliminuje túto podporu výroby elektriny z OZE. Z uvedeného dôvodu je potrebné podporovať aj výrobu elektriny. V zmysle platnej legislatívy nie je možná podpora výkupnými cenami, ak zariadeniu bola poskytnutá investičná pomoc. Výnimku tvoria projekty, ktoré boli podporené na realizáciu opatrení na zabezpečenie plnenia emisných limitov.

Udržateľný a inovatívny prístup predstavuje podpora výstavby zariadení malých výkonov na výrobu elektriny. Inovatívny prístup je založený na tom, že pri navrhovanom nastavení podmienok výstavby malých zdrojov a kritérií finančnej podpory sú prijímatelia pomoci motivovaní spotrebovať čo najväčšie množstvo elektriny a minimalizovať dodávky do sústavy¹⁸. Týmto prístupom sa rieši ich energetická sebestačnosť a znižuje sa vplyv premenlivých OZE na elektrizačnú sústavu. Na zvýšenie počtu inštalácií, pri ktorých by bola uprednostnená spotreba elektriny v mieste jej výroby, je potrebné finančne motivovať domácnosti, aby si inštalovali také zariadenia na využitie OZE, z ktorých sa väčšina vyrobenej elektriny spotrebuje priamo na mieste. Súčasne v rámci podpory malých zdrojov bude podporená aj výstavba zariadení na výrobu tepla s využitím obnoviteľných zdrojov energie, ako napr. slnečné tepelné kolektory, tepelné čerpadlá a kotly na biomasu. Opatrenia zamerané na presadenie zariadení malých výkonov, ktoré prispievajú k zvýšeniu podielu OZE na úroveň stanovených cieľov a rastu nepriamych pracovných miest, je nevyhnutné uplatniť na celom území SR. Dodávka prebytkov z výroby v malých zdrojoch je od jedného výrobcu malá, ale v súhrne predstavuje nezanedbateľný objem elektriny, ktorá by mala byť rozptýlená rovnomerne na území celého Slovenska. Začlenenie BSK do podpory inštalácie malých zdrojov zabezpečí ich rozvoj aj v tomto regióne. Navyše elektrizačná sústava SR je jeden prepojený celok, z ktorého nie je možné technicky vyňať jeden kraj.

Konkrétne opatrenia na zníženie dopadov PM₁₀ na zdravie obyvateľstva, monitorovanie a znižovanie koncentrácií prachových častíc v oblastiach lokálneho vykurovania, dopravy a zaobchádzania s pôdou a krajinou sú predmetom vládneho materiálu Stratégia redukcie PM₁₀.

¹⁸ Návrh koncepcie rozvoja výroby elektriny z malých obnoviteľných zdrojov, schválený uznesením vlády SR č. 347 zo dňa 3. júla 2013

V prípade výroby elektriny a tepla budú podporené tie technológie využívajúce biomasu, ktoré sú v súlade s týmto strategickým dokumentom pre redukciu PM₁₀. Zároveň sa bude zvyšovať efektívnosť systému zásobovania teplom.

Významné regionálne prínosy vo forme vzniku nepriamych pracovných miest majú projekty založené na využívaní biomasy vrátane výroby bioplynu a biometánu, geotermálnej energie a podpory malých zdrojov. Zvýšenie dopytu po biomase generuje pracovné miesta najmä vo vidieckych regiónoch. Pri využívaní geotermálnej energie na vykurovanie je možnosť dodatočného využitia tepla aj v cestovnom ruchu, čo tiež znamená vznik nových pracovných miest aj v lokalitách, kde chýba priemysel. Veľké množstvo inštalácií malých zdrojov vytvára dopyt po pracovnej sile v oblasti inštalatérov, pre ktorých je v SR zavedený systém certifikácie.

Zlepšovanie energetickej efektívnosti

Energetická náročnosť, podiel hrubej domácej spotreby a hrubého domáceho produktu, je dôležitým hospodárskym ukazovateľom ekonomiky štátu. O významnom pokroku v znižovaní energetickej náročnosti svedčí vývoj v rokoch 2001 – 2005, kedy SR znížila energetickú náročnosť o 26 %. Tento trend pokračoval aj v období rokov 2005 – 2010, kedy energetická náročnosť poklesla o viac ako 20 %, čo predstavuje najvyšší pokles v rámci EÚ. SR síce dosahuje priemernú energetickú náročnosť krajín V4, ale v roku 2011 bola energetická náročnosť SR 2,4-krát vyššia ako priemer EÚ-27¹⁹ a dokonca 2,7-krát vyššia ako energetická náročnosť vyspelých ekonomík v regióne (Rakúsko, Nemecko).

Jedným z najvýznamnejších sektorov národného hospodárstva SR, v ktorom bola znížená energetická náročnosť, je **priemysel**. Tento aspekt bol dosiahnutý najmä zavádzaním nových inovatívnych technológií a zvyšovaním podielu priemyselných odvetví s vyššou pridanou hodnotou. Povinné využívanie systému energetických auditov a aplikácia nízkonákladových opatrení identifikovaných v týchto auditoch taktiež významne ovplyvnila zníženie spotreby energie v priemysle. Napriek uvedeným aktivitám je podiel priemyslu (zhruba 40%) na konečnej energetickej spotrebe v SR pomerne vysoký v porovnaní s priemernou hodnotou EÚ-27 (asi 26%).

V rámci realizácie aktivít energetickej efektívnosti, či už zavedením energetických auditov alebo prostredníctvom podporných mechanizmov (napr. OP KaHR, SLOVSEFF), boli identifikované nasledovné najčastejšie realizované opatrenia zamerané na úsporu energie:

- rekonštrukcia a modernizácia priemyselných budov,
- rekonštrukcia a modernizácia existujúcich energetických zariadení,
- rekonštrukcia a modernizácia systémov výroby a rozvodu stlačeného vzduchu a
- rekonštrukcia a modernizácia rozvodov energie.

V rámci širokej diskusie s odbornou verejnosťou prostredníctvom rôznych seminárov, konferencií a odborných fór bolo konštatované, aby sa týmto opatreniam venovala stratégia energetickej efektívnosti v priemysle aj v budúcnosti.

Aj keď na základe spoločných EÚ - indikátorov pre plnenie úspor energie podľa národných akčných plánov SR splnila plánované úspory energie pre roky 2008-2010, pri hodnotení Akčného plánu energetickej efektívnosti SR na roky 2008-2010 boli z dvoch rôznych finančných mechanizmov identifikované konkrétne projekty na zlepšovanie energetickej efektívnosti v priemysle s úsporou energie zhruba 650 TJ s celkovou investičnou náročnosťou asi 26,4 mil. EUR, čo predstavuje zhruba 55% plánovaných úspor v priemysle. V Akčnom

¹⁹ Návrh akčného plánu energetickej efektívnosti SR na roky 2014-2016

pláne energetickej efektívnosti SR na roky 2011-2013 je plánovaná úspora energie v priemysle vo výške 2 490 TJ, čo predstavuje asi dvojnásobok úspor energie, požadovaných v prvom akčnom pláne. Pri návrhu Akčného plánu energetickej efektívnosti SR na roky 2014-2016 sa navrhuje ročná úspora energie v priemysle na úrovni druhého akčného plánu energetickej efektívnosti, čo predstavuje každoročné zníženie konečnej energetickej spotreby v priemysle vo výške zhruba 2 000 TJ (1,5% z priemernej konečnej energetickej spotreby priemyslu v rokoch 2010-2012).

Najväčší vplyv na konečnú energetickú spotrebu domácností, obchodu a služieb vrátane služieb poskytovaných verejnými inštitúciami má spotreba energie v budovách. Financovanie opatrení energetickej efektívnosti v oblasti budov bolo realizované z viacerých zdrojov, či už štátnych podporných mechanizmov, tak aj komerčných systémov podpory energetickej efektívnosti. Na základe monitorovania energetickej certifikácie budov možno konštatovať, že v období 2008 – 2010 sa zlepšením tepelno-technických vlastností budov ušetrilo cca 10 GWh (hodnota stanovená na základe 9 343 certifikátov). K zníženiu spotreby tepla významne prispieva aj hydraulické vyregulovanie vykurovacích systémov vrátane termoregulačných ventilov na vykurovacích telesách.

Celkovo je na Slovensku zhruba 15 tis. **verejných budov**, t.j. budov vo vlastníctve štátu alebo samospráv. Vzhľadom na značnú zastaranosť objektov a prevádzku technických zariadení budov aj po skončení životnosti, ako aj na zadlženosť verejného sektora, je súčasný stav týchto budov nevyhovujúci. Z dôvodu nedostatku finančných zdrojov na priebežné opravy sú niektoré budovy a ich zariadenia v havarijnom stave (pretekajúce strechy, škáry na obvodových múroch, netesniace okná, nevyhovujúca izolácia, zastarané rozvody teplej vody, poruchovosť a výpadky zdrojov vykurovania), čo predstavuje významné straty energie. Ročne tieto straty energie predstavujú značné výdavky štátneho rozpočtu. Tento sektor predstavuje v oblasti zlepšovania tepelno-technických vlastností budov značný technický potenciál úspor energie. Niektoré z verejných inštitúcií už zrealizovali obnovu svojich budov (napr. prostredníctvom pilotného projektu „Energetická efektívnosť vo verejných budovách“, Munseff, Ekofond - Zlepšenie energetickej hospodárnosti budov). Napr. priemerná úspora spotreby energie v rámci projektu „Energetická efektívnosť vo verejných budovách“ bola viac ako 40 % v porovnaní so spotrebou energie pred obnovou. Tento fakt taktiež svedčí o značnom potenciáli úspor energie. Realizácia opatrení zameraných na úsporu energie závisí aj od nastavenia podporných mechanizmov (napr. motivačné platby ako % z objemu celkového úveru). Avšak súčasné podporné mechanizmy a vyčlenené finančné zdroje nie sú dostatočné na pokrytie celkového potenciálu úspor energie vo verejnom sektore (dotácie sú limitované, úvery nie sú vždy vhodné pre už značne zadlžené samosprávy).

Vzhľadom na požiadavky smernice 2010/31/EÚ o energetickej hospodárnosti budov by mali všetky nové verejné budovy postavené od roku 2019 a všetky budovy postavené od roku 2021, spĺňať požiadavky budov s takmer nulovou spotrebou energie, pričom významne obnovované budovy majú tiež spĺňať tieto požiadavky, ak je to technicky, funkčne a ekonomicky uskutočniteľné. Predmetné požiadavky sú zohľadnené aj v Národnom pláne zameranom na zvyšovanie počtu budov s takmer nulovou potrebou energie.²⁰

Podľa článku 5 smernice 2012/27/EÚ o energetickej efektívnosti bude potrebné od roku 2014 zabezpečiť obnovu budov ústredných orgánov štátnej správy. Táto obnova sa bude týkať budov, ktoré nespĺňajú minimálne požiadavky na energetickú hospodárnosť budov podľa smernice 2010/31/EÚ o energetickej hospodárnosti budov. Ročne bude potrebné z pohľadu

²⁰ Národný plán zameraný na zvyšovanie počtu budov s takmer nulovou potrebou energie, MDVRR SR, <http://www.telecom.gov.sk/index/index.php?ids=83491>

energetickej efektívnosti obnoviť z pohľadu energetickej efektívnosti obnoviť taký počet budov, ktorým sa zabezpečí úspora energie zodpovedajúca úspore pri obnove 3 % celkovej podlahovej plochy budov nad 500 m², neskôr nad 250 m².

Základom pre realizáciu opatrení energetickej efektívnosti v sektore budov budú výsledky národného projektu „Podpora nástrojov na zavádzanie a optimalizáciu opatrení v oblasti energetickej efektívnosti a spracovanie analýzy potenciálu úspor energie vo verejných budovách“. Výsledkom tohto projektu bude 250 energetických auditov verejných budov, najmä administratívnych, školských a budov, v ktorých sa poskytuje zdravotná a sociálna starostlivosť, ktoré poskytnú dôležité údaje o súčasnom stave, potenciáli úspor energie a možných riešeniach v sektore verejných budov.

Jedným z dôležitých predpokladov splnenia cieľov Stratégie Európa 2020 v oblasti energetickej efektívnosti je úroveň vzdelania odborníkov v energetike a súvisiacich odboroch ako aj primerané povedomie laickej verejnosti. Je potrebné zvyšovať **informovanosť v oblasti energetickej efektívnosti** pre verejnosť od detí až po odborníkov, podporiť rozvoj informovanosti a vzdelávania laickej i odbornej verejnosti v oblasti energetickej efektívnosti, podporiť realizáciu informačných kampaní v oblasti energetickej efektívnosti a podporiť realizáciu projektov poradenstva a vzdelávania zamestnancov štátnej správy a miestnej samosprávy v oblasti energetickej efektívnosti s cieľom monitorovania a hodnotenia úspor energie ako aj navrhovania opatrení na efektívne využívanie verejných prostriedkov v oblasti energetickej efektívnosti. Zvyšovanie informovanosti v oblasti základného financovania a dostupných finančných nástrojov napomôže k realizácii zlepšovania energetickej efektívnosti a k rozvoju obnoviteľných zdrojov energie. V rámci národného projektu financovaného z OP KaHR, prioritnej osi 2 je podporovaná osвета a poradenstvo v oblasti efektívneho využívania energie a využívania OZE, vrátane zvýšenia informovanosti širokej verejnosti." Súčasťou projektu je viacero čiastkových aktivít, ktorých výstupy sú podrobnejšie uvedené v Prílohe č. 1 Skúsenosti z programového obdobia 2007 – 2013 a stav dosahovania cieľov príslušných operačných programov.

Dôležitým faktorom v podmienkach SR je absencia **lokálnych a regionálnych akčných plánov zameraných na trvalo udržateľnú energetiku**. V súčasnosti sú spracované väčšinou len koncepcie rozvoja obce v oblasti tepelnej energetiky, ktoré sú vypracované v zmysle zákona č. 657/2004 Z. z. o tepelnej energetike. V súvislosti so zmenami dopytu po využiteľnom teple by mali rozhodujúcu a nezastupiteľnú úlohu pri stabilizácii trhu s teplom zohrať obce účinnnejším využívaním územných a stavebných konaní pri zabezpečovaní ekonomicky prijateľného a environmentálne akceptovateľného spôsobu dodávky tepla na základe spracovaných, resp. aktualizovaných koncepcií rozvoja tepelnej energetiky, ktoré by boli súčasťou širších plánov trvalo udržateľnej energetiky.

V súčasnosti obce nemajú dostatočné personálne ani finančné kapacity na komplexné spracovanie lokálnych plánov v oblasti zásobovania energiou. Väčšinou riešili pálčivé problémy súvisiace s obnovou verejných budov a rekonštrukciou a modernizáciou verejného osvetlenia. Len osem obcí (miest) využilo možnosti vyplývajúce z pristúpenia k európskemu Dohovoru starostov a primátorov, v rámci ktorého sa stanovuje záväzok k miestnemu udržateľnému energetickému rozvoju. V tejto súvislosti je potrebné vyvíjať aktivity na regionálnej a miestnej úrovni, ktoré podporia nielen koncepcie rozvoja tepelnej energetiky, ale aj komplexné strategické dokumenty zamerané na úsporu energie – Plány energetickej efektívnosti, čím sa dosiahne súlad s požiadavkami stanovenými smernicou 2012/27/EU o energetickej efektívnosti.

V SR sa zhruba 20 % elektriny vyrába **vysoko účinnou kombinovanou výrobou**, t.j. technológiami šetrnými k životnému prostrediu a pozitívne ovplyvňujúcimi spotrebu primárnych energetických zdrojov.

Keďže je vysoko účinná kombinovaná výroba naviazaná na využiteľné teplo, po roku 2007 sa podiel výroby elektriny vyrobenej vysoko účinnou kombinovanou výrobou v SR znižuje najmä z nasledujúcich dôvodov:

- pri uplatňovaní politiky energetickej efektívnosti sa znižuje potreba využiteľného tepla najmä v bytovo-komunálnej sfére ako aj v priemysle a potreba chladu sa zvyšuje len minimálne,
- rozvody tepla systémov CZT sú morálne a technicky opotrebované,
- zvýšením využívania obnoviteľných zdrojov energie pri vykurovaní a príprave teplej vody (tepelné čerpadlá, solárne kolektory) a vzhľadom na veľkú plošnú plynofikáciu SR, primerané ceny zemného plynu a dostupné kotly s vysokou účinnosťou sa začína prejavovať trend odpájania zo systémov CZT, čím sa znižuje potenciál využiteľného tepla z vysoko účinnej KVET,
- zvýšením využívania obnoviteľných zdrojov energie na výrobu elektriny rastie dopyt po tzv. regulačnej elektrine, ktorá je zabezpečovaná najmä zariadeniami na kombinovanú výrobu, v dôsledku čoho sa však zhoršuje celková účinnosť resp. klesá podiel elektriny vyrobenej vysoko účinnou kombinovanou výrobou,
- hospodárska kríza a následne plynová kríza tiež negatívne ovplyvnili podiel elektriny vyrobenej vysoko účinnou kombinovanou výrobou (počas hospodárskej krízy boli odstavené 4 zdroje KVET s celkovým inštalovaným výkonom 87MWe a 271MWt).

Úspory primárnych energetických zdrojov z KVET sa postupne zvyšujú, ale znižovanie emisií oxidu uhličitého nekopíruje krivku znižovania úspor primárnych energetických zdrojov. Je to ovplyvnené najmä podielom plynu, jadrového paliva a biomasy na celkových úsporách primárnych energetických zdrojov. Na základe výsledkov analýzy pre návrh novej Energetickej politiky SR je možné konštatovať, že výroba využiteľného tepla podľa typov zdrojov je zhruba 130 – 140 PJ. Najvyšší podiel výroby tepla pripadá na individuálne zdroje tepla, kde má najvyšší podiel zemný plyn, čo odzrkadľuje výraznú plošnú plynofikáciu Slovenska. Ostatné primárne energetické zdroje ako napr. bioplyn, slnečná energia a geotermálna energia sa na výrobe tepla v individuálnych zdrojoch tepla podieľajú menej ako jedným %.

V najbližších rokoch je potrebné očakávať v **systémoch CZT**, hlavne s teplárňami spaľujúcimi tuhé palivá, zvýšené investície vyvolané potrebou obnovy zariadenia na výrobu tepla v súvislosti so zabezpečením požiadaviek na plnenie nových sprísnených emisných limitov, ktoré budú platné od roku 2016. Vplyv na ekonomiku výroby tepla bude mať aj zmena pravidiel pri obchodovaní s emisiami skleníkových plynov.

Ďalšie zvýšenie investičných nákladov systémoch CZT si vyžiada nevyhnutná rekonštrukcia technicky a ekonomicky zastaraných rozvodov tepla a prípadne aj zmena spôsobu zásobovania teplom zo štvorúrkových systémov na dvojúrkové s kompaktnými domovými odovzdávacími stanicami tepla. Využitím financovania rekonštrukcie a modernizácie rozvodov tepla zo štrukturálnych fondov bude možné cenu tepla zo systémov CZT udržať na primeranej úrovni a zabrániť tak nekoordinovanému odpájaniu sa odberateľov zo systémov CZT. V opačnom prípade by totiž cena tepla pre odberateľov CZT mohla neúmerne rásť, čo by následne mohlo spôsobiť kolaps celého systému CZT s negatívnymi dopadmi na ŽP ako aj nepriaznivými sociálnymi dôsledkami.

Opatreniami rozvoja systémov CZT sa zabezpečí súlad s európskou stratégiou v oblasti úspor energie, ktorú reprezentuje nová smernica 2012/27/EU o energetickej efektívnosti.

Stratégia v oblasti efektívneho zásobovania teplom bude zameraná najmä na:

- udržateľné zásobovanie teplom, t. j. bezpečná, spoľahlivá, cenovo prijateľná, efektívna a environmentálne udržateľná dodávka tepla,
- zvýšenie podielu tepla z vysokoúčinnnej kombinovanej výroby elektriny a tepla,
- zvýšenie účinnosti pri výrobe a distribúcii tepla.

Podpora prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo bude v rámci stratégie OP KŽP realizovaná prostredníctvom nasledujúcich investičných priorít:

Tematický cieľ 4 – Podpora prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo vo všetkých sektoroch

- a) Podpora výroby a distribúcie energie z obnoviteľných zdrojov
- b) Podpora energetickej efektívnosti a využívania energie z obnoviteľných zdrojov v podnikoch
- c) Podpora energetickej efektívnosti, inteligentného riadenia energie a využívania energie z obnoviteľných zdrojov vo verejných infraštruktúrach, vrátane verejných budov a v sektore bývania
- e) Podpora nízkouhlíkových stratégií pre všetky typy území, najmä pre mestské oblasti, vrátane podpory udržateľnej multimodálnej mestskej mobility a adaptačných opatrení, ktorých cieľom je zmiernenie zmeny klímy
- g) Podpora využívania vysoko účinnej kombinovanej výroby tepla a elektrickej energie na základe dopytu po využiteľnom teple

1.1.2Zdôvodnenie výberu tematických cieľov a príslušných investičných priorít

Tabuľka 1 Syntetický prehľad zdôvodnenia výberu tematických cieľov a investičných priorít

Tematický cieľ	Investičná priorita	Zdôvodnenie výberu
6 Zachovanie a ochrana životného prostredia a podpora efektívneho využívania zdrojov	6a) Investovanie do sektora odpadového hospodárstva s cieľom splniť požiadavky environmentálneho acquis Únie a pokryť potreby, ktoré členské štáty špecifikovali v súvislosti s investíciami nad rámec uvedených požiadaviek	1) Program odpadového hospodárstva SR 2) Program predchádzania vzniku odpadu SR 3) Rámcová smernica o odpade 4) Smernica Rady 1999/31/ES z 26. apríla 1999 o skládkach odpadov 5) Smernica EP a Rady 2006/66/ES zo 6. septembra 2006 o batériách a akumulátoroch a použitých batériách a akumulátoroch, ktorou sa zrušuje smernica 91/157/EH v platnom znení 6) Smernica EP a Rady 2012/19/EÚ zo 4. júla 2012 o odpade z elektrických a elektronických zariadení (OEEZ) 7) Smernica EP a Rady č. 2000/53/ES z 18. septembra 2000 o vozidlách po dobe životnosti 8) Smernica EP a Rady 94/62/ES z 20. decembra 1994 o obaloch a odpadoch z obalov 9) Nízka efektivita triedenia komunálneho odpadu 10) Vysoký podiel BRO zneškodňovaného skládkovaním 11) Potreba zvyšovania úrovne environmentálneho vedomia v oblasti predchádzania vzniku odpadov, triedeného zberu a recyklácie 12) Nekvalitné dáta o nakladaní s odpadmi, nefunkčný informačný systém o produkcii a nakladaní s odpadmi
	6b) Investovanie do sektora vodného hospodárstva s cieľom splniť požiadavky environmentálneho acquis Únie a pokryť potreby, ktoré členské štáty špecifikovali v súvislosti s investíciami nad rámec uvedených požiadaviek	1) Rámcová smernica o vode 2) Smernice 91/271 EHS a 98/83/ES 3) Národný program SR pre vykonávanie smernice 91/271/EHS 4) Vodný plán Slovenska, ktorý obsahuje plány manažmentu správneho územia povodia Dunaja a povodia Visly 5) Plán rozvoja verejných vodovodov a verejných kanalizácií pre územie SR 6) Dunajská stratégia 7) Potreba riešiť nevyhovujúci chemický a ekologický stav povrchových a podzemných vôd 8) Potreba riešiť nevyhovujúcu kvalitu pitnej vody 9) Potreba riešiť nedostatočné zabezpečenie sledovania vôd 10) Koncepcia na ochranu vodných zdrojov Európy
	6d) Ochrana a obnova biodiverzity a pôdy a podpora	1) Smernice 92/43/EHS a 2009/147/ES 2) EU stratégia biodiverzity do roku 2020 3) Aktualizovaná národná stratégia ochrany

	ekosystémových služieb, a to aj prostredníctvom sústavy Natura 2000 a zelenej infraštruktúry	biodiverzity do r. 2020 4) <i>Aktualizovaný program starostlivosti o mokrade Slovenska na r. 2008-2014 a jeho akčný plán</i> 5) <i>Prioritný akčný rámec financovania Natura 2000 v Slovenskej republike pre EU programové obdobie 2014-2020</i> 6) <i>Oznámenie k zelenej infraštruktúre²¹</i> 7) <i>Dunajská stratégia²²</i> 8) <i>Závazok dobudovať sústavu Natura 2000 a zabezpečiť primeranú starostlivosť o tieto územia</i> 9) <i>Nedostatočný stav poznania druhov, biotopov, ekosystémov a ich služieb</i> 10) <i>Potreba funkčného systému monitoringu a reportingu na úseku ochrany prírody a krajiny;</i> 11) <i>Požiadavky na zvýšenie medzirezortnej komunikácie v súvislosti s riešením otázok v oblasti ochrany prírody (sektor dopravy, pôdohospodárstva a i.) a na zapojenie verejnosti;</i> 12) <i>Plnenie ďalších záväzkov vyplývajúcich z environmentálneho acquis, medzinárodných dohôd a zabezpečenie priorít na národnej úrovni</i>
	6e) Prijatie opatrení na zlepšenie mestského prostredia, revitalizácie miest, oživenia a dekontaminácie opustených priemyselných areálov (vrátane oblastí, ktoré prechádzajú zmenou), zníženie miery znečistenia ovzdušia a podpory opatrení na zníženie hluku	1) <i>Podpora implementácie smerníc EÚ a legislatívy SR v oblasti znižovania emisií a kvality ovzdušia</i> 2) <i>Národná stratégia pre redukciu PM₁₀ a programov na zlepšenie kvality ovzdušia</i> 3) <i>Nepriaznivá situácia v oblasti kvality ovzdušia napriek celkovému trendu znižovania emisií</i> 4) <i>Dlhodobé prekračovanie limitných hodnôt častíc PM vo viacerých zónach a aglomeráciách</i> 5) <i>Významný podiel lokálnych zdrojov na znečistení ovzdušia</i> 6) <i>Nedostatočná informovanosť v oblasti kvality ovzdušia (napr. BAT, správna prax používania lokálnych kúrenísk)</i> 7) <i>Požiadavky dosiahnutia dobrého stavu vôd vyplývajúce z Rámcovej smernice o vode</i> 8) <i>Jeden zo základných cieľov akčného plánu Dunajskej stratégie pre prioritnú oblasť PA6 je „obnoviť aspoň 15% degradovaných ekosystémov, vrátane degradovaných pôd do roku 2020“</i> 9) <i>Sanácia EZ ako nevyhnutný predpoklad opätovného využitia lokalít na hospodársky rozvoj</i>

²¹ Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov „Zelená infraštruktúra – zveľaďovanie prírodného kapitálu“ COM(2013)249 final

²² Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov „Stratégia Európskej únie pre podunajskú oblasť“, COM/2010/715 final)

5 Podpora prispôsobovania sa zmene klímy, predchádzanie a riadenie rizika	5a) Podpora investícií na prispôsobovanie sa zmene klímy vrátane ekosystémových prístupov	1) <i>Zmeny množstva a intenzity zrážok</i> 2) <i>Potreba spomaliť odtok vody z krajiny a zabrániť vzniku povodňových vln</i> 3) <i>Zákon o ochrane pred povodňami, transponujúci smernicu o hodnotení a manažmente povodňových rizík</i> 4) <i>Povinnosť aktualizovať plány manažmentu povodňového rizika, vrátane predbežného hodnotenia povodňového rizika a aktualizovania máp povodňového ohrozenia a máp povodňového rizika</i> 5) <i>Existencia uzavretých úložísk a opustených úložísk ťažobných odpadov predstavujúcich dlhodobé riziko z hľadiska vplyvu na zdravie obyvateľov a stav ŽP a povinnosť ich inventarizácie v zmysle Smernice 2006/21/ES</i> 6) <i>Dunajská stratégia</i> 7) <i>Prehrievanie krajiny</i> 8) <i>Koncepcia na ochranu vodných zdrojov Európy</i>
	5b) Podpora investícií na riešenie osobitných rizík, zabezpečiť predchádzanie vzniku katastrof a vyvíjanie systémov zvládania katastrof	1) <i>Potreba implementovať smernice EÚ a legislatívu SR v oblasti manažmentu rizík</i> 2) <i>Potreba naplňovať ciele Stratégie EÚ pre adaptáciu na zmenu klímy²³ (opatrenie č. 6 a 7)</i> 3) <i>Potreba zabezpečiť prepojenosť služieb a výmenu dát, vedomostí a skúseností v oblasti zmeny klímy medzi EÚ a národnou úrovňou (Copernicus²⁴, Climate-ADAPT)</i> 4) <i>Potreba naplňovať cieľ č. 5 Stratégie vnútornej bezpečnosti EÚ</i> 5) <i>Potreba zachovať bezpečnosť a minimalizovať riziká (uznesenie vlády SR č. 325/2013)</i> 6) <i>Potreba komplexne preskúmať územie SR z hydrogeologického hľadiska a znížiť negatívne dôsledky zmeny klímy na zdroje podzemných vôd po roku 1980</i> 7) <i>Potreba minimalizovať riziká zo vzniku viac ako 600 nových svahových deformácií (zosuvov) po výdatných zrážkach v rokoch 2010 a 2013</i> 8) <i>Potreba zabezpečiť ochranu života, zdravia a majetku pred následkami mimoriadnych udalostí spôsobených zmenami klímy (zákon č. 42/1994)</i> 9) <i>Potreba vypracovať adaptačné stratégie na regionálnej a miestnej úrovni a v mestách (Dohovor starostov)</i>
4 Podpora prechodu na	4a) Podpora výroby a distribúcie	1) NPR: - Podpora dlhodobej konkurencieschopnosti

²³ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2013:0216:FIN:EN:DOC>

²⁴ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2013:347:0924:0947:SK:PDF>

nízkouhlíkové hospodárstvo vo všetkých sektoroch	energie z obnoviteľných zdrojov	<i>prostredníctvom politiky tzv. zeleného rastu</i> - <i>Využívanie čistejších zdrojov energie, zabránenie environmentálnej degradácii</i> - <i>Prechod na nízko-uhlíkové hospodárstvo a postupné znižovanie emisií skleníkových plynov aj znečistenia ovzdušia</i> - <i>Zastavenie neúmerneho zvyšovania koncových cien elektrickej energie v dôsledku silnej finančnej podpory obnoviteľných zdrojov energie (OZE) a kombinovanej výroby elektrickej energie a tepla (KVET)</i> - <i>Zvýšenie využitia obnoviteľných zdrojov energie pri výrobe tepla.</i> - <i>Cieľ pre rok 2020 – Podiel 14 % OZE na hrubej konečnej energetickej spotrebe.</i> 2) <i>Energetická politika SR</i> 3) <i>Národný akčný plán pre energiu z obnoviteľných zdrojov</i> 4) <i>Koncepcia rozvoja výroby elektriny z malých obnoviteľných zdrojov energie SR</i>
	4b) Podpora energetickej efektívnosti a využívania energie z obnoviteľných zdrojov v podnikoch	1) <i>Odporúčania Rady, ktoré sa týka NPR Slovenska na rok 2013 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Slovenska na roky 2012 - 2016</i> 2) <i>NPR2013(schválené vládou SR dňa 24. apríla 2013):</i> - <i>Zvýšenie energetickej efektívnosti a využitia OZE v podnikoch</i> - <i>Zvýšenie energetickej efektívnosti v priemysle a službách</i> - <i>Podpora zavádzania systémov energetického manažérstva v priemysle a implementácie opatrení z energetického auditu</i> - <i>Podpora vypracovania energetických auditov pre MSP</i> - <i>Cieľ pre rok 2020: Dosiahnuť kumulovanú úsporu 130 PJ.</i> 3) <i>Energetická politika SR (v príprave)</i> 4) <i>Koncepcia energetickej efektívnosti SR (schválené vládou SR dňa 4. júla 2007)</i> 5) <i>3. Akčný plán energetickej efektívnosti SR na roky 2014-2016 (v príprave)</i>
	4c) Podpora energetickej efektívnosti, inteligentného riadenia energie a využívania energie z obnoviteľných	1) <i>Odporúčania Rady, ktoré sa týka NPR Slovenska na rok 2013 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Slovenska na roky 2012-2016</i> 2) <i>NPR2013 (schválené vládou SR dňa 24. apríla 2013):</i> - <i>Zvýšenie energetickej efektívnosti a využitia OZE vo verejnom sektore a verejných budovách</i>

	zdrojov vo verejných infraštruktúrach, vrátane verejných budov a v sektore bývania	<i>vrátane ich obnovy</i> - <i>Dosiahnutie cieľa úspor energie obnovou budov ÚOŠS vo výške 3 % ročne z celkovej podlahovej plochy, alebo dosiahnutie úspor energie alternatívnym spôsobom</i> - <i>Cieľ pre rok 2020: Dosiahnuť kumulovanú úsporu 130 PJ.</i> 3) <i>Koncepcia energetickej efektívnosti SR(schválené vládou SR dňa 4. júla 2007)</i> 4) <i>3. Akčný plán energetickej efektívnosti SR na roky 2014-2016 (v príprave)</i> 5) <i>Národný plán zvyšovania počtu budov s takmer nulovou spotrebou energie</i>
	4e) Podpora nízkouhlíkových stratégií pre všetky typy území, najmä pre mestské oblasti, vrátane podpory udržateľnej multimodálnej mestskej mobility a adaptačných opatrení, ktorých cieľom je zmiernenie zmeny klímy	1) <i>NPR2013 (schválené vládou SR dňa 24. apríla 2013):</i> - <i>Podpora politiky tzv. zeleného rastu, ktorá sa stala jednou z priorít stratégie Európa 2020 aj OECD.</i> - <i>Využívanie čistejších zdrojov energie, ktoré zabráni environmentálnej degradácii, bude znamenať prechod na nízkouhlíkové hospodárstvo</i> - <i>Postupné znižovanie emisií skleníkových plynov aj znečistenia ovzdušia.</i> 2) <i>Koncepcia energetickej efektívnosti SR(schválené vládou SR dňa 4. júla 2007)</i> 3) <i>3. Akčný plán energetickej efektívnosti SR na roky 2014-2016 (v príprave)</i> 4) <i>Dohovor starostov a primátorov</i>
	4g) Podpora využívania vysoko účinnej kombinovanej výroby tepla a elektrickej energie na základe dopytu po využiteľnom teple	1) <i>Stratégia Európa 2020: "Európa efektívne využíva zdroje"</i> - <i>Podpora nástrojov zameraných na úsporu energie,</i> 2) <i>NPR 2013 (schválené vládou SR dňa 24. apríla 2013):</i> - <i>Podpora politiky tzv. zeleného rastu, ktorá sa stala jednou z priorít stratégie Európa 2020 aj OECD</i> - <i>Prechod na nízkouhlíkové hospodárstvo a postupné znižovanie emisií skleníkových plynov aj znečistenia ovzdušia</i> - <i>Cieľ pre rok 2020: Podiel 14 % OZE na hrubej konečnej energetickej spotrebe</i> - <i>Cieľ pre rok 2020: Dosiahnuť kumulovanú úsporu energie 130 PJ.</i> 3) <i>Energetická politika SR(v príprave)</i> 4) <i>Koncepcia energetickej efektívnosti SR(schválené vládou SR dňa 4. júla 2007)</i> 5) <i>3. Akčný plán energetickej efektívnosti SR na roky 2014-2016 (v príprave)</i>

Výber tematických cieľov a súvisiacich investičných priorít bol posúdený aj v rámci ex ante hodnotenia OP KŽP vykonaného v súlade s článkom 55 všeobecného nariadenia, pričom hodnotiteľ v záverečnej správe konštatoval, že navrhovaný výber je odôvodnený, zohľadňuje priority stanovené v príslušných strategických dokumentov na národnej a EÚ úrovni, vrátane Stratégie Európa 2020, Národného programu reforiem SR, Partnerskej dohody a Pozičného dokumentu a je orientovaný na splnenie špecifických odporúčaní a zabezpečenie plnenia komunitárneho práva a povinností vyplývajúcich z členstva SR v EÚ.

Na základe pripomienok a odporúčaní hodnotiteľa bol OP KŽP priebežne upravovaný. V rámci prípravy OP KŽP boli zohľadnené aj kľúčové odporúčania uvedené v záverečnej správe z ex ante hodnotenia, ktoré zahŕňajú:

- jednoznačne stanoviť celkový cieľ OP,
- zvážiť preformulovanie dotknutých špecifických cieľov, prípadne tam kde to je relevantné preformulovať aktivity tak, aby prispievali k naplneniu príslušných cieľov,
- vytvoriť mechanizmus na pravidelný monitoring zabezpečujúci včasnú prípravu potrebných podkladov,
- dopracovať časti návrhu OP, ktoré sa týkajú PO 3 - doplniť vstupnú analýzu súčasného stavu, konkrétne aktivity, relevantné a merateľné ukazovatele,
- zvážiť podmienky podpory na zriadenie malých vodných elektrární tak, aby nedošlo k poškodeniu riečneho ekosystému, a podporu výstavbu zariadení na výrobu elektriny z malých obnoviteľných zdrojov energie len pod podmienkou, že sa nebude realizovať tam, kde je dostupný systém centrálného zásobovania teplom,
- zvážiť navýšenie zdrojov na opatrenia pre ochranu biodiverzity,
- v súčinnosti s riadiacimi orgánmi relevantných OP (vrátane ďalších finančných mechanizmov) aktualizovať vzájomné interakcie programov a dohodnúť ich deliace línie.

Záverečná správa z ex ante hodnotenia OP KŽP spolu so záverečným zhrnutím je uvedená v prílohe č. [13.2](#).

1.2 Zdôvodnenie finančnej alokácie

Disponibilná alokácia vyčlenená na OP KŽP pozostáva z finančných prostriedkov KF a EFRR. Celková výška tejto alokácie bola rozdelená medzi relevantné tematické ciele definované v „Pozičnom dokumente Komisie k vypracovaniu Partnerskej dohody a programov na Slovensku na roky 2014 – 2020“ na základe požadovaných objemov potrebných pre úspešnú implementáciu aktivít navrhnutých pre jednotlivé investičné priority. Rozdelenie alokácie zohľadňuje podporu plnenia priorít inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu stratégie Európa 2020 a taktiež Národného programu reforiem SR.

Na základe najširšieho záberu investičných priorít bol najväčší podiel – 45,67 % celkovej finančnej alokácie vyčlenený na tematický cieľ 6 – Zachovanie a ochrana životného prostredia a podpora efektívneho využívania zdrojov. V rámci tohto cieľa bude prioritne zabezpečené plnenie požiadaviek environmentálneho acquis odpadového a vodného hospodárstva, plnenie existujúcich záväzkov SR voči EÚ v oblasti životného prostredia (predovšetkým čistenia komunálnych odpadových vôd) a taktiež smerníc týkajúcich sa aj ďalších oblastí ako je napr. ochrana ovzdušia alebo biotopov a druhov európskeho významu. Úspešné plnenie týchto požiadaviek, záväzkov ako aj smerníc spoločne s ďalšími podporovanými investičnými prioritami s plánovanými finančne nákladnými aktivitami, ako sú napríklad sanácia environmentálnych záťaží, dobudovanie sústavy Natura 2000 si vyžaduje

realizáciu finančne nákladných investícií, pre ktoré bolo potrebné vyčleniť významnú časť celkovej alokácie programu.

Na tematický cieľ 5 Podpora prispôsobovania sa zmene klímy, predchádzanie a riadenie rizika bol vyčlenený objem finančných prostriedkov predstavujúci 23,73 % z celkovej alokácie, čo umožní zabezpečiť aj realizáciu viacerých finančne náročných investícií súvisiacich s prispôsobovaním sa zmene klímy a predchádzaniu súvisiacich rizík s cieľom minimalizovať budúce hospodárske škody a udržať dlhodobú kvalitu života obyvateľstva. V rámci tohto cieľa bude tiež prioritne zabezpečené plnenie požiadaviek v zmysle Rozhodnutia Európskeho Parlamentu a Rady č. 1313/2013/EÚ zo 17.12.2013 o mechanizme Únie v oblasti civilnej ochrany, Stratégie vnútornej bezpečnosti EÚ²⁵ k budovaniu odolnosti voči prírodným a iným katastrofám a Usmernením EK pre vyhodnocovanie a mapovanie rizík v kontexte manažmentu katastrof²⁶. Alokácia na Tematický cieľ 5 na národnej úrovni bude v súlade so Stratégiou adaptácie SR na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy a Národnej analýzy rizík.

28,22 % finančných prostriedkov z celkovej alokácie OP bolo vyčlenených na tematický cieľ 4 Podpora prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo vo všetkých sektoroch. Táto suma bola prerozdelená medzi jednotlivé investičné priority na základe analýzy kvantitatívnych a kvalitatívnych charakteristík jednotlivých tematických oblastí týkajúcich sa implementácie smerníc o energetickej efektívnosti, o energetickej hospodárnosti budov a o podpore využívania energie z OZE, ako aj z analýzy potrieb a priorít SR stanovených v rámci definovanej stratégie OP KŽP. Vzhľadom na vysoký podiel budov verejnej správy s nevyhovujúcimi tepelno-technickými vlastnosťami (predovšetkým panelové a prefabrikované skeletové budovy), bude najvýznamnejšia časť vyčlenenej alokácie v rámci tohto tematického cieľa v súlade s odporúčaniami Rady⁴ použitá na aktivity zamerané na podporu zlepšovania energetickej efektívnosti verejných budov. Podstatná časť alokácie na tematický cieľ 4 je v súlade s identifikovanými potrebami vyčlenená na podporu aktivít zameraných na znižovanie energetickej náročnosti podnikov⁴, inštaláciu malých zariadení na využívanie OZE (do 10 kW) a modernizáciu a rekonštrukciu rozvodov tepla.

Technická pomoc určená pre OP KŽP bude zabezpečovať komplexnú podporu potrebnú pre úspešnú realizáciu programu, pričom sú na ňu vyčlenené 2,38 % percentá celkovej alokácie programu. Táto časť alokácie pokryje predovšetkým priame (napr. mzdy, vzdelávanie) aj nepriame (napr. technické zabezpečenie, IT systém) náklady na zamestnancov riadiaceho orgánu či sprostredkovateľských orgánov ako aj ďalšie činnosti ktoré je potrebné zabezpečovať v zmysle platných nariadení EK.

²⁵ EU Internal Security Strategy in Action: Five steps towards a more secure Europe COM(2010) 673 final

²⁶ EC Risk Assessment and Mapping Guidelines for Disaster Management SEC(2010) 1626 final

Tabuľka 2 Prehľad investičnej stratégie OP

Prioritná os	Fond	Podpora Únie (EUR)	Podiel celkovej podpory Únie poskytnutej na OP (%)	Tematický cieľ	Investičná priorita	Špecifické ciele zodpovedajúce investičnej priorite	Spoločné ukazovatele a špecifické ukazovatele výsledku programu zodpovedajúce špecifickému cieľu
1. Udržateľné využívanie prírodných zdrojov prostredníctvom rozvoja environmentálnej infraštruktúry	KF	1 441 766 000	45,67 %	6. Zachovanie a ochrana životného prostredia a podpora efektívneho využívania zdrojov	(a) investovanie do sektora odpadového hospodárstva s cieľom splniť požiadavky environmentálneho acquis Únie a pokryť potreby, ktoré členské štáty špecifikovali v súvislosti s investíciami nad rámec uvedených požiadaviek	Zabezpečiť nakladanie s odpadmi v súlade s hierarchiou odpadového hospodárstva a za účelom plnenia požiadaviek environmentálneho acquis	- Podiel zhodnotených odpadov na celkovom množstve vyprodukovaných odpadov
					(b) investovanie do sektora vodného hospodárstva s cieľom splniť požiadavky environmentálneho acquis Únie a pokryť potreby, ktoré členské štáty špecifikovali v súvislosti s investíciami nad rámec uvedených požiadaviek	Podporiť zabezpečenie plnenia predvstupových záväzkov SR voči EÚ v oblasti čistenia a odvádzania komunálnych odpadových vôd	- Počet obyvateľov napojených na verejnú kanalizáciu s čistením komunálnych odpadových vôd
						Podpora zabezpečenia dostatočného množstva bezpečnej pitnej vody pre obyvateľstvo SR z verejných vodovodov	- Počet obyvateľov napojených na verejný vodovod
						Zlepšenie sledovania vôd a vytvorenie podmienok pre dosiahnutie dobrého ekologického stavu povrchových vôd	- Podiel monitorovaných vodných útvarov na celkovom počte vodných útvarov - Podiel vodných útvarov so zabezpečenou spojitou toku a habitatov na celkovom počte vodných útvarov
					(d) ochrana a obnova biodiverzity a pôdy a podpora ekosystémových služieb, a to aj prostredníctvom sústavy Natura 2000 a zelenej infraštruktúry	Zabezpečiť podmienky pre zachovanie biologickej diverzity a zlepšenie stavu ekosystémov v krajine	- Počet biotopov a druhov v priaznivom stave - Počet biotopov a druhov v neznámom stave

					(e) prijatie opatrení na zlepšenie mestského prostredia, revitalizácie miest, oživenia a dekontaminácie opustených priemyselných areálov (vrátane oblastí, ktoré prechádzajú zmenou), zníženie miery znečistenia ovzdušia a podpory opatrení na zníženie hluku	Znížiť znečisťovanie ovzdušia a zlepšiť jeho kvalitu	- Produkcia emisií znečisťujúcich látok prepočítaných na referenčné tony SO ₂
						Zabezpečiť sanáciu environmentálnych záťaží v mestskom prostredí, ako aj v opustených priemyselných lokalitách (vrátane oblastí, ktoré prechádzajú zmenou)	- Podiel sanovaných lokalít na celkovom počte lokalít s evidovanými environmentálnymi záťažami v SR
2. Adaptácia na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy so zameraním na ochranu pred povodňami	KF	419 346 261	13,28 %	5. Podpora prispôsobovania sa zmene klímy, predchádzanie a riadenie rizika	(a) podpora investícií na prispôsobovanie sa zmene klímy vrátane ekosystémových prístupov	Zmierniť negatívne dôsledky zmeny klímy realizáciou adaptačných opatrení, najmä preventívnych opatrení na ochranu pred povodňami	- Počet osôb žijúcich v území s existenciou povodňového rizika
						Zlepšiť účinnosť sanácie, revitalizácie a zabezpečenia úložísk ťažobného odpadu	- Podiel plochy zrekultivovaných uzavretých úložísk a opustených úložísk ťažobného odpadu na celkovej ploche evidovaných uzavretých úložísk a opustených úložísk ťažobného odpadu
3.Podpora riadenia rizík a odolnosti proti katastrofám v súvislosti so zmenou klímy	EFRR	330 000 000	10,45 %		(b) Podpora investícií na riešenie osobitných rizík, zabezpečiť predchádzanie vzniku katastrof a vyvíjanie systémov zvládania katastrof	Zvýšiť úroveň pripravenosti na zvládanie mimoriadnych udalostí ovplyvnených zmenou klímy	- Podiel pokrytia obývaného územia zabezpečeného systémom včasného varovania.
						Zvýšiť účinnosť preventívnych a adaptačných opatrení na elimináciu environmentálnych rizík (okrem protipovodňových)	- Podiel plochy sanovaného zosuvného územia na celkovej ploche evidovaného zosuvného územia SR - Podiel hydrogeologicky preskúmaného územia na celkovej ploche územia SR
						Zvýšiť efektívnosť komplexného manažmentu mimoriadnych udalostí ovplyvnených zmenou klímy	- Čas trvania zásahu pri mimoriadnej udalosti ovplyvnenej zmenou klímy

4. Energeticky efektívne nízkouhlíkové hospodárstvo	EFRR	890 886 480	28,22 %	4. Podpora prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo vo všetkých sektoroch	(a) Podpora výroby a distribúcie energie z obnoviteľných zdrojov	Zvýšenie podielu OZE na hrubej konečnej energetickej spotrebe	- Podiel energie z OZE na hrubej konečnej energetickej spotrebe
						Inštalácia malých zariadení na využívanie OZE v Bratislavskom samosprávnom kraji	- Podiel energie z OZE na hrubej konečnej energetickej spotrebe
					(b) Podpora energetickej efektívnosti a využívania energie z obnoviteľných zdrojov v podnikoch	Zníženie energetickej náročnosti a zvýšenie využívania OZE v podnikoch prostredníctvom energetických auditov, energetického a environmentálneho manažérstva a realizáciou opatrení v oblasti energetickej efektívnosti a OZE	- Energetická náročnosť výroby (konečná energetická spotreba - priemysel/HDP - priemysel)
					(c) Podpora energetickej efektívnosti, inteligentného riadenia energie a využívania energie z obnoviteľných zdrojov vo verejných infraštruktúrach, vrátane verejných budov a v sektore bývania	Zníženie spotreby energie pri prevádzke verejných budov nad rámec minimálnych požiadaviek	- Energetická hospodárnosť verejných budov
					(e) Podpora nízkouhlíkových stratégií pre všetky typy území, najmä pre mestské oblasti, vrátane podpory udržateľnej multimodálnej mestskej mobility a adaptačných opatrení, ktorých cieľom je zmiernenie zmeny klímy	Podpora energetickej efektívnosti, využívania OZE a znižovania emisií skleníkových plynov pre všetky typy území, zvlášť mestských oblastí, prostredníctvom poradenstva, informovanosti a monitorovania	- Energetická náročnosť SR
						Podpora energetickej efektívnosti, využívania OZE a znižovania emisií skleníkových plynov pre všetky typy území, prostredníctvom regionálnych a lokálnych akčných plánov udržateľnej energetiky a rozvoja energetických služieb	- Vypracované lokálne plány udržateľnej energie

					(g) Podpora využívania vysoko účinnej kombinovanej výroby tepla a elektrickej energie na základe dopytu po využiteľnom teple	Rozvoj účinnejších systémov centralizovaného zásobovania teplom založených na dopyte po využiteľnom teple	- Podiel dodaného tepla vyrobeného KVET k celkovému dodanému teplu
5. Technická pomoc	EFRR	75 000 000	2,38 %	N/A	N/A	N/A	N/A

2. Opis prioritných osí operačného programu

2.1 PRIORITNÁ OS 1: UDRŽATELNÉ VYUŽÍVANIE PRÍRODNÝCH ZDROJOV PROSTREDNÍCTVOM ROZVOJA ENVIRONMENTÁLNEJ INFRAŠTRUKTÚRY

2.1.0 Fond, kategória regiónu a základ pre výpočet podpory Únie

Fond	Kohézny fond
Kategória regiónu	N/A
Základ pre výpočet (celkový príspevok)	1 802 207 501
Kategória regiónu pre najvzdialenejšie a severné riedko osídlené regióny (ak je to vhodné)	N/A

2.1.1 INVESTIČNÁ PRIORITA 1 *Prioritnej osi 1: Investovanie do sektora odpadového hospodárstva s cieľom splniť požiadavky environmentálneho acquis Únie a pokryť potreby, ktoré členské štáty špecifikovali v súvislosti s investíciami nad rámec uvedených požiadaviek*

2.1.1.1 Špecifické ciele investičnej priority a očakávané výsledky

ŠPECIFICKÝ CIEĽ: Zabezpečiť nakladanie s odpadmi v súlade s hierarchiou odpadového hospodárstva a za účelom plnenia požiadaviek environmentálneho acquis

Dosiahnutie súladu s požiadavkami environmentálneho acquis a nakladanie s odpadmi v súlade s hierarchiou odpadového hospodárstva, ktorá uprednostňuje predchádzanie vzniku odpadov, jeho opätovné použitie a recykláciu a až následne iné zhodnotenie a zneškodnenie odpadov. Zvýšené environmentálne vedomie spoločnosti o filozofii predchádzania vzniku odpadov, životnom cykle výrobku a triedení odpadov, podporujúce efektívne fungovanie odpadového hospodárstva.

VÝSLEDKY

a) zvýšený podiel zhodnocovaných odpadov v súlade s hierarchiou odpadového hospodárstva

Realizáciou aktivít v rámci špecifického cieľa „Zabezpečiť nakladanie s odpadmi v súlade s hierarchiou odpadového hospodárstva a za účelom plnenia požiadaviek environmentálneho acquis“ dôjde k zvýšeniu podielu zhodnotených odpadov. Zvýši sa kapacita v rámci systémov triedeného zberu komunálnych odpadov a zefektívni sa ich fungovanie. Zvýšenie environmentálneho vedomia obyvateľstva prostredníctvom informačných kampaní zameraných na popularizáciu filozofie predchádzania vzniku odpadov, triedenia odpadov, zhodnocovania odpadov a využívania environmentálnych značiek bude mať v konečnom dôsledku vplyv na zlepšenie stavu odpadového hospodárstva.

Tabuľka 3 Výsledkové ukazovatele zodpovedajúce špecifickému cieľu

ID	Ukazovateľ	Merná jednotka	Kategória regiónu (ak relevantné)	Východisková hodnota	Východiskový rok	Cieľová hodnota (2023)	Zdroj údajov	Frekvencia vykazovania
	Podiel zhodnotených odpadov na celkovom množstve vyprodukovaných odpadov	%	N/A	44,72	2012	60%	MŽP SR (Správa o stave životného prostredia SR)	Raz za kalendárny rok

2.1.1.2 Oprávnené aktivity

ŠPECIFICKÝ CIEĽ: Zabezpečiť nakladanie s odpadmi v súlade s hierarchiou odpadového hospodárstva a za účelom plnenia požiadaviek environmentálneho acquis

Uvedený špecifický cieľ bude napĺňaný prostredníctvom nasledujúcich aktivít:

- A. Podpora nástrojov informačného charakteru so zameraním na predchádzanie vzniku odpadov, na podporu triedeného zberu odpadov a zhodnocovania odpadov
- B. Príprava na opätovné použitie a zhodnocovanie so zameraním na recykláciu nie nebezpečných odpadov vrátane podpory systémov triedeného zberu komunálnych odpadov a podpory predchádzania vzniku biologicky rozložiteľných komunálnych odpadov
- C. Príprava na opätovné použitie a recyklácia nebezpečných odpadov
- D. Vybudovanie a zavedenie jednotného environmentálneho monitorovacieho a informačného systému v odpadovom hospodárstve

A. Podpora nástrojov informačného charakteru so zameraním na predchádzanie vzniku odpadov, na podporu triedeného zberu odpadov a zhodnocovania odpadov

Predchádzanie vzniku odpadov je na prvom mieste v hierarchii nakladania s odpadmi, ktorá je definovaná v zákone o odpadoch v platnom znení. Celkové množstvo vyprodukovaného odpadu v SR, ako aj množstvo vyprodukovaného odpadu na obyvateľa SR má kolísavý charakter, a teda stále existuje priestor pre prevenciu vzniku odpadov a jeho minimalizáciu. Program predchádzania vzniku odpadu SR definuje opatrenia, ktoré sú potrebné na splnenie jeho hlavného cieľa, a to posunu od materiálového zhodnocovania k predchádzaniu ich vzniku. Medzi významné opatrenia preventívneho charakteru, na ktoré sa zameriava financovanie v rámci operačného programu, patria informovanie verejnosti a dotknutých subjektov o nutnosti a výhodnosti predchádzania vzniku odpadov, o životnom cykle produktov, ako aj propagácia dobrovoľných nástrojov environmentálnej politiky, najmä systémov environmentálneho manažérstva, vrátane EMAS, propagácia zeleného verejného obstarávania, produktov a služieb s právom používať environmentálnu značku, informačné programy pre obecné samosprávy, zamerané najmä na záväznosť novej hierarchie odpadového hospodárstva a uplatňovanie dobrovoľných nástrojov environmentálnej politiky. Zároveň bude podporené zvyšovanie environmentálneho vedomia v oblasti informovanosti a propagácie materiálov, ktoré budú vyrobené z recyklovaných odpadov z obalov a z odpadového papiera, skla, plastov a viacvrstvových kombinovaných materiálov a ktoré slúžia na výrobu obalov a ďalších výrobkov, v zmysle

Smernice EP a Rady 94/62 ES z 20. decembra 1994 o obaloch a odpadoch z obalov. Informačné kampane rozširujúce environmentálne povedomie obyvateľstva sú významným činiteľom napomáhajúcim intenzifikácii triedeného zberu, zvyšovaniu miery recyklácie a iných spôsobov zhodnocovania odpadov.

<i>Cieľové skupiny:</i>	- subjekty územnej samosprávy; - štátne rozpočtové organizácie a štátne príspevkové organizácie v oblasti odpadového hospodárstva; - združenia fyzických alebo právnických osôb; - neziskové organizácie poskytujúce všeobecne prospešné služby; fyzické alebo právnické osoby oprávnené na podnikanie.
<i>Cieľové územia:</i>	- celé územie SR.
<i>Prijímatelia:</i>	- Slovenská agentúra životného prostredia v rámci národného projektu, ako aj globálneho grantu (prostredníctvom ktorého bude pomoc poskytovaná ďalším subjektom v tejto oblasti).

B. Príprava na opätovné použitie a zhodnocovanie so zameraním na recykláciu nie nebezpečných odpadov vrátane podpory systémov triedeného zberu komunálnych odpadov a podpory predchádzania vzniku biologicky rozložiteľných komunálnych odpadov

Z dôvodu plnenia záväzkov vyplývajúcich z Rámcovej smernice o odpade a v súlade s cieľmi stanovenými smernicou Rady 1999/31/ES z 26. apríla 1999 o skládkach odpadov v znení nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1882/2003 z 29. septembra 2003, nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1137/2008 z 22. októbra 2008 a smernice Rady 2011/97/EÚ z 5. decembra 2011 je potrebné, aby SR dobudovala infraštruktúru v oblasti zhodnocovania, a to predovšetkým recyklácie nie nebezpečných odpadov a nebezpečných odpadov a zhodnocovania biologicky rozložiteľných odpadov.

Preto v rámci uvedenej aktivity bude finančná pomoc smerovaná na: podporu predchádzania vzniku biologicky rozložiteľných komunálnych odpadov (napríklad podporou domáceho kompostovania a zariadení na anaeróbny rozklad biologicky rozložiteľného komunálneho odpadu u prevádzkovateľov kuchynských a reštauračných zariadení), výstavbu nových zariadení pre prípravu na opätovné použitie odpadov; podporu triedeného zberu zložiek komunálnych odpadov, vrátane mechanickej úpravy komunálnych odpadov; výstavbu nových zariadení alebo rekonštrukciu existujúcich zariadení na recykláciu nie nebezpečných odpadov, vrátane úpravy odpadov ako súčasti technológie recyklácie (podpora bude zameraná na tie druhy a prudy odpadov, pre ktoré SR nemá vybudované dostatočné kapacity a ich recyklácia je potrebná z dôvodu plnenia cieľov rámcovej smernice o odpade); výstavbu nových zariadení alebo rekonštrukciu existujúcich zariadení na zhodnocovanie biologicky rozložiteľného odpadu, vrátane produkcie bioplynu využívaného na kombinovanú výrobu tepla a elektrickej energie (zahŕňajúcu napr. budovanie zariadení na kompostovanie, anaeróbny rozklad); výstavbu nových zariadení alebo rekonštrukciu existujúcich zariadení na materiálové zhodnocovanie nie nebezpečných odpadov na materiály, ktoré sa dajú použiť ako palivo; výstavbu nových zariadení na mechanicko-biologickú úpravu zmesových komunálnych odpadov; zvyšovanie environmentálneho vedomia a podporu informovanosti a propagácie triedeného zberu odpadov pri zdroji a v oblasti zhodnocovania odpadov ako súčasť investičných projektov.

<i>Cieľové skupiny:</i>	- subjekty územnej samosprávy; - štátne rozpočtové organizácie a štátne príspevkové organizácie v oblasti odpadového hospodárstva; - združenia fyzických alebo právnických osôb; - neziskové organizácie poskytujúce všeobecne prospešné služby; fyzické alebo právnické osoby oprávnené na podnikanie.
<i>Cieľové územia:</i>	- celé územie SR. Územné priority budú vychádzať z platného Programu odpadového hospodárstva Slovenskej republiky, vypracovaného na národnej úrovni, z ktorého následne vychádzajú Programy odpadového hospodárstva krajov.
<i>Prijímatelia:</i>	- MŽP SR alebo ním zriadené rozpočtové alebo príspevkové organizácie; - subjekty územnej samosprávy²⁷; - združenia fyzických alebo právnických osôb; - neziskové organizácie poskytujúce všeobecne prospešné služby; - fyzické alebo právnické osoby oprávnené na podnikanie.

C. Príprava na opätovné použitie a recyklácia nebezpečných odpadov

Z dôvodu chýbajúcej infraštruktúry v zhodnocovaní nebezpečných odpadov, ktorej dôsledkom je stále sa zvyšujúci podiel zneškodnených nebezpečných odpadov, je podpora v rámci operačného programu zameraná tiež na prípravu pre opätovné použitie a recykláciu nebezpečných odpadov. Investičné projekty v oblasti zhodnocovania nebezpečných odpadov budú zároveň podporené informačnými aktivitami.

Preto v rámci uvedenej aktivity bude finančná pomoc smerovaná na: výstavbu nových zariadení pre prípravu na opätovné použitie odpadov; výstavbu nových zariadení a rekonštrukciu existujúcich zariadení na recykláciu nebezpečných odpadov; zvyšovanie environmentálneho vedomia a informovanosti a propagácie prípravy pre opätovné použitie nebezpečných odpadov a v oblasti recyklácie nebezpečných odpadov ako súčasť investičných projektov.

<i>Cieľové skupiny:</i>	- subjekty územnej samosprávy; - štátne rozpočtové organizácie a štátne príspevkové organizácie v oblasti odpadového hospodárstva; - združenia fyzických alebo právnických osôb; - neziskové organizácie poskytujúce všeobecne prospešné služby; fyzické alebo právnické osoby oprávnené na podnikanie.
<i>Cieľové územia:</i>	- celé územie SR. Územné priority budú vychádzať z platného Programu odpadového hospodárstva Slovenskej republiky, vypracovaného na národnej úrovni, z ktorého následne vychádzajú Programy odpadového hospodárstva krajov.
<i>Prijímatelia:</i>	- MŽP SR alebo ním zriadené rozpočtové alebo príspevkové organizácie; - subjekty územnej samosprávy²⁸; - združenia fyzických alebo právnických osôb; - fyzické alebo právnické osoby oprávnené na podnikanie.

²⁷ podľa zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy

²⁸ podľa zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy

D. Vybudovanie a zavedenie jednotného environmentálneho monitorovacieho a informačného systému v odpadovom hospodárstve

Existujúci systém zberu a spracovania dát vykazuje veľkú chybovosť, je založený na značnej byrokratickej záťaži podnikateľského a verejného sektora. Nekvalitné údaje a nedostatočná možnosť údaje spracovávať, vyhodnocovať a využívať pre potreby riadenia štátnej správy odpadového hospodárstva vyvolala potrebu vybudovania nového plne elektronického systému zberu a spracovania údajov.

<i>Cieľové skupiny:</i>	- subjekty územnej samosprávy; - štátne rozpočtové organizácie a štátne príspevkové organizácie v oblasti odpadového hospodárstva; - združenia fyzických alebo právnických osôb; - neziskové organizácie poskytujúce všeobecne prospešné služby; fyzické alebo právnické osoby oprávnené na podnikanie.
<i>Cieľové územia:</i>	- celé územie SR.
<i>Prijímatelia:</i>	- MŽP SR alebo ním zriadené rozpočtové alebo príspevkové organizácie.

2.1.1.3 Hlavné princípy výberu projektov

V snahe o zabezpečenie efektívneho a transparentného procesu výberu projektov, ktoré najvhodnejším spôsobom prispievajú k dosahovaniu cieľov operačného programu, budú uplatňované nasledovné hlavné zásady:

- budú podporené iba projekty vyhodnotené ako vhodné a účelné vzhľadom na východiskovú situáciu a identifikované potreby v danej oblasti, nákladovo efektívne, udržateľné a zároveň ako projekty s adekvátnym spôsobom a kapacitným zabezpečením ich realizácie;
- projekty budú vyberané s ohľadom na ich nákladovú efektívnosť (Value for Money principle) tak, aby bol zabezpečený výber projektov, ktorých prínos k cieľom operačného programu je vo vzťahu k vynaloženým finančným prostriedkom najväčší;
- budú podporené iba projekty, ktoré prispievajú k plneniu cieľov vyplývajúcich z aktuálneho Programu odpadového hospodárstva SR vo väzbe na merateľné ukazovatele projektu a požiadavky vyplývajúce z právnych predpisov EÚ vo vzťahu k jednotlivých prúdov odpadov;
- v oblasti predchádzania vzniku odpadov budú podporené projekty, ktoré prispievajú k plneniu cieľov vyplývajúcich z aktuálneho Programu predchádzania vzniku odpadu SR (PPVO SR) – porovnanie zamerania projektu na predchádzanie vzniku odpadu s cieľmi uvedenými v PPVO SR;
- prioritizované budú technológie, ktoré budú v súlade s kritériami na určovanie najlepšie dostupných techník (BAT) – porovnanie navrhovanej technológie zhodnocovania alebo recyklácie odpadov s príslušnými BREF dokumentmi, napr. „Reference Document on Best Available Techniques for the Waste Treatments Industries“;

- v oblasti triedenia a zhodnocovania/recyklácie odpadov bude podpora projektov podmienená zohľadnením existujúcich kapacít a potrieb triedenia, zhodnocovania/recyklácie na národnej regionálnej a miestnej úrovni;

Za účelom jednotného a objektívneho posúdenia a vyhodnotenia splnenia, resp. miery splnenia stanovených zásad a podmienok budú definované kritériá na výber projektov, ktorých schválenie bude v kompetencii Monitorovacieho výboru operačného programu.

2.1.1.4 Plánované využitie finančných nástrojov

Finančné nástroje budú použité na podporu implementácie tých aktivít, pri ktorých bude preukázané efektívnejšie využitie finančných prostriedkov z EŠIF takouto formou podpory. Pri ekonomicky životaschopných projektoch, kde sa predpokladá návratnosť prostriedkov alebo úspora nákladov, predstavujú finančné nástroje vhodnejšiu formu podpory, ktorá vedie len k minimálnej, prípadne žiadnej deformácii trhu a nenarúša tak hospodársku súťaž. Finančné nástroje budú zamerané na podporu tých aktivít, ktoré nenachádzajú financovanie na trhu, prípadne nenachádzajú adekvátne financovanie, pri ktorom by ich realizácia bola efektívnou.

Okrem možnosti opakovateľného použitia prostriedkov spolu s akýmikoľvek ziskami na ciele prioritnej osi patrí medzi výhody využitia finančných nástrojov možnosť navýšenia prostriedkov pre dosiahnutie príslušných cieľov OP KŽP prostredníctvom pritiahnutia dodatočného kapitálu vďaka atraktívnemu nastaveniu daných nástrojov. Pritiahnutie dodatočného kapitálu je potrebné aj vzhľadom na nedostatočný objem prostriedkov z EŠIF na pokrytie všetkých investičných potrieb v príslušných oblastiach. Účasť súkromných investorov môže prispieť aj ku skvalitneniu implementácie projektov, a teda dodatočne prispieva k celkovo efektívnejšiemu použitiu finančných prostriedkov.

Príslušné aktivity bude možné podporiť rôznymi finančnými produktmi (úvery, záruky, kapitálové vklady, mezzanine a pod.) Konkrétne aktivity, vhodný objem prostriedkov a podmienky implementácie konkrétnych finančných nástrojov vrátane možného znásobenia alokovaných prostriedkov ako aj kombinácie s inými formami podpory budú vychádzať z výsledkov dodatočného ex ante hodnotenia pre finančné nástroje, vyžadovaného legislatívou pre programové obdobie 2014-2020. Konkrétne využitie finančných nástrojov bude doplnené po realizácii uvedeného hodnotenia.

2.1.1.5 Plánované využitie veľkých projektov

V rámci investičnej priority 1 prioritnej osi 1 sa neuvažuje s implementáciou veľkých projektov.

2.1.1.6 Ukazovatele výstupu na úrovni investičnej priority a kategórie regiónu

Tabuľka 4 Spoločné a špecifické ukazovatele výstupu

ID	Ukazovateľ výstupu	Merná jednotka	Fond	Kategória regiónu	Cieľová hodnota (2023)	Zdroj údajov	Frekvencia vykazovania
	Počet informačných aktivít	počet	KF	N/A	306	Monitorovanie implementácie OP KŽP	Raz za kalendárny rok
	Zvýšená kapacita pre triedenie komunálnych odpadov	t/rok	KF	N/A	20 451	Monitorovanie implementácie OP KŽP	Raz za kalendárny rok

	Zvýšená kapacita pre zhodnocovanie odpadov	t/rok	KF	N/A	324 784	Monitorovanie implementácie OP KŽP	Raz za kalendárny rok
	COMMON OUTPUT Zvýšená kapacita recyklácie odpadu	t/rok	KF	N/A	196 193	Monitorovanie implementácie OP KŽP	Raz za kalendárny rok
	Vybudovaný jednotný environmentálny monitorovací a informačný systém v odpadovom hospodárstve	počet	KF	N/A	1	Monitorovanie implementácie OP KŽP	Raz za kalendárny rok

2.1.2 INVESTIČNÁ PRIORITA 2 Prioritnej osi 1: Investovanie do sektora vodného hospodárstva s cieľom splniť požiadavky environmentálneho acquis Únie a pokryť potreby, ktoré členské štáty špecifikovali v súvislosti s investíciami nad rámec uvedených požiadaviek

Investičná priorita je zameraná na dosiahnutie dobrého stavu vôd v zmysle požiadaviek Rámcovej smernice o vode. Cieľom opatrení investičnej priority budú aktivity, ktoré vedú k zníženiu znečistenia podzemných a povrchových vôd, zvýšeniu počtu obyvateľov zásobovaných bezpečnou pitnou vodou, zlepšeniu sledovania vôd a vytvorenia podmienok pre dosiahnutie dobrého ekologického stavu povrchových vôd.

2.1.2.1 Špecifické ciele investičnej priority a očakávané výsledky

ŠPECIFICKÝ CIEĽ 1: Podporiť zabezpečenie plnenia predvstupových záväzkov SR voči EÚ v oblasti čistenia a odvádzania komunálnych odpadových vôd

Špecifický cieľ je zameraný na zlepšenie zberu, čistenia a vypúšťania komunálnych odpadových vôd v aglomeráciách nad 2 000 ekvivalentných obyvateľov a v chránených vodohospodárskych oblastiach v aglomeráciách do 2 000 ekvivalentných obyvateľov. Tento špecifický cieľ je v súlade s požiadavkou Rámcovej smernice o vode dosiahnuť dobrý stav vôd a s cieľmi smernice Rady 91/271 EHS o čistení komunálnych odpadových vôd v platnom znení.

VÝSLEDKY

Očakávaným výsledkom realizácie konkrétnych opatrení zameraných na dosiahnutie vyššie uvedeného špecifického cieľa bude:

a) Zvýšený podiel obyvateľstva napojeného na kanalizačnú sieť

Plnenie výsledkov môže byť ovplyvnené skutočnosťou, že v prípade ak vlastník stavby alebo vlastník pozemku má povolenie príslušného orgánu štátnej vodnej správy na iný spôsob nakladania s odpadovými vodami, nevzniká mu v súlade s § 23 ods. 2 zákona o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách²⁹ povinnosť napojiť sa na novovybudovanú kanalizáciu. Avšak pri aktívnom prístupe investora a obce sú v rámci

²⁹ zákona č. 442/2002 Z.z. o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách a o zmene a doplnení zákona č. 276/2001 Z.z. o regulácii v sieťových odvetviach v znení neskorších predpisov

platných právnych predpisov vytvorené podmienky pre napojenie sa producentov na novovybudovanú kanalizačnú sieť.

b) Zvýšený podiel komunálnych odpadových vôd čistených v súlade s legislatívou SR a EÚ

Tabuľka 5 Výsledkové ukazovatele zodpovedajúce špecifickému cieľu

ID	Ukazovateľ	Merná jednotka	Kategórie regiónov (ak relevantné)	Východisková hodnota	Východiskový rok	Cieľová hodnota (2023)	Zdroj	Frekvencia vykazovania
	Počet obyvateľov napojených na verejnú kanalizáciu s čistením komunálnych odpadových vôd	EO	N/A	3 301 000	2012	3 489 794	MŽP SR (Vodné hospodárstvo v SR)	Raz za kalendárny rok

ŠPECIFICKÝ CIEĽ 2: Podpora zabezpečenia dostatočného množstva bezpečnej pitnej vody pre obyvateľstvo SR z verejných vodovodov

Špecifický cieľ je zameraný hlavne na zlepšenie kvality pitnej vody prostredníctvom intenzifikácie a modernizácie úpravni povrchových a podzemných vôd. V menšej miere pôjde aj o výstavbu verejných vodovodov v prípade súbežného budovania kanalizácie. Tento špecifický cieľ je v súlade s Rámcovou smernicou o vode a s požiadavkou smernice 98/83/ES o kvalite vody určenej na ľudskú spotrebu.

VÝSLEDKY

Očakávaným výsledkom realizácie konkrétnych opatrení zameraných na dosiahnutie vyššie uvedeného špecifického cieľa bude:

a) Zvýšený podiel obyvateľstva so zlepšeným zásobovaním pitnou vodou

Tabuľka 6 Výsledkové ukazovatele zodpovedajúce špecifickému cieľu

ID	Ukazovateľ	Merná jednotka	Kategórie regiónov (ak relevantné)	Východisková hodnota	Východiskový rok	Cieľová hodnota (2023)	Zdroj	Frekvencia vykazovania
	Počet obyvateľov napojených na verejný vodovod	Obyvateľ	N/A	4 707 000	2012	4 709 325	(Štatistický úrad SR, Vodné hospodárstvo v SR)	Raz za kalendárny rok

ŠPECIFICKÝ CIEĽ 3: Zlepšenie sledovania vôd a vytvorenie podmienok pre dosiahnutie dobrého ekologického stavu povrchových vôd

Predmetom špecifického cieľa je vytvorenie podmienok pre sledovanie vôd a tým napomôcť dosiahnuť dobrý ekologický a chemický stav povrchových vôd a chemický a kvantitatívny stav podzemných vôd v zmysle požiadaviek Rámcovej smernice o vode. Zároveň špecifický cieľ predpokladá zlepšenie hydromorfologických podmienok vodných

útvarov tak, aby bol dosiahnutý ich lepší ekologický stav/potenciál v zmysle požiadavky Rámцovej smernice o vode.

VÝSLEDKY

Očakávaným výsledkom realizácie konkrétnych opatrení zameraných na dosiahnutie vyššie uvedeného špecifického cieľa bude:

a) Zlepšený stav vôd v SR v súlade s legislatívou SR a EÚ

Tabuľka 7 Výsledkové ukazovatele zodpovedajúce špecifickému cieľu

ID	Ukazovateľ	Merná jednotka	Kategória regiónu (ak relevantné)	Východisková hodnota	Východiskový rok	Cieľová hodnota (2023)	Zdroj údajov	Frekvencia vykazovania
	Podiel monitorovaných vodných útvarov na celkovom počte vodných útvarov	%	N/A	42,42	2012	100	MŽP SR (Program monitorovania vôd v Slovenskej republike)	Raz za kalendárny rok
	Podiel vodných útvarov so zabezpečenou spojitou toku a habitatov na celkovom počte vodných útvarov	%	N/A	1,14	2012	51	MŽP SR (Vodný plán Slovenska, Analýza pokroku dosiahnutom pri zavádzaní Programu opatrení Vodného plánu Slovenska)	Raz za kalendárny rok

2.1.2.2 Oprávnené aktivity

ŠPECIFICKÝ CIEĽ 1: Podporiť zabezpečenie plnenia predvstupových záväzkov SR voči EÚ v oblasti čistenia a odvádzania komunálnych odpadových vôd

Uvedený špecifický cieľ bude napĺňaný prostredníctvom nasledujúcich aktivít:

- Budovanie verejných kanalizácií a čistiarní odpadových vôd pre aglomerácie nad 2 000 EO v zmysle záväzkov SR voči EÚ
- Podpora realizácie infraštruktúry v oblasti odkanalizovania a čistenia odpadových vôd, ktoré prispievajú k zlepšeniu kvality vody v chránených vodohospodárskych oblastiach, kde bol identifikovaný zlý stav vôd

A. Budovanie verejných kanalizácií a čistiarní odpadových vôd pre aglomerácie nad 2 000 EO v zmysle záväzkov SR voči EÚ

Z dôvodu plnenia záväzkov SR vyplývajúcich zo Zmluvy o pristúpení SR k EÚ a zo záväzkov vyplývajúcich zo smernice Rady 91/271/EHS z 21. mája 1991 o čistení komunálnych odpadových vôd v platnom znení, je potrebné, aby SR dobudovala infraštruktúru v oblasti odvádzania a čistenia komunálnych odpadových vôd ako základnej environmentálnej služby.

Preto v rámci uvedenej aktivity bude podporovaná výstavba, rozšírenie a zvýšenie kapacity stokových sietí v aglomeráciách nad 10 000 EO, výstavba, rozšírenie a zvýšenie kapacity čistiarň odpadových vôd v aglomeráciách nad 10 000 EO; výstavba, rozšírenie a zvýšenie kapacity stokových sietí v aglomeráciách od 2 000 - 10 000 EO, výstavba, rozšírenie a zvýšenie kapacity čistiarň odpadových vôd v aglomeráciách od 2 000 - 10 000 EO; v aglomeráciách do 2 000 EO výstavba čistiarň odpadových vôd v prípadoch, ak už je vybudovaná stoková sieť min. na 80 % celej predmetnej aglomerácie .

Prioritou aglomerácií nad 2 000 EO bude zabezpečenie súladu s požiadavkami smernice Rady 91/271/EHS o čistení komunálnych odpadových vôd v platnom znení podľa veľkostných kategórií aglomerácií

1. aglomerácie nad 10 000 EO,
2. aglomerácie 5 000 – 10 000 EO,
3. aglomerácie 2 000 – 5 000 EO.

Koncepčným východiskom pri riešení tejto problematiky sú nasledujúce dokumenty: Národný program Slovenskej republiky pre vykonávanie smernice Rady 91/271/EHS o čistení komunálnych odpadových vôd v znení smernice Komisie 98/15/ES a nariadenia Európskeho parlamentu a Rady 1882/2003/ES, Plán rozvoja verejných vodovodov a verejných kanalizácií pre územie Slovenskej republiky, plány rozvojov verejných vodovodov a verejných kanalizácií krajov, Vodný plán Slovenska, ktorý obsahuje plán manažmentu správneho územia povodia Dunaja a plán manažmentu správneho územia povodia Visly, Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 279/ 2011 Z. z., ktorým sa vyhlasuje záväzná časť Vodného plánu Slovenska obsahujúca program opatrení na dosiahnutie environmentálnych cieľov.

Tieto aktivity podporujú aj ciele Stratégie EÚ pre Dunajský región (Dunajská stratégia) v prioritnej oblasti 4 Obnova a udržanie kvality vôd.

<i>Cieľové skupiny:</i>	- obyvatelia SR; - producenti komunálnych odpadových vôd pôsobiaci na území daného projektu.
<i>Cieľové územia:</i>	- celé územie SR. Pomoc bude zameraná prioritne na aglomerácie uvedené v Národnom programe SR pre vykonávanie smernice Rady 91/271/EHS.
<i>Prijímatelia:</i>	- obce; - združenia obcí; - vlastníci verejných kanalizácií podľa zákona o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách; - právnické osoby oprávnené na podnikanie v oblasti verejných kanalizácií vymedzené v zákone o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách.

B. Podpora realizácie infraštruktúry v oblasti odkanalizovania a čistenia odpadových vôd, ktoré prispejú k zlepšeniu kvality vody v chránených vodohospodárskych oblastiach, kde bol identifikovaný zlý stav vôd

Požiadavka na redukovanie znečistenia povrchových vôd organického pôvodu a znečistenia povrchových vôd živinami v aglomeráciách pod 2000 EO vyplýva z doplnkových opatrení Rámcovej smernice o vode.

V rámci uvedenej aktivity bude finančná pomoc smerovaná na: výstavbu stokovej siete a čistiarní odpadových vôd v aglomeráciách do 2 000 EO, ktoré zasahujú do chránených vodohospodárskych oblastí a ktoré smerujú k zamedzeniu ohrozenia kvality a kvantity podzemných vôd a povrchových vôd tak, aby nebolo ohrozené ich využívanie. Finančná pomoc sa nevzťahuje na prípady, ak ide o vybudovanie čistiarní odpadových vôd za predpokladu existencie stokovej siete (vybudovaná min. na 80 % celej predmetnej aglomerácie), tak ako je definovaná v aktivite A.

Koncepčným východiskom pri riešení tejto problematiky je Vodný plán Slovenska, ktorý obsahuje plán manažmentu správneho územia povodia Dunaja a plán manažmentu správneho územia povodia Visly.

Uvedená aktivita podporuje aj ciele Stratégie EÚ pre Dunajský región (Dunajská stratégia) v prioritnej oblasti 4 Obnova a udržanie kvality vôd.

<i>Cieľové skupiny:</i>	- obyvatelia SR; - ďalší producenti komunálnych odpadových vôd pôsobiaci na území daného projektu.
<i>Cieľové územia:</i>	- celé územie SR. Pomoc bude zameraná prioritne na aglomerácie pod 2000 EO neuvedené v Národnom programe SR pre vykonávanie smernice Rady 91/271/EHS, ktoré prispievajú k zlepšeniu kvality vody v chránených vodohospodárskych oblastiach, kde bol identifikovaný zlý stav vôd.
<i>Prijímatelia:</i>	- obce; - združenia obcí; - vlastníci verejných kanalizácií podľa zákona o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách; - právnické osoby oprávnené na podnikanie v oblasti verejných kanalizácií vymedzené v zákone o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách.

ŠPECIFICKÝ CIEĽ 2: Podpora zabezpečenia dostatočného množstva bezpečnej pitnej vody pre obyvateľstvo SR z verejných vodovodov

Uvedený špecifický cieľ bude napĺňaný prostredníctvom nasledujúcej aktivity:

A. Zabezpečenie podmienok v oblasti zásobovania obyvateľov SR bezpečnou pitnou vodou z verejných vodovodov

V súlade s cieľom smernice Rady 98/83/ES o kvalite vody určenej na ľudskú spotrebu v platnom znení, ktorým je ochrániť ľudské zdravie pred nepriaznivými účinkami akejkoľvek kontaminácie vody určenej na ľudskú spotrebu zabezpečením jej nezávadnosti a čistoty bude v rámci uvedenej aktivity podporovaná intenzifikácia a modernizácia existujúcich úpravní povrchových vôd za účelom zabezpečenia bezpečnej pitnej vody so zameraním najmä na riešenie problémov s eutrofizáciou vôd, arzénom, antimónom, mikrobiológiou a biológiou; intenzifikácia a modernizácia existujúcich úpravní podzemných vôd za účelom zabezpečenia bezpečnej pitnej vody so zameraním najmä na riešenie problémov so železom, mangánom, antimónom a mikrobiológiou. Výstavba a rozšírenie obecných verejných vodovodov bude podporovaná len v prípadoch súbežnej výstavby verejnej kanalizácie podľa aktualizovaného Národného programu SR pre vykonávanie smernice Rady 91/271/EHS.

Koncepčným východiskom pri riešení tejto problematiky sú nasledujúce dokumenty: Plán rozvoja verejných vodovodov a verejných kanalizácií pre územie Slovenskej republiky, jednotlivé plány rozvoja kraja, Vodný plán Slovenska, ktorý obsahuje plán manažmentu správneho územia povodia Dunaja a plán manažmentu správneho územia povodia Visly.

<i>Cieľové skupiny:</i>	- obyvatelia SR; - ďalšie subjekty (t.j. odberatelia pitných vôd) pôsobiace na území daného projektu.
<i>Cieľové územia:</i>	- celé územie SR.
<i>Prijímatelia:</i>	- obce; - združenia obcí; - vlastníci verejných vodovodov podľa zákona o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách; - právnické osoby oprávnené na podnikanie v oblasti verejných vodovodov vymedzené v zákone o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách.

ŠPECIFICKÝ CIEĽ 3: Zlepšenie sledovania vôd a vytvorenie podmienok pre dosiahnutie dobrého ekologického stavu povrchových vôd

Uvedený špecifický cieľ bude napĺňaný prostredníctvom nasledujúcich aktivít:

- A. Monitorovanie a hodnotenie vôd, vrátane zabezpečovania a prevádzkovania monitorovacej siete
- B. Vytváranie podmienok na zabezpečenie spojitosti vodných tokov a odstraňovanie bariér vo vodných tokoch a ich realizácia za účelom podpory biodiverzity a zabezpečovania ekosystémových služieb
- C. Podpora zefektívnenia nástrojov koncepčného a informačného charakteru uplatňovaných v oblasti ochrany vôd a vodného hospodárstva

A. Monitorovanie a hodnotenie vôd, vrátane zabezpečovania a prevádzkovania monitorovacej siete

Z dôvodu plnenia záväzkov vyplývajúcich z Rámcovej smernice o vode (čl. 8, ods. 2 a príloha V.) a v podľa požiadaviek vodného zákona je potrebné, aby bol v SR dobudovaný systém monitorovania vôd.

V rámci uvedenej aktivity bude finančná pomoc smerovaná na: sledovanie a hodnotenie kvality, stavu a kvantity povrchových vôd; sledovanie a hodnotenie kvality, stavu a kvantity podzemných vôd; obnova a zabezpečenie prevádzkyschopnosti monitorovacej siete povrchových a podzemných vôd a zabezpečovanie a optimalizovanie informačných nástrojov v oblasti vôd.

Základným plánovacím dokumentom na výkon monitorovania stavu vôd je Program monitorovania vôd Slovenska (Vodný plán SR, kap.5).

<i>Cieľové skupiny:</i>	- obyvatelia SR; - subjekty verejnej správy.
<i>Cieľové územia:</i>	- celé územie SR.
<i>Prijímatelia:</i>	- právnická osoba poverená MŽP SR na zisťovanie množstva, režimu, kvality povrchových vôd a vplyvov pôsobiacich na kvalitu

	povrchových vôd; - právnická osoba poverená MŽP SR na zisťovanie výskytu, množstva, režimu a kvality podzemných vôd podľa vodného zákona; - správca vodohospodársky významných vodných tokov podľa vodného zákona.
--	--

B. Vytváranie podmienok na zabezpečenie spojitosti vodných tokov a odstraňovanie bariér vo vodných tokoch a ich realizácia za účelom podpory biodiverzity a zabezpečovania ekosystémových služieb

Cieľom danej aktivity je zabezpečenie spojitosti vodných útvarov elimináciou hydromorfologických vplyvov aktivitami ako sú napríklad: konkrétne opatrenia na zabezpečenie pozdĺžnej kontinuity riek a biotopov, spriechodnenie funkčných rybovodov, alebo biokoridorov, prebudovanie existujúcich prekážok na vodnom toku na sklzy a rampy alebo odstránenie prekážok. Opatrenia budú realizované na existujúcich vodných stavbách (uvedených vo Vodnom pláne Slovenska) prednostne na vodných útvaroch, ktoré po realizácii nápravných opatrení dosiahnu charakter prirodzeného vodného útvaru. Ich realizácia bude smerovaná prednostne do oblastí od ústia smerom k prameňu.

Koncepčným východiskom pri riešení tejto problematiky je Vodný plán Slovenska (kap. 8.4, podkap. 8.4.1.2.), ktorý obsahuje plán manažmentu národnej časti správneho územia povodia Dunaja a plán manažmentu správneho územia povodia Visly a Nariadenie vlády SR č. 279/ 2011 Z. z., ktorým sa vyhlasuje záväzná časť Vodného plánu Slovenska obsahujúca program opatrení na dosiahnutie environmentálnych cieľov.

<i>Cieľové skupiny:</i>	- obyvatelia SR; - fyzické alebo právnické osoby oprávnené na podnikanie, najmä v oblasti rybného hospodárstva.
<i>Cieľové územia:</i>	- celé územie SR.
<i>Prijímatelia:</i>	- štátne organizácie vykonávajúce správu vodných tokov a správu vodných stavieb; - nájomcovia/vypožičiavatelja drobných vodných tokov alebo ich úsekov podľa vodného zákona.

C. Podpora zefektívnenia nástrojov koncepčného a informačného charakteru uplatňovaných v oblasti ochrany vôd a vodného hospodárstva

Uvedená aktivita prispieva k zvyšovaniu úrovne povedomia obyvateľstva a podnikateľských subjektov v oblasti ochrany vôd s cieľom zabezpečenia zvýšiť ochranu vôd a jej efektívne využívanie. Zároveň subjekty hospodáriace v zraniteľných oblastiach je potrebné usmerňovať a motivovať tak, aby nedochádzalo k zhoršovaniu stavu vôd znečisťujúcimi látkami.

Uvedená aktivita prispieva k zlepšovaniu úrovne poznania najmä vo vzťahu k optimalizácii riadenia a efektívneho využívania vodných zdrojov a prijímania opatrení dosiahnutie dobrého stavu vôd.

Predmetná aktivita má za cieľ tvorbu materiálov podporujúcich implementáciu Rámcovej smernice o vode ako aj ostatných smerníc týkajúcich sa oblasti vôd v SR.

V rámci uvedenej aktivity sa očakáva tvorba podporných materiálov riešiacich problematické alebo nedoriešené otázky vodného hospodárstva, ktoré si vyžadujú osobitnú pozornosť s ohľadom na preukázanie správnosti, resp. optimalizáciu niektorých uplatňovaných postupov, ako aj hľadanie nových prístupov, a to napr. v oblasti plošného/difúzneho znečistenia, environmentálnych/ekologických prietokov, nákladoch na zdroje a environmentálnych nákladoch, uplatňovania modelových a štatistických metód v oblasti vôd a pod.

Účelom tejto aktivity je tiež možnosť vykonať potrebné analýzy, odborné posúdenia, prieskumy na identifikáciu problémov, na preukázanie ich vplyvov a dopadov a na stanovenie najlepších, resp. najúčinnějších a najefektívnejších environmentálnych opatrení za účelom ochrany zdravia a života ľudí, ich majetku, zvierat a životného prostredia s cieľom dosiahnutia dobrého stavu všetkých vôd a ich trvalej udržateľnosti.

Koncepčným východiskom pri riešení tejto problematiky je Vodný plán Slovenska, ktorý obsahuje plán manažmentu správneho územia povodia Dunaja a plán manažmentu správneho územia povodia Visly a Koncepcia na ochranu vodných zdrojov Európy.

<i>Cieľové skupiny:</i>	- obyvatelia SR; - obce; - fyzické alebo právnické osoby oprávnené na podnikanie v oblasti poľnohospodárstva a priemyselnej výroby, správcovia vodných tokov.
<i>Cieľové územia:</i>	- celé územie SR.
<i>Prijímatelia:</i>	- Slovenská agentúra životného prostredia (v rámci národného projektu, ako aj globálneho grantu); - Výskumný ústav vodného hospodárstva; - Slovenský hydrometeorologický ústav; - Slovenský vodohospodársky podnik, š.p.

2.1.2.3 Hlavné princípy výberu projektov

V snahe o zabezpečenie efektívneho a transparentného procesu výberu projektov, ktoré najvhodnejším spôsobom prispievajú k dosahovaniu cieľov operačného programu, budú uplatňované nasledovné hlavné zásady:

- podporené budú iba projekty vyhodnotené ako vhodné a účelné vzhľadom na východiskovú situáciu a identifikované potreby v danej oblasti, nákladovo efektívne, udržateľné a zároveň ako projekty s adekvátnym spôsobom a kapacitným zabezpečením ich realizácie;
- projekty budú vyberané s ohľadom na ich nákladovú efektívnosť (Value for Money principle) tak, aby bol zabezpečený výber projektov, ktorých prínos k cieľom operačného programu je vo vzťahu k vynaloženým finančným prostriedkom najväčší.

Okrem toho budú v rámci vybraných typov aktivít uplatňované nasledovné osobitné zásady:

Budovanie verejných kanalizácií a čistiarní odpadových vôd pre aglomerácie nad 2 000 EO v zmysle záväzkov SR voči EÚ

- podporované budú iba projekty riešiace odvádzanie a čistenie komunálnych odpadových vôd v aglomeráciách, v ktorých nie je dosiahnutý súlad s požiadavkami smernice Rady 91/271/EHS;
- realizáciou projektu musí dôjsť k zabezpečeniu odvádzania a čistenia komunálnych odpadových vôd z celej predmetnej aglomerácie v súlade s požiadavkami smernice Rady 91/271/EHS;
- prioritne budú podporované projekty zabezpečujúce odvádzanie a čistenie komunálnych odpadových vôd zo zoznamu aglomerácií nad 2000 EO uvedených v Národnom programe SR pre vykonávanie smernice Rady 91/271/EHS;
- projekty budú podporované podľa veľkostnej kategórie riešenej aglomerácie, a to v poradí od najväčšej veľkostnej kategórie po najmenšiu;
- realizáciou projektu musí dôjsť k zlepšeniu čistenia komunálnych odpadových vôd a/alebo zvýšeniu napojenia nových producentov.

Zabezpečenie podmienok v oblasti zásobovania obyvateľov SR bezpečnou pitnou vodou z verejných vodovodov

- projekty prioritizované podľa typu úpravne vôd, a to prioritne budú podporované úpravne povrchových vôd.

Monitorovanie a hodnotenie vôd, vrátane zabezpečovania a prevádzkovania monitorovacej siete

- projekty budú podporované v zmysle Programu monitorovania vôd pre SR, ktorý sa každoročne aktualizuje;
- prioritne budú podporované projekty zamerané na sledovanie a hodnotenie kvality, stavu a kvantít povrchových a podzemných vôd.

Vytváranie podmienok na zabezpečenie spojitosti vodných tokov a odstraňovanie bariér vo vodných tokoch a ich realizácia za účelom podpory biodiverzity a zabezpečovania ekosystémových služieb

- projekty budú podporované v súlade s prílohou č. 8.4 Vodného plánu Slovenska;
- v rámci prioritizácie zohľadnená postupnosť od ústia vodného toku smerom k jeho prameňu.

Za účelom jednotného a objektívneho posúdenia a vyhodnotenia splnenia, resp. miery splnenia stanovených zásad a podmienok budú definované kritériá na výber projektov, ktorých schválenie bude v kompetencii Monitorovacieho výboru OP KŽP.

2.1.2.4 Plánované využitie finančných nástrojov

Finančné nástroje budú použité na podporu implementácie tých aktivít, pri ktorých bude preukázané efektívnejšie využitie finančných prostriedkov z EŠIF takouto formou podpory. Pri ekonomicky životaschopných projektoch, kde sa predpokladá návratnosť prostriedkov alebo úspora nákladov, predstavujú finančné nástroje vhodnejšiu formu podpory, ktorá vedie len k minimálnej, prípadne žiadnej deformácii trhu a nenarúša tak hospodársku súťaž. Finančné nástroje budú zamerané na podporu tých aktivít, ktoré

nenachádzajú financovanie na trhu, prípadne nenachádzajú adekvátne financovanie, pri ktorom by ich realizácia bola efektívnou.

Okrem možnosti opakovateľného použitia prostriedkov spolu s akýmikoľvek ziskami na ciele prioritnej osi patrí medzi výhody využitia finančných nástrojov možnosť navýšenia prostriedkov pre dosiahnutie príslušných cieľov OP KŽP prostredníctvom pritiahnutia dodatočného kapitálu vďaka atraktívnemu nastaveniu daných nástrojov. Pritiahnutie dodatočného kapitálu je potrebné aj vzhľadom na nedostatočný objem prostriedkov z EŠIF na pokrytie všetkých investičných potrieb v príslušných oblastiach. Účasť súkromných investorov môže prispieť aj ku skvalitneniu implementácie projektov, a teda dodatočne prispieva k celkovo efektívnejšiemu použitiu finančných prostriedkov.

Príslušné aktivity bude možné podporiť rôznymi finančnými produktmi (úvery, záruky, kapitálové vklady, mezzanine a pod.) Konkrétne aktivity, vhodný objem prostriedkov a podmienky implementácie konkrétnych finančných nástrojov vrátane možného znásobenia alokovaných prostriedkov ako aj kombinácie s inými formami podpory budú vychádzať z výsledkov dodatočného ex ante hodnotenia pre finančné nástroje, vyžadovaného legislatívou pre programové obdobie 2014-2020. Konkrétne využitie finančných nástrojov bude doplnené po realizácii uvedeného hodnotenia.

2.1.2.5 Plánované využitie veľkých projektov

V rámci investičnej priority 2 prioritnej osi 1 sa uvažuje s implementáciou veľkých projektov schválených počas programového obdobia 2007 – 2013 v OP Životné prostredie, ktoré neboli stavebne neukončené do 31.12.2015, t.j. bude využitá možnosť tieto projekty fázovať, a teda rozdeliť ich na dve samostatné fázy financované z dvoch programových období 2007-2013 a 2014-2020. Posun v rámci časových harmonogramov implementácie veľkých projektov súvisí so zdĺhavým procesom ich prípravy a schvaľovania, ako aj neskorším začiatkom stavebných prác z dôvodu zdĺhavého procesu verejného obstarávania zhotoviteľov stavebných prác a stavebných dozorov.

Všetky veľké projekty sú zamerané na zabezpečenie plnenia záväzkov SR vyplývajúcich zo Zmluvy o pristúpení SR k EÚ a to konkrétne v oblasti vodného hospodárstva. Hlavnými cieľmi veľkých projektov je zabezpečenie adekvátneho zberu a čistenia odpadových vôd podľa smernice Rady 91/271/EHS o čistení komunálnych odpadových vôd v jednotlivých aglomeráciách, ktoré sú zadefinované v Národnom programe SR pre vykonávanie smernice Rady 91/271/EHS o čistení komunálnych odpadových vôd v znení smernice Komisie 98/15/ES a nariadenia Európskeho parlamentu a Rady 1882/2003/ES. Jednotlivé fázy veľkých projektov tak prispievajú, resp. prispievajú k napĺňaniu cieľov príslušného operačného programu, t.j. OP ŽP resp. OP KŽP.

Do zoznamu veľkých projektov OP KŽP, ktorý je uvedený v kapitole 12.1 OP KŽP, boli zaradené len tie veľké projekty, ktoré spĺňajú definíciu veľkého projektu podľa čl. 100 nariadenia EP a Rady (EÚ) č. 1303/2013, t.j. ktorých celkové oprávnené náklady presahujú 50 mil. EUR.

2.1.2.6 Ukazovatele výstupu na úrovni investičnej priority a kategórie regiónu

Tabuľka 8 Spoločné a špecifické ukazovatele výstupu

ID	Ukazovateľ výstupu	Merná jednotka	Fond	Kategória regiónu	Cieľová hodnota (2023)	Zdroj údajov	Frekvencia vykazovania
	Zvýšený počet obyvateľov so zlepšeným čistením komunálnych odpadových vôd	EO	KF	N/A	173 205	Monitorovanie implementácie OP KŽP	Raz za kalendárny rok
	Zvýšený počet obyvateľov so zlepšenou dodávkou pitnej vody	počet	KF	N/A	81 596	Monitorovanie implementácie OP KŽP	Raz za kalendárny rok
	Počet vzoriek povrchových a podzemných vôd	počet	KF	N/A	785 073	Monitorovanie implementácie OP KŽP	Raz za kalendárny rok
	Počet podporených objektov monitorovacej siete povrchových a podzemných vôd	počet	KF	N/A	2 216	Monitorovanie implementácie OP KŽP	Raz za kalendárny rok
	Počet vyhodnotených vodných útvarov povrchových a podzemných vôd	počet	KF	N/A	1 834	Monitorovanie implementácie OP KŽP	Raz za kalendárny rok
	Počet opatrení na zabezpečenie spojitosti vodných tokov a odstraňovanie bariér vo vodných tokoch	počet	KF	N/A	327	Monitorovanie implementácie OP KŽP	Raz za kalendárny rok
	Počet informačných aktivít	počet	KF	N/A	110	Monitorovanie implementácie OP KŽP	Raz za kalendárny rok
	Počet koncepčných, analytických a metodických materiálov	počet	KF	N/A	32	Monitorovanie implementácie OP KŽP	Raz za kalendárny rok

2.1.3 INVESTIČNÁ PRIORITA 3 Prioritnej osi 1: Ochrana a obnova biodiverzity a pôdy a podpora ekosystémových služieb, a to aj prostredníctvom sústavy Natura 2000 a zelenej infraštruktúry

2.1.3.1 Špecifické ciele investičnej priority a očakávané výsledky

ŠPECIFICKÝ CIEĽ 1: Zabezpečiť podmienky pre zachovanie biologickej diverzity a zlepšenie stavu ekosystémov v krajine

Špecifický cieľ je zameraný na dobudovanie a zabezpečenie starostlivosti o sústavu Natura 2000 (najmä prípravou a realizáciou dokumentov starostlivosti o osobitne chránené časti prírody a krajiny), zlepšenie stavu ekosystémov prostredníctvom zabezpečenia funkčného systému monitoringu a reportingu na úseku ochrany prírody a krajiny, znížením zastúpenia nepôvodných a invázných druhov a budovaním zelenej infraštruktúry.

VÝSLEDKY

Očakávaným výsledkom realizácie konkrétnych opatrení zameraných na dosiahnutie vyššie uvedeného cieľa bude:

a) Znížený pokles biologickej diverzity

Zmiernenie a v ideálnom prípade zastavenie poklesu biologickej diverzity a zachovanie resp. zlepšenie priaznivého stavu biotopov a druhov európskeho významu a ostatných významných zložiek bioty Slovenskej republiky sa dosiahne cez dobudovanie sústavy Natura 2000 a zabezpečenie primeranej starostlivosti o sústavu Natura 2000, ako aj ďalšie chránené územia a druhy. Dobudovanie sústavy Natura 2000 je povinnosťou podľa článku 4 smernice o biotopoch a jednou z aktivít prvého cieľa EÚ stratégie biodiverzity do r. 2020. Zároveň to vyplýva aj z § 26 až 28, § 54 a § 65i) zákona o ochrane prírody a krajiny³⁰. Zabezpečenie starostlivosti o sústavu Natura 2000 je upravené najmä v článku 6 smernice o biotopoch.

Dosiahnutie priaznivého stavu biotopov a druhov je priamo závislé na vyhlasovaní území európskeho významu, schvaľovaní dokumentácie ochrany prírody, podpore dotknutých subjektov, pridelovaní finančných prostriedkov, ako aj na integrácii ochrany biotopov a druhov a manažmentových požiadaviek do stratégií využívania krajiny a vody (v rámci i mimo sústavy Natura 2000) a od ďalších externých faktorov.

Tabuľka 9 Výsledkové ukazovatele zodpovedajúce špecifickému cieľu

ID	Ukazovateľ	Merná jednotka	Kategória regiónu (ak relevantné)	Východisková hodnota	Východiskový rok	Cieľová hodnota (2023)	Zdroj údajov	Frekvencia vykazovania
	Počet biotopov a druhov v priaznivom stave	počet	N/A	102	2013	112	MŽP SR (pravidelná, resp. mimoriadna správa hodnotenia biotopov a druhov v zmysle čl. 17 smernice o biotopoch)	k 31.12.2018 a k 31.12.2023
	Počet biotopov a druhov v neznámom stave	počet	N/A	69	2013	10	MŽP SR (pravidelná, resp. mimoriadna správa hodnotenia biotopov a druhov v zmysle čl. 17 smernice o biotopoch)	k 31.12.2018 a k 31.12.2023

³⁰ Zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny, v znení neskorších predpisov

2.1.3.2 Oprávnené aktivity

ŠPECIFICKÝ CIEĽ 1: Zabezpečiť podmienky pre zachovanie biologickej diverzity a zlepšenie stavu ekosystémov v krajine

Uvedený špecifický cieľ bude napĺňaný prostredníctvom nasledujúcich aktivít:

- A. Dobudovanie sústavy Natura 2000 a zabezpečenie starostlivosti o sústavu Natura 2000 a ďalšie chránené územia a druhy (vrátane území medzinárodného významu)
- B. Zachovanie a obnova biodiverzity a ekosystémov a ich služieb prostredníctvom ich revitalizácie, obnovy a budovania zelenej infraštruktúry a eliminácie nepôvodných a invázných druhov
- C. Dobudovanie a skvalitnenie systému monitoringu druhov a biotopov európskeho významu a reportingu
- D. Zlepšenie informovanosti a zapojenia kľúčových sektorov a verejnosti na úseku ochrany prírody a krajiny

A. Dobudovanie sústavy Natura 2000 a zabezpečenie starostlivosti o sústavu Natura 2000 a ďalšie chránené územia a druhy (vrátane území medzinárodného významu)

Slovenská republika splnila záväzok členských štátov zakotvený v čl. 3 smernice o biotopoch vyhlásením všetkých 41 chránených vtáčích území (vymedzených podľa smernice o ochrane vtáctva) a 217 území európskeho významu (vymedzených podľa smernice o biotopoch). Ostatných 159 území európskeho významu je v rôznom štádiu vyhlasovania (prípravy), pričom lehota pre vyhlásenie území už uplynula (v panónskej biogeografickej oblasti v novembri 2013 a v alpskej biogeografickej oblasti v januári 2014). V roku 2011 bolo doplnených 97 nových území európskeho významu. Pre 21 biotopov a pre 33 druhov európskeho významu musí Slovenská republika vymedziť ďalšie lokality.

Cieľom aktivity je dobudovanie sústavy chránených území, zabezpečenie priebežnej starostlivosti o chránené územia a druhy, vrátane sústavy Natura 2000 a území medzinárodného významu, prerokovávanie návrhov so zainteresovanými skupinami, vyhlasovanie území európskeho významu, spracovanie podkladov a dokumentov starostlivosti (programy starostlivosti, programy záchrany, mapové podklady, databázy, vedecké a iné štúdie, metodické materiály, finančné plány a plány na diverzifikáciu finančných zdrojov na zabezpečenie starostlivosti o chránené územia, komunikačné plány, a iná súvisiaca dokumentácia) a najmä ich realizácia (praktická starostlivosť, výkup pozemkov³¹, uzatváranie vchodov jaskýň, súvisiace odborné publikácie a i.) a predovšetkým predchádzanie a/alebo zabránenie všetkým významne negatívnym ľudským zásahom do sústavy Natura 2000 a do existujúcej zelenej infraštruktúry. Realizácia ochrannárskych opatrení vyplývajúca z predpisov ochrany prírody, z dokumentov starostlivosti a ďalšej dokumentácie potrebnej na zabezpečenie priaznivého stavu biotopov a druhov európskeho významu bude nadväzovať na výsledky dosiahnuté v predchádzajúcom Operačnom programe Životné prostredie. Aktivity boli zaradené do návrhu PAF.

³¹ Výkup pozemkov bude obmedzený na mieru prípustnú v Nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013 zo dňa 17.12.2013, v článku 69, odsek 3, písmeno b) a aj to iba v prípade, ak sa dané územie bude nachádzať v najvyššom stupni ochrany a nákup pozemku bude nevyhnutný na dosiahnutie cieľov projektu.

Uvedená aktivita podporuje aj ciele Stratégie EÚ pre Dunajský región (Dunajská stratégia) v prioritnej oblasti 6 Chrániť biodiverzitu, krajinu a kvalitu ovzdušia a pôd.

<i>Cieľové skupiny:</i>	- obyvatelia SR (najmä vlastníci, užívatelia a návštevníci chránených území, ako aj širšia verejnosť, ktorej chránené územia poskytujú služby).
<i>Cieľové územia:</i>	- chránené územia v rámci celej SR, vo výnimočných prípadoch aj územia mimo chránených území (kde ochrannárske opatrenia prispievajú k splneniu cieľa).
<i>Prijímatelia:</i>	- rozpočtové a príspevkové organizácie zriadené MŽP SR s pôsobnosťou v oblasti ochrany prírody; - vlastníci alebo užívatelia pozemkov v chránených územiach okrem fyzických osôb ktoré nie sú oprávnené na podnikanie (s podmienkou odbornej garancie MŽP SR).

Pozn.: projekty je možné realizovať aj prostredníctvom inštitútu partnerstva.

B. Zachovanie a obnova biodiverzity a ekosystémov a ich služieb prostredníctvom ich revitalizácie, obnovy a budovania zelenej infraštruktúry a eliminácie nepôvodných a inváznych druhov

Mapovanie a hodnotenie ekosystémov a ich úžitkov je novou úlohou EÚ stratégie biodiverzity (cieľ 2, aktivity na zlepšenie poznatkov o ekosystémoch a ich úžitkoch do r. 2014 a zlepšenie stavu aspoň 15 % degradovaných ekosystémov do r. 2020). Plnenie úlohy bude v súlade s aktuálne pripravovanou metodikou na úrovni EÚ. Zlepšenie stavu biotopov sa dosiahne prostredníctvom realizácie dokumentov starostlivosti o chránené časti prírody a krajiny. V rámci prípravy PAF bola vykonaná prioritizácia druhov a biotopov, pre ktoré je potrebné do r. 2020 na Slovensku dosiahnuť zlepšenie priaznivého stavu (aktívnym manažmentom) alebo zachovanie priaznivého stavu (udržiavacím manažmentom). PAF obsahuje aj konkrétne aktivity a možné zdroje ich financovania. Špecificky vo vzťahu k mokradiam aktivita prispieva k hlavnému cieľu „Programu starostlivosti o mokrade Slovenska na roky 2008-2014“ a jeho akčného plánu (schválený vládou SR v r. 2007 a 2011), ako aj k napĺňaniu rámcovej smernice o vode. Aktivita zahŕňa aj realizačné opatrenia (odstraňovanie a spriechodňovanie bariér a vytváranie migračných koridorov, revitalizácia a optimalizácia hydrologického režimu biotopov, zachovanie a obnova priaznivého stavu mokradí) prispievajúce k zabezpečeniu konektivity druhov a biotopov prostredníctvom jednotlivých prvkov zelenej infraštruktúry. Ich realizácia má oporu v čl. 10 smernice o biotopoch a zákona o ochrane prírody a krajiny - napr. územný systém ekologickej stability. Podporou spracovania dokumentov územného systému ekologickej stability na regionálnej úrovni (RÚSES) sa zabezpečí vytvorenie základnej východiskovej bázy pre reguláciu návrhu budovania zelenej infraštruktúry na nižších úrovniach spracovania. Podporou budovania zelenej infraštruktúry na lokálnej úrovni (obce) sa dosiahne vytvorenie strategicky plánovanej siete prírodných a poloprírodných oblastí s environmentálnymi vlastnosťami, ktoré sú vytvorené a riadené tak, aby poskytovali široký rozsah ekosystémových služieb (oznámenie Komisie COM(2013)249).

Invázne a nepôvodné druhy ovplyvňujú zloženie ekosystémov (vytláčajú pôvodné druhy a znižujú biodiverzitu) a spoločne so zmenou iných podmienok (zmena vodného režimu, zmena klímy, fragmentácia chránených území a „voľnej krajiny“, narušanie migračných koridorov) spôsobujú zhoršenie stavu ekosystémov a narušajú tak ich schopnosť poskytovať celospoločenské úžitky. Invázne a nepôvodné druhy sú predmetom čl. 22

smernice o biotopoch a zákona o ochrane prírody a krajiny. Cieľom aktivity je systematické mapovanie, cielená eradikácia problematických druhov a ich potláčanie a následný monitoring nepôvodných, alebo invázných druhov v rozsahu pridelených kompetencií.

Uvedená aktivita podporuje aj ciele Stratégie EÚ pre Dunajský región (Dunajská stratégia) v prioritnej oblasti 6 Chrániť biodiverzitu, krajinu a kvalitu ovzdušia a pôd.

<i>Cieľové skupiny:</i>	- obyvatelia SR (najmä vlastníci, užívatelia a návštevníci chránených území, ako aj širšia verejnosť, ktorej chránené územia poskytujú služby).
<i>Cieľové územia:</i>	- celé územie SR - prednostne mimo chránených území.
<i>Prijímatelia:</i>	- rozpočtové a príspevkové organizácie zriadené MŽP SR s pôsobnosťou v oblasti ochrany prírody; - Slovenská agentúra životného prostredia (aj ako príjemca globálneho grantu, prostredníctvom ktorého bude pomoc poskytovaná ďalším subjektom v tejto oblasti); - vlastníci alebo užívatelia pozemkov mimo chránených území okrem fyzických osôb ktoré nie sú oprávnené na podnikanie.

Pozn.: projekty je možné realizovať aj prostredníctvom inštitútu partnerstva.

C. Dobudovanie a skvalitnenie systému monitoringu druhov a biotopov európskeho významu a reportingu

Zachovanie resp. obnova priaznivého stavu biotopov a druhov európskeho významu ako hlavný cieľ smernice o biotopoch vyžaduje dohľad a poznanie stavu a pravidelný reporting pre Európsku komisiu, vyplývajú zo smernice o biotopoch (čl. 2 bod 2, 11, 16, 17) a smernice o ochrane vtáctva (čl. 9, 12), zo zákona o ochrane prírody a krajiny (§ 6 ods. 4, § 7, § 56 a § 65 ods. 1 písm. k)). Reporting v rámci štátov EÚ sa realizuje jednotne, podľa spoločne odsúhlaseného formátu tak, aby bolo možné vykonať syntetickú správu podľa biogeografických oblastí a za celú EÚ. Medzinárodné štandardy sú požadované aj pri reportingu podľa jednotlivých medzinárodných dohôd na ochranu biodiverzity. Cieľom aktivity je realizácia celoplošného monitoringu druhov a biotopov a dostupnosť aktuálnych údajov prostredníctvom informačného systému. Monitoring, ako aj príprava dokumentov starostlivosti, vychádza z definícií priaznivého stavu pre každý druh a pre každý biotop. Dobudovanie a napĺňanie informačného systému chránených druhov, biotopov a chránených území, vrátane území medzinárodného významu, bude efektívne využité pri ochrane, manažmente a hodnotení plánov a projektov v sústave Natura 2000 a ďalších chránených územiach a tiež pri sprostredkovaní údajov verejnosti. Dostupnosť informácií pre verejnosť je základom, aby sa významne odbúrala administratívna záťaž, zvýšilo sa environmentálne povedomie a predchádzalo sa konfliktom pri zabezpečovaní ochrany prírodných hodnôt.

<i>Cieľové skupiny:</i>	- odborná a laická verejnosť (najmä tí, ktorí potrebujú odborné podklady k biotopoch, druhoch, územiach).
<i>Cieľové územia:</i>	- celé územie SR (keďže monitoring a reporting sa nevzťahuje len na chránené územia).
<i>Prijímatelia:</i>	- odborná organizácia ochrany prírody a krajiny s celoslovenskou pôsobnosťou zriadená MŽP SR podľa zákona o ochrane prírody a krajiny.

D. Zlepšenie informovanosti a zapojenia kľúčových sektorov a verejnosti na úseku ochrany prírody a krajiny

Zvýšenie povedomia a účasti zainteresovaných subjektov je aktivitou 3 cieľa 1 EU stratégie biodiverzity do r. 2020 a je definovaná aj v § 60 až 62 zákona o ochrane prírody a krajiny. Cieľom aktivity je realizácia komunikačných kampaní, organizovanie školení a výstav za účelom zvýšenia povedomia verejnosti, vrátane vlastníkov pozemkov v chránených územiach (napr. prerokovávanie dokumentov starostlivosti a konkrétnych opatrení), ktoré si vyžaduje aj tvorbu dostatočného množstva kvalitných propagačných materiálov a publikácií. Pre naplnenie cieľov smernice o ochrane vtáctva a smernice o biotopoch je zároveň potrebné zlepšiť informovanosť o sústave Natura 2000 a druhoch európskeho významu. Povinnosť podporovať výchovu a všeobecnú informovanosť o potrebe chrániť druhy voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín a ich biotopy vyplýva aj z čl. 22. c) smernice o biotopoch a z ustanovení príslušných medzinárodných dohôd.

Nemenej dôležitým cieľom aktivity je organizácia podujatí s kľúčovými subjektmi zameraných na objasnenie záujmov jednotlivých zainteresovaných skupín a hľadanie spoločných riešení vedúcich k spoločným medzisektorovým postupom a ďalším opatreniam na elimináciu konfliktov, zlepšenie povedomia a zapojenie dotknutých subjektov.

<i>Cieľové skupiny:</i>	- obyvatelia SR (najmä vlastníci, užívatelia a návštevníci chránených území, ako aj širšia verejnosť, ktorej ekosystémy poskytujú služby).
<i>Cieľové územia:</i>	- celé územie SR.
<i>Prijímatelia:</i>	- Slovenská agentúra životného prostredia v rámci národného projektu, ako aj globálneho grantu (prostredníctvom ktorého bude pomoc poskytovaná ďalším subjektom v tejto oblasti).

2.1.3.3 Hlavné princípy výberu projektov

V snahe o zabezpečenie efektívneho a transparentného procesu výberu projektov, ktoré najvhodnejším spôsobom prispievajú k dosahovaniu cieľov operačného programu, budú uplatňované nasledovné hlavné zásady:

- podporené budú iba projekty vyhodnotené ako vhodné a účelné vzhľadom na východiskovú situáciu a identifikované potreby v danej oblasti, nákladovo efektívne, udržateľné a zároveň ako projekty s adekvátnym spôsobom a kapacitným zabezpečením ich realizácie;
- projekty budú vyberané s ohľadom na ich nákladovú efektívnosť (Value for Money principle) tak, aby bol zabezpečený výber projektov, ktorých prínos k cieľom operačného programu je vo vzťahu k vynaloženým finančným prostriedkom najväčší;
- priority budú podporené projekty realizované v súlade s PAF.

Okrem toho budú v rámci vybraných typov aktivít uplatňované nasledovné osobitné zásady:

Dobudovanie sústavy Natura 2000 a zabezpečenie starostlivosti o sústavu Natura 2000 a ďalšie chránené územia a druhy (vrátane území medzinárodného významu)

- realizáciou projektov musí dôjsť najmä k zabezpečeniu dosahovania lepšieho stavu podporených biotopov a druhov európskeho významu;
- prioritne budú podporované projekty na realizáciu dokumentov starostlivosti;
- zvýhodňované budú projekty zamerané na ucelené časti chráneného územia, ktorých realizáciou sa zabezpečí zlepšenie priaznivého stavu biotopov a druhov európskeho významu.

Zachovanie a obnova biodiverzity a ekosystémov a ich služieb prostredníctvom ich revitalizácie, obnovy a budovania zelenej infraštruktúry a eliminácie nepôvodných invázných druhov

- prioritne budú podporené projekty prispievajúce k obnove vybraných typov ekosystémov, ako aj projekty prispievajúce k vytvoreniu konektivity druhov a biotopov a ekologických prvkov v sídlach a vidieckej krajine.

Za účelom jednotného a objektívneho posúdenia a vyhodnotenia splnenia, resp. miery splnenia stanovených zásad a podmienok budú definované kritériá na výber projektov, ktorých schválenie bude v kompetencii Monitorovacieho výboru OP KŽP.

2.1.3.4 Plánované využitie finančných nástrojov

Finančné nástroje budú použité na podporu implementácie tých aktivít, pri ktorých bude preukázané efektívnejšie využitie finančných prostriedkov z EŠIF takouto formou podpory. Pri ekonomicky životaschopných projektoch, kde sa predpokladá návratnosť prostriedkov alebo úspora nákladov, predstavujú finančné nástroje vhodnejšiu formu podpory, ktorá vedie len k minimálnej, prípadne žiadnej deformácii trhu a nenarúša tak hospodársku súťaž. Finančné nástroje budú zamerané na podporu tých aktivít, ktoré nenachádzajú financovanie na trhu, prípadne nenachádzajú adekvátne financovanie, pri ktorom by ich realizácia bola efektívnou.

Okrem možnosti opakovateľného použitia prostriedkov spolu s akýmikoľvek ziskami na ciele prioritnej osi patrí medzi výhody využitia finančných nástrojov možnosť navýšenia prostriedkov pre dosiahnutie príslušných cieľov OP KŽP prostredníctvom pritiahnutia dodatočného kapitálu vďaka atraktívnemu nastaveniu daných nástrojov. Pritiahnutie dodatočného kapitálu je potrebné aj vzhľadom na nedostatočný objem prostriedkov z EŠIF na pokrytie všetkých investičných potrieb v príslušných oblastiach. Účasť súkromných investorov môže prispieť aj ku skvalitneniu implementácie projektov, a teda dodatočne prispieva k celkovo efektívnejšiemu použitiu finančných prostriedkov.

Príslušné aktivity bude možné podporiť rôznymi finančnými produktmi (úvery, záruky, kapitálové vklady, mezzanine a pod.) Konkrétne aktivity, vhodný objem prostriedkov a podmienky implementácie konkrétnych finančných nástrojov vrátane možného znásobenia alokovaných prostriedkov ako aj kombinácie s inými formami podpory budú vychádzať z výsledkov dodatočného ex ante hodnotenia pre finančné nástroje, vyžadovaného legislatívou pre programové obdobie 2014-2020. Konkrétne využitie finančných nástrojov bude doplnené po realizácii uvedeného hodnotenia.

2.1.3.5 Plánované využitie veľkých projektov

V rámci investičnej priority 3 prioritnej osi 1 sa neuvažuje s implementáciou veľkých projektov.

2.1.3.6 Ukazovatele výstupu na úrovni investičnej priority a kategórie regiónu

Tabuľka 10 Spoločné a špecifické ukazovatele výstupu

ID	Ukazovateľ výstupu	Merná jednotka	Fond	Kategória regiónu	Cieľová hodnota (2023)	Zdroj údajov	Frekvencia vykazovania
	COMMON OUTPUT Plocha biotopov podporených s cieľom dosiahnuť lepší stav ich ochrany	ha	KF	N/A	19 114	monitorovanie implementácie OP KŽP	raz za kalendárny rok
	Počet realizovaných prvkov zelenej infraštruktúry	počet	KF	N/A	369	monitorovanie implementácie OP KŽP	raz za kalendárny rok
	Počet novo zaradených monitorovaných lokalít	počet	KF	N/A	4 497	monitorovanie implementácie OP KŽP	raz za kalendárny rok
	Počet monitorovaných lokalít, kde došlo k zvýšeniu počtu monitorovaných druhov alebo biotopov	počet	KF	N/A	10 493	monitorovanie implementácie OP KŽP	raz za kalendárny rok
	Počet informačných aktivít	počet	KF	N/A	612	monitorovanie implementácie OP KŽP	raz za kalendárny rok

2.1.4 INVESTIČNÁ PRIORITA 4 Prioritnej osi 1: Prijatie opatrení na zlepšenie mestského prostredia, revitalizácie miest, oživenia a dekontaminácie opustených priemyselných areálov (vrátane oblastí, ktoré prechádzajú zmenou), zníženie miery znečistenia ovzdušia a podpory opatrení na zníženie hluku

2.1.4.1 Špecifické ciele investičnej priority a očakávané výsledky

V rámci investičnej priority boli vzhľadom na závery analýzy súčasnej, dlhodobu nepriaznivej situácie v oblasti ochrany ovzdušia a stavu životného prostredia v mestských oblastiach, sformulované dva hlavné špecifické ciele:

ŠPECIFICKÝ CIEĽ 1: Znížiť znečisťovanie ovzdušia a zlepšiť jeho kvalitu

Špecifický cieľ je zameraný na zníženie znečisťovania ovzdušia a zlepšenie jeho kvality prostredníctvom implementácie smerníc EÚ v oblasti kvality ovzdušia; najmä smernice o národných emisných stropoch ako aj smernice o kvalite okolitého ovzdušia a čistejšom ovzduší v Európe. Tento cieľ je zároveň v súlade s národnými prioritami v oblasti kvality ovzdušia definovanými v Stratégii pre redukciu PM₁₀.

VÝSLEDKY

Očakávaným výsledkom realizácie opatrení zameraných na dosiahnutie vyššie uvedených cieľov bude:

a) Znížené znečisťovanie a zvýšená kvalita ovzdušia

Hlavným cieľom podpory bude realizácia opatrení zameraných na zníženie množstva emisií znečisťujúcich látok do ovzdušia a zvýšenie jeho kvality, v zmysle požiadaviek legislatívy EÚ, ako aj legislatívnych a strategických dokumentov SR. Priamy vplyv na zníženie znečisťovania ovzdušia bude mať realizácia technických a technologických opatrení na zdrojoch znečisťovania ovzdušia. Aktivita budú zamerané nielen na zníženie koncentrácie tuhých častíc PM₁₀ a PM_{2,5}, ktoré predstavujú najvýznamnejší problém kvality ovzdušia v SR aj z hľadiska nepriaznivých vplyvov na zdravie obyvateľstva, ale aj na znižovanie emisií ďalších znečisťujúcich látok do ovzdušia, a to prostredníctvom investičných opatrení na zdrojoch znečisťovania ovzdušia, s dôrazom na uplatňovanie BAT. Dosiahnutie očakávaného výsledku realizovaných projektov, t.j. celkové zníženie znečisťovania ovzdušia v SR a jeho zvýšená kvalita, podlieha pôsobeniu ďalších externých faktorov (napr. doprava, cezhraničný prenos, prašnosť z manipulácie s prašnými materiálmi na pôde a nespevnených plochách, pri stavebnej činnosti a pod.) a zdrojov znečisťovania.

Realizáciou projektov zameraných na zvýšenie informovanosti v oblasti ochrany ovzdušia sa zvýši úroveň povedomia v oblasti kvality ovzdušia. Informačné kampane, semináre, školenia o ochrane ovzdušia sú podporným opatrením na dosiahnutie zlepšenia kvality ovzdušia.

Dôležitým predpokladom pre realizáciu účinných opatrení, ktorý zároveň prispieva k plneniu požiadaviek smernice o kvalite okolitého ovzdušia a čistejšom ovzduší v Európe, je kvalitný monitorovací a informačný systém, ako aj komplexná emisná inventarizácia.

Systém monitorovania ovzdušia, inventarizácie a projekcií emisií o. i. umožňuje identifikovať lokality s najvyššou prioritou z hľadiska kvality ovzdušia (napr. oblasti riadenia kvality ovzdušia).

Tabuľka 11 Výsledkové ukazovatele zodpovedajúce špecifickému cieľu

I D	Ukazovateľ	Merná jednotka	Kategória regiónu (ak relevantné)	Východisková hodnota	Východiskový rok	Cieľová hodnota (2023)	Zdroj údajov	Frekvencia vykazovania
	Produkcia emisií znečisťujú- cich látok prepočítan- ých na referenčné tony SO ₂	t/rok	N/A	190 000	2012	158 000	MŽP SR, SHMÚ - Národná emisná inventúra (http://cdr.eionet.europa.eu/sk/eu/nec)	raz za kalendárny rok

ŠPECIFICKÝ CIEĽ 2: Zabezpečiť sanáciu environmentálnych záťaží v mestskom prostredí, ako aj v opustených priemyselných lokalitách (vrátane oblastí, ktoré prechádzajú zmenou)

V súvislosti s cieľom zamedzenia prípadných ohrození zdravia miestnych obyvateľov a s cieľom revitalizácie dotknutých priemyselných oblastí a oblastí konverzie je nevyhnutná sanácia environmentálnych záťaží.

VÝSLEDKY

Očakávaným výsledkom realizácie konkrétnych opatrení zameraných na dosiahnutie vyššie uvedených cieľov bude:

a) Zvýšený podiel sanovaných lokalít s evidovanými environmentálnymi záťažami

Cieľom investičnej priority a financovania z prostriedkov OP KŽP je zvýšenie podielu sanovaných lokalít s evidovanými environmentálnymi záťažami, z ktorých vyplýva permanentné riziko negatívneho vplyvu na zdravie človeka a životné prostredie.

Hlavným kritériom výberu lokality na sanáciu, evidovanú v Informačnom systéme environmentálnych záťaží, je jej rizikovosť, pričom prioritne riešené budú práve vysokorizikové lokality. Stanovenie hodnoty rizikovosti zohľadňuje predovšetkým okrem iných parametrov (napr. blízkosť ľudského obydľia, povrchového toku, zdrojov pitnej vody, prítomnosť chránených území) výsledky prieskumu environmentálnych záťaží, ktorých súčasťou je analýza rizika a návrh sanačných limitov.

Realizácia opatrení v oblasti environmentálnych záťaží sa okrem priemyselných areálov, železničných dep, vojenských areálov, resp. mestských oblastí zameriava aj na lokality nezabezpečených skladov pesticídov, pohonných hmôt a iných chemických látok alebo nevyhovujúcich či čiernych skládok nebezpečných odpadov.

Na dosiahnutie stanoveného cieľa vo veľkej miere vplýva aj konkrétna právna úprava poskytovania štátnej pomoci na rekultiváciu znečistených plôch, rozsah oprávnených žiadateľov, oprávnených výdavkov a maximálna výška pomoci najmä v súlade s princípom „znečisťovateľ platí“ a skutočnosťou, že osobu, ktorá nie je znečisťovateľom, nie je možné prinútiť hradieť výdavky na sanáciu environmentálnej záťaže, ktorej pôvodca nie je známy.

Tabuľka 12 Výsledkové ukazovatele zodpovedajúce špecifickému cieľu

ID	Ukazovateľ	Merná jednotka	Kategória regiónu (ak relevantné)	Východisková hodnota	Východiskový rok	Cieľová hodnota (2023)	Zdroj údajov	Frekvencia vykazovania
	Podiel sanovaných lokalít na celkovom počte lokalít s evidovanými environmentálnymi záťažami v SR	%	N/A	44%	2013	53%	Informačný systém environmentálnych záťaží http://envirozataze.enviroportal.sk	raz za kalendárny rok

2.1.4.2 Oprávnené aktivity

ŠPECIFICKÝ CIEĽ 1: Znížiť znečisťovanie ovzdušia a zlepšiť jeho kvalitu

Uvedený špecifický cieľ bude napĺňaný prostredníctvom nasledujúcich aktivít:

- Technologické a technické opatrenia na redukcii emisií znečisťujúcich látok do ovzdušia realizované na zdrojoch znečisťovania ovzdušia za účelom plnenia požiadaviek smernice o národných emisných stropoch a/alebo smernice o kvalite okolitého ovzdušia a čistejšom ovzduší v Európe
- Informovanie o ochrane ovzdušia a integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania
- Skvalitňovanie monitorovania ovzdušia

A. Technologické a technické opatrenia na redukcii emisií znečisťujúcich látok do ovzdušia realizované na zdrojoch znečisťovania ovzdušia za účelom plnenia požiadaviek smernice o národných emisných stropoch a/alebo smernice o kvalite okolitého ovzdušia a čistejšom ovzduší v Európe

Dosiahnutie dobrej kvality ovzdušia patrí medzi strategické a kľúčové úlohy ochrany ovzdušia na Slovensku, aj v Európe. Z hľadiska kvality ovzdušia je hlavným problémom SR koncentrácia tuhých znečisťujúcich látok, najmä suspendovaných častíc PM. Pozornosť je však potrebné zamerať sa aj na znižovanie emisií ďalších znečisťujúcich látok (najmä TZL, SO₂, NO_x, VOC, NH₃ atď.). Hoci emisie znečisťujúcich látok zo zdrojov znečisťovania ovzdušia sú regulované legislatívnymi predpismi, na dosiahnutie lepšej kvality ovzdušia je potrebné zabezpečiť nielen dodržiavanie príslušných limitov, ale aj podporovať opatrenia na ďalšie znižovanie emisií. Opatrenia realizované nad rámec požiadaviek, ktorými sú viazaní prevádzkovatelia významných zdrojov znečisťovania ovzdušia, môžu výrazne prispieť nielen k zníženiu celkového objemu emisií znečisťujúcich látok do ovzdušia, ale tiež k zlepšeniu kvality ovzdušia v danom regióne.

Podporované budú aktivity zamerané na inštalovanie a modernizáciu technológií, vrátane odľučovacích zariadení a iných koncových technológií za účelom zníženia emisií znečisťujúcich látok zo zdrojov znečisťovania ovzdušia, podpora BAT za účelom zníženia emisií znečisťujúcich látok do ovzdušia v súlade so smernicou o priemyselných emisiách, ako aj opatrenia na spaľovacích zariadeniach s menovitým tepelným príkonom 20-50MW, zameraných na zníženie emisií znečisťujúcich látok do ovzdušia a zabezpečenie súladu s požiadavkami navrhovanej smernice o obmedzení emisií určitých znečisťujúcich látok do ovzdušia zo stredne veľkých spaľovacích zariadení a projekty náhrady zastaraných spaľovacích zariadení vo verejných budovách nízkoemisnými a energeticky účinnejšími spaľovacími zariadeniami vrátane modernizácie vykurovacích systémov. Uvedené typy projektov zároveň prispievajú k naplneniu povinností vyplývajúcich zo zákona č. 137/2010 Z. z. o ovzduší v znení neskorších predpisov a zákona č. 39/2013 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania ŽP v znení neskorších predpisov.

<i>Cieľové skupiny:</i>	- obyvatelia dotknutých území; - prevádzkovatelia zdrojov znečisťovania ovzdušia.
<i>Cieľové územia:</i>	- celé územie SR.
<i>Prijímatelia:</i>	- prevádzkovatelia zdrojov znečisťovania ovzdušia.

B. Informovanie o ochrane ovzdušia a integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania

Informačné kampane a osvetové aktivity sú významnou podpornou aktivitou. Význam osvetových aktivít a informačných kampaní spočíva v potrebe zvyšovania povedomia verejnosti a cieľových skupín, najmä v súvislosti s problematikou lokálnych kúrenísk, ktoré sú významným zdrojom znečistenia ovzdušia. Informačné aktivity v oblasti ochrany ovzdušia, orientované na prax a používanie BAT, prispievajú k uplatňovaniu prístupov zameraných na znižovanie znečistenia ovzdušia a zlepšenie jeho kvality.

Predmetom podpory budú osvetové a informačné aktivity o jednotlivých kategóriách zdrojov znečisťovania ovzdušia a o problematike kvality ovzdušia a možnostiach zlepšovania kvality ovzdušia v regiónoch, vrátane problematiky lokálnych kúrenísk, (t.j. správna prax používania lokálnych kúrenísk, najlepšia dostupná technika, príprava paliva,

spaľovacie režimy). Projekty v oblasti informovanosti a zvyšovania povedomia verejnosti prispievajú k napĺňaniu povinností vyplývajúcich zo smerníc EÚ o priemyselných emisiách a o kvalite okolitého ovzdušia a čistejšom ovzduší v Európe. Opatrenia prispievajú tiež k plneniu úloh vyplývajúcich zo zákona č. 137/2010 Z. z. o ovzduší v znení neskorších predpisov ako aj splneniu úloh zo Stratégie pre redukciu PM₁₀.

<i>Cieľové skupiny:</i>	- obyvatelia SR; - subjekty verejnej správy - prevádzkovatelia zdrojov znečisťovania.
<i>Cieľové územia:</i>	- celé územie SR, prioritne oblasti vyžadujúce osobitnú ochranu ovzdušia.
<i>Prijímatelia:</i>	- Slovenská agentúra životného prostredia v rámci národného projektu, ako aj globálneho grantu (prostredníctvom ktorého bude pomoc poskytovaná ďalším subjektom v tejto oblasti).

C. Skvalitňovanie monitorovania ovzdušia

Kvalitný a funkčný systém monitorovania ovzdušia, inventarizácie a projekcií emisií, ktorý o. i. umožňuje identifikovať lokality s najvyššou prioritou z hľadiska ochrany ovzdušia (napr. oblasti riadenia kvality ovzdušia) je dôležitým predpokladom pre efektívnu realizáciu opatrení na znižovanie znečisťovania ovzdušia a zlepšovanie jeho kvality. Na základe výsledkov monitorovania a modelovania znečistenia ovzdušia možno investície nasmerovať tam, kde budú prinášať najväčší efekt pre zlepšenie kvality ovzdušia. Dosiahnutie dobrej kvality ovzdušia a prijímanie účinných opatrení na jej zlepšenie nie je možné bez kvalitného monitorovacieho systému, jeho údržby a obnovy v súlade s požiadavkami smerníc EÚ. Informácie a najmä emisné inventúry získavané nielen z Národného emisného informačného systému (NEIS), ale aj z Národného registra znečisťovania z mobilných a difúzných zdrojov, sú nevyhnutné pre zabezpečenie monitorovania (modelovania) kvality ovzdušia, pre splnenie všetkých reportovacích povinností v rámci EÚ a povinností vyplývajúcich z Dohovoru o diaľkovom znečisťovaní ovzdušia prechádzajúcim hranicami štátov.

- Podpora bude zameraná na zlepšenie a skvalitnenie monitorovacieho systému kvality ovzdušia, vrátane jeho obnovy, údržby a akreditácií, ako aj odbornej podpory,
- podpora modelových výpočtov znečistenia ovzdušia a chemických analýz,
- skvalitnenie emisných inventúr a projekcií emisií
- zlepšenie úrovne Národného emisného informačného systému a Národného registra znečisťovania, vrátane zabezpečenia predkladania správ a informácií v elektronickej podobe povinnými osobami.

Projekty zamerané na skvalitnenie modelových výpočtov znečistenia ovzdušia, emisných inventúr a projekcií, ako aj zlepšenie úrovne NMSKO a NEIS prispievajú k naplneniu požiadaviek smernice EP a Rady 2001/81/ES o národných emisných stropoch (čl. 7 a 8). Podporované projekty budú ďalej zamerané na činnosti vyplývajúce z nariadenia EP a Rady 166/2006 o zriadení Európskeho registra uvoľňovania a prenosov znečisťujúcich látok. Opatrenia prispievajú tiež k plneniu úloh vyplývajúcich z požiadaviek smernice EP a Rady 2008/50/ES o kvalite okolitého ovzdušia a čistejšom ovzduší v Európe, ako aj zo zákona č. 137/2010 Z. z. o ovzduší v znení neskorších predpisov a zákona č. 205/2004 Z.z. o zhromažďovaní, uchovávaní a šírení informácií o životnom prostredí v znení neskorších predpisov.

<i>Cieľové skupiny:</i>	- obyvatelia SR; - subjekty verejnej správy; - subjekty súkromného sektora.
<i>Cieľové územia:</i>	- celé územie SR.
<i>Prijímatelia:</i>	- príspevková organizácia MŽP SR poverená činnosťami v oblasti ochrany ovzdušia; - subjekty územnej samosprávy; - fyzické alebo právnické osoby oprávnené na podnikanie vykonávajúce činnosti nad rámec povinností stanovených zákonom o ovzduší; - subjekty verejnej správy - subjekty súkromného sektora s gestorstvom vecne príslušného útvaru MŽP SR v oblasti ochrany ovzdušia; - MV SR – okresné úrady zabezpečujúce úlohy podľa zákona o ovzduší.

ŠPECIFICKÝ CIEĽ 2: Zabezpečiť sanáciu environmentálnych záťaží v mestskom prostredí, ako aj v opustených priemyselných lokalitách (vrátane oblastí, ktoré prechádzajú zmenou)

Uvedený špecifický cieľ bude napĺňaný prostredníctvom nasledujúcich aktivít:

- A. Prieskum, sanácia a monitorovanie environmentálnych záťaží v mestskom prostredí, ako aj v opustených priemyselných lokalitách (vrátane oblastí, ktoré prechádzajú zmenou)
- B. Zlepšenie informovanosti o problematike environmentálnych záťaží

A. Prieskum, sanácia a monitorovanie environmentálnych záťaží v mestskom prostredí, ako aj v opustených priemyselných lokalitách (vrátane oblastí, ktoré prechádzajú zmenou)

V Slovenskej republike ešte stále nie je dokončený podrobný prieskum a monitoring najrizikovejších environmentálnych záťaží, ktorý bol zahájený v rámci projektov spolufinancovaných prostredníctvom Operačného programu Životné prostredie. Navrhované aktivity budú preto nadväzovať na doposiaľ dokončené aktivity prieskumu a monitorovania environmentálnych záťaží, pričom bude potrebné vykonať viaceré úlohy, ako napr.:

- priebežne aktualizovať Informačný systém environmentálnych záťaží,
- realizovať prieskum prioritných environmentálnych záťaží, vrátane vypracovania analýzy rizika znečisteného územia,
- v prípade náročnejšej alebo rozsiahlejšej sanácie zabezpečiť vypracovanie prípravnej štúdie sanácie environmentálnej záťaže,
- zabezpečiť realizáciu sanačných prác v súlade s princípom „znečisťovateľ platí“ a v súlade s pravidlami pre poskytovanie štátnej pomoci subjektom zúčastňujúcim sa hospodárskej súťaže,
- zabezpečiť monitorovanie environmentálnych záťaží.

<i>Cieľové skupiny:</i>	- obyvatelia SR; - subjekty verejnej správy; - subjekty súkromného sektora.
<i>Cieľové územia:</i>	- celé územie SR.
<i>Prijímatelia:</i>	- subjekty, na ktoré prechádza povinnosť odstrániť environmentálnu záťaž v prípade, ak pôvodca environmentálnej záťaže zanikol alebo zomrel a nie je možné určiť povinnú osobu v súlade s princípom znečisťovateľ platí³²; - organizácia poverená výkonom národného monitorovania geologických faktorov životného prostredia podľa geologického zákona³³.

B. Zlepšenie informovanosti o problematike environmentálnych záťaží

Aktivity zlepšenia informovanosti o problematike environmentálnych záťaží budú priamo nadväzovať na aktivity prieskumu, sanácie a monitorovania environmentálnych záťaží v mestskom prostredí, ako aj v opustených priemyselných lokalitách (vrátane oblastí, ktoré prechádzajú zmenou). Cieľom informačných aktivít je zvýšenie povedomia širokej verejnosti o problematike environmentálnych záťaží, vrátane ich sanácie a neskoršieho monitorovania.

<i>Cieľové skupiny:</i>	- obyvatelia SR; - subjekty verejnej správy; - subjekty súkromného sektora.
<i>Cieľové územia:</i>	- celé územie SR.
<i>Prijímatelia:</i>	- Slovenská agentúra životného prostredia v rámci národného projektu ako aj globálneho grantu (prostredníctvom, ktorého bude pomoc poskytnutá ďalším subjektom v tejto oblasti).

2.1.4.3 Hlavné princípy výberu projektov

Za účelom zabezpečenia efektívneho a transparentného procesu výberu projektov, ktoré najvhodnejším spôsobom prispievajú k dosahovaniu cieľov operačného programu, budú v procese výberu projektov uplatňované nasledovné hlavné zásady:

- budú podporené iba projekty vyhodnotené ako vhodné a účelné vzhľadom na východiskovú situáciu a identifikované potreby v danej oblasti, nákladovo efektívne, udržateľné a zároveň ako projekty s adekvátnym spôsobom a kapacitným zabezpečením ich realizácie;
- projekty budú vyberané s ohľadom na ich nákladovú efektívnosť (Value for Money principle) tak, aby bol zabezpečený výber projektov, ktorých prínos k cieľom operačného programu je vo vzťahu k vynaloženým finančným prostriedkom najväčší.

Okrem toho budú v rámci vybraných typov aktivít uplatňované nasledovné osobitné zásady:

³² V súčasnosti, v zmysle zákona č. 409/2011 Z. z. o niektorých opatreniach na úseku environmentálnej záťaže a o zmene a doplnení niektorých zákonov, je takýmto subjektom ministerstvo určené uznesením vlády Slovenskej republiky

³³ Zákon č. 569/2007 Z. z. o geologických prácach (geologický zákon) v znení neskorších predpisov

Technologické a technické opatrenia na redukcii emisií znečisťujúcich látok do ovzdušia realizované na zdrojoch znečisťovania ovzdušia za účelom plnenia požiadaviek smernice o národných emisných stropoch a/alebo smernice o kvalite okolitého ovzdušia a čistejšom ovzduší v Európe

- realizáciou projektu musí preukázateľne dôjsť k zníženiu emisií znečisťujúcich látok nad rámec minimálnych požiadaviek a podmienok prevádzkovania daného zdroja znečisťovania ovzdušia;
- realizácia opatrení na dosiahnutie lepšej úrovne ochrany ovzdušia, t.j. zníženie emisií znečisťujúcich látok do ovzdušia nad rámec platných noriem spoločenstva alebo prísnejších požiadaviek podľa nových predpisov EÚ;
- zohľadňovaná bude úroveň technického a technologického riešenia, ktorá zabezpečí maximálnu účinnosť a efektivitu realizácie opatrenia vzhľadom na výsledné zníženie emisií (vrátane mernej investičnej náročnosti opatrenia vzhľadom na výsledný efekt zníženia emisií);
- súlad opatrení s Programami na zlepšenie kvality ovzdušia a Akčnými plánmi na zlepšenie kvality ovzdušia, kde je to relevantné;
- zvýhodňované budú projekty realizované v oblastiach riadenia kvality ovzdušia.

Skvalitňovanie monitorovania ovzdušia

- opatrenia na skvalitnenie monitorovacieho systému, ktorý nie je súčasťou NMSKO, musia zabezpečiť dosiahnutie súladu s požiadavkami na prevádzku NMSKO;
- preukázanie spôsobilosti na výkon činností v oblasti monitoringu v prípade, že prijímateľ nie je touto činnosťou poverený zo zákona (zabezpečením odborného garanta z odboru ochrany ovzdušia MŽP SR).

Prieskum, sanácia a monitorovanie environmentálnych záťaží

- projekty budú realizované v súlade so Štátnym programom sanácie environmentálnych záťaží;
- prioritne budú podporované projekty zamerané na riešenie environmentálnych záťaží s vyšším rizikom - celkovou hodnotou klasifikácie/priority riešenia (hodnota K);
- zvýhodňované budú projekty zamerané na riešenie environmentálnych záťaží ohrozujúcich vyšší počet obyvateľov;
- zvýhodňované budú projekty zamerané na riešenie environmentálnych záťaží ohrozujúce chránené územia podľa osobitných predpisov (zákon o ochrane prírody a krajiny, vodný zákon, zákon o prírodných liečivých vodách, prírodných liečebných kúpeľoch, kúpeľných miestach a prírodných minerálnych vodách).

Za účelom jednotného a objektívneho posúdenia a vyhodnotenia splnenia, resp. miery splnenia stanovených zásad a podmienok budú definované kritériá na výber projektov, ktorých schválenie bude v kompetencii Monitorovacieho výboru OP KŽP.

2.1.4.4 Plánované využitie finančných nástrojov

Finančné nástroje budú použité na podporu implementácie tých aktivít, pri ktorých bude preukázané efektívnejšie využitie finančných prostriedkov z EŠIF takouto formou

podpory. Pri ekonomicky životaschopných projektoch, kde sa predpokladá návratnosť prostriedkov alebo úspora nákladov, predstavujú finančné nástroje vhodnejšiu formu podpory, ktorá vedie len k minimálnej, prípadne žiadnej deformácii trhu a nenaruša tak hospodársku súťaž. Finančné nástroje budú zamerané na podporu tých aktivít, ktoré nenachádzajú financovanie na trhu, prípadne nenachádzajú adekvátne financovanie, pri ktorom by ich realizácia bola efektívnou.

Okrem možnosti opakovateľného použitia prostriedkov spolu s akýmikoľvek ziskami na ciele prioritnej osi patrí medzi výhody využitia finančných nástrojov možnosť navýšenia prostriedkov pre dosiahnutie príslušných cieľov OP KŽP prostredníctvom pritiahnutia dodatočného kapitálu vďaka atraktívnemu nastaveniu daných nástrojov. Pritiahnutie dodatočného kapitálu je potrebné aj vzhľadom na nedostatočný objem prostriedkov z EŠIF na pokrytie všetkých investičných potrieb v príslušných oblastiach. Účasť súkromných investorov môže prispieť aj ku skvalitneniu implementácie projektov, a teda dodatočne prispieva k celkovo efektívnejšiemu použitiu finančných prostriedkov.

Príslušné aktivity bude možné podporiť rôznymi finančnými produktmi (úvery, záruky, kapitálové vklady, mezzanine a pod.) Konkrétne aktivity, vhodný objem prostriedkov a podmienky implementácie konkrétnych finančných nástrojov vrátane možného znásobenia alokovaných prostriedkov ako aj kombinácie s inými formami podpory budú vychádzať z výsledkov dodatočného ex ante hodnotenia pre finančné nástroje, vyžadovaného legislatívou pre programové obdobie 2014-2020. Konkrétne využitie finančných nástrojov bude doplnené po realizácii uvedeného hodnotenia.

2.1.4.5 Plánované využitie veľkých projektov

V rámci investičnej priority 4 prioritnej osi 1 sa neuvažuje s implementáciou veľkých projektov.

2.1.4.6 Ukazovatele výstupu na úrovni investičnej priority a kategórie regiónu

Tabuľka 13 Spoločné a špecifické ukazovatele výstupu

ID	Ukazovateľ výstupu	Merná jednotka	Fond	Kategória regiónu	Cieľová hodnota (2023)	Zdroj údajov	Frekvencia vykazovania
	Počet podporených zariadení stredných a veľkých zdrojov znečisťovania ovzdušia za účelom zníženia emisií (vrátane podpory BAT)	<i>počet</i>	KF	N/A	18	Monitorovanie implementácie OP KŽP	Raz za kalendárny rok
	Inštalovaný výkon zariadení nahradzujúcich zastarané spaľovacie zariadenia na výrobu tepla na vykurovanie	MW	KF	N/A	94	Monitorovanie implementácie OP KŽP	Raz za kalendárny rok
	Počet podporených akreditovaných odborných miest NMSKO	<i>počet</i>	KF	N/A	121	Monitorovanie implementácie OP KŽP	Raz za kalendárny rok
	Počet aplikovaných modulov NEIS podľa požiadaviek na informovanie verejnosti a reportingových povinností	<i>počet</i>	KF	N/A	3	Monitorovanie implementácie OP KŽP	Raz za kalendárny rok
	Plocha preskúmaných	ha	KF	N/A	35	Monitorovanie	Raz za

	environmentálnych záťaží					implementácie OP KŽP	kalendárny rok
	COMMON OUTPUT Celkový povrch rekultivovanej pôdy	ha	KF	N/A	119	Monitorovanie implementácie OP KŽP	Raz za kalendárny rok
	Plocha monitorovaných environmentálnych záťaží	ha	KF	N/A	423	Monitorovanie implementácie OP KŽP	Raz za kalendárny rok
	Počet informačných aktivít	počet	KF	N/A	490	Monitorovanie implementácie OP KŽP	Raz za kalendárny rok

2.1.5 Výkonnostný rámec Prioritnej osi 1

Tabuľka 14 Výkonnostný rámec Prioritnej osi 1

Typ ukazovateľa (Implementačný krok, finančný ukazovateľ, ukazovateľ výstupu alebo výsledku)	ID	Definícia ukazovateľa alebo implementačného kroku	Merná jednotka (ak prichádza do úvahy)	Fond	Kategória regiónu	Čiastkový cieľ pre rok 2018	Konečný cieľ (2023)	Zdroj údajov	Zdôvodnenie výberu ukazovateľa (ak prichádza do úvahy)
ukazovateľ výstupu		Zvýšená kapacita pre triedenie komunálnych odpadov	t/rok	KF	N/A	8 180	20 451	monitorovanie implementácie OP KŽP	podiel na alokácii prioritnej osi – 12,08%
ukazovateľ výstupu		Zvýšená kapacita pre zhodnocovanie odpadov	t/rok	KF	N/A	32 828	324 784	monitorovanie implementácie OP KŽP	podiel na alokácii prioritnej osi – 11,48 %
ukazovateľ výstupu		Zvýšený počet obyvateľov so zlepšeným čistením komunálnych odpadových vôd	EO	KF	N/A	32 909	173 205	monitorovanie implementácie OP KŽP	podiel na alokácii prioritnej osi – 23,01%
ukazovateľ výstupu		Celkový povrch rekultivovanej pôdy	ha	KF	N/A	14	119	monitorovanie implementácie OP KŽP	podiel na alokácii prioritnej osi – 10,85%
finančný ukazovateľ		Úroveň čerpania finančných prostriedkov	%	KF	N/A	19	100	monitorovanie implementácie OP KŽP	

2.1.6 Kategórie intervencie

Tabuľka 15

Rozmer 1 – Oblasť intervencie		
Fond	Kohézny fond	
Kategória regiónu	N/A	
Prioritná os	Kód	Suma (v EUR)
1. Udržateľné využívanie prírodných zdrojov prostredníctvom rozvoja environmentálnej	017	145 810 087
	018	5 357 517
	019	251 715 162

infraštruktúry	020	29 017 447
	021	81 914 894
	022	386 903 693
	083	207 461 987
	084	2 127 660
	085	75 133 298
	086	75 465 957
	089	180 858 298

Tabuľka 16

Rozmer 2 – Forma financovania		
Fond	Kohézny fond	
Kategória regiónu	N/A	
Prioritná os	Kód	Suma (v EUR)
1. Udržateľné využívanie prírodných zdrojov prostredníctvom rozvoja environmentálnej infraštruktúry	01	1 391 194 132
	02	50 571 868

Tabuľka 17

Rozmer 3 – Druh územia		
Fond	Kohézny fond	
Kategória regiónu	N/A	
Prioritná os	Kód	Suma (v EUR)
1. Udržateľné využívanie prírodných zdrojov prostredníctvom rozvoja environmentálnej infraštruktúry	01	218 032 255
	02	412 851 435
	03	810 882 310
	07	0

Tabuľka 18

Rozmer 4 – Územné mechanizmy realizácie		
Fond	Kohézny fond	
Kategória regiónu	N/A	
Prioritná os	Kód	Suma (v EUR)
1. Udržateľné využívanie prírodných zdrojov prostredníctvom rozvoja environmentálnej infraštruktúry	07	1 441 766 000

2.1.7 Súhrn plánovaného využitia technickej pomoci vrátane, ak je to vhodné, akcií na posilnenie administratívnej kapacity orgánov zapojených do riadenia a kontroly programu a prijímateľov (ak je to vhodné)

N/A

2.2 PRIORITNÁ OS 2: ADAPTÁCIA NA NEPRIAZNIVÉ DÔSLEDKY ZMENY KLÍMY SO ZAMERANÍM NA OCHRANU PRED POVODŇAMI

2.2.0 Fond, kategória regiónu a základ pre výpočet podpory Únie

Fond	Kohézny fond
Kategória regiónu	N/A
Základ pre výpočet (celkový príspevok)	493 348 542
Kategória regiónu pre najvzdialenejšie a severné riedko osídlené regióny (ak je to vhodné)	N/A

2.2.1 INVESTIČNÁ PRIORITA 1 Prioritnej osi 2: Podpora investícií na prispôsobovanie sa zmene klímy vrátane ekosystémových prístupov

2.2.1.1 Špecifické ciele investičnej priority a očakávané výsledky

ŠPECIFICKÝ CIEĽ 1: Zmierniť negatívne dôsledky zmeny klímy realizáciou adaptačných opatrení, najmä preventívnych opatrení na ochranu pred povodňami

Špecifický cieľ je zameraný na zmiernovanie negatívnych dôsledkov zmeny klímy prejavujúcich sa predovšetkým predlžujúcimi sa obdobiami sucha sprevádzanými znižovaním množstva zadržiavaných vôd v krajine, ktoré striedajú výdatné dažde spôsobujúce povodne. Rovnako sa zameriava na riešenie negatívnych prejavov zmeny klímy na podmienky života v mestskom prostredí. Riešenie problematiky povodní bude riešené v súlade so zákonom o ochrane pred povodňami, ktorý do práva SR transponuje Smernicu 2007/60/ES.

VÝSLEDKY

Očakávaným výsledkom realizácie konkrétnych opatrení zameraných na dosiahnutie vyššie uvedeného špecifického cieľa bude:

a) Zvýšená úroveň adaptácie na zmenu klímy so zameraním na ochranu územia pred povodňami

Realizáciou jednotlivých preventívnych a adaptačných opatrení dôjde predovšetkým ku zníženiu riziku vzniku veľkých povodní spôsobujúcich značné škody na krajine a majetku, či vážne ohrozujúcich samotné obyvateľstvo postihnutých oblastí. Všetky aktivity, ktoré sú súčasťou tohto špecifického cieľa sa uskutočňujú v kontexte integrovaného manažmentu povodí a smerujú ku komplexnej ochrane územia pred povodňami.

Tabuľka 19 Výsledkové ukazovatele zodpovedajúce špecifickému cieľu

ID	Ukazovateľ	Merná jednotka	Kategória regiónu (ak relevantné)	Východisková hodnota	Východiskový rok	Cieľová hodnota (2023)	Zdroj údajov	Frekvencia vykazovania
	Počet osôb žijúcich v území s existenciou povodňového rizika	počet	N/A	110 732	2013	95 321	MŽP SR (správa MŽP SR odpočítajúca postup implementácie plánov manažmentu povodňového rizika)	Raz za kalendárny rok

ŠPECIFICKÝ CIEĽ 2: Zlepšiť účinnosť sanácie, revitalizácie a zabezpečenia úložísk ťažobného odpadu

Špecifický cieľ je zameraný na riešenie sekundárnych problémov spôsobených prejavmi zmeny klímy, konkrétne na riziká spojené s výdatnými dažďami, ktoré môžu byť príčinou nielen vzniku povodní, ale aj zaplavenia úložísk ťažobného odpadu s výskytom rizikových prvkov, ktoré sú vo forme roztokov schopné kontaminovať okolité územie.

VÝSLEDKY

Očakávaným výsledkom realizácie konkrétnych opatrení zameraných na dosiahnutie vyššie uvedeného špecifického cieľa bude:

a) Znížené riziko kontaminácie prostredia z uzavretých úložísk a opustených úložísk ťažobného odpadu

Vzhľadom na existenciu uzavretých a opustených úložísk ťažobného odpadu s množstvom rizikových látok je nevyhnutné minimalizovať riziko uvoľňovania týchto látok do prostredia vyplavením počas príválových dažďov, resp. miestnych povodní. Podporou aktivít rekultivácie uzavretých úložísk a opustených úložísk ťažobného odpadu dôjde k zníženiu rizika negatívneho vplyvu na zdravie obyvateľov a znečistenia životného prostredia znečisťujúcimi látkami.

Tabuľka 20 Výsledkové ukazovatele zodpovedajúce špecifickému cieľu

ID	Ukazovateľ	Merná jednotka	Kategória regiónu (ak relevantné)	Východisková hodnota	Východiskový rok	Cieľová hodnota (2023)	Zdroj údajov	Frekvencia vykazovania
	Podiel plochy zrekultivovaných uzavretých úložísk a opustených úložísk ťažobného odpadu na celkovej ploche evidovaných uzavretých úložísk a opustených úložísk ťažobného odpadu	%	N/A	12	2013	13	Register Starých banských diel: http://www.geology.sk/new/sk/sub/ms/geof/sbd Register úložísk: http://charon.sazp.sk/Odpady_tp/Ulozisko.aspx	raz za kalendárny rok

2.2.1.2 Oprávnené aktivity

ŠPECIFICKÝ CIEĽ 1: Zmierniť negatívne dôsledky zmeny klímy realizáciou adaptačných opatrení, najmä preventívnych opatrení na ochranu pred povodňami

Uvedený špecifický cieľ bude napĺňaný prostredníctvom nasledujúcich aktivít:

- A. Preventívne opatrenia na ochranu pred povodňami prepojené s vodným tokom
- B. Preventívne opatrenia na ochranu pred povodňami realizované mimo vodných tokov v extraviláne obcí
- C. Vodozádržné opatrenia v urbanizovanej krajine (intraviláne obcí)
- D. Aktualizácia máp povodňového ohrozenia a máp povodňového rizika a aktualizácia plánov manažmentu povodňových rizík
- E. Rozvoj metodík pre hodnotenie investičných rizík spojených s nepriaznivými dôsledkami zmeny klímy
- F. Informačné programy o nepriaznivých dôsledkoch zmeny klímy a možnostiach proaktívnej adaptácie

A. Preventívne opatrenia na ochranu pred povodňami prepojené s vodným tokom

Realizáciou protipovodňových opatrení v povodňami ohrozených oblastiach sa znižujú nepriaznivé dôsledky povodní na ľudské zdravie, životné prostredie, kultúrne dedičstvo a hospodársku činnosť. Zabezpečenie preventívnych opatrení na ochranu pred negatívnymi dôsledkami extrémnych hydrologických situácií patrí medzi strategické ciele vodohospodárskej politiky, ktoré sú definované v Konceptii vodohospodárskej politiky SR do roku 2015. Navrhované opatrenia vychádzajú z implementácie smernice o hodnotení a manažmente povodňových rizík, ktorá bola transponovaná do zákona o ochrane pred povodňami. Zároveň je uvedená aktivita v súlade so stratégiou EÚ pre podunajský región – prioritnou oblasťou PA5.

Príprava a realizácia opatrení v povodí prepojených na vodný tok – viazaných na poldre, ochranné hrádze, protipovodňové línie, úpravy tokov vrátane manipulačných zariadení a opatrenia v horných častiach povodí, predstavujú základné typy opatrení v oblasti predchádzaniu škôd spôsobených povodňami. Preventívne protipovodňové opatrenia sa budú realizovať v súlade so zákonom o ochrane pred povodňami³⁴, ktorý ustanovuje základné skupiny preventívnych technických a netechnických opatrení na ochranu pred povodňami.

Rovnako významným východiskom pre realizáciu opatrení budú plány manažmentu povodňového rizika, ktoré tvoria súčasť manažmentu povodí a definujú najvhodnejší typ opatrení pre povodňami ohrozené územie. Jednotlivé typy preventívnych opatrení na ochranu pred povodňami na toku budú stanovené po zohľadnení konkrétnych podmienok v danej oblasti, pričom môžu byť vykonané jednak realizáciou technických opatrení a úprav priamo na vodných tokoch (napr. opatrenia, ktoré znižujú maximálny prietok povodne alebo chránia územie pred zaplavením vodou z vodného toku, ako je výstavba a rekonštrukcia vodných stavieb, poldrov, ochranných hrádzi, protipovodňových línií alebo zariadení na prečerpávanie vnútorných vôd), ako aj opatreniami spojenými s využitím zelenej infraštruktúry.

³⁴ § 4 ods. 2 písm. b) až e) zákona o ochrane pred povodňami

Uvedená aktivita podporuje aj ciele Stratégie EÚ pre Dunajský región (Dunajská stratégia) v prioritnej oblasti 5 riadiť riziká v oblasti životného prostredia.

<i>Cieľové skupiny:</i>	- obyvatelia SR; - subjekty verejnej správy; - fyzické alebo právnické osoby oprávnené na podnikanie na povodňami ohrozených území, ktoré budú predmetom ochrany opatreniami na zníženie povodňových rizík.
<i>Cieľové územia:</i>	- celé územie SR - oblasti, v ktorých existujú potenciálne významné povodňové riziká, alebo možno predpokladať, že ich výskyt je pravdepodobný v súlade s čl. 5 smernice o hodnotení a manažmente povodňových rizík ako aj s využitím prechodných opatrení podľa čl. 13 ods. 1 uvedenej smernice a v súlade so zákonom o ochrane pred povodňami.
<i>Prijímatelia:</i>	- štátne organizácie vykonávajúce správu vodných tokov a správu vodných stavieb; - nájomcovia/vypožičiavatelja drobných vodných tokov alebo ich úsekov, podľa vodného zákona.

B. Preventívne opatrenia na ochranu pred povodňami realizované mimo vodných tokov v extraviláne obcí

Medzi efektívne preventívne opatrenia patria opatrenia v krajine, ktoré je potrebné vykonať na území mimo vodného toku s cieľom zabrániť rýchlemu odtoku vody z krajiny do vodných tokov.

Pri realizácii opatrení sa povrchovými vodnými tokmi budú odvádzať najmä prirodzené prebytky vody z povodia. Opatrenia budú okrem realizácie technických úprav v krajine využívať najmä ekosystémové funkcie krajiny s cieľom spomalenia odtoku a udržania vody na danom území realizáciou vhodných vodozadržných a protieróznych opatrení.

Medzi účinné opatrenia mimo tokov patrí aj na našom území historicky overené vytváranie sústav zberných kanálov. Tie na rizikových územiach zachytávajú povrchový odtok a zachytenú vodu odvádzajú na územia, kde je možné jej bezpečné zadržanie alebo vsakovanie, prípadne ju odvedú do vodných tokov s určitým časovým posunom. Takéto sústavy môžu priamo ochrániť na území extravilánu aj intravilány obcí pred povrchovým odtokom z polí a lesov a tiež rozložením odtoku na dlhší čas znížiť maximálne prietoky povodňových vln vo vodných tokoch.

<i>Cieľové skupiny:</i>	- obyvatelia SR; - subjekty verejnej správy; - fyzické alebo právnické osoby oprávnené na podnikanie na povodňami ohrozených území, ktoré budú predmetom ochrany opatreniami na zníženie povodňových rizík.
<i>Cieľové územia:</i>	- celé územie SR - oblasti s výskytom povodňového rizika identifikovaného v súlade so smernicou o hodnotení a manažmente povodňových rizík ako aj s využitím prechodných opatrení podľa čl. 13 ods. 1 uvedenej smernice a v súlade so

	zákonom o ochrane pred povodňami.
<i>Prijímatelia:</i>	- subjekty verejnej správy³⁵; - združenia fyzických alebo právnických osôb; - neziskové organizácie poskytujúce všeobecne prospešné služby; - fyzické alebo právnické osoby oprávnené na podnikanie.

C. Vodozádržné opatrenia v urbanizovanej krajine (intraviláne obcí)

Pre urbanizované prostredie je charakteristický vysoký podiel plochy územia s nepriepustným povrchom, ktorý negatívne vplýva na prirodzený kolobeh vody v krajine, často krát presahujúci hranice intravilánu sídla. Plochy s nepriepustným povrchom rýchlo odvádzajú zrážkovú vodu z územia zväčša prostredníctvom kanalizácie, čím dochádza k väčšej záťaži nielen kanalizačnej siete, čistiarní odpadových vôd ale aj recipientu. Vypúšťanie väčšieho množstva vôd do recipientu následne negatívne vplýva na možný priebeh povodní. Na druhej strane sa tieto plochy počas teplých dní silne prehrievajú, trpia suchom, čo môže spôsobovať zhoršenie miestnej mikroklimy a tým negatívne vplývať na miestne obyvateľstvo. Opatrenia umožňujúce vsakovanie a zadržiavanie zrážkovej vody sú schopné spoločne s prvkami zelenej infraštruktúry prispieť k eliminácii uvedených negatívnych vplyvov na miestne životné prostredie.

V rámci vodozádržných opatrení budú podporené opatrenia na zachyt a zadržiavanie zrážkovej vody v urbanizovanej krajine, a to buď prostredníctvom prvkov zelenej infraštruktúry alebo prvkov technického charakteru. Ide najmä o vytváranie bioretenčných systémov na zadržiavanie zrážkovej vody (dažďové záhrady, zberné jazierka a pod.), ďalej o tzv. zelené strechy (resp. strešné vodoholdingy) alebo o povrchové či podzemné nádrže na zachytávanie zrážkovej vody (na ďalšie možné využitie zrážkovej vody napr. na polievanie). Predmetom podpory budú taktiež opatrenia podporujúce vsakovanie zrážkovej vody, t.j. vsakovacie prvky (napr. vsakovacie pásy, infiltračné priekopy a pod.) alebo využívanie zatravnovacích tvárnic.

<i>Cieľové skupiny:</i>	- obyvatelia SR žijúci v obciach s vysokým podielom zastavaného územia.
<i>Cieľové územia:</i>	- celé územie SR - intravilán obcí.
<i>Prijímatelia:</i>	- subjekty verejnej správy; - združenia fyzických alebo právnických osôb; - neziskové organizácie poskytujúce všeobecne prospešné služby; - fyzické alebo právnické osoby oprávnené na podnikanie.

D. Aktualizácia máp povodňového ohrozenia a máp povodňového rizika a aktualizácia plánov manažmentu povodňových rizík

Povinnosť vyhotovovať, aktualizovať mapy povodňového ohrozenia a mapy povodňového rizika súčasne s aktualizovaním plánov manažmentu povodňových rizík vyplýva z ustanovení zákona o ochrane pred povodňami v súvislosti s požiadavkou na hodnotenie rizika geografických oblastí ohrozených povodňami v územnom plánovaní ako predpokladu vhodného využitia územia a prevencie škôd spôsobených povodňami. Mapy povodňového ohrozenia a mapy povodňového rizika ako aj plány manažmentu

³⁵ podľa zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy

povodňových rizík bude vzhľadom na prebiehajúcu zmenu klímy a rovnako na prebiehajúce zmeny v krajine, či vykonané opatrenia potrebné pravidelne prehodnocovať a aktualizovať.

Na mapách povodňového ohrozenia a mapách povodňového rizika sú priamo zaznačené záplavové čiary, ktoré vymedzujú hranice inundačných území, ktoré podľa vodného zákona určujú orgány štátnej vodnej správy. Vymedzenie inundačného územia usmerňuje ekonomické aktivity do bezpečných oblastí, v ktorých nie sú ohrozované a poškodzované záplavami. Aktualizácia plánov manažmentu povodňových rizík usmerní realizáciu najúčinnšími opatreniami pred povodňami na vodných tokoch ako aj mimo nich využitím prvkov zelenej či sivej infraštruktúry.

<i>Cieľové skupiny:</i>	- obyvatelia SR; - subjekty verejnej správy; - subjekty súkromného sektora pôsobiace v regióne.
<i>Cieľové územia:</i>	- celé územie SR.
<i>Prijímatelia:</i>	- správca vodohospodársky významných vodných tokov.

E. Rozvoj metodík pre hodnotenie investičných rizík spojených s nepriaznivými dôsledkami zmeny klímy

Uvedená aktivita prispeje k nákladovej efektívnosti realizovaných investícií na regionálnej a lokálnej úrovni, ale aj na úrovni individuálneho projektu. Princípom je zohľadniť riziká nepriaznivých dôsledkov zmeny klímy počas prípravy investičného zámeru a vyhnúť sa tak nákladom na odstraňovanie a nápravu škôd v dôsledku prírodných katastrof. Aplikácia metodík na hodnotenie investičných rizík spojených s nepriaznivými dôsledkami zmeny klímy bude mať pozitívny vplyv nielen na zníženie negatívnych ekonomických a sociálnych následkov, ale aj na hospodársky rast.

Navrhovaná aktivita je z kategórie opatrení, ktorých cieľom je „*Better informed decision making*“ na všetkých úrovniach procesu, teda od individuálneho projektu cez lokálnu, regionálnu až po národnú úroveň.

Výstupom danej aktivity by mali byť nasledujúce metodiky/usmernenia:

- socioekonomické metódy a nástroje pre integrované hodnotenie adaptačných opatrení;
- nástroje pre rozhodovací proces – praktická príručka pre investorov;

Vytvorenie metodického rámca pre realizáciu adaptačných opatrení bude zohľadňovať neistoty budúceho vývoja v rámci rôznych sektorov. Aplikácia vypracovaných metodík, prispeje k uľahčeniu a zefektívneniu rozhodovacieho procesu pri investičných zámeroch, a v konečnom výsledku aj k zníženiu celkových nákladov investičného projektu.

<i>Cieľové skupiny:</i>	- obyvatelia SR; - subjekty verejnej správy; - subjekty súkromného sektora.
<i>Cieľové územia:</i>	- celé územie SR.
<i>Prijímatelia:</i>	- subjekty ústrednej správy ³⁶ .

³⁶ podľa zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy

F. Informačné programy o nepriaznivých dôsledkoch zmeny klímy a možnostiach proaktívnej adaptácie

Prostredníctvom uvedenej aktivity sa zabezpečí lepšia pripravenosť a schopnosť reagovať na vplyvy zmeny klímy na miestnej, regionálnej a národnej úrovni. Pomocou osvetových aktivít a objektívnych informácií ako predchádzať rizikám spojených s prírodnými katastrofami, ktoré sú dôsledkom zmeny klímy (povodne, zosuvy, privalové dažde, vlny horúčav) sa zvýši povedomie verejnosti.

Implementácia danej aktivity na národnej úrovni bude mať pozitívny dopad na kvalitu života (napr. pri budovaní infraštruktúry, pri plánovaní novej výstavby, ako aj pri systéme dopravy).

Implementácia danej aktivity na regionálnej a lokálnej úrovni prostredníctvom informovania a osvetových programov bude mať pozitívny sociálno-ekonomický dopad (napr. na zlepšenie zdravia obyvateľstva, na zníženie škôd na majetku).

<i>Cieľové skupiny:</i>	- subjekty územnej samosprávy; - subjekty súkromného sektora.
<i>Cieľové územia:</i>	- celé územie SR.
<i>Prijímatelia:</i>	- Slovenská agentúra životného prostredia v rámci národného projektu, ako aj globálneho grantu (prostredníctvom ktorého bude pomoc poskytovaná ďalším subjektom v tejto oblasti).

ŠPECIFICKÝ CIEĽ 2: Zlepšiť účinnosť sanácie, revitalizácie a zabezpečenia úložísk ťažobného odpadu

Uvedený špecifický cieľ bude napĺňaný prostredníctvom nasledujúcej aktivity:

A. Rekultivácia uzavretých úložísk a opustených úložísk ťažobného odpadu (v súlade s princípom „znečisťovateľ platí“)

Podľa článku 20 smernice EP a Rady 2006/21/ES o nakladaní s odpadom z ťažobného priemyslu, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 2004/35/ES v platnom znení, majú členské štáty EÚ povinnosť vypracovať a pravidelne aktualizovať inventarizáciu uzavretých a opustených úložísk ťažobných odpadov, ktoré majú vážne negatívne dopady na ŽP, alebo sa môžu v strednej alebo krátkej dobe stať vážnou hrozbou pre zdravie ľudí alebo ŽP. Táto inventarizácia bude v zmysle bodu 30 preambuly uvedenej smernice základom na vypracovanie programu opatrení.

Realizáciou projektov zameraných na rekultiváciu uzavretých úložísk a opustených úložísk ťažobného odpadu (podľa zákona č. 514/2008 Z. z. o nakladaní s odpadom z ťažobného priemyslu a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov³⁷ ide o odval alebo odkalisko) sa v nadväznosti na prebiehajúce negatívne dôsledky zmeny klímy predíde riziku uvoľnenia nebezpečných látok do okolitého prostredia, ktoré predstavujú vysoké riziko pre stav ŽP a pre zdravie a aktivity obyvateľov práve v prípadoch nepriaznivých situácií spôsobených najmä zmenou klímy. Takouto situáciou môže byť

³⁷ (ďalej aj „zákon o nakladaní s ťažobným odpadom“)

zaliatie úložiska s následným vyplavením kontaminantov do okolitého prostredia, pretrhnutie hrádze odkaliska, zosypanie haldy a to v dôsledku povodní, alebo výdatných zrážok. Po zrekultivovaní a stabilizovaní úložísk nebudú ďalej predstavovať rizikový prvok v krajine.

Navrhovaná aktivita má za cieľ pokračovať v systematickej inventarizácii uzavretých úložísk ťažobného odpadu podľa návrhu strategického dokumentu *Program prevencie a manažmentu rizík vyplývajúcich z opustených a uzavretých úložísk ťažobného odpadu (2014 - 2020)*, ktorý určuje rámcové úlohy a opatrenia pre jednotlivé orgány verejnej správy na postupné znižovanie rizík vyplývajúcich z uzavretých úložísk a opustených úložísk ťažobného odpadu. Uvedený strategický dokument bude predložený na rokovanie vlády SR v máji 2014. Pri vysoko rizikových úložiskách budú vykonané rekultivačné a sanačné práce, t.j. taká úprava územia ovplyvneného úložiskom, ktorá umožní návrat do uspokojivého stavu s osobitným dôrazom na kvalitu pôdy, voľne žijúce živočíchy a voľne rastúce rastliny, prirodzené biotopy, sladkovodné ekosystémy, krajinu a tiež umožní ďalšie využívanie územia.

Od aktivít stanovených v rámci IP4 PO1, v rámci ktorej budú sanované environmentálne záťaže situované v mestskom prostredí, opustených priemyselných lokalitách (vrátane oblastí, ktoré prechádzajú zmenou) sa navrhovaná aktivita líši v stanovení rizikovosti a spôsobe vykonávania sanačných a rekultivačných prác. Rizikovosť environmentálnej záťaže sa určuje podľa rizika kontaminácie podzemných vôd a horninového prostredia, resp. ohrozenia zdravia obyvateľov. Rizikovosť úložiska ťažobného odpadu sa posudzuje v nadväznosti na geotechnickú stabilitu, obsah sulfidických minerálov alebo azbestu, blízkosť obydli, povrchového toku, chráneného územia a veľkosť plochy, na ktorej sa úložisko nachádza. Z povahy reálneho, resp. potenciálneho znečistenia vyplýva, že nie všetky úložiská ťažobného odpadu naplňujú definíciu environmentálnej záťaže, môžu však predstavovať hrozbu pre ľudské zdravie a životné prostredie v dôsledku ich geotechnickej nestability.

<i>Cieľové skupiny:</i>	- obyvatelia SR; - subjekty verejnej správy.
<i>Cieľové územia:</i>	- celé územie SR.
<i>Prijímatelia:</i>	- subjekty verejnej správy.

2.2.1.3 Hlavné princípy výberu projektov

Za účelom zabezpečenia efektívneho a transparentného spôsobu výberu projektov, ktoré najvhodnejším spôsobom prispievajú k dosahovaniu cieľov operačného programu budú v procese výberu projektov uplatňované nasledovné hlavné zásady:

- budú podporené iba projekty vyhodnotené ako vhodné a účelné vzhľadom na východiskovú situáciu a identifikované potreby v danej oblasti, nákladovo efektívne, udržateľné a zároveň ako projekty s adekvátnym spôsobom a kapacitným zabezpečením ich realizácie;
- projekty budú vyberané s ohľadom na ich nákladovú efektívnosť (Value for Money principle) tak, aby bol zabezpečený výber projektov, ktorých prínos k cieľom operačného programu je vo vzťahu k vynaloženým finančným prostriedkom najväčší.

Okrem toho budú v rámci vybraných typov aktivít uplatňované nasledovné osobitné zásady:

Preventívne opatrenia na ochranu pred povodňami prepojené s vodným tokom a Preventívne opatrenia na ochranu pred povodňami realizované mimo vodných tokov v extraviláne obcí

- projekty budú realizované v oblastiach s výskytom potenciálne významného povodňového rizika v súlade s čl. 5 smernice o hodnotení a manažmente povodňových rizík ako aj s využitím prechodných opatrení podľa čl. 13 ods. 1 uvedenej smernice;
- projekty budú realizované v súlade s Koncepciou vodohospodárskej politiky SR do roku 2015 a následne v súlade s plánmi manažmentu povodňového rizika;
- zvýhodňované budú komplexné projekty, ktorými sú projekty vhodne kombinovaných zelených a sivých opatrení realizovaných na toku a mimo toku.

Vodozádržné opatrenia v urbanizovanej krajine (intraviláne obcí)

- prioritne budú podporené projekty v oblastiach s nižším podielom zelenej infraštruktúry, vyššou mierou zastavanosti alebo vyššou hustotou obyvateľov na km²;
- zvýhodňované budú projekty kombinujúce opatrení na záchyt zrážkových vôd spolu s opatreniami umožňujúcim využívať zachytenú vodu v čase sucha.

Aktualizácia máp povodňového ohrozenia a máp povodňového rizika a aktualizácia plánov manažmentu povodňových rizík

- projekty budú podporené v prípade, ak ich realizácia bude vychádzať z povinností vyplývajúcich z ustanovení zákona o ochrane pred povodňami, ktorý transponuje do slovenského práva smernicu o hodnotení a manažmente povodňových rizík.

Rekultivácia uzavretých úložísk a opustených úložísk ťažobného odpadu (v súlade s princípom „znečisťovateľ platí“)

- projekty budú realizované v súlade s Programom prevencie a manažmentu rizík vyplývajúcich z opustených a uzavretých úložísk ťažobného odpadu;
- prioritne budú podporované projekty s vyššou rizikovosťou úložiska;
- zvýhodňované budú projekty zamerané na rekultiváciu úložísk ohrozujúcich vyšší počet obyvateľov;
- zvýhodňované budú projekty zamerané na rekultiváciu úložísk ohrozujúce chránené územia podľa osobitných predpisov (zákon o ochrane prírody a krajiny, vodný zákon, zákon o prírodných liečivých vodách, prírodných liečebných kúpeľoch, kúpeľných miestach a prírodných minerálnych vodách).

Za účelom jednotného a objektívneho posúdenia a vyhodnotenia splnenia, resp. miery splnenia stanovených zásad a podmienok budú definované kritériá na výber projektov, ktorých schválenie bude v kompetencii Monitorovacieho výboru OP KŽP.

2.2.1.4 Plánované využitie finančných nástrojov

Finančné nástroje budú použité na podporu implementácie tých aktivít, pri ktorých bude preukázané efektívnejšie využitie finančných prostriedkov z EŠIF takouto formou

podpory. Pri ekonomicky životaschopných projektoch, kde sa predpokladá návratnosť prostriedkov alebo úspora nákladov, predstavujú finančné nástroje vhodnejšiu formu podpory, ktorá vedie len k minimálnej, prípadne žiadnej deformácii trhu a nenaruša tak hospodársku súťaž. Finančné nástroje budú zamerané na podporu tých aktivít, ktoré nenachádzajú financovanie na trhu, prípadne nenachádzajú adekvátne financovanie, pri ktorom by ich realizácia bola efektívnou.

Okrem možnosti opakovateľného použitia prostriedkov spolu s akýmikoľvek ziskami na ciele prioritnej osi patrí medzi výhody využitia finančných nástrojov možnosť navýšenia prostriedkov pre dosiahnutie príslušných cieľov OP KŽP prostredníctvom pritiahnutia dodatočného kapitálu vďaka atraktívnemu nastaveniu daných nástrojov. Pritiahnutie dodatočného kapitálu je potrebné aj vzhľadom na nedostatočný objem prostriedkov z EŠIF na pokrytie všetkých investičných potrieb v príslušných oblastiach. Účasť súkromných investorov môže prispieť aj ku skvalitneniu implementácie projektov, a teda dodatočne prispieva k celkovo efektívnejšiemu použitiu finančných prostriedkov.

Príslušné aktivity bude možné podporiť rôznymi finančnými produktmi (úvery, záruky, kapitálové vklady, mezzanine a pod.) Konkrétne aktivity, vhodný objem prostriedkov a podmienky implementácie konkrétnych finančných nástrojov vrátane možného znásobenia alokovaných prostriedkov ako aj kombinácie s inými formami podpory budú vychádzať z výsledkov dodatočného ex ante hodnotenia pre finančné nástroje, vyžadovaného legislatívou pre programové obdobie 2014-2020. Konkrétne využitie finančných nástrojov bude doplnené po realizácii uvedeného hodnotenia.

2.2.1.5 Plánované využitie veľkých projektov

V rámci investičnej priority 1 prioritnej osi 2 sa neuvažuje s implementáciou veľkých projektov.

2.2.1.6 Ukazovatele výstupu na úrovni investičnej priority a kategórie regiónu

Tabuľka 21 Spoločné a špecifické ukazovatele výstupu

ID	Ukazovateľ výstupu	Merná jednotka	Fond	Kategória regiónu	Cieľová hodnota (2023)	Zdroj údajov	Frekvencia vykazovania
	COMMON OUTPUT Počet obyvateľov využívajúcich opatrenia protipovodňovej ochrany	obyvateľ	KF	N/A	14 010	Monitorovanie implementácie OP KŽP	Raz za kalendárny rok
	Počet realizovaných vodozádržných opatrení	počet	KF	N/A	82	Monitorovanie implementácie OP KŽP	Raz za kalendárny rok
	Počet aktualizovaných alebo novovytvorených plánovacích podkladov manažmentu povodňových rizík (na úrovni SR)	počet	KF	N/A	4	Monitorovanie implementácie OP KŽP	Raz za kalendárny rok
	Počet informačných aktivít	počet	KF	N/A	184	MŽP SR	Raz za kalendárny rok
	COMMON OUTPUT Celkový povrch rekultivovanej pôdy	ha	KF	N/A	103	Monitorovanie implementácie OP KŽP	Raz za kalendárny rok
	Počet novovytvorených metodík pre hodnotenie investičných rizík spojených s nepriaznivými dôsledkami zmeny klímy	počet	KF	N/A	9	Monitorovanie implementácie OP KŽP	Raz za kalendárny rok

2.2.2 Výkonnostný rámec Prioritnej osi 2

Tabuľka 22 Výkonnostný rámec Prioritnej osi 2

Typ ukazovateľa	ID	Definícia ukazovateľa alebo implementačného kroku	Merná jednotka (ak prichádza do úvahy)	Fond	Kategória regiónu	Čiastkový cieľ pre rok 2018	Konečný cieľ (2023)	Zdroj údajov	Zdôvodnenie výberu ukazovateľa (ak prichádza do úvahy)
ukazovateľ výstupu		Počet obyvateľov využívajúcich opatrenia protipovodňovej ochrany	obyvateľ	KF	N/A	2 524	14 010	monitorovanie implementácie OP KŽP	podiel na alokácii prioritnej osi – 75,35%
finančný ukazovateľ		Úroveň čerpania finančných prostriedkov	%	KF	N/A	21	100	monitorovanie implementácie OP KŽP	

2.2.3 Kategórie intervencií

Tabuľka 23

Rozmer 1 – Oblasť intervencie		
Fond	Kohézny fond	
Kategória regiónu	N/A	
Prioritná os	Kód	Suma (v EUR)
2. Adaptácia na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy so zameraním na ochranu pred povodňami	087	419 346 261

Tabuľka 24

Rozmer 2 – Forma financovania		
Fond	Kohézny fond	
Kategória regiónu	N/A	
Prioritná os	Kód	Suma (v EUR)
2. Adaptácia na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy so zameraním na ochranu pred povodňami	01	414 084 761
	02	5 261 500

Tabuľka 25

Rozmer 3 – Druh územia		
Fond	Kohézny fond	
Kategória regiónu	N/A	
Prioritná os	Kód	Suma (v EUR)
2. Adaptácia na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy so zameraním na ochranu pred povodňami	01	19 085 441
	02	21 972 172
	03	378 288 648
	07	0

Tabuľka 26

Rozmer 4 – Územné mechanizmy realizácie		
Fond	Kohézny fond	
Kategória regiónu	N/A	
Prioritná os	Kód	Suma (v EUR)
2. Adaptácia na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy so zameraním na ochranu pred povodňami	07	419 346 261

2.2.4 Súhrn plánovaného využitia technickej pomoci vrátane, ak je to vhodné, akcií na posilnenie administratívnej kapacity orgánov zapojených do riadenia a kontroly programu a prijímateľov (ak je to vhodné)

N/A

2.3 PRIORITNÁ OS 3: PODPORA RIADENIA RIZÍK, RIADENIA MIMORIADNYCH UDALOSTÍ A ODOLNOSTI PROTI MIMORIADNYM UDALOSTIAM OVPLYVNENÝMI ZMENOU KLÍMY

2.3.0 Fond, kategória regiónu a základ pre výpočet podpory Únie

Fond	EFRR
Kategória regiónu	menej rozvinuté regióny SR
Základ pre výpočet (celkový príspevok)	388 235 294
Kategória regiónu pre najvzdialenejšie a severné riedko osídlené regióny (ak je to vhodné)	N/A

2.3.1 INVESTIČNÁ PRIORITA 1 Prioritnej osi 3: Podpora investícií na riešenie osobitných rizík, zabezpečiť predchádzanie vzniku katastrof a vyvíjanie systémov zvládania katastrof

2.3.1.1 Špecifické ciele investičnej priority a očakávané výsledky

ŠPECIFICKÝ CIEĽ 1: *Zvýšiť úroveň pripravenosti na zvládanie mimoriadnych udalostí ovplyvnených zmenou klímy*

Špecifický cieľ je zameraný na systémové opatrenia na pripravenosť a prevenciu, ktoré prispievajú k zníženiu negatívnych dôsledkov zmeny klímy na ekologickú, sociálnu a ekonomickú infraštruktúru krajiny prostredníctvom ich komplexného monitorovania na národnej, regionálnej a miestnej úrovni. Pre zabezpečenie pripravenosti sú navrhnuté aktivity v súlade s nadnárodnými stratégiami³⁸, Európskym konsenzom o humanitárnej pomoci³⁹ a najmä lokálnymi a regionálnymi Analýzami rizík a Plánmi manažmentu rizík.

VÝSLEDKY

Očakávaným výsledkom realizácie konkrétnych opatrení zameraných na dosiahnutie vyššie uvedeného cieľa bude:

a) **Zvýšená pripravenosť územia na vznik mimoriadnej udalosti ovplyvnenej zmenou klímy.**

Optimalizáciou existujúcich procesov zberu dát, monitorovania a vyhodnocovania mimoriadnych udalostí ovplyvnených zmenou klímy bude zabezpečené vytváranie detailných a presných modelov vývoja mimoriadnych udalostí, vytváranie prognóz dôsledkov zmeny klímy. V záujme zabezpečenia informácií v reálnom čase je potrebné

³⁸ Resolution A/RES/58/214 of the International Strategy for Disaster Reduction and resolution A/RES/58/215 on Natural Disasters and Vulnerabilities, the Hyogo Framework for Action 2005-2015

³⁹ EU Disaster preparedness programmes and the European Consensus on Humanitarian Aid, 2007

zapojiť široký okruh partnerov z verejného, súkromného a neziskového sektora na regionálnej a miestnej úrovni.

Vytvorením systému manažmentu rizík bude zabezpečené ich vyhodnocovanie, vytvorenie akčných plánov na minimalizáciu ich dopadov, priebežné sledovanie, hodnotenie, modelovanie vývoja podľa aktuálneho stavu ako aj poskytovanie informácií o potenciálnych hrozbách.

Kľúčovým faktorom na redukcii rizík spojených s mimoriadnymi udalosťami je budovanie povedomia a vedomostnej základne o rizikách, čo si vyžaduje spoluprácu verejnej správy, občianskej spoločnosti, sociálnych a ekonomických partnerov. Spoločný cieľ ochrana života a zdravia, ako aj spoločenských a prírodných hodnôt (najmä na lokálnej a regionálnej úrovni) nemôže byť naplnený bez správnej reakcie na presne adresované včasné varovanie.

Ku zvýšeniu pripravenosti na mimoriadne udalosti ovplyvnené zmenou klímy dôjde aj prostredníctvom zabezpečenia adresného systému včasného informovania a varovania.

Tabuľka 27 Výsledkové ukazovatele zodpovedajúce špecifickému cieľu

ID	Ukazovateľ	Merná jednotka	Kategória regiónu (ak relevantné)	Východisková hodnota	Východiskový rok	Cieľová hodnota (2023)	Zdroj údajov	Frekvencia vykazovania
	Podiel pokrytia obývaného územia zabezpečeného systémom včasného varovania	%	Menej rozvinuté regióny SR	33,40	2013	55	Monitorovanie implementácie OP KŽP (Pokrytie obývaného územia SR akustickým signálom elektronických sirén)	Raz za kalendárny rok

ŠPECIFICKÝ CIEĽ 2: Zvýšiť účinnosť preventívnych a adaptačných opatrení na elimináciu environmentálnych rizík (okrem protipovodňových)

Špecifický cieľ je zameraný riešenie na sekundárnych problémov spôsobených prejavmi zmeny klímy, konkrétne na riziká spojené s výdatnými dažďami, ktoré môžu spôsobovať okrem vzniku povodní aj možný vznik zosuvov, ktoré sa objavujú čoraz častejšie na územiach, ktoré nimi v minulosti neboli postihnuté.

VÝSLEDKY

Očakávaným výsledkom realizácie konkrétnych opatrení zameraných na dosiahnutie vyššie uvedeného špecifického cieľa bude:

a) Znížené riziko zosuvov pôdy

V dôsledku mimoriadne výdatných zrážok v rokoch 2010 – 2013 pribudlo na území SR viac ako 600 nových svahových deformácií. Vzhľadom na pretrvávajúci trend zvyšovania počtu nových svahových deformácií ako aj existencie doposiaľ (z geologického hľadiska) dostatočne nepreskúmaných a čiastočne sanovaných havarijných zosuvov, bude

nevyhnutné vykonať opatrenia na prevenciu pred opätovnou aktiváciou zosuvov, resp. na ich definitívnu sanáciu v prípade havarijného stavu. Podporou aktivít prevencie, prieskumu a sanácie havarijných zosuvov teda dôjde k reálnemu zväčšeniu plochy zosuvného územia zabezpečeného proti opätovnému zosuvu alebo sanovaného v prípade havarijného zosuvu.

b) Zlepšenie preskúmanosti územia z hľadiska identifikácie oblastí deficitných na zdroje pitnej vody

Doterajší hydrogeologický prieskum bol vykonávaný nerovnomerne, čiastočne sa sústredil na oblasti s významnými zdrojmi podzemných vôd a čiastočne do oblastí s vykázaným deficitom množstiev podzemných vôd. Plánovaný prieskum má rešpektovať vplyvy postupujúcej zmeny klímy a z tohto pohľadu sa bude orientovať na definovanie deficitných území a zároveň na zabezpečenie náhradných zdrojov pre tieto územia. Z uvedeného dôvodu budú predmetom prieskumu nové územia, ale musia byť prehodnotené aj územia s už ukončeným hydrogeologickým prieskumom.

Tabuľka 28 Výsledkové ukazovatele zodpovedajúce špecifickému cieľu

ID	Ukazovateľ	Merná jednotka	Kategória regiónov (ak relevantné)	Východisková hodnota	Východiskový rok	Cieľová hodnota (2023)	Zdroj údajov	Frekvencia vykazovania
	Podiel plochy sanovaného zosuvného územia na celkovej ploche evidovaného zosuvného územia SR	%	Menej rozvinuté regióny SR	3	2013	8	Databáza svahových deformácií Štátneho geologického ústavu DŠ: http://mapserver.geology.sk/zosuvy/mapviewer.jsf?width=968&height=818	Raz za kalendárny rok

ŠPECIFICKÝ CIEĽ 3: Zvýšiť efektívnosť komplexného riešenia rizikových udalostí ovplyvnených zmenou klímy

Špecifický cieľ je zameraný na riešenie vybraných mimoriadnych udalostí a zmiernenie negatívnych dôsledkov zmeny klímy, ktoré postihujú celé územie SR. Zmiernenie dôsledkov bude riešené posilnením odolnosti proti mimoriadnym udalostiam ovplyvnených zmenou klímy komplexne pre 3 oblasti: osoby, infraštruktúra a ekosystémy na všetkých úrovniach (miestnej, regionálnej aj národnej úrovni) a na celom území SR v súlade s Národným a regionálnymi plánmi hodnotenia prírodných a človekom spôsobených rizík.

VÝSLEDKY

Očakávaným výsledkom realizácie konkrétnych opatrení zameraných na dosiahnutie vyššie uvedeného cieľa preto bude:

a) Zvýšená efektívnosť manažmentu rizík ovplyvnených zmenou klímy a odstraňovania ich následkov

Zvýšenie efektivity záchranných zložiek integrovaného záchranného systému pri intervenciách prispeje k zmierneniu následkov mimoriadnych udalostí a k posilneniu odolnosti sociálnej, ekonomickej a ekologickej infraštruktúry. Zároveň je výsledkom komplexného riešenia mimoriadnych udalostí aj odstraňovania následkov mimoriadnych

udalostí v postihnutom území. Rýchla a efektívna obnova po mimoriadnej udalosti má priamy vplyv na hospodársku činnosť, dlhodobú sociálnu a ekonomickú udržateľnosť a hospodársky rast daného územia.

Zvýšená efektívnosť bude dosiahnutá posilnením kapacít a intervenčných spôsobilostí systému civilnej ochrany, záchranných zložiek integrovaného záchranného systému a inštitúcií aktívnych pri poskytovaní pomoci pri ochrane života, zdravia, majetku a životného prostredia vo vzťahu k jednotlivým identifikovaným rizikám.

Ďalším výsledkom bude sprístupnenie nástrojov podpory pri odstraňovaní následkov po mimoriadnych udalostiach, tak aby bola zabezpečená kontinuita základných a bežných funkcií a procesov na úrovni komunít, infraštruktúry a ekosystémov.

Tabuľka 29 Výsledkové ukazovatele zodpovedajúce špecifickému cieľu

ID	Ukazovateľ	Merná jednotka	Kategórie regiónov (ak relevantné)	Východisková hodnota	Východisko vý rok	Cieľová hodnota (2023)	Zdroj	Frekvencia vykazovania
	Čas trvania zásahu pri mimoriadnej udalosti ovplyvnenej zmenou klímy	Min.	Menej rozvinuté regióny SR	156	2013	117	Monitorovanie implementácie OP KŽP (štatistika zásahov MV SR)	Raz za kalendárny rok

2.3.1.2 Oprávnené aktivity

ŠPECIFICKÝ CIEĽ 1: Zvýšiť úroveň pripravenosti na zvládanie mimoriadnych udalostí ovplyvnených zmenou klímy

Uvedený špecifický cieľ bude napĺňaný prostredníctvom nasledujúcich aktivít:

- A. Modelovanie vývoja mimoriadnych udalostí a monitorovanie rizík viazaných na zmenu klímy a jej dôsledkov.
- B. Budovanie systémov vyhodnocovania rizík a včasného varovania a pripravenosti na zvládanie mimoriadnych udalostí ovplyvnených zmenou klímy.

A. Modelovanie vývoja mimoriadnych udalostí, monitorovanie a vyhodnocovanie rizík viazaných na zmenu klímy a jej dôsledkov

Vytvorením modelov vývoja a dôsledkov zmeny klímy na SR, jej regióny a ekosystémy je predpokladom pre vývoj efektívnych opatrení na adaptáciu a reakciu. V záujme ochrany potenciálne ohrozených cieľových skupín a infraštruktúry budú slúžiť na optimalizáciu postupov manažmentu rizík a intervencie a ako podklad na predvídanie mimoriadnych udalostí a plánovanie a následnú realizáciu preventívnych opatrení.

Na základe vytvorenia monitorovacích a hodnotiacich mechanizmov a ich prepojenia s miestnymi, regionálnymi a národnými rizikami bude zvýšená odolnosť voči negatívnym dopadom zmeny klímy. Podporou aktivít zameraných na zber dostupných dát a údajov v reálnom čase pre potreby identifikácie ohrozenia, vyhodnotenia a modelovania dôsledkov bude dosiahnuté včasné informovanie o hrozacom nebezpečenstve ohrozeného obyvateľstva.

Kľúčovými opatreniami tak budú modernizácia systémov monitoringu rizík, zvyšovanie kvality modelov vývoja mimoriadnych udalostí, za účelom predvídania mimoriadnych udalostí, plánovania a realizáciu preventívnych opatrení, v záujme ochrany potenciálne ohrozených cieľových skupín a infraštruktúry.

Účinnosť opatrení bude zabezpečená aj podporou aktivít zameraných na integráciu operačného riadenia, budovanie a rozvoj systémov vnútornej bezpečnosti v súlade so Stratégiou vnútornej bezpečnosti EÚ (EU Internal Security Strategy) a nástrojov civilnej ochrany EÚ.

<i>Cieľové skupiny:</i>	- subjekty územnej samosprávy; - štátne rozpočtové organizácie a štátne príspevkové organizácie; - združenia fyzických alebo právnických osôb; - neziskové organizácie poskytujúce všeobecne prospešné služby; - fyzické alebo právnické osoby oprávnené na podnikanie; - obyvatelia SR
<i>Cieľové územia:</i>	- celé územie SR.
<i>Prijímatelia:</i>	- subjekty územnej samosprávy; - štátne rozpočtové organizácie a štátne príspevkové organizácie; - združenia fyzických alebo právnických osôb; - neziskové organizácie poskytujúce všeobecne prospešné služby.

B. Budovanie systémov vyhodnocovania rizík a včasného varovania a pripravenosti na zvládanie mimoriadnych udalostí ovplyvnených zmenou klímy

Účinná pripravenosť na mimoriadnu udalosť si vyžaduje dostatočnú informovanosť a pripravenosť občanov, dobrovoľníkov a komunít, ktorí budú schopní v prípade identifikovaného rizika podieľať sa na preventívnych opatreniach (napr. pri ochrane seba, rodiny a komunity počas ohrozenia a pri obnove po mimoriadnych udalostiach a pod.)

V záujme zabezpečenia efektivity systémov včasného varovania a včasnej reakcie podporované budú aktivity zvyšujúce zapojenie jednotlivcov, komunít a organizácií ku zvládaniu špecifických mimoriadnych udalostí ovplyvnených zmenou klímy.

Nevyhnutné je aj systematické zapojenie samosprávy, občianskej spoločnosti a širokej verejnosti najmä pri zvyšovaní informovanosti a schopností ochrany cieľových skupín.

Podporované budú aktivity smerujúce ku zvyšovaniu informovanosti o adaptácii, o rizikách, o možnostiach minimalizácie ich dôsledkov ako aj aktivity prispievajúce k rozvoju EÚ platformy na adaptáciu na zmenu klímy - Climate-ADAPT a spoluprácu s EÚ databázou zraniteľnosti na Prírodné riziká, t.j. European Database of Vulnerabilities to Natural Hazards (EVDAB).

Prostredníctvom podpory aktivít na budovanie národnej znalostnej databázy dôsledkov zmeny klímy a zabezpečenie dostupnosti zozbieraných dát a vytvorených modelov bude dosiahnutá prepojenosť služieb a výmena dát v oblasti zmeny klímy medzi národnou úrovňou a EÚ, napr. programom Copernicus⁴⁰ (ex. Global Monitoring for Environment and Security).

⁴⁰ <http://www.copernicus.eu/>

Podporou aktivít zástupcov miestnej a regionálnej úrovne, ktorí budú prispievať ku zberu dát, bude zabezpečovaná dostupnosť informácií o aktuálnych rizikách a ohrozeniach priamo z miestnej na národnú úroveň skoro v reálnom čase. Týmto partnerstvom bude zabezpečovaná včasná dostupnosť a presnosť informácií pre adresný systém včasného varovania ohrozenému obyvateľstvu.

<i>Cieľové skupiny:</i>	- subjekty územnej samosprávy; - štátne rozpočtové organizácie a štátne príspevkové organizácie; - združenia fyzických alebo právnických osôb; - neziskové organizácie poskytujúce všeobecne prospešné služby; - fyzické alebo právnické osoby oprávnené na podnikanie; - obyvatelia SR
<i>Cieľové územia:</i>	- celé územie SR.
<i>Prijímatelia:</i>	- subjekty územnej samosprávy; - štátne rozpočtové organizácie a štátne príspevkové organizácie; - združenia fyzických alebo právnických osôb; - neziskové organizácie poskytujúce všeobecne prospešné služby.

ŠPECIFICKÝ CIEĽ 2: Zvýšiť účinnosť preventívnych a adaptačných opatrení na elimináciu environmentálnych rizík (okrem protipovodňových)

A. Podpora prevencie, prieskumu a sanácie havarijných zosuvov bezprostredne súvisiacich s nadmernou zrážkovou činnosťou

Vplyvom prebiehajúcej zmeny klímy sa na území SR zvyšuje výskyt lokálnych extrémnych zrážok, ktoré na špecifickom type územia významne prispievajú ku mobilizácii zosuvov aj na územiach, ktoré boli považované za bezpečné. Hodnotenie rizikových oblastí ohrozených zosuvmi a vykonaním adaptačných opatrení umožňujúcim napr. efektívne odvádzanie vody z tohto územia, prípadne jej zadržanie v bezpečných oblastiach zníži riziká škôd na majetku a životoch obyvateľov.

V rámci aktivity budú riešené predovšetkým preventívne opatrenia na územiach, ktoré sú priamo ohrozené existujúcimi zosuvmi. Aktivity budú sústredené na prevenciu vzniku nových škôd v postihnutom území (t.j. stabilizovanie aktívneho zosuvu tak, aby nedošlo k ohrozeniu zdravia a poškodeniu majetku obyvateľov na zatiaľ nezasiahnutom území, napr. vedľa/pod aktívnym zosuvom).

Uvedená aktivita bude realizovaná v súlade s koncepčným dokumentom *Program prevencie a manažmentu zosuvných rizík (2014 - 2020)*, ktorý určuje rámcové úlohy a opatrenia na postupné znižovanie zosuvných rizík súvisiacich s povodňami.

V rámci hlavnej aktivity budú realizované:

- identifikácia, registrácia a inžinierskogeologické mapovanie svahových deformácií;
- inžinierskogeologický prieskum svahových deformácií;
- sanácia svahových deformácií;
- monitoring svahových deformácií.

<i>Cieľové skupiny:</i>	- obyvatelia SR; - subjekty verejnej správy.
<i>Cieľové územia:</i>	- celé územie SR.
<i>Prijímatelia:</i>	- subjekty verejnej správy.

B. Hydrogeologický prieskum zameraný na vymedzenie deficitných oblastí a zabezpečenie zdrojov pitnej vody, ich akumuláciu a vodohospodársku bilanciu

Zmena klímy sa na vybraných územiach SR prejavuje výskytom dlhých bezzrážkových období, ktoré spôsobujú závažné problémy spojené s nedostatkom pitnej vody pre miestne obyvateľstvo. Z tohto dôvodu je potrebné zabezpečiť náhradné alebo nové vodárenské zdroje prioritne podzemných vôd, ktorými by bolo možné zabezpečiť prístup obyvateľstva k pitnej vode aj počas dlhšieho suchého obdobia.

Pre zabezpečenie dostatočných zdrojov pitnej vody je potrebné vykonať hydrogeologický prieskum zameraný na vymedzenie deficitných oblastí a vyhľadať nové zdroje podzemných vôd. Realizáciou projektov hydrogeologického prieskumu sa navýši podiel preskúmaného územia.

<i>Cieľové skupiny:</i>	- obyvatelia SR; - fyzické a právnické osoby oprávnené na podnikanie pôsobiace v oblasti realizácie prieskumu.
<i>Cieľové územia:</i>	- celé územie SR.
<i>Prijímatelia:</i>	- MŽP SR a ním zriadené rozpočtové alebo príspevkové organizácie.

ŠPECIFICKÝ CIEĽ 3: Zvýšiť efektívnosť komplexného mimoriadnych udalostí ovplyvnených zmenou klímy

Špecifický cieľ bude napĺňaný prostredníctvom nasledujúcich dvoch aktivít:

- A. Optimalizácia systémov, služieb a posilnenie intervenčných kapacít pre manažment mimoriadnych udalostí a odstraňovanie ich následkov na lokálnej a regionálnej úrovni
- B. Vybudovanie technickej a inštitucionálnej podpory špecializovaných záchranných modulov

A. Optimalizácia systémov, služieb a posilnenie intervenčných kapacít pre manažment mimoriadnych udalostí a odstraňovanie ich následkov na lokálnej a regionálnej úrovni

Podporou opatrení smerujúcich k optimalizácii systémov, služieb a posilnením kapacít na lokálnej a regionálnej úrovni bude zabezpečená potreba pripraviť adaptačné stratégie na regionálnej a miestnej úrovni a v mestách. Vo väzbe na konkrétne riziká v danom území bude podľa Dohovoru starostov a primátorov podporovaná tvorba a aktualizácia miestnych plánov (hodnotenia prírodných a človekom spôsobených rizík, intervencie a obnovy).

Podporované budú tiež opatrenia zamerané na výmenu skúseností, tvorbu sietí, výmenu informácií, ktorých výsledku povedú ku skvalitneniu výcviku záchranných zložiek integrovaného záchranného systému na národnej a medzinárodnej úrovni. Prostredníctvom podpory opatrení zameraných na vytváranie nástrojov na odovzdávanie si skúseností a zjednodušenie prijímania rozhodnutí pri manažmente rizík a mimoriadnych udalostí bude dosiahnutá aj výmena skúseností medzi zahraničnými expertmi, najmä z prihraničných oblastí.

Podporou opatrení zameraných na doplnenie špeciálneho vybavenia nevyhnutného pre včasnú a efektívnu intervenciu počas špecifických mimoriadnych udalostí v závislosti od

konkrétneho typu mimoriadnej udalosti bude dosiahnuté skrátenie času trvania zásahu a dôjde ku zníženiu negatívnych dopadov zmeny klímy (t.j. ku zníženiu škôd).

Podporou opatrení zabezpečujúcich infraštruktúru pre špecializovaný výcvik a vzdelávanie v kontexte manažmentu rizík a mimoriadnych udalostí bude dosiahnutá systematická príprava zamestnancov podieľajúcich sa na poskytovaní relevantných služieb pri manažmente krízových situácií.

Podporou opatrení zameraných na vytváranie nástrojov na efektívne a adaptívne učenie, podporené nevyhnutným technickým vybavením na konkrétnu formu mimoriadnej udalosti, budú vytvorené podklady pre optimalizáciu systémov a postupov v podobe inovovaných spôsobov poskytovania služieb a tak skrátenie dĺžky trvania zásahov.

<i>Cieľové skupiny:</i>	- subjekty územnej samosprávy; - štátne rozpočtové organizácie a štátne príspevkové organizácie; - združenia fyzických alebo právnických osôb; - neziskové organizácie poskytujúce všeobecne prospešné služby; - fyzické alebo právnické osoby oprávnené na podnikanie; - obyvatelia SR.
<i>Cieľové územia:</i>	- celé územie SR.
<i>Prijímatelia:</i>	- subjekty územnej samosprávy; - štátne rozpočtové organizácie a štátne príspevkové organizácie; - združenia fyzických alebo právnických osôb; - neziskové organizácie poskytujúce všeobecne prospešné služby.

B. Vybudovanie technickej a inštitucionálnej podpory špecializovaných záchranných modulov

Inštitucionálnym rozvojom špecializovaných záchranných modulov v súlade s relevantnými nariadeniami EÚ v oblasti civilnej ochrany, budú zvýšené odborné kapacity a zručnosti zasahujúcich jednotiek. Podporované budú projekty zamerané na doplnenie intervenčnej kapacity a zvýšenú ochranu územia SR a okolitých štátov o štyri moduly civilnej ochrany⁴¹.

V nadväznosti na najvyššiu identifikovanú mieru rizík spojených so zmenou klímy na území SR budú podporované opatrenia smerujúce k zabezpečeniu modulov:

- Pozemné hasenie požiarov/ Pozemné hasenie požiarov s využitím vozidiel (Ground forest firefighting/ Ground forest firefighting using vehicles)
- Pátracie a záchrannárske činnosti stredného/závažného rozsahu v mestskom prostredí (Medium/Heavy urban search and rescue),
- Modul leteckého hasenia požiarov (Aerial forest fire fighting)
- Dočasný núdzový prístrešok (Emergency temporary shelter).

<i>Cieľové skupiny:</i>	- subjekty územnej samosprávy; - štátne rozpočtové organizácie a štátne príspevkové organizácie; - združenia fyzických alebo právnických osôb; - neziskové organizácie poskytujúce všeobecne prospešné služby; - fyzické alebo právnické osoby oprávnené na podnikanie;
-------------------------	---

⁴¹ Specification, 2010/481/EU, Euratom

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2010:236:0005:0017:EN:PDF>

	- obyvatelia SR.
<i>Cieľové územia:</i>	- celé územie SR.
<i>Prijímatelia:</i>	- subjekty územnej samosprávy; - štátne rozpočtové organizácie a štátne príspevkové organizácie; - združenia fyzických alebo právnických osôb; - neziskové organizácie poskytujúce všeobecne prospešné služby.

2.3.1.3 Hlavné princípy výberu projektov

V snahe o zabezpečenie efektívneho a transparentného procesu výberu projektov, ktoré najvhodnejším spôsobom prispievajú k dosahovaniu cieľov operačného programu, budú uplatňované nasledovné hlavné zásady:

- budú podporené iba projekty vyhodnotenú ako vhodné a účelné vzhľadom na východiskovú situáciu a identifikované potreby manažmentu rizík a mimoriadnych udalostí, nákladovo efektívne, udržateľné a zároveň ako projekty s adekvátnym spôsobom a kapacitným zabezpečením ich realizácie;
- podporené budú iba projekty, ktoré budú v súlade s Národným plánom hodnotenia prírodných a človekom spôsobených rizík;
- zvýhodňované budú projekty s najväčším vplyvom na minimalizovanie negatívnych dopadov rizika (negatívny dopad a pravdepodobnosťou) na dané územie;

Okrem toho budú v rámci vybraných typov aktivít uplatňované nasledovné osobitné zásady:

Hydrogeologický prieskum zameraný na vymedzenie deficitných oblastí a zabezpečenie zdrojov pitnej vody, ich akumuláciu a vodohospodársku bilanciu

- projekty budú realizované v súlade s Koncepciou geologického výskumu a prieskumu územia SR;
- prioritizované budú projekty hydrogeologického prieskumu v oblastiach vyznačujúcich sa problémami so zdrojmi pitnej vody;
- zvýhodňované budú projekty hydrogeologického prieskumu v oblastiach s vyšším počtom dotknutých obyvateľov.

Podpora prevencie, prieskumu a sanácie havarijných zosuvov bezprostredne súvisiacich s nadmernou zrážkovou činnosťou

- projekty budú realizované v súlade s Programom prevencie a manažmentu zosuvných rizík;
- prioritne budú podporované projekty zamerané na riešenie zosuvov s vyšším socioekonomickým rizikom (hodnota R);
- zvýhodňované budú projekty zamerané na riešenie zosuvov ohrozujúce vyšší počet obyvateľov.

Pre ostatné navrhované aktivity sa budú uplatňovať nasledovné pravidlá:

- podporované budú projekty zamerané na riešenie následkov spôsobených geofyzikálnymi, hydrologickými, meteorologickými a klimatologickými rizikami,

- projekt musí korešpondovať s identifikovaným rizikom zo zmeny klímy na národnej/regiónálnej úrovni v súlade s Národným a regionálnym plánom hodnotenia prírodných a človekom spôsobených rizík a byť v súlade so Stratégiou adaptácie SR na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy
- Predpokladá sa zapojenie odborných inštitúcií a organizácií, vrátane expertov z neziskového sektora a partnerov pri hodnotení predložených žiadostí.

2.3.1.4 Plánované využitie finančných nástrojov

Finančné nástroje budú použité na podporu implementácie tých aktivít, pri ktorých bude preukázané efektívnejšie využitie finančných prostriedkov z EŠIF takouto formou podpory. Pri ekonomicky životaschopných projektoch, kde sa predpokladá návratnosť prostriedkov alebo úspora nákladov, predstavujú finančné nástroje vhodnejšiu formu podpory, ktorá vedie len k minimálnej, prípadne žiadnej deformácii trhu a nenarúša tak hospodársku súťaž. Finančné nástroje budú zamerané na podporu tých aktivít, ktoré nenachádzajú financovanie na trhu, prípadne nenachádzajú adekvátne financovanie, pri ktorom by ich realizácia bola efektívnou.

Okrem možnosti opakovateľného použitia prostriedkov spolu s akýmikoľvek ziskami na ciele prioritnej osi patrí medzi výhody využitia finančných nástrojov možnosť navýšenia prostriedkov pre dosiahnutie príslušných cieľov OP KŽP prostredníctvom pritiahnutia dodatočného kapitálu vďaka atraktívnemu nastaveniu daných nástrojov. Pritiahnutie dodatočného kapitálu je potrebné aj vzhľadom na nedostatočný objem prostriedkov z EŠIF na pokrytie všetkých investičných potrieb v príslušných oblastiach. Účasť súkromných investorov môže prispieť aj ku skvalitneniu implementácie projektov, a teda dodatočne prispieva k celkovo efektívnejšiemu použitiu finančných prostriedkov.

Príslušné aktivity bude možné podporiť rôznymi finančnými produktmi (úvery, záruky, kapitálové vklady, mezzanine a pod.) Konkrétne aktivity, vhodný objem prostriedkov a podmienky implementácie konkrétnych finančných nástrojov vrátane možného znásobenia alokovaných prostriedkov ako aj kombinácie s inými formami podpory budú vychádzať z výsledkov dodatočného ex ante hodnotenia pre finančné nástroje, vyžadovaného legislatívou pre programové obdobie 2014-2020. Konkrétne využitie finančných nástrojov bude doplnené po realizácii uvedeného hodnotenia.

2.3.1.5 Plánované využitie veľkých projektov

V rámci investičnej priority 1 prioritnej osi 3 sa neuvažuje s implementáciou veľkých projektov.

2.3.1.6 Ukazovatele výstupu na úrovni investičnej priority a kategórie regiónu

Tabuľka 30 Spoločné a špecifické ukazovatele výstupu

ID	Ukazovateľ výstupu	Merná jednotka	Fond	Kategória regiónu	Cieľová hodnota (2023)	Zdroj	Frekvencia vykazovania
	Počet vytvorených modelov vývoja mimoriadnych udalostí ovplyvnených zmenou klímy	počet	ERDF	menej rozvinuté regióny SR	2	Monitorovanie implementácie OP KŽP	Raz za kalendárny rok
	Počet systémov včasného	počet	ERDF	menej	2	Monitorovanie	Raz za

	varovania			rozvinuté regióny SR		implementácie OP KŽP	kalendárny rok
	Plocha preskúmaného zosuvného územia	ha	ERDF	menej rozvinuté regióny SR	750	Monitorovanie implementácie OP KŽP	Raz za kalendárny rok
	Plocha hydrogeologicky preskúmaného územia	ha	ERDF	menej rozvinuté regióny SR	38 415	Monitorovanie implementácie OP KŽP	Raz za kalendárny rok
	Počet subjektov so zlepšením vybavením intervenčnými kapacitami.	počet	ERDF	menej rozvinuté regióny SR	30	Monitorovanie implementácie OP KŽP	Raz za kalendárny rok
	Počet vytvorených špecializovaných záchranných modulov	počet	ERDF	menej rozvinuté regióny SR	4	Monitorovanie implementácie OP KŽP	Raz za kalendárny rok

2.3.2 Výkonnostný rámec Prioritnej osi 3

Tabuľka 31 Výkonnostný rámec Prioritnej osi 3

Typ ukazovateľa (Implementačný krok, finančný ukazovateľ, ukazovateľ výstupu alebo výsledku)	ID	Definícia ukazovateľa alebo implementačného kroku	Merná jednotka (ak prichádza do úvahy)	Fond	Kategória regiónu	Čiastkový cieľ pre rok 2018	Konečný cieľ (2023)	Zdroj údajov	Zdôvodnenie výberu ukazovateľa (ak prichádza do úvahy)
ukazovateľ výstupu		Plocha preskúmaného zosuvného územia	ha	ERDF	menej rozvinuté regióny SR	150	750	Monitorovanie implementácie OP KŽP	
ukazovateľ výstupu		Počet subjektov so zlepšením vybavením intervenčnými kapacitami	Počet	ERDF	menej rozvinuté regióny SR	20	30	Monitorovanie implementácie OP KŽP	
ukazovateľ výstupu		Počet vytvorených špecializovaných záchranných modulov	Počet	ERDF	menej rozvinuté regióny SR	2	4	Monitorovanie implementácie OP KŽP	
finančný ukazovateľ		Úroveň čerpania finančných prostriedkov	%	ERDF	menej rozvinuté regióny SR	26	100	monitorovanie implementácie OP KŽP	

2.3.3 Kategórie intervencií

Tabuľka 32

Rozmer 1 – Oblasť intervencie		
Fond	EFRR	
Kategória regiónu	Menej rozvinuté regióny	
Prioritná os	Kód	Suma (v EUR)
3. Podpora riadenia rizík a odolnosti proti katastrofám v súvislosti so zmenou klímy	087	330 000 000

Tabuľka 33

Rozmer 2 – Forma financovania		
Fond	EFRR	
Kategória regiónu	Menej rozvinuté regióny	
Prioritná os	Kód	Suma (v EUR)
3. Podpora riadenia rizík a odolnosti proti katastrofám v súvislosti so zmenou klímy	01	330 000 000

Tabuľka 34

Rozmer 3 – Druh územia		
Fond	EFRR	
Kategória regiónu	Menej rozvinuté regióny	
Prioritná os	Kód	Suma (v EUR)
3. Podpora riadenia rizík a odolnosti proti katastrofám v súvislosti so zmenou klímy	01	330 000 000

Tabuľka 35

Rozmer 4 – Územné mechanizmy realizácie		
Fond	EFRR	
Kategória regiónu	Menej rozvinuté regióny	
Prioritná os	Kód	Suma (v EUR)
3. Podpora riadenia rizík a odolnosti proti katastrofám v súvislosti so zmenou klímy	05	330 000 000

2.3.4 Súhrn plánovaného využitia technickej pomoci vrátane, ak je to vhodné, akcií na posilnenie administratívnej kapacity orgánov zapojených do riadenia a kontroly programu a prijímateľov (ak je to vhodné)

N/A

2.4 PRIORITNÁ OS 4: ENERGETICKY EFEKTÍVNE NÍZKOUHLÍKOVÉ HOSPODÁRSTVO

2.4.0 Fond, kategória regiónu a základ pre výpočet podpory Únie

Fond	EFRR
Kategória regiónu	menej rozvinuté regióny SR viac rozvinutý región SR
Základ pre výpočet (celkový príspevok)	menej rozvinuté regióny SR 1 544 192 216 viac rozvinutý región SR 6 037 443
Kategória regiónu pre najvzdialenejšie a severné riedko osídlené regióny (ak je to vhodné)	N/A

2.4.1 INVESTIČNÁ PRIORITA 1 PRIORITNEJ OSI 4: Podpora výroby a distribúcie energie z obnoviteľných zdrojov

2.4.1.1 Špecifické ciele investičnej priority a očakávané výsledky

ŠPECIFICKÝ CIEĽ: Zvýšenie podielu OZE na hrubej konečnej energetickej spotrebe

Podporou inovatívnych technológií v oblasti využívania OZE sa zvýši inštalovaný výkon zariadení na výrobu elektriny a tepla z obnoviteľných zdrojov energie, ako aj množstvo vyrobeného plynu - biometánu, čím sa prispeje k plneniu plánovaného podielu elektriny a tepla z OZE na hrubej konečnej energetickej spotrebe v roku 2020. Zavádzanie týchto technológií čiastočne prispeje k tvorbe nových pracovných miest a k plneniu cieľa v oblasti znižovania produkcie emisií CO₂, pričom na úrovni projektov bude sledované aj znižovanie ostatných znečisťujúcich látok. V rámci špecifického cieľa 1 bude mať vedúce postavenie podpora inštalácie malých zariadení na využívanie OZE.

VÝSLEDKY

- Zníženie emisií skleníkových plynov
- Zvýšenie podielu tepla z OZE na hrubej konečnej energetickej spotrebe
- Zvýšený podiel elektriny z OZE na hrubej konečnej energetickej spotrebe

Tabuľka 36 Výsledkové ukazovatele zodpovedajúce špecifickému cieľu

ID	Ukazovateľ	Merná jednotka	Kategória regiónu (ak relevantné)	Východisková hodnota	Východiskový rok	Cieľová hodnota (2023)	Zdroj údajov	Frekvencia vykazovania
	Podiel energie z OZE na hrubej	%	menej rozvinuté regióny SR	11,7	2012	15,5	MH SR	Raz za kalendárny rok

	konečnej energetickej spotrebe							
--	--------------------------------	--	--	--	--	--	--	--

ŠPECIFICKÝ CIEĽ 2: Inštalácia malých zariadení na využívanie OZE v Bratislavskom samosprávnom kraji

Opatrenia zamerané na presadenie zariadení malých výkonov, ktoré prispievajú k zvýšeniu podielu OZE na úroveň stanovených cieľov a rastu nepriamych pracovných miest, je nevyhnutné uplatniť na celom území SR. Cieľová skupina predstavuje cca 856 tis. obývaných bytov v rodinných domoch, z čoho BSK predstavuje cca 65 tis., t. j. 7,6 %. Podiel územia BSK predstavuje 4,2 % z územia SR. Vyčlenenie domácností v BSK z tejto podpory by predstavovalo ich neodôvodnenú diskrimináciu voči ostatným regiónom SR, a to len na základe štatistického ukazovateľa – HDP, ktorý nezohľadňuje príjmy domácností, ale umiestnenie sídla veľkých spoločností v hlavnom meste SR.

VÝSLEDKY

- a) **Zníženie emisií skleníkových plynov**
- b) **Zvýšenie podielu tepla z OZE na hrubej konečnej energetickej spotrebe**
- c) **Zvýšený podiel elektriny z OZE na hrubej konečnej energetickej spotrebe**

Tabuľka 37Výsledkové ukazovatele zodpovedajúce špecifickému cieľu

ID	Ukazovateľ	Merná jednotka	Kategórie regiónov (ak relevantné)	Východisková hodnota	Východiskový rok	Cieľová hodnota (2023)	Zdroj	Frekvencia vykazovania
	Podiel energie z OZE na hrubej konečnej energetickej spotrebe	%	viac rozvinutý región SR	11,7	2012	15,5	MH SR	Raz za kalendárny rok

2.4.1.2 Oprávnené aktivity

ŠPECIFICKÝ CIEĽ 1: Zvýšenie podielu OZE na hrubej konečnej energetickej spotrebe

Uvedený špecifický cieľ bude napĺňaný prostredníctvom nasledujúcich aktivít:

- A. Výstavba zariadení využívajúcich biomasu prostredníctvom rekonštrukcie a modernizácie existujúcich energetických zariadení s maximálnym tepelným príkonom 20 MW na báze fosílnych palív.
- B. Výstavba zariadení na:
 - výrobu biometánu,
 - využitie vodnej energie,
 - využitie aerotermálnej, hydrotermálnej alebo geotermálnej energie s použitím tepelného čerpadla,
 - využitie geotermálnej energie priamym využitím na výrobu tepla a prípadne aj v kombinácii s tepelným čerpadlom,

- výrobu a energetické využívanie bioplynu⁴², skládkového plynu a plynu z čistiarní odpadových vôd.

C. Inštalácia malých zariadení na využívanie OZE

A. Výstavba zariadení využívajúcich biomasu prostredníctvom rekonštrukcie a modernizácie existujúcich energetických zariadení s maximálnym tepelným príkonom 20 MW na báze fosílnych palív

Prioritou pri zmene palivovej základne z fosílného paliva na biomasu budú zariadenia menšieho výkonu tak, aby sa využíval potenciál dostupnej biomasy v regióne s rešpektovaním podmienky jej udržateľného využívania. Hranica 20 MW_t je z dôvodu existencie zariadení vyššieho výkonu na uhlie. Počet podporených zariadení s nižším výkonom bude vyšší ako zariadení s výkonom nad 10 MW. Budú podporované len nízkoemisné zariadenia využívajúce biomasu v súlade so strategickým dokumentom pre redukciu PM 10⁴³.

<i>Cieľové skupiny:</i>	- subjekty súkromného sektora; - subjekty ústrednej správy; - subjekty územnej samosprávy; - neziskové organizácie poskytujúce všeobecne prospešné služby; - verejnosť.
<i>Cieľové územia:</i>	- územie menej rozvinutých regiónov SR.
<i>Prijímatelia:</i>	- fyzické a/alebo právnické osoby oprávnené na podnikanie; - združenia fyzických alebo právnických osôb; - subjekty ústrednej správy; - subjekty územnej samosprávy; - neziskové organizácie poskytujúce všeobecne prospešné služby.

B. Výstavba zariadení na:

- výrobu biometánu,
- využitie vodnej energie,
- využitie aerotermálnej, hydrotermálnej alebo geotermálnej energie s použitím tepelného čerpadla,
- využitie geotermálnej energie priamym využitím na výrobu tepla a prípadne aj v kombinácii s tepelným čerpadlom,
- výrobu a energetické využívanie bioplynu⁴⁴, skládkového plynu a plynu z čistiarní odpadových vôd.

Pri výstavbe zariadení sa uprednostnia zariadenia na výrobu tepla a tým budú zvýhodnené tepelné čerpadlá, zariadenia využívajúce geotermálnu energiu a zariadenia kombinovanej výroby elektriny a tepla.

⁴² s výnimkou prípadov, keď je využitie bioplynu súčasťou aktivít na zhodnocovanie biologicky rozložiteľných odpadov

⁴³ Stratégia SR pre redukciu PM₁₀, <http://www.minzp.sk/tlacovy-servis/tlacove-spravy/tlacove-spravy-2013/tlacove-spravy-februar-2013/vlada-prijala-strategiu-znizovania-znecistujucich-castic-ovzdusi.html>; vlastný dokument stratégie: <http://enviroportal.sk/uploads/files/ovzdusie/Strategia-pre-redukciu-PM-10-1.pdf>

⁴⁴ s výnimkou prípadov, keď je využitie bioplynu súčasťou aktivít na zhodnocovanie biologicky rozložiteľných odpadov

Z hľadiska využívania potenciálu vodnej energie v SR sú dôležité aj malé vodné elektrárne (MVE). Vodné elektrárne majú okrem prínosu k udržateľnej výrobe elektrickej energie aj tú výhodu, že dokážu byť zaujímavé z komerčného hľadiska. Z tohto pohľadu vytvárajú priestor pre využitie finančných nástrojov. V rámci podpory výstavby MVE budú zohľadnené opatrenia, ktoré vyplývajú z posúdenia vplyvov MVE na hydromorfologické zmeny vodného útvaru. Cieľom je zabezpečiť kontinuitu prietoku vodných tokov v súlade s požiadavkami čl. 4.7 Smernice EPaR 2000/60/ES Rámцovej smernice o vode (RSV) tak, aby výstavba MVE nevytvárala bariéru na toku bez zabezpečenia jeho spojitosti.

Pri využívaní bioplynu, skládkového plynu a plynu z čistiarní odpadových vôd bude teplo vyrábané kombinovanou výrobou elektriny a tepla s cieľom dosiahnuť čo najvyššie úspory primárnych energetických zdrojov.

K zvýšeniu výroby tepla z OZE mimo systémov CZT môže prispieť práve podpora výroby biometánu, ktorý bude prostredníctvom plynárenskej siete dopravovaný až na miesto spotreby tepla. Alternatívou k využitiu biometánu v kombinovanej výrobe je jeho využitie v doprave. Podľa Národného akčného plánu pre energiu z obnoviteľných zdrojov sa uvažuje s výrobou biometánu s energetickým obsahom cca 700 GWh.

<i>Cieľové skupiny:</i>	- subjekty súkromného sektora; - subjekty ústrednej správy; - subjekty územnej samosprávy; - neziskové organizácie poskytujúce všeobecne prospešné služby; - verejnosť.
<i>Cieľové územia:</i>	- územie menej rozvinutých regiónov SR.
<i>Prijímatelia:</i>	- fyzické a/alebo právnické osoby oprávnené na podnikanie; - združenia fyzických alebo právnických osôb; - subjekty ústrednej správy; - subjekty územnej samosprávy; - neziskové organizácie poskytujúce všeobecne prospešné služby.

C. Inštalácia malých zariadení na využívanie OZE

V rámci aktivity bude poskytovaná podpora na nasledovné zariadenia:

- fotovoltické články (výroba elektriny),
- veterná turbína (výroba elektriny),
- slnečné kolektory (výroba tepla),
- kotly na biomasu (výroba tepla),
- tepelné čerpadlá (výroba tepla),
- akumulácia elektriny a tepla.

Najväčšia časť alokácie v tomto špecifickom ciele bude smerovať na inštaláciu malých zariadení OZE. Malým zariadením pri výrobe elektriny je zariadenie s výkonom do 10 kW. Pri výrobe tepla je malým zariadením zariadenie, ktoré pokrýva spotrebu energie v budove. Oprávnený projekt bude aj systém výroby v malom zdroji a akumulácie takto vyrobenej energie.

Na výrobu tepla na prípravu teplej vody a na vykurovanie sa plánujú prednostne podporiť inštalácie slnečných tepelných kolektorov s priemernou plochou okolo 5 m², čo predstavuje dostatočný inštalovaný tepelný výkon na prípravu teplej vody pre bežnú domácnosť v rodinnom dome. Pre rodinné domy bude možné využiť podporu na

inštaláciu tepelných čerpadiel najmä na účel vykurovania. Podporu na kotly na spaľovanie biomasy bude možné využiť len v lokalitách, kde nie je možnosť pripojenia rodinného domu k systému centralizovaného zásobovania teplom a kotlom na biomasu sa nahradí kotol na fosílné palivá. Pri kotloch na biomasu sa bude okrem energetickej účinnosti prihliadať aj na ochranu ovzdušia a to najmä v súvislosti s emisiami tuhých znečisťujúcich látok. Pri inštalácii fotovoltických panelov pre domácnosti v rodinných domoch sa prioritne podporia inštalácie s čo najvyšším využitím vyrobenej elektriny v domácnosti. Prebytočná elektrina bude priebežne dodávaná bezodplatne do distribučnej sústavy a bude použitá na pokrývanie strát distribučnej sústavy. Obdobne to platí aj pre zariadenia na výrobu elektriny z veternej energie.

V prípade podpory zariadení na vykurovanie alebo prípravu teplej vody sa podpora pre domácnosti v bytových domoch len v prípade, ak sa teplo na prípravu teplej vody alebo teplo na vykurovanie nedodáva z účinných systémov centralizovaného zásobovania teplom. Výška podpory bude stanovená pred každou výzvou na podávanie projektov a aktualizovaná minimálne raz ročne v závislosti od vývoja trhových cien zariadení na využívanie OZE podľa inštalovaného výkonu zariadení tak, aby sa návratnosť vložených finančných prostriedkov pohybovala okolo 7 až 10 rokov.

<i>Cieľové skupiny:</i>	- domácnosti.
<i>Cieľové územia:</i>	- územie menej rozvinutých regiónov SR.
<i>Prijímatelia:</i>	- Slovenská inovačná a energetická agentúra (príspevková organizácia MH SR); - subjekt zabezpečujúci prostredníctvom globálneho grantu poskytovanie pomoci fyzickým osobám; - spoločenstvá vlastníkov bytov a nebytových priestorov/správcovia bytových domov; - neziskové organizácie poskytujúce všeobecne prospešné služby.

ŠPECIFICKÝ CIEĽ 2: Inštalácia malých zariadení na využívanie OZE v Bratislavskom samosprávnom kraji

Navrhovaná finančná pomoc sa vzťahuje na zariadenia využívajúce OZE na výrobu elektriny alebo tepla, prípade akumuláciu elektriny a tepla špecifikované v rámci oprávnenej aktivity C špecifického cieľa 1. Podporené budú inštalácie malých zariadení na využívanie OZE v BSK, v ktorom sa nachádzajú dobré podmienky na využívanie obnoviteľných zdrojov energie, najmä slnecovej energie. Cieľová skupina predstavuje cca 65 tis. obývaných bytov v rodinných domoch, čo je 7,6 % obývaných bytov v SR. Podiel územia BSK predstavuje 4,2 % z územia SR.

Oprávnená aktivita a jej opis je čo do obsahu plne identická s opísanou oprávnenou aktivitou C v špecifickom ciele 1.

<i>Cieľové skupiny:</i>	- domácnosti.
<i>Cieľové územia:</i>	- územie viac rozvinutého regiónu SR (BSK).
<i>Prijímatelia:</i>	- Slovenská inovačná a energetická agentúra (príspevková organizácia MH SR); - subjekt zabezpečujúci prostredníctvom globálneho grantu poskytovanie pomoci fyzickým osobám;

	- spoločenstvá vlastníkov bytov a nebytových priestorov/správcovia bytových domov; - neziskové organizácie poskytujúce všeobecne prospešné služby.
--	---

2.4.1.3 Hlavné princípy výberu projektov

Za účelom zabezpečenia efektívneho a transparentného spôsobu výberu projektov, ktoré najvhodnejším spôsobom prispievajú k dosahovaniu cieľov operačného programu budú v procese výberu projektov uplatňované nasledovné hlavné zásady:

- budú podporené iba projekty vyhodnotené ako vhodné a účelné vzhľadom na východiskovú situáciu a identifikované potreby v danej oblasti, nákladovo efektívne, udržateľné a zároveň ako projekty s adekvátnym spôsobom a kapacitným zabezpečením ich realizácie;
- projekty budú vyberané s ohľadom na ich nákladovú efektívnosť (Value for Money principle) tak, aby bol zabezpečený výber projektov, ktorých prínos k cieľom operačného programu je vo vzťahu k vynaloženým finančným prostriedkom najväčší.

Okrem toho budú v rámci vybraných typov oprávnených aktivít A a B tejto investičnej priority uplatňované nasledovné osobitné zásady:

- podporované budú nízkoemisné zariadenia v súlade so strategickým dokumentom pre redukciiu PM 10 v prípade inštalácie kotlov na biomasu;
- realizáciou projektu nesmie dôjsť k narušeniu kontinuity prietoku vodného toku a vytvoreniu bariér v prípade výstavby MVE v súlade s požiadavkami čl. 4.7 Smernice EPaR 2000/60/ES RSV;
- zvýhodňované budú projekty, ktorých realizácia zariadení využívajúcich biomasu bude prispievať, resp. spĺňať kritériá udržateľnosti jej využívania v súlade s odporúčaniami správy Komisie Rade a EP o požiadavkách trvalej udržateľnosti na používanie zdrojov tuhej a plynnej biomasy pri výrobe elektriny, tepla a chladu COM(2010) 11 final;
- zvýhodňované budú projekty, ktorých realizácia bude viesť k vyššej maximalizácii využitia tepla v zariadeniach na kombinovanú výrobu tepla a elektriny;
- pri výbere projektov bude zohľadnený inštalovaný výkon zariadenia, pričom zvýhodnené budú zariadenia nižšieho výkonu;
- zvýhodňované budú projekty, ktoré dosiahnu najnižšie hodnoty investičných výdavkov na produkciu energie (EUR/MWh), a projekty, ktoré dosiahnu najnižšie hodnoty podielu investičných výdavkov k hodnote predpokladaného objemu úspory skleníkových plynov (EUR/tCO₂);
- podpora je podmienená existenciou energetického auditu (ak aplikovateľné), na základe ktorého v procese hodnotenia dôjde k overeniu:
 - výpočtov plánovaného objemu výroby energie;
 - výpočtov úspory skleníkových plynov vyjadrených v ekvivalente CO₂;
 - technickej uskutočniteľnosti navrhovaných energetických opatrení.

V rámci oprávnenej aktivity C - *Inštalácia malých zariadení na využívanie OZE* budú uplatňované nasledovné osobitné zásady:

- podporené bude každé malé zariadenie na využívanie OZE, ktoré splní podmienky poskytnutia pomoci a to až do momentu vyčerpania alokovaných prostriedkov na túto oprávnenú aktivitu (systém FIFO – First In First Out);
- realizáciou projektu nesmie dôjsť k odpojeniu domácnosti od systému CZT, resp. výraznému zhoršeniu parametrov systému CZT
- v prípade výroby tepla budú prioritne podporené projekty v oblastiach, kde nie je vybudovaný systém CZT
- RO stanoví jednotkovú cenu príspevku na výstup/výsledok operácie/projektu a to na každý typ tzv. malého zariadenia na využívanie OZE osobitne;
- projekty budú podporené zjednodušeným mechanizmom a na základe preukázania dosiahnutých výstupov/výsledkov

Overenie skutočne vyrobenej energie z OZE bude založené na podrobnom monitorovaní projektov po ich realizácii prostredníctvom monitorovacieho systému na základe ročných hodnotiacich správ o spotrebe energie (údajov o spotrebe energie), ktoré budú poskytované prijímateľmi pomoci, t.j. bude použitý základný princíp energetickej efektívnosti – prevádzkové hodnotenie.

2.4.1.4 Plánované využitie finančných nástrojov

S použitím nástrojov finančného inžinierstva je možné uvažovať v prípade ekonomicky životaschopných projektov (t.j. projektov s ekonomickou návratnosťou, či už v krátkodobom, strednodobom alebo dlhodobom časovom horizonte), ktoré svojím charakterom spĺňajú toto alebo iné kritériá pre návratnú formu financovania.

Nasledujúce aktivity predstavujú príklady oblastí, v ktorých finančné nástroje predstavujú vhodnú formu podpory projektov:

- výstavba zariadení využívajúcich biomasu prostredníctvom rekonštrukcie a modernizácie existujúcich energetických zariadení s maximálnym tepelným príkonom 20 MW na báze fosílnych palív,
- výstavba zariadení na energetické využitie OZE.

Medzi ďalšie výhody využitia finančných nástrojov patrí možnosť navýšenia prostriedkov pre dosiahnutie príslušných cieľov OP KŽP prostredníctvom pritiažnutia dodatočného kapitálu vďaka atraktívnemu nastaveniu daných nástrojov. Pritiažnutie dodatočného kapitálu prispieva k pokrytiu investičných potrieb nad rámec podpory z EŠIF, ktorých poskytnutie by bolo možné formou nenávratného finančného príspevku. Vďaka návratnému charakteru bude možné dané prostriedky spolu s akýmkoľvek prípadnými ziskami opätovne použiť na podporu aktivít danej prioritnej osi.

Pomoc môže byť poskytnutá prostredníctvom rôznych finančných nástrojov (úvery, záruky, kapitálové vklady, mezzanine a pod.), spomedzi ktorých sa ako jedným z vhodných javí napríklad financovanie prostredníctvom úverov a záruk. Konkrétne oblasti využitia, vhodný objem prostriedkov, výber a podmienky implementácie konkrétnych finančných nástrojov, ako aj prípadné možnosti kombinácie s nenávratnými finančnými príspevkami budú vychádzať z výsledkov dodatočného ex ante hodnotenia, vyžadovaného novou legislatívou pre finančné nástroje v programovom období 2014-2020.

2.4.1.5 Plánované využitie veľkých projektov

V rámci investičnej priority 1 prioritnej osi 4 sa neuvažuje s implementáciou veľkých projektov.

2.4.1.6 Ukazovatele výstupu na úrovni investičnej priority a kategórie regiónu

Tabuľka 38 Spoločné a špecifické ukazovatele výstupu

ID	Ukazovateľ výstupu	Merná jednotka	Fond	Kategória regiónu	Cieľová hodnota (2023)	Zdroj údajov	Frekvencia vykazovania
	Zvýšená kapacita výroby energie z obnoviteľných zdrojov (common)	MW	EFRR	menej rozvinuté regióny SR	360	Monitorovanie implementácie OP KŽP	Raz za kalendárny rok
	Odhadované ročné zníženie skleníkových plynov (common)	t ekviv. CO ₂	EFRR	menej rozvinuté regióny SR	260 000	Monitorovanie implementácie OP KŽP	Raz za kalendárny rok
	Počet podnikov, ktorým sa poskytuje podpora (common)	počet	EFRR	menej rozvinuté regióny SR	35	Monitorovanie implementácie OP KŽP	Raz za kalendárny rok
	Počet podnikov, ktoré dostávajú podporu s cieľom predstaviť výrobky, ktoré sú pre trh nové (common)	počet	EFRR	menej rozvinuté regióny SR	1	Monitorovanie implementácie OP KŽP	Raz za kalendárny rok
	Počet podnikov, ktoré dostávajú podporu s cieľom predstaviť výrobky, ktoré sú pre firmu nové (common)	počet	EFRR	menej rozvinuté regióny SR	1	Monitorovanie implementácie OP KŽP	Raz za kalendárny rok
	Počet malých zariadení na využívanie OZE	počet	EFRR	menej rozvinuté regióny SR	70 000	Monitorovanie implementácie OP KŽP	Raz za kalendárny rok
	Zvýšená kapacita výroby energie z obnoviteľných zdrojov (common)	MW	EFRR	viac rozvinutý región SR	13	Monitorovanie implementácie OP KŽP	Raz za kalendárny rok
	Odhadované ročné zníženie skleníkových plynov (common)	t ekviv. CO ₂	EFRR	viac rozvinutý región SR	7 000	Monitorovanie implementácie OP KŽP	Raz za kalendárny rok
	Počet malých zariadení na využívanie OZE	počet	EFRR	viac rozvinutý región SR	3 000	Monitorovanie implementácie OP KŽP	Raz za kalendárny rok

2.4.2 INVESTIČNÁ PRIORITA 2 PRIORITNEJ OSI 4: Podpora energetickej efektívnosti a využívania energie z obnoviteľných zdrojov v podnikoch

2.4.2.1 Špecifické ciele investičnej priority a očakávané výsledky

ŠPECIFICKÝ CIEĽ: Zníženie energetickej náročnosti a zvýšenie využívania OZE v podnikoch prostredníctvom energetických auditov, energetického a environmentálneho manažérstva a realizáciou opatrení v oblasti energetickej efektívnosti a OZE

Zavedením programu na podporu energetických auditov pre MSP sa vytvorí predpoklad pre objektívne stanovenie potenciálu úspor energie, na základe ktorého budú navrhnuté opatrenia v oblasti energetickej efektívnosti a využívania OZE⁴⁵. Podporou realizácie takýchto opatrení sa zníži energetická náročnosť výroby v podnikoch, čím sa zvýši ich konkurencieschopnosť. Pravidelné monitorovanie a riadenie spotreby energie formou zavedenia energetického manažérstva a opakovaných energetických auditov prispeje k udržaniu a ďalšiemu znižovaniu energetickej náročnosti výroby. Významným faktorom pri realizácii opatrení energetickej efektívnosti bude aj monitorovanie a overovanie úspor energie.

VÝSLEDKY

a) Zníženie energetickej náročnosti v podnikoch

Tabuľka 39 Výsledkové ukazovatele zodpovedajúce špecifickému cieľu

ID	Ukazovateľ	Merná jednotka	Kategória regiónu (ak relevantné)	Východisková hodnota	Východiskový rok	Cieľová hodnota (2023)	Zdroj údajov	Frekvencia vykazovania
	Energetická náročnosť výroby (konečná energetická spotreba - priemysel/HDP - priemysel)	MWh/mil. Eur	menej rozvinuté regióny SR	2 132	2012	1 600	ŠÚ SR	Raz za kalendárny rok

2.4.2.2 Oprávnené aktivity

ŠPECIFICKÝ CIEĽ: Zníženie energetickej náročnosti a zvýšenie využívania OZE v podnikoch prostredníctvom energetických auditov, energetického a environmentálneho manažérstva a realizáciou opatrení v oblasti energetickej efektívnosti a OZE

Uvedený špecifický cieľ bude napĺňaný prostredníctvom nasledujúcich aktivít:

- A. zabezpečenie energetických auditov v MSP
- B. implementácia opatrení z energetických auditov

⁴⁵ V prípade náhrady spaľovacích zariadení budú podporené výlučne zariadenia s nízkou produkciou tuhých látok v súlade s opatrením pre znižovanie koncentrácií PM₁₀ uvedeným v Stratégii pre redukciu PM₁₀.

A. zabezpečenie energetických auditov v MSP

V SR je v súčasnosti zavedený systém povinných energetických auditov v závislosti od konečnej energetickej spotreby. Podľa smernice 2012/27/EÚ o energetickej efektívnosti je energetický audit povinný len pre veľké podniky a to so štvorročnou aktualizáciou. Zmenou zákona č. 476/2008 Z. z. o energetickej efektívnosti, ktorá zohľadní požiadavky smernice, bude zrušená povinnosť energetických auditov pre MSP. V súlade s touto smernicou bude však potrebné zaviesť podporný program na vykonanie energetických auditov v MSP.

Postup pri výkone energetického auditu je v podmienkach SR upravený vyhláškou MH SR č. 429/2009 Z. z., ktorou sa ustanovuje postup pri výkone energetického auditu, obsah písomnej správy a súbor údajov na monitorovanie efektívnosti pri používaní energie.

V energetických auditoch, vypracovaných odborne spôsobilými osobami na základe reálne meraných hodnôt spotreby energie, bude navrhnutý súbor optimálnych opatrení s energetickým, ekonomickým a environmentálnym hodnotením.

Nemenej dôležitá bude aj podpora realizácie opatrení vyplývajúcich z energetických auditov, či už tieto boli realizované ako súčasť aktivity A alebo mimo nej, na čo slúži oprávnená aktivita B.

<i>Cieľové skupiny:</i>	- subjekty súkromného sektora.
<i>Cieľové územia:</i>	- územie menej rozvinutých regiónov SR.
<i>Prijímatelia:</i>	- fyzické a/alebo právnické osoby oprávnené na podnikanie v priemyselných odvetviach a v službách nadväzujúcich na tieto odvetvia.

B. implementácia opatrení z energetických auditov najmä:

- rekonštrukcia a modernizácia stavebných objektov v oblasti priemyslu a služieb na to nadväzujúcich za účelom zníženia ich energetickej náročnosti,
- rekonštrukcia a modernizácia existujúcich energetických zariadení za účelom zvýšenia energetickej účinnosti alebo zníženia emisií skleníkových plynov,
- rekonštrukcia a modernizácia systémov výroby a rozvodu stlačeného vzduchu,
- zavádzanie systémov merania a riadenia, vrátane energetických a environmentálnych manažérskych systémov, najmä EMAS, v oblasti výroby a spotreby energie za účelom zníženia spotreby energie a emisií skleníkových plynov,
- výstavba, modernizácia a rekonštrukcia rozvodov energie, resp. rozvodov energetických médií, vrátane systémov vonkajšieho osvetlenia priemyselných areálov.

Podporou realizácie opatrení z energetických auditov sa prispeje k zníženiu energetickej náročnosti v podnikoch a k zvýšeniu ich konkurencieschopnosti. Prioritne budú podporované projekty zamerané na úsporu energie realizované malými a strednými podnikmi.

Opatrenia zamerané na úsporu energie v rámci tejto aktivity boli identifikované na základe realizácie opatrení energetickej efektívnosti prostredníctvom OP KaHR (2007 - 2013) a programu SLOVSEFF, ako aj zo skúseností po zavedení povinných energetických auditov v priemysle.

Keďže sa majú opatrenia energetickej efektívnosti financovať aj cez nástroje finančného inžinierstva, t.j. návratné formy pomoci, môžu prijímatelia pomoci použiť na financovanie niektorých aktivít zameraných na úsporu energie aj tzv. nástroje EPC – Energy Performance Contracting, čiže prostredníctvom zmlúv o poskytovaní energetických služieb využiť aj zdroje tretej strany, t.j. ESCO spoločností.

<i>Cieľové skupiny:</i>	- subjekty súkromného sektora.
<i>Cieľové územia:</i>	- územie menej rozvinutých regiónov SR.
<i>Prijímatelia:</i>	- fyzické a/alebo právnické osoby oprávnené na podnikanie v priemyselných odvetviach a v službách nadväzujúcich na tieto odvetvia.

2.4.2.3 Hlavné princípy výberu projektov

Za účelom zabezpečenia efektívneho a transparentného spôsobu výberu projektov, ktoré najvhodnejším spôsobom prispievajú k dosahovaniu cieľov operačného programu budú v procese výberu projektov uplatňované nasledovné hlavné zásady:

- podporené budú iba projekty vyhodnotené ako vhodné a účelné vzhľadom na východiskovú situáciu a identifikované potreby v danej oblasti, nákladovo efektívne, udržateľné a zároveň ako projekty s adekvátnym spôsobom a kapacitným zabezpečením ich realizácie;
- projekty budú vyberané s ohľadom na ich nákladovú efektívnosť (Value for Money principle) tak, aby bol zabezpečený výber projektov, ktorých prínos k cieľom operačného programu je vo vzťahu k vynaloženým finančným prostriedkom najväčší.

Okrem toho budú v rámci vybraných typov aktivít tejto investičnej priority uplatňované nasledovné osobitné zásady:

Zabezpečenie energetických auditov v MSP

- podporený bude každý MSP, ktorý preukáže splnenie podmienky pre poskytnutie pomoci a to až do momentu vyčerpania alokovaných prostriedkov na túto oprávnenú aktivitu (systém FIFO – First In First Out).

Implementácia opatrení z energetických auditov

- zvýhodňované budú projekty malých a stredných podnikov z dôvodu ich ťažšieho prístupu k nástrojom financovania opatrení energetickej efektívnosti voči veľkým podnikom;
- podporované budú nízkoemisné zariadenia v súlade so strategickým dokumentom pre redukciiu PM 10 v prípade inštalácie kotlov na biomasu;
- zvýhodňované budú projekty, ktorých realizácia zariadení využívajúcich biomasu bude prispievať, resp. spĺňať kritériá udržateľnosti jej využívania v súlade s odporúčaniami správy Komisie Rade a EP o požiadavkách trvalej udržateľnosti na používanie zdrojov tuhej a plynnej biomasy pri výrobe elektriny, tepla a chladu COM(2010) 11 final;
- možnosť využitia tepla z priemyselných a výrobných procesov;
- zvýhodnené budú projekty, ktoré dosiahnu najnižšie hodnoty pomerového ukazovateľa $Ef_{úspora}$ vypočítaného ako podiel investičných výdavkov na zrealizovanie celého

projektu k hodnote predpokladaného objemu úspor primárnych energetických zdrojov (v EUR/MWh);

- podpora bude podmienená existenciou energetického auditu, na základe ktorého v procese hodnotenia dôjde k overeniu:
 - výpočtov plánovaného objemu úspory primárnych energetických zdrojov;
 - výpočtov úspory skleníkových plynov vyjadrených v ekvivalente CO₂;
 - technickej uskutočniteľnosti navrhovaných energetických opatrení.

Overovanie úspor energie bude založené na podrobnom monitorovaní projektov po ich realizácii prostredníctvom monitorovacieho systému na základe ročných hodnotiacich správ o spotrebe energie (údajov o spotrebe energie), ktoré budú poskytované prijímateľmi pomoci, t.j. bude použitý základný princíp energetickej efektívnosti – prevádzkové hodnotenie.

2.4.2.4 Plánované využitie finančných nástrojov

S použitím nástrojov finančného inžinierstva je možné uvažovať v prípade ekonomicky životaschopných projektov (t.j. projektov s ekonomickou návratnosťou, či už v krátkodobom, alebo strednodobom časovom horizonte), ktoré svojím charakterom spĺňajú tieto alebo iné kritériá pre návratnú formu financovania.

Medzi ďalšie výhody využitia finančných nástrojov patrí možnosť navýšenia prostriedkov pre dosiahnutie príslušných cieľov OP KŽP prostredníctvom pritiahnutia dodatočného kapitálu vďaka atraktívnemu nastaveniu daných nástrojov. Pritiahnutie dodatočného kapitálu prispieva k pokrytiu investičných potrieb nad rámec podpory z EŠIF, ktorých poskytnutie by bolo možné formou nenávratného finančného príspevku. Vďaka návratnému charakteru tejto formy podpory bude možné dané prostriedky spolu s akýmkoľvek prípadnými ziskami opätovne použiť na podporu aktivít danej prioritnej osi.

Pomoc môže byť poskytnutá prostredníctvom rôznych finančných nástrojov (úvery, záruky, kapitálové vklady, mezzanine a pod.), spomedzi ktorých sa ako jedným z vhodných javí napríklad financovanie prostredníctvom úverov a záruk. Konkrétne oblasti využitia, vhodný objem prostriedkov, výber a podmienky implementácie konkrétnych finančných nástrojov, ako aj prípadné možnosti kombinácie s nenávratnými finančnými príspevkami budú vychádzať z výsledkov dodatočného ex ante hodnotenia, vyžadovaného novou legislatívou pre finančné nástroje v programovom období 2014-2020.

2.4.2.5 Plánované využitie veľkých projektov

V rámci investičnej priority 2 prioritnej osi 4 sa neuvažuje s implementáciou veľkých projektov.

2.4.2.6 Ukazovatele výstupu na úrovni investičnej priority a kategórie regiónu

Tabuľka 40 Spoločné a špecifické ukazovatele výstupu

ID	Ukazovateľ výstupu	Merná jednotka	Fond	Kategória regiónu	Cieľová hodnota (2023)	Zdroj údajov	Frekvencia vykazovania
	Počet opatrení energetickej	počet	EFRR	menej rozvinuté	300	Monitorovanie implementácie	Raz za kalendárny

	<i>efektívnosti realizovaných v podnikoch</i>			<i>regióny SR</i>		<i>OP KŽP</i>	<i>rok</i>
	<i>Zvýšená kapacita výroby energie z obnoviteľných zdrojov (v podnikoch) (common)</i>	<i>MW</i>	<i>EFRR</i>	<i>menej rozvinuté regióny SR</i>	<i>70</i>	<i>Monitorovanie implementácie OP KŽP</i>	<i>Raz za kalendárny rok</i>
	<i>Odhadované ročné zníženie emisií skleníkových plynov (common)</i>	<i>t ekviv. CO2</i>	<i>EFRR</i>	<i>menej rozvinuté regióny SR</i>	<i>150 000</i>	<i>Monitorovanie implementácie OP KŽP</i>	<i>Raz za kalendárny rok</i>
	<i>Počet energetických auditov</i>	<i>počet</i>	<i>EFRR</i>	<i>menej rozvinuté regióny SR</i>	<i>200</i>	<i>Monitorovanie implementácie OP KŽP</i>	<i>Raz za kalendárny rok</i>
	<i>Počet podnikov, ktorým sa poskytuje podpora (common)</i>	<i>počet</i>	<i>EFRR</i>	<i>menej rozvinuté regióny SR</i>	<i>200</i>	<i>Monitorovanie implementácie OP KŽP</i>	<i>Raz za kalendárny rok</i>
	<i>Počet podnikov, ktoré dostávajú podporu s cieľom predstaviť výrobky, ktoré sú pre trh nové (common)</i>	<i>počet</i>	<i>EFRR</i>	<i>menej rozvinuté regióny SR</i>	<i>1</i>	<i>Monitorovanie implementácie OP KŽP</i>	<i>Raz za kalendárny rok</i>
	<i>Počet podnikov, ktoré dostávajú podporu s cieľom predstaviť výrobky, ktoré sú pre firmu nové (common)</i>	<i>počet</i>	<i>EFRR</i>	<i>menej rozvinuté regióny SR</i>	<i>1</i>	<i>Monitorovanie implementácie OP KŽP</i>	<i>Raz za kalendárny rok</i>
	<i>Počet zavedených systémov merania a riadenia</i>	<i>počet</i>	<i>EFRR</i>	<i>menej rozvinuté regióny SR</i>	<i>30</i>	<i>Monitorovanie implementácie OP KŽP</i>	<i>Raz za kalendárny rok</i>
	<i>Počet podnikov s registrovaným EMAS a zavedeným systémom environmentálneho manažérstva</i>	<i>počet</i>	<i>EFRR</i>	<i>menej rozvinuté regióny SR</i>	<i>30</i>	<i>Monitorovanie implementácie OP KŽP</i>	<i>Raz za kalendárny rok</i>

2.4.3 INVESTIČNÁ PRIORITA 3 PRIORITNEJ OSI 4: Podpora energetickej efektívnosti, inteligentného riadenia energie a využívania energie z obnoviteľných zdrojov vo verejných infraštruktúrach, vrátane verejných budov a v sektore bývania

2.4.3.1 Špecifické ciele investičnej priority a očakávané výsledky

V rámci investičnej priority bol vzhľadom na čiastkové výsledky analýz pri príprave Dlhodobej stratégie na mobilizáciu investícií do obnovy budov⁴⁶ sformulovaný jeden špecifický cieľ:

ŠPECIFICKÝ CIEĽ: Zníženie spotreby energie pri prevádzke verejných budov nad rámec minimálnych požiadaviek

Špecifický cieľ je zameraný na zníženie spotreby energie pri prevádzke verejných budov t.j. budov štátnej správy a miestnej samosprávy. Cieľ je v súlade s požiadavkami smernice 2010/31/EÚ o energetickej hospodárnosti budov a smernice 2012/27/EÚ o energetickej efektívnosti, ktoré boli zapracované do Národného plánu na zvyšovanie počtu budov s takmer nulovou spotrebou energie a do Notifikačnej správy.⁴⁷ Ročný cieľ úspory energie podľa článku 4 smernice 2012/27/EÚ o energetickej efektívnosti stanovený ako ekvivalent 3% obnovy podlahovej plochy budov ústredných orgánov štátnej správy ("povinné budovy") predstavuje úsporu 52,17 GWh/rok.

VÝSLEDKY

- a) Zníženie energetickej náročnosti verejných budov
- b) Systémový prístup pri zásobovaní teplom z efektívnych systémov CZT
- c) Zvýšenie podielu OZE pri spotrebe energie v budovách

Tabuľka 41 Výsledkové ukazovatele zodpovedajúce špecifickému cieľu

I D	Ukazovateľ	Merná jednotka	Kategória regiónu (ak relevantné)	Východisková hodnota	Východiskový rok	Cieľová hodnota (2023)	Zdroj údajov	Frekvencia vykazovania
	Energetická hospodárnosť verejných budov	kWh/(m ² . rok)	menej rozvinuté regióny SR	190	2012	28	Monitorovací systém energetickej efektívnosti	2017, 2020, 2023

⁴⁶ Stratégia pripravovaná podľa článku 4 smernice 2012/27/EÚ o energetickej efektívnosti

⁴⁷ Notifikačná správa k alternatívnemu prístupu podľa článku 5 smernice 2012/27/EÚ o energetickej efektívnosti

ŠPECIFICKÝ CIEĽ: Zníženie spotreby energie pri prevádzke verejných budov nad rámec minimálnych požiadaviek

Zníženie spotreby energie pri prevádzke verejných budov sa dosiahne prostredníctvom:

- zlepšovania tepelno-technických vlastností stavebných konštrukcií,
- modernizáciou vykurovacích/klimatizačných systémov, systémov prípravy teplej vody, osvetlenia, výtáhov za účelom zníženia spotreby energie,
- inštaláciou systémov merania a riadenia,
- zmena spôsobu zásobovania teplom smerom k využívaniu účinných systémov CZT,
- inštaláciou zariadení na využívanie OZE pre spotrebu energie v budove.

Prioritou budú najmä komplexné projekty, ktoré budú navrhované na zníženie potreby energie na úroveň budov s takmer nulovou potrebou energie. V závislosti od výšky úspory energie bude nastavená intenzita poskytnutej pomoci.

Okrem zníženia výpočtovej potreby energie bude nevyhnutné posúdiť reálne dosiahnuteľné (merateľné) zníženie spotreby energie voči súčasnému stavu so zohľadnením ročných klimatických podmienok (dennostupňov). Navrhované opatrenia a ich energetické, environmentálne a ekonomické hodnotenie budú musieť byť podložené energetickým auditom, vypracovaným odborne spôsobilou osobou minimálne v rozsahu uvedenom v prílohe č. VI smernice 2012/27/EÚ o energetickej efektívnosti.

Na tento účel budú využité aj energetické audity verejných budov, ktoré vykonáva Slovenská inovačná a energetická agentúra v rámci projektu "Podpora nástrojov na zavádzanie a optimalizáciu opatrení v oblasti energetickej efektívnosti verejných budov", financovaného z operačného programu Konkurencieschopnosť a hospodársky rast, kde do konca septembra 2015 bude priebežne spracovaných 250 auditov verejných budov prevádzkovaných ústrednými orgánmi štátnej správy, obcami a VÚC. Audity budú spracované pre administratívne budovy, školské budovy a budovy, v ktorých sa poskytuje zdravotná alebo sociálna starostlivosť. Na základe výsledkov pilotného projektu bude možné pokračovať v tejto aktivite, ktorá by bola financovaná prostredníctvom IP 4.

Dôraz bude kladený najmä na to, aby sa jednotlivé navrhované opatrenia navzájom dopĺňali s cieľom, dosiahnuť optimálne využitie potenciálu úspor energie. Prioritou je zníženie spotreby energie a následne pokrytie nevyhnutnej spotreby z účinných systémov CZT alebo prostredníctvom inštalácie zariadení na využívanie OZE priamo v budove alebo jej tesnej blízkosti.

Obsahom projektu bude aj návrh spôsobu overenia reálne dosiahnutých úspor energie napr. formou účelového energetického auditu. Monitorovanie dosiahnutých úspor energie bude každoročne zabezpečené aj prostredníctvom monitorovacieho systému energetickej efektívnosti, ktorý v zmysle zákona č. 476/2008 Z. z. o energetickej efektívnosti prevádzkuje Slovenská inovačná a energetická agentúra.

Neplánuje sa podporiť projekty, v rámci ktorých bude navrhované odpojenie od účinných systémov CZT alebo inštaláciou obnoviteľných zdrojov energie sa zvýšia emisie znečisťujúcich látok do ovzdušia v porovnaní so súčasným stavom v predmetnej lokalite.

Projekty, ktoré budú spĺňať len minimálne požiadavky na energetickú hospodárnosť budov podľa všeobecne platných právnych predpisov nebudú predmetom podpory. Predmetom

podpory nebudú ani projekty, v ktorých je navrhovaná zmena účelu využitia budovy alebo aktivity súvisiace s vybavením budovy, ktoré neprispieva k úsporám energie.

<i>Cieľové skupiny:</i>	- subjekty ústrednej správy; - subjekty územnej samosprávy; - verejnoprávne ustanovizne.
<i>Cieľové územia:</i>	- územie menej rozvinutých regiónov SR.
<i>Prijímatelia:</i>	- subjekty ústrednej správy; - subjekty územnej samosprávy; - verejnoprávne ustanovizne.

2.4.3.3 Hlavné princípy výberu projektov

Za účelom zabezpečenia efektívneho a transparentného spôsobu výberu projektov, ktoré najvhodnejším spôsobom prispievajú k dosahovaniu cieľov operačného programu budú v procese výberu projektov uplatňované nasledovné hlavné zásady:

- budú podporené iba projekty vyhodnotené ako vhodné a účelné vzhľadom na východiskovú situáciu a identifikované potreby v danej oblasti, nákladovo efektívne, udržateľné a zároveň ako projekty s adekvátnym spôsobom a kapacitným zabezpečením ich realizácie.

Okrem toho budú v rámci vybraných typov aktivít tejto investičnej priority uplatňované nasledovné osobitné zásady:

Zlepšenie energetickej efektívnosti verejných budov

- zvýhodňované budú komplexné projekty s najvyššou úsporou PEZ na m² celkovej podlahovej plochy;
- inštalácia zariadení na využívanie OZE na budovách bude podporená len ako súčasť komplexného projektu na zlepšenie energetickej efektívnosti verejných budov a to s dôrazom na minimalizáciu negatívnych dopadov na ochranu životného prostredia, najmä ovzdušia;
- v prípade využívania biomasy ako obnoviteľného zdroja energie v budove bude nevyhnutné preukázať jej lokálny pôvod a splnenie kritérií udržateľnosti jej využívania v súlade s odporúčaniami správy Komisie Rade a EP o požiadavkách trvalej udržateľnosti na používanie zdrojov tuhej a plynnej biomasy pri výrobe elektriny, tepla a chladu COM(2010) 11 final;
- podpora bude podmienená existenciou energetického auditu na základe ktorého v procese hodnotenia dôjde k overeniu:
 - výpočtov plánovaného objemu úspory PEZ na m²;
 - technickej uskutočniteľnosti navrhovaných energetických opatrení.

Overovanie úspor energie bude založené na podrobnom monitorovaní projektov po ich realizácii prostredníctvom monitorovacieho systému na základe ročných hodnotiacich správ o spotrebe energie (údajov o spotrebe energie), ktoré budú poskytované prijímateľmi pomoci, t.j. bude použitý základný princíp energetickej efektívnosti – prevádzkové hodnotenie.

2.4.3.4 Plánované využitie finančných nástrojov

Zníženie potreby energie na úroveň budov s takmer nulovou potrebou energie je pri existujúcich budovách technicky takmer nemožné dosiahnuť bez zlepšenia tepelnotechnických vlastností stavebných konštrukcií. Z praktických aplikácií nie sú v SR známe projekty poskytnutia energetických služieb na zlepšovanie tepelnotechnických vlastností stavebných konštrukcií, nakoľko ide o investície s dlhou dobou návratnosti. Praktické je využiť osvedčené mechanizmy v takých prípadoch, keď je predmetom projektu zmena vykurovacieho systému, ktorá napr. okrem príspevku k ochrane ovzdušia zvyšuje aj energetickú účinnosť využívania primárnych energetických zdrojov (prioritná os 1, investičná priorita 4).

Predmetom projektu "Podpora nástrojov na zavádzanie a optimalizáciu opatrení v oblasti energetickej efektívnosti verejných budov", financovaného z operačného programu Konkurencieschopnosť a hospodársky rast, ktorý realizuje Slovenská inovačná a energetická agentúra je okrem vypracovania energetických auditov aj posúdenie možnosti využitia energetických služieb vo verejných budovách. Projekt bude ukončený v decembri 2015 a na základe výsledkov projektu môže byť navrhnutý spôsob podpory energetických služieb pri zlepšovaní energetickej efektívnosti verejných budov napr. formou pilotného projektu pre budovy, ktoré majú vlastný zdroj tepla.

2.4.3.5 Plánované využitie veľkých projektov

V rámci investičnej priority 3 prioritnej osi 4 sa neuvažuje s implementáciou veľkých projektov.

2.4.3.6 Ukazovatele výstupu na úrovni investičnej priority a kategórie regiónu

Tabuľka 42 Spoločné a špecifické ukazovatele výstupu

ID	Ukazovateľ výstupu	Merná jednotka	Fond	Kategória regiónu	Cieľová hodnota (2023)	Zdroj údajov	Frekvencia vykazovania
	Počet verejných budov s lepšou energetickou triedou	počet	EFRR	menej rozvinuté regióny SR	550	Monitorovanie implementácie OP KŽP	Raz za kalendárny rok
	Zníženie ročnej spotreby primárnej energie vo verejných budovách (na základe energetického certifikátu) (common)	kWh/rok	EFRR	menej rozvinuté regióny SR	430 000	Monitorovanie implementácie OP KŽP	Raz za kalendárny rok
	Odhadované ročné zníženie skleníkových plynov (common)	t ekv. CO ₂	EFRR	menej rozvinuté regióny SR	90 000	Monitorovanie implementácie OP KŽP	Raz za kalendárny rok
	Zvýšená kapacita výroby energie z obnoviteľných zdrojov (v budovách) (common)	MW	EFRR	menej rozvinuté regióny SR	2	Monitorovanie implementácie OP KŽP	Raz za kalendárny rok
	Úspora primárnych energetických zdrojov	MWh/rok	EFRR	menej rozvinuté regióny SR	350 000	Monitorovanie implementácie OP KŽP	Raz za kalendárny rok

2.4.4 INVESTIČNÁ PRIORITA 4 PRIORITNEJ OSI 4: Podpora nízkouhlíkových stratégií pre všetky typy území, najmä pre mestské oblasti, vrátane podpory udržateľnej multimodálnej mestskej mobility a adaptačných opatrení, ktorých cieľom je zmiernenie zmeny klímy

2.4.4.1 Špecifické ciele investičnej priority a očakávané výsledky

ŠPECIFICKÝ CIEĽ 1: Podpora energetickej efektívnosti, využívania OZE a znižovania emisií skleníkových plynov pre všetky typy území, zvlášť mestských oblastí, prostredníctvom poradenstva, informovanosti a monitorovania

Zvýšenie úrovne informovanosti všetkých cieľových skupín vrátane domácností, verejného sektora, podnikateľov, detí a mládeže, o výhodách a dopadoch optimálneho využívania potenciálu úspor energie a OZE, o postupoch pri stanovení potenciálu úspor energie prostredníctvom energetických auditov, o dostupnosti energetických auditov ako aj o možnosti využívať energetické služby je v súlade s článkom 8 a 12 smernice 2012/27/EÚ o energetickej efektívnosti a prispeje k naplneniu cieľov v oblasti zvyšovania povedomia stanovených v Návrhu energetickej politiky SR, ktoré budú bližšie špecifikované v plánovanej *Národnej stratégii zvyšovania informovanosti a povedomia v oblasti energetickej efektívnosti*.

K zvýšeniu informovanosti prispeje rozšírenie súčasného monitorovacieho systému efektívnosti pri používaní energie, ktorým sa sprehľadní systém monitorovania a vyhodnocovania konkrétnych opatrení a na základe disponibilných údajov sa sprístupnia relevantné informácie o opatreniach v oblasti energetickej efektívnosti a využívania OZE.

VÝSLEDKY

- Zvýšenie počtu národných projektov na poradenstvo, informovanosť a monitorovanie**
- Zvýšenie počtu zavedených systémov kontinuálneho zvyšovania informovanosti pre verejný sektor, energetických manažérov, audítorov, poskytovateľov energetických služieb**

Tabuľka 43 Výsledkové ukazovatele zodpovedajúce špecifickému cieľu

ID	Ukazovateľ	Merná jednotka	Kategória regiónu (ak relevantné)	Východisková hodnota	Východiskový rok	Cieľová hodnota (2023)	Zdroj údajov	Frekvencia vykazovania
	<i>Energetická náročnosť SR</i>	<i>MWh/eur (spotreba SR/HDP)</i>	<i>menej rozvinuté regióny SR</i>	1 481	2012	1 200	ŠÚ SR	Raz za kalendárny rok

ŠPECIFICKÝ CIEĽ 2: Podpora energetickej efektívnosti, využívania OZE a znižovania emisií skleníkových plynov pre všetky typy území, prostredníctvom regionálnych a lokálnych akčných plánov udržateľnej energetiky a rozvoja energetických služieb

V súvislosti s cieľmi SR k naplneniu stratégie Európa 2020 je nevyhnuté podporovať obce a iné verejné subjekty, aby prijímali integrované plány udržateľnej energetiky s jasnými cieľmi a s dôrazom na ochranu životného prostredia, čo je v súlade s požiadavkami stanovenými smernicou 2012/27/EÚ o energetickej efektívnosti.

Do tvorby a realizácie týchto plánov je potrebné zapájať občanov a primerane ich informovať o ich obsahu a pokroku v dosahovaní cieľov.

Rozhodujúcu úlohu pri stabilizácii trhu s teplom by mali zohrať obce účinným využívaním územných a stavebných konaní pri zabezpečovaní ekonomicky prijateľného a environmentálne akceptovateľného spôsobu dodávky tepla na základe spracovaných, resp. aktualizovaných koncepcií rozvoja tepelnej energetiky, čo je v súlade s cieľmi Návrhu energetickej politiky SR v časti „Zásobovanie teplom“. Komplexné posúdenie zásobovania všetkými potrebnými formami energie v danej lokalite môže priniesť významné úspory energie, najmä ak sa využívajú skúsenosti medzi mestami, obcami a inými verejnými subjektmi a systémy energetického manažérstva, ktoré umožňujú príslušným verejným subjektom lepšie riadiť spotrebu energie napr. aj formou rozvoja energetických služieb a poskytovania poradenstva na lokálnej úrovni.

VÝSLEDKY

- a) Zvýšenie počtu regionálnych a lokálnych akčných plánov udržateľnej energetiky a rozvoja energetických služieb
- b) Zvýšenie počtu pracovných miest pre implementáciu regionálnych a lokálnych akčných plánov udržateľnej energetiky a rozvoj energetických služieb

Tabuľka 44 Výsledkové ukazovatele zodpovedajúce špecifickému cieľu

ID	Ukazovateľ	Merná jednotka	Kategória regiónu (ak relevantné)	Východisková hodnota	Východiskový rok	Cieľová hodnota (2023)	Zdroj údajov	Frekvencia vykazovania
	Vypracované lokálne plány udržateľnej energie	%	menej rozvinuté regióny SR	0,24	2012	1,95	SIEA	Raz za kalendárny rok

2.4.4.2 Oprávnené aktivity

ŠPECIFICKÝ CIEĽ 1: Podpora energetickej efektívnosti, využívania OZE a znižovania emisií skleníkových plynov pre všetky typy území, zvlášť mestských oblastí, prostredníctvom poradenstva, informovanosti a monitorovania

- A. Zvyšovanie informovanosti v oblasti energetiky najmä energetickej efektívnosti a využívania OZE vrátane poradenstva, informačných kampaní, odborných seminárov a konferencií, aktivít pre deti a mládež
- B. Zavádzanie systému kontinuálneho zvyšovania informovanosti pre verejný sektor, energetických manažérov, audítorov, poskytovateľov energetických služieb
- C. Rozšírenie monitorovania energetickej efektívnosti a využívania OZE

A. Zvyšovanie informovanosti v oblasti energetiky najmä energetickej efektívnosti a využívania OZE vrátane poradenstva, informačných kampaní, odborných seminárov a konferencií, aktivít pre deti a mládež

Zvyšovanie informovanosti bude v rámci národného projektu zabezpečeného Slovenskou inovačnou a energetickou agentúrou naďalej pokračovať formou individuálnej a skupinovej komunikácie, na ktorú nadviaže nadlinková komunikácia najmä prostredníctvom rozhlasu a televízie. Prioritou bude, aby všetky cieľové skupiny vedeli

orientačne posúdiť spotrebu energie a v prípade priemernej alebo nadpriemernej spotreby využili individuálne odborné poradenstvo.

Realizáciou odborných seminárov budú jednotlivým cieľovým skupinám sprístupnené aktuálne poznatky z oblasti energetickej efektívnosti a využívania OZE a vytvorí sa platforma pre prezentovanie dobrých príkladov.

Z dôvodu nárastu požiadaviek na individuálne poradenstvo bude potrebné rozšíriť súčasnú sieť poradenských centier. Zintenzívnením aktivít s deťmi a mládežou počas školského roku, ale aj počas prázdnin sa významne zvýši informovanosť o projekte a jeho výsledkoch a to najmä z dôvodu veľkého počtom účastníkov takýchto podujatí. „Investovaním“ do detí a mládeže sa vytvorí predpoklad pre dlhodobú udržateľnosť myšlienky efektívneho využívania prírodných zdrojov s minimálnym negatívnym dopadom na životné prostredie.

Predmetom národného projektu bude aj pokračovanie pilotného projektu "Podpora nástrojov na zavádzanie a optimalizáciu opatrení v oblasti energetickej efektívnosti verejných budov", t.j. spracovanie energetických auditov verejných budov na základe výsledkov prvej fázy, ktorá je predmetom realizácie v rámci OP Konkurencieschopnosť a hospodársky rast. Výsledky projektu budú využívané pre potreby realizácie aktivít IP 3.

<i>Cieľové skupiny:</i>	- verejnosť; - subjekty ústrednej správy; - subjekty územnej samosprávy; - subjekty súkromného sektora.
<i>Cieľové územia:</i>	- územie menej rozvinutých regiónov SR.
<i>Prijímatelia:</i>	- Slovenská inovačná a energetická agentúra (príspevková organizácia MH SR).

B. Zavádzanie systému kontinuálneho zvyšovania informovanosti pre verejný sektor, energetických manažérov, audítorov, poskytovateľov energetických služieb

Podporené budú systémy kontinuálneho zvyšovania informovanosti pre

- technikov (inštalatérov) v oblasti realizácie opatrení energetickej efektívnosti a využívania OZE,
- projektantov v oblasti realizácie opatrení energetickej efektívnosti a využívania OZE,
- poskytovateľov energetických služieb,
- energetických manažérov,
- energetických audítorov,
- odborne spôsobilé osoby na pravidelnú kontrolu vykurovacích systémov a klimatizačných systémov,
- zamestnancov verejného sektora, ktorí sa zaoberajú používaním energie.

Prioritou systémov kontinuálneho zvyšovania informovanosti bude poskytovanie informácií formou pravidelných na seba nadväzujúcich odborných podujatí s poskytnutím informačných materiálov v tlačenej a elektronickej forme a vytvorenie informačnej platformy prostredníctvom elektronickej komunikácie. Pri aktivite sa využijú aj výstupy z projektu BUSS (BUILD UP SKILLS – Slovakia).

<i>Cieľové skupiny:</i>	- verejnosť; - subjekty ústrednej správy; - subjekty územnej samosprávy; - subjekty súkromného sektora.
-------------------------	--

<i>Cieľové územia:</i>	- územie menej rozvinutých regiónov SR.
<i>Prijímatelia:</i>	- Slovenská inovačná a energetická agentúra (príspevková organizácia MH SR).

C. Rozšírenie monitorovania energetickej efektívnosti a využívania OZE

Prispôbením monitorovacieho systému efektívnosti pri používaní energie,⁴⁸ ktorý prevádzkuje Slovenská inovačná a energetická agentúra na existujúce systémy zberu údajov sa zníži administratívne zaťaženie poskytovateľov údajov o spotrebe energie, realizácií opatrení v oblasti energetickej efektívnosti a využívania OZE. Spoluprácou medzi riadiacimi orgánmi, sprostredkovateľskými orgánmi operačných programov a prevádzkovateľom monitorovacieho systému sa vytvorí prostredie na zlepšenie monitorovania cieľov stanovených v akčných plánoch energetickej efektívnosti a to najmä možnosťou priameho prístupu zástupcov riadiacich a sprostredkovateľských orgánov do systému a verifikáciou vkladáných údajov zo strany prevádzkovateľa monitorovacieho systému.

Súčasťou monitorovacieho systému budú aj nové analytické moduly, z ktorých je možné očakávať priemerné a hraničné údaje o spotrebe rôznych foriem využiteľnej energie. Výstupmi z analytických modulov budú aj údaje o investičnej náročnosti na jednotku uspokojenej alebo vyrobenej energie členené podľa vopred stanovených kritérií, použiteľné napr. aj na hodnotenie predkladaných projektov z pohľadu ekonomickej efektívnosti. Doplnením modulov o využívaní OZE sa spresní evidencia sledovania výroby tepla a elektriny z OZE najmä v súvislosti s podporou malých zdrojov OZE.

Pri dodržaní potrebných bezpečnostných pravidiel bude prístup do monitorovacieho systému umožnený všetkým cieľovým skupinám, s výnimkou detí a mládeže do 18 rokov, jednak na účel poskytovania údajov ale najmä na porovnania spotreby energie alebo výsledkov projektov s podobnými skupinami odberateľov energie.

<i>Cieľové skupiny:</i>	- verejnosť; - subjekty ústrednej správy; - subjekty územnej samosprávy; - subjekty súkromného sektora.
<i>Cieľové územia:</i>	- územie menej rozvinutých regiónov SR.
<i>Prijímatelia:</i>	- Slovenská inovačná a energetická agentúra (príspevková organizácia MH SR).

ŠPECIFICKÝ CIEĽ 2: Podpora energetickej efektívnosti, využívania OZE a znižovania emisií skleníkových plynov pre všetky typy území, prostredníctvom regionálnych a lokálnych akčných plánov udržateľnej energetiky a rozvoja energetických služieb

Uvedený špecifický cieľ bude napĺňaný prostredníctvom nasledujúcich aktivít:

- A. Vypracovanie a implementácia plánov udržateľnej energie a znižovania emisií skleníkových plynov vrátane aktualizácie a implementácie koncepcií rozvoja obcí v oblasti tepelnej energetiky

⁴⁸ Zákon č. 476/2008 Z. z. o energetickej efektívnosti,

- B. Zavádzanie systémov energetického a environmentálneho manažérstva vrátane energetických auditov a schémy EÚ pre environmentálne manažérstvo a audit (EMAS)
- C. Rozvoj energetických služieb na regionálnej a miestnej úrovni

A. Vypracovanie a implementácia plánov udržateľnej energie a znižovania emisií skleníkových plynov vrátane aktualizácie a implementácie koncepcií rozvoja obcí v oblasti tepelnej energetiky

Podporené bude vypracovanie a schválenie plánov udržateľnej energetiky a rozvoja energetických služieb na lokálnej alebo regionálnej úrovni s komplexným posúdením stavu zásobovania všetkými dostupnými formami využiteľnej energie spracovaných s využitím metodiky akčného plánu udržateľného energetického rozvoja používanej v rámci Dohovoru starostov a primátorov. Dôraz by mal byť kladený najmä na energetickú efektívnosť, využívanie OZE a ochranu životného prostredia najmä v súvislosti s produkciou emisií skleníkových plynov a emisií znečisťujúcich látok do ovzdušia. Ak je v predmetnej lokalite systém centralizovaného zásobovania teplom, musí byť neoddeliteľnou súčasťou plánov udržateľnej energie aj aktualizácia koncepcie rozvoja obce v oblasti tepelnej energetiky so zohľadnením klesajúceho dopytu po využiteľnom teple a stanovením postupu následného optimálneho prispôsobenia distribúcie a výroby tepla. Predmetné strategické plány budú taktiež zohľadňovať aspekty zlepšovania kvality ovzdušia.

Podporená bude aj príprava projektov na financovanie z vlastných rozpočtových prostriedkov alebo z dostupných dotačných programov, ale len v tom prípade, ak to budú projekty, ktoré priamo prispievajú k plneniu cieľov schválených plánov udržateľnej energie. Na tento účel bude podporené aj vytvorenie pracovných miesta na koordináciu prípravy projektov zo schválených plánov udržateľnej energie, pričom počet pracovných miest bude priamo súvisieť s počtom a rozsahom pripravovaných a realizovaných projektov.

<i>Cieľové skupiny:</i>	- verejnosť; - subjekty územnej samosprávy; - neziskové organizácie poskytujúce všeobecne prospešné služby; - subjekty súkromného sektora.
<i>Cieľové územia:</i>	- územie menej rozvinutých regiónov SR.
<i>Prijímatelia:</i>	- subjekty územnej samosprávy; - neziskové organizácie poskytujúce všeobecne prospešné služby.

B. Zavádzanie systémov energetického a environmentálneho manažérstva vrátane energetických auditov a schémy EÚ pre environmentálne manažérstvo a audit (EMAS)

V nadväznosti na schválené plány udržateľnej energie bude podporené zavádzanie systémov energetického manažérstva vrátane energetických auditov ako aj schémy EÚ pre environmentálne manažérstvo a audit (EMAS), ktoré umožnia verejným subjektom lepšie riadiť svoju spotrebu energie a najmä dlhodobo zabezpečiť kvalitu riadenia spotreby energie.

<i>Cieľové skupiny:</i>	- verejnosť; - subjekty ústrednej správy; - subjekty územnej samosprávy;
-------------------------	--

	- neziskové organizácie poskytujúce všeobecne prospešné služby; - subjekty súkromného sektora.
<i>Cieľové územia:</i>	- územie menej rozvinutých regiónov SR.
<i>Prijímatelia:</i>	- subjekty ústrednej správy; - subjekty územnej samosprávy; - neziskové organizácie poskytujúce všeobecne prospešné služby.

C. Rozvoj energetických služieb na regionálnej a miestnej úrovni

Poskytovanie energetických služieb nie je možné bez dôkladnej analýzy existujúceho stavu v objektoch spotrebúvajúcich energiu a návrhu opatrení energetickej efektívnosti. Podporené bude vypracovanie účelových energetických auditov s cieľom návrhu opatrení energetickej efektívnosti splácaných z úspor nákladov na energiu.

Príprava projektu, ktorý nebude následne realizovaný prostredníctvom poskytnutia energetickej služby alebo zabezpečením financovania z iných zdrojov, ak sa preukáže, že poskytnutie energetickej služby nie je nákladovo efektívne, bude podporené s významne nižšou intenzitou pomoci za predpokladu, že projekt bol pripravený s vysokou odbornou starostlivosťou.

<i>Cieľové skupiny:</i>	- verejnosť; - subjekty ústrednej správy; - subjekty územnej samosprávy; - neziskové organizácie poskytujúce všeobecne prospešné služby; - subjekty súkromného sektora.
<i>Cieľové územia:</i>	- územie menej rozvinutých regiónov SR.
<i>Prijímatelia:</i>	- subjekty ústrednej správy; - subjekty územnej samosprávy; - neziskové organizácie poskytujúce všeobecne prospešné služby.

2.4.4.3 Hlavné princípy výberu projektov

Za účelom zabezpečenia efektívneho a transparentného spôsobu výberu projektov, ktoré najvhodnejším spôsobom prispievajú k dosahovaniu cieľov operačného programu budú v procese výberu projektov uplatňované nasledovné hlavné zásady:

- budú podporené iba projekty vyhodnotené ako vhodné a účelné vzhľadom na východiskovú situáciu a identifikované potreby v danej oblasti, nákladovo efektívne, udržateľné a zároveň ako projekty s adekvátnym spôsobom a kapacitným zabezpečením ich realizácie;
- projekty budú vyberané s ohľadom na ich nákladovú efektívnosť (Value for Money principle) tak, aby bol zabezpečený výber projektov, ktorých prínos k cieľom operačného programu je vo vzťahu k vynaloženým finančným prostriedkom najväčší.

Okrem toho budú v rámci vybraných typov aktivít tejto investičnej priority uplatňované nasledovné osobitné zásady:

Špecifický cieľ č. 1:

Oprávnené aktivity spadajúce pod špecifický cieľ č. 1, budú implementované prostredníctvom národného projektu, resp. národných projektov, kde bude príjemcom

Slovenská inovačná a energetická agentúra a to z dôvodu jej osobitného postavenia na trhu. Nakoľko sa nejedná o dopytovo-orientovanú výzvu nebudú uplatňované žiadne špecifické výberové kritériá pre výber operácií, resp. projektov. Pri výbere však bude prijímateľ povinný preukázať, či sú ciele národného projektu v súlade s oprávnenými aktivitami podporovanými v rámci špecifického cieľa č. 1 investičnej priority č. 4.

Špecifický cieľ č. 2:

- zvýhodňované budú projekty, ktoré budú, v rámci navrhovaných plánov udržateľnej energetiky a rozvoja energetických služieb, zamerané na najlepšie využívanie lokálneho resp. regionálneho potenciálu rozvoja udržateľnej energetiky pri rešpektovaní ekonomickej rentability;
- zvýhodňované budú projekty zamerané na spoluprácu medzi viacerými subjektmi verejného alebo súkromného sektora pri riešení možností vytvorenia udržateľného energetického hospodárenia v „spádovej“ oblasti (napr. využívanie odpadov a biomasy z obecných družstiev, súkromných farmárov, lesného odpadu a ich spracovanie a využitie v oblasti zásobovania energiou);
- pri výbere budú zvýhodnené projekty, ktoré v rámci navrhovaných akčných plánov zohľadnia aj opatrenia na zlepšenie kvality ovzdušia

2.4.4.4 Plánované využitie finančných nástrojov

V rámci špecifického cieľa 1 „Podpora energetickej efektívnosti, využívania OZE a znižovania emisií skleníkových plynov pre všetky typy území, zvlášť mestských oblastí, prostredníctvom poradenstva, informovanosti a monitorovania“ a špecifického cieľa 2 „Podpora energetickej efektívnosti, využívania OZE a znižovania emisií skleníkových plynov pre všetky typy území, prostredníctvom regionálnych a lokálnych akčných plánov udržateľnej energetiky a rozvoja energetických služieb“ sa nepredpokladá využívanie nástrojov finančného inžinierstva.

Niektoré aktivity, podporované na dosiahnutie špecifického cieľa 2 sú však nevyhnutným predpokladom pre prípravu projektov na realizáciu prostredníctvom finančného inžinierstva, najmä poskytovania energetických služieb financovaných z úspor.

2.4.4.5 Plánované využitie veľkých projektov

V rámci investičnej priority 4 prioritnej osi 4 sa neuvažuje s implementáciou veľkých projektov.

2.4.4.6 Ukazovatele výstupu na úrovni investičnej priority a kategórie regiónu

Tabuľka 45 Spoločné a špecifické ukazovatele výstupu

ID	Ukazovateľ výstupu	Merná jednotka	Fond	Kategória regiónu	Cieľová hodnota (2023)	Zdroj údajov	Frekvencia vykazovania
	Počet informačných a poradenských aktivít	počet	EFRR	menej rozvinuté regióny SR	2 500	Monitorovanie implementácie OP KŽP	Raz za kalendárny rok
	Počet zavedených systémov kontinuálneho	počet	EFRR	menej rozvinuté regióny SR	10	Monitorovanie implementácie OP KŽP	Raz za kalendárny rok

	zvyšovania informovanosti						
	Počet regionálnych a lokálnych akčných plánov udržateľnej energetiky	počet	EFRR	menej rozvinuté regióny SR	50	Monitorovanie implementácie OP KŽP	Raz za kalendárny rok
	Počet energetických auditov	počet	EFRR	menej rozvinuté regióny SR	80	Monitorovanie implementácie OP KŽP	Raz za kalendárny rok
	Počet registrácií EMAS a zavedených systémov environmentálneho manažérstva	počet	EFRR	menej rozvinuté regióny SR	10	Monitorovanie implementácie OP KŽP	Raz za kalendárny rok
	Počet zavedených systémov energetického manažérstva	počet	EFRR	menej rozvinuté regióny SR	80	Monitorovanie implementácie OP KŽP	Raz za kalendárny rok

2.4.5 INVESTIČNÁ PRIORITA 5 PRIORITNEJ OSI 4: Podpora využívania vysoko účinnej kombinovanej výroby tepla a elektrickej energie na základe dopytu po využiteli'nom teple

2.4.5.1 Špecifické ciele investičnej priority a očakávané výsledky

ŠPECIFICKÝ CIEĽ: Rozvoj účinnejších systémov centralizovaného zásobovania teplom založených na dopyte po využiteli'nom teple

Zanedbávaním investícií do dlhodobu prevádzkovaných systémov CZT, prechodom časti odberateľov na individuálne zásobovanie teplom na báze zemného plynu ako aj znižovaním spotreby energie u konečných odberateľov v dôsledku realizácie opatrení v oblasti energetickej efektívnosti sa zvyšuje energetická náročnosť dodávky tepla zo systémov CZT, klesá potenciál dopytu po využiteli'nom teple a tým aj podiel elektriny vyrobenej vysoko účinnou kombinovanou výrobou (VU-KVET). Z dôvodu udržania a zvýšenia tohto podielu je potrebné podporiť rozvoj efektívnych systémov CZT v súvislosti s plnením cieľov a požiadaviek vyplývajúcich zo smernice 2012/27/EÚ o energetickej efektívnosti. V rámci investičnej priority 5 prioritnej osi 4 budú podporované najmä opatrenia zamerané na výstavbu, rekonštrukciu a modernizáciu rozvodov tepla.

VÝSLEDKY

a) Zvýšenie podielu dodaného tepla vyrobeného kombinovanou výrobou elektriny a tepla

Tabuľka 46 Výsledkové ukazovatele zodpovedajúce špecifickému cieľu

ID	Ukazovateľ	Merná jednotka	Kategória regiónu (ak relevantné)	Východisková hodnota	Východiskový rok	Cieľová hodnota (2023)	Zdroj údajov	Frekvencia vykazovania
	Podiel dodaného tepla vyrobeného KVET k celkovému dodanému teplu	%	menej rozvinuté regióny SR	30	2012	40	Monitorovací systém energetickej efektívnosti	2017, 2020, 2023

2.4.5.2 Oprávnené aktivity

SPECIFICKÝ CIEĽ: Rozvoj účinnejších systémov centralizovaného zásobovania teplom založených na dopyte po využiteľnom teple

Uvedený špecifický cieľ bude napĺňaný prostredníctvom nasledujúcich aktivít:

- A. výstavba, rekonštrukcia a modernizácia rozvodov tepla
- B. výstavba, rekonštrukcia a modernizácia zariadení na výrobu elektriny a tepla vysoko účinnou kombinovanou výrobou s maximálnym tepelným príkonom 20 MW

A. výstavba, rekonštrukcia a modernizácia rozvodov tepla

V systémoch CZT prevládajú teplovodné a horúcovodné rozvody. Parné rozvody sa využívajú najmä pri dodávke tepla priemyselným odberateľom. Prevažná časť rozvodov tepla má vek v rozmedzí 20 – 30 rokov čomu zodpovedá aj ich technický stav. Vzhľadom na výrazné zníženie odberu tepla za posledných 10 rokov je časť rozvodov tepla predimenzovaná, čo má za následok zvýšenie relatívnych strát pri distribúcii tepla. Postupná rekonštrukcia technicky a ekonomicky zastaraných rozvodov tepla a prípadne aj zmena spôsobu zásobovania teplom zo štvorúrkových systémov na dvojúrkové s kompaktnými domovými odovzdávacími stanicami tepla si v rámci CZT vyžaduje zvýšenie investičných nákladov. V dôsledku toho stúpne cena tepla, čím môžu narastať tendencie odpájania sa odberateľov. Pri financovaní týchto investícií formou nenávratného finančného príspevku bude možné stabilizovať cenu tepla a zabezpečiť trvalo udržateľné systémy CZT, rekonštruované na základe akčných plánov trvalo udržateľnej energie ako aj koncepcií rozvoja obce v oblasti tepelnej energetiky so zohľadneným budúceho poklesu odberu využiteľného tepla z dôvodu úspor energie na strane spotreby (napr. zateplovanie a pod.).

<i>Cieľové skupiny:</i>	- subjekty súkromného sektora; - subjekty ústrednej správy; - subjekty územnej samosprávy; - domácnosti.
<i>Cieľové územia:</i>	- územie menej rozvinutých regiónov SR.
<i>Prijímatelia:</i>	- fyzické a/alebo právnické osoby oprávnené na podnikanie; - združenia fyzických alebo právnických osôb; - subjekty ústrednej správy; - subjekty územnej samosprávy.

B. výstavba, rekonštrukcia a modernizácia zariadení na výrobu elektriny a tepla vysoko účinnou kombinovanou výrobou s maximálnym tepelným príkonom 20 MW

Podľa smernice 2012/27/EÚ o energetickej efektívnosti si SR stanovila na roky 2014-2020 kumulatívny cieľ úspor energie vo výške 130 690 TJ, čo predstavuje zhuba 20 % zníženia spotreby primárnych energetických zdrojov.⁴⁹⁾ Opatrenia na dosiahnutie uvedeného cieľa budú podrobnejšie rozpracované v pripravovanej aktualizácii Koncepcie energetickej efektívnosti SR a v Akčnom pláne energetickej efektívnosti na roky 2014 -

⁴⁹⁾ Národný program reforiem Slovenskej republiky 2013, uznesenie vlády SR č. 198 z 24. apríla 2013

2016, v ktorom budú zohľadnené skúsenosti pri implementácii Akčného plánu energetickej efektívnosti na roky 2011 – 2013. Dlhodobé opatrenia budú plynule pokračovať a doplnia sa novými opatreniami nielen na strane spotreby, ale aj na strane výroby a distribúcie energie tak aby sa v roku 2020 dosiahol plánovaný cieľ úspor energie a v tejto súvislosti plánuje SR podporiť opatrenia, ktoré na miestnej a regionálnej úrovni náležite zohľadnia potenciál využívania efektívnych systémov zásobovania teplom alebo chladom a to najmä tých, ktoré využívajú vysoko účinnú KVVET.

V rámci predmetnej aktivity bude podpora zameraná na technológie kombinovanej výroby elektriny a tepla založené na dopyte po využiteľnom teple, pričom nebude podporovaná výstavba zariadení na báze uhlia. V prípade projektov, ktorých súčasťou sú zariadenia spaľujúce biomasu alebo bioplyn, budú podporené len technológie kombinovanej výroby bez spaľovacích zariadení.

<i>Cieľové skupiny:</i>	- subjekty súkromného sektora; - subjekty ústrednej správy; - subjekty územnej samosprávy; - domácnosti.
<i>Cieľové územia:</i>	- územie menej rozvinutých regiónov SR.
<i>Prijímatelia:</i>	- fyzické a/alebo právnické osoby oprávnené na podnikanie; - združenia fyzických alebo právnických osôb; - subjekty ústrednej správy; - subjekty územnej samosprávy.

2.4.5.3 Hlavné princípy výberu projektov

Za účelom zabezpečenia efektívneho a transparentného spôsobu výberu projektov, ktoré najvhodnejším spôsobom prispievajú k dosahovaniu cieľov operačného programu budú v procese výberu projektov uplatňované nasledovné hlavné zásady:

- budú podporené iba projekty vyhodnotenú ako vhodné a účelné vzhľadom na východiskovú situáciu a identifikované potreby v danej oblasti, nákladovo efektívne, udržateľné a zároveň ako projekty s adekvátnym spôsobom a kapacitným zabezpečením ich realizácie;
- projekty budú vyberané s ohľadom na ich nákladovú efektívnosť (Value for Money principle) tak, aby bol zabezpečený výber projektov, ktorých prínos k cieľom operačného programu je vo vzťahu k vynaloženým finančným prostriedkom najväčší.

Okrem toho budú v rámci vybraných typov aktivít tejto investičnej priority uplatňované nasledovné osobitné zásady:

- zvýhodnené budú projekty, ktoré dosiahnu najnižšie hodnoty pomerového ukazovateľa $Ef_{\text{úspora}}$, vypočítaného ako podiel investičných výdavkov na zrealizovanie celého projektu k hodnote predpokladaného objemu úspory primárnych energetických zdrojov (v EUR/MWh) (v prípade rozvodov tepla);
- zvýhodnené budú projekty, ktoré dosiahnu najnižšie hodnoty pomerového ukazovateľa $Ef_{\text{výroba}}$, vypočítaného ako podiel investičných výdavkov na zrealizovanie celého projektu k hodnote predpokladaného objemu vyrobenej energie technológiou KVVET (v EUR/MWh);

- zvýhodňované budú projekty, ktorých realizácia bude viesť k vyššej maximalizácii využitia tepla v zariadeniach na kombinovanú výrobu tepla a elektriny,
- zvýhodnené budú projekty, ktoré dosiahnu najnižšie hodnoty pomerového ukazovateľa EK_{CO_2} , vypočítaného ako podiel investičných výdavkov na zrealizovanie celého projektu k hodnote predpokladaného objemu úspory skleníkových plynov vyjadrených v ekvivalente CO₂ v tonách (v EUR/tCO₂);
- podpora bude podmienená existenciou energetického auditu na základe ktorého v procese hodnotenia dôjde k overeniu:
 - výpočtov plánovaného objemu úspory primárnych energetických zdrojov,
 - výpočtov plánovaného objemu výroby energie technológiou KVE;
 - výpočtov úspory skleníkových plynov vyjadrených v ekvivalente CO₂;
 - technickej uskutočniteľnosti navrhovaných energetických opatrení.

Overovanie úspor a výroby energie bude založené na podrobnom monitorovaní projektov po ich realizácii prostredníctvom monitorovacieho systému na základe ročných hodnotiacich správ o spotrebe energie (údajov o spotrebe energie), ktoré budú poskytované prijímateľmi pomoci, t.j. bude použitý základný princíp energetickej efektívnosti – prevádzkové hodnotenie.

2.4.5.4 Plánované využitie finančných nástrojov

S použitím nástrojov finančného inžinierstva sa v rámci IP 5 neuvažuje.

2.4.5.5 Plánované využitie veľkých projektov

V rámci investičnej priority 5 prioritnej osi 4 sa neuvažuje s implementáciou veľkých projektov.

2.4.5.6 Ukazovatele výstupu na úrovni investičnej priority kategórie regiónov

Tabuľka 47 Spoločné a špecifické ukazovatele výstupu

ID	Ukazovateľ výstupu	Merná jednotka	Fond	Kategória regiónu	Cieľová hodnota (2023)	Zdroj údajov	Frekvencia vykazovania
	Počet systémov centralizovaného zásobovania teplom s vyššou účinnosťou	počet	EFRR	menej rozvinuté regióny SR	25	Monitorovanie implementácie OP KŽP	Raz za kalendárny rok
	Odhadované ročné zníženie skleníkových plynov (common)	t ekviv. CO ₂	EFRR	menej rozvinuté regióny SR	280 000	Monitorovanie implementácie OP KŽP	Raz za kalendárny rok
	Úspora PEZ v systémoch centralizovaného zásobovania teplom	MWh/rok	EFRR	menej rozvinuté regióny SR	1 000	Monitorovanie implementácie OP KŽP	Raz za kalendárny rok
	Množstvo tepla	MWh/rok	EFRR	menej	400 000	Monitorovanie	Raz za

	vyrobeného vysoko účinnou kombinovanou výrobou založenou na dopyte po využitel'nom teple			rozvinuté regióny SR		implementácie OP KŽP	kalendárny rok
	Zvýšenie inštalovaného výkonu zariadení na výrobu elektriny a tepla vysoko účinnou kombinovanou výrobou založenou na dopyte po využitel'nom teple	MW	EFRR	menej rozvinuté regióny SR	45	Monitorovanie implementácie OP KŽP	Raz za kalendárny rok

2.4.6 Výkonnostný rámec prioritnej osi 4

Tabuľka 48 Výkonnostný rámec prioritnej osi 4

Typ ukazovateľa (Implementačný krok, finančný ukazovateľ, ukazovateľ výstupu alebo výsledku)	ID	Definícia ukazovateľa alebo implementačného kroku	Merná jednotka (ak prichádza do úvahy)	Fond	Katégoria regiónu	Čiastko vý cieľ pre rok 2018	Konečný cieľ (2023)	Zdroj údajov	Zdôvodnenie výberu ukazovateľa (ak prichádza do úvahy)
finančný ukazovateľ		Úroveň čerpania finančných prostriedkov	%	EFRR	menej rozvinuté regióny SR	29,61	100	Monitorovanie implementácie OP KŽP	
finančný ukazovateľ		Úroveň čerpania finančných prostriedkov	%	EFRR	viac rozvinutý región SR	29,61	100	Monitorovanie implementácie OP KŽP	
ukazovateľ výstupu		Počet verejných budov s lepšou energetickou triedou	počet	EFRR	menej rozvinuté regióny SR	133	550	Monitorovanie implementácie OP KŽP	podiel na alokácii prioritnej osi – 41,18%
ukazovateľ výstupu		Počet systémov centralizovaného zásobovania teplom s vyššou účinnosťou	počet	EFRR	menej rozvinuté regióny SR	7	25	Monitorovanie implementácie OP KŽP	podiel na alokácii prioritnej osi – 17,96%

2.4.7 Kategórie intervencií

Tabuľka 49

Rozmer 1 – Oblasť intervencie		
Fond	EFRR	
Katégoria regiónu	Menej rozvinuté regióny SR	
Prioritná os	Kód	Suma (v EUR)
4. Energeticky efektívne nízkouhlíkové hospodárstvo	10	96 015 288
	11	25 000 000
	12	44 000 000

	13	426 886 480
	16	185 000 000
	68	75 700 000
	70	34 300 000

Tabuľka 50

Rozmer 2 – Forma financovania		
Fond	EFRR	
Kategória regiónu	Menej rozvinuté regióny SR	
Prioritná os	Kód	Suma (v EUR)
4. Energeticky efektívne nízkouhlíkové hospodárstvo	01	860 175 174
	02	26 726 594

Tabuľka 51

Rozmer 3 – Druh územia		
Fond	EFRR	
Kategória regiónu	Menej rozvinuté regióny SR	
Prioritná os	Kód	Suma (v EUR)
4. Energeticky efektívne nízkouhlíkové hospodárstvo	01	431 261 126
	02	355 808 900
	03	99 831 742

Tabuľka 52

Rozmer 4 – Územné mechanizmy realizácie		
Fond	EFRR	
Kategória regiónu	Menej rozvinuté regióny SR	
Prioritná os	Kód	Suma (v EUR)
4. Energeticky efektívne nízkouhlíkové hospodárstvo	07	886 901 768

Tabuľka 53

Rozmer 1 – Oblasť intervencie		
Fond	EFRR	
Kategória regiónu	Viac rozvinutý región SR	
Prioritná os	Kód	Suma (v EUR)
4. Energeticky efektívne nízkouhlíkové hospodárstvo	10	2 390 827
	11	796 943
	12	796 942

Tabuľka 54

Rozmer 2 – Forma financovania		
Fond	EFRR	
Kategória regiónu	Viac rozvinutý región SR	
Prioritná os	Kód	Suma (v EUR)
4. Energeticky efektívne nízkouhlíkové hospodárstvo	01	3 984 712
	02	0

Tabuľka 55

Rozmer 3 – Druh územia		
Fond	EFRR	
Kategória regiónu	Viac rozvinutý región SR	
Prioritná os	Kód	Suma (v EUR)
4. Energeticky efektívne nízkouhlíkové hospodárstvo	01	2 390 827
	02	1 195 414
	03	398 471

Tabuľka 56

Rozmer 4 – Územné mechanizmy realizácie		
Fond	EFRR	
Kategória regiónu	Viac rozvinutý región SR	
Prioritná os	Kód	Suma (v EUR)
4. Energeticky efektívne nízkouhlíkové hospodárstvo	07	3 984 712

2.4.8 Prípadný prehľad o plánovanom použití technickej pomoci a v prípade potreby aj aktivity na posilnenie administratívnej kapacity orgánov a prijímateľov, ktorí sú zapojení do riadenia a kontroly programu (podľa prioritnej osi)

N/A

2.5PRIORITNÁ OS 5: TECHNICKÁ POMOC

2.5.0 Fond a kategória regiónu

Fond	Európsky fond regionálneho rozvoja
Kategória regiónu	N/A
Základ pre výpočet	88 235 294

2.5.1 Špecifické ciele investičnej priority a očakávané výsledky

ŠPECIFICKÝ CIEĽ 1: Podpora a skvalitňovanie administratívnych kapacít, vzdelávanie a zvyšovanie odbornosti zamestnancov

Špecifický cieľ 1 je zameraný na posilňovanie a zabezpečenie kvalitných pracovných síl prostredníctvom zavedenia metodiky, systému a nástrojov pre vzdelávanie, hodnotenie a odmeňovanie administratívnych kapacít RO a SORO OP KŽP tak, aby bolo zabezpečené efektívne riadenie OP KŽP prostredníctvom motivovaných a stabilne udržaných zamestnancov. V porovnaní s aktuálnym prístupom k vzdelávaniu bude nový systém obsahovať obligatórne prvky a bude posilňovať systémový prístup k vzdelávaniu administratívnych kapacít RO a SORO OP KŽP.

VÝSLEDKY

- a) stabilizované administratívne kapacity;
- b) vyškolené a priebežne vzdelávané administratívne kapacity, zvyšujúce si kvalifikáciu potrebnú pre skvalitňovanie a zvyšovanie odbornosti svojej práce.

Tabuľka 577 Výsledkové ukazovatele zodpovedajúce špecifickému cieľu 1

ID	Ukazovateľ	Merná jednotka	Východisková hodnota	Východiskový rok	Cieľová hodnota (2023)	Zdroj údajov	Frekvencia vykazovania
1.	Podiel certifikovaných administratívnych kapacít	%	0	2014	100	RO, SORO	raz za kalendárny rok
2.	Znížená fluktuácia administratívnych kapacít	%	14,3	2012	7	RO, SORO	raz za kalendárny rok

ŠPECIFICKÝ CIEĽ 2: Systémová a technická podpora

Špecifický cieľ 2 je zameraný na podporu zabezpečenia materiálno-technického vybavenia a prevádzky informačných systémov RO OP KŽP, ako aj ich inovácie a podporu vývoja ďalších systémov, vybudovanie primeranej výkonnej a bezpečnej integrovanej

komunikačnej a technologickej infraštruktúry pre efektívne poskytovanie informácií zo strany riadiaceho orgánu pre EK a orgány zabezpečujúce riadenie EŠIF na národnej úrovni.

VÝSLEDKY

- a) implementačné štruktúry OP zabezpečené materiálno-technickým vybavením a modernými a funkčnými informačno-komunikačnými technológiami, vybavenými potrebnými licenciami.

Tabuľka 588 Výsledkové ukazovatele zodpovedajúce špecifickému cieľu 2

I D	Ukazovateľ	Merná jednotka	Východisková hodnota	Východiskový rok	Cieľová hodnota (2023)	Zdroj údajov	Frekvencia vykazovania
1.	Miera spokojnosti administratívnych kapacít s IKT a MTV	%	0	2014	85	RO, SORO (prieskum)	k 31.12.2018 a k 31.12.2023

ŠPECIFICKÝ CIEĽ 3: Zabezpečenie podpory procesov riadenia a implementácie OP KŽP a podpory budovania AK u prijímateľov

Špecifický cieľ 3 bude orientovaný na zabezpečenie podpory pri realizácii jednotlivých procesov prípravy, implementácie, hodnotenia operačného programu a auditu, ako aj prípravy nasledujúceho programového obdobia (programovanie, implementácia, hodnotenie, informovanie a komunikácia). Externá podpora môže vhodne dopĺňať interné kapacity, resp. poskytnúť potrebné know-how a skúsenosti, ktorými riadiaci orgán aktuálne nedisponuje. Dôjde k posilneniu úloh RO pri poskytovaní metodologickej podpory SORO ako aj AK u prijímateľov.

VÝSLEDKY

- a) kvalitne pripravené strategické a metodické dokumenty;
b) zabezpečená komunikácia odkazov EK, informovanosť, publicita a funkčné kontaktné miesta.

Tabuľka 59 Výsledkové ukazovatele zodpovedajúce špecifickému cieľu 3

I D	Ukazovateľ	Merná jednotka	Východisková hodnota	Východiskový rok	Cieľová hodnota (2023)	Zdroj údajov	Frekvencia vykazovania
1.	Miera spokojnosti s nastavením procesov implementácie OP KŽP zo strany prijímateľov	%	0	2014	85	RO, SORO (prieskum)	raz za kalendárny rok
2.	Miera informovanosti o možnostiach podpory z OP KŽP	%	0	2014	65	RO, SORO (marketingový prieskum)	k 31.12.2018 a k 31.12.2023

2.5.2 Oprávnené aktivity

Špecifický cieľ 1: Podpora a skvalitňovanie administratívnych kapacít, vzdelávanie a zvyšovanie odbornosti zamestnancov

Uvedený špecifický cieľ bude napĺňaný prostredníctvom nasledujúcich aktivít:

A. Interné a externé vzdelávanie zamestnancov (semináre, školenia, kurzy, odborné štáže, tuzemské/zahraničné pracovné cesty a pod.).

Navrhovaný systém modulárneho vzdelávania bude rozlišovať dve skupiny zamestnancov:

- zamestnancov bez skúseností s implementáciou EŠIF a zamestnancov s nižšou ako 12-mesačnou praxou s implementáciou EŠIF a
- zamestnancov pracujúcich v rámci implementácie EŠIF viac ako 12 mesiacov. Na základe tohto rozdelenia absolvujú zamestnanci príslušné vzdelávacie moduly aj v nadväznosti na ich pracovné zaradenie.

Potvrdením osvojenia si kľúčových poznatkov a zručností pre štandardizované pozície bude certifikát.

Cieľové skupiny: oprávnení zamestnanci riadiaceho orgánu, platobnej jednotky a oprávnení zamestnanci sprostredkovateľského orgánu pod riadiacim orgánom pre OP KŽP.

Cieľové územie: celé územie Slovenska NUTS I.

Prijímatelia: Ministerstvo životného prostredia SR, Ministerstvo vnútra SR, Ministerstvo hospodárstva SR, Slovenská inovačná a energetická agentúra, Slovenská agentúra životného prostredia.

B. Zavedenie a realizácia spravodlivého a motivačného systému odmeňovania a zavedenie a realizácia kvalitného a transparentného systému hodnotenia výkonnosti a jeho previazanie na systém odmeňovania.

Realizáciou spravodlivého a motivačného systému odmeňovania a zavedením a realizáciou kvalitného a transparentného systému hodnotenia výkonnosti dosiahne Riadiaci orgán adekvátne odmeňovanie zamestnancov na základe získaných vedomostí, ich aplikácie v praxi v rámci implementácie operačného programu a kvality vykonanej práce. Takto nastavený systém je základným predpokladom na zabezpečenie stabilizácie administratívnych kapacít orgánov zapojených do implementácie OP KŽP.

<i>Cieľové skupiny:</i>	- oprávnení zamestnanci riadiaceho orgánu, platobnej jednotky a sprostredkovateľského orgánu pod riadiacim orgánom pre OP KŽP
<i>Cieľové územia:</i>	- celé územie SR.
<i>Prijímatelia:</i>	- Ministerstvo životného prostredia SR; - Ministerstvo vnútra SR; - Ministerstvo hospodárstva SR; - Slovenská inovačná a energetická agentúra; - Slovenská agentúra životného prostredia.

Špecifický cieľ 2: Modernizácia technického zabezpečenia a vybavenia

Uvedený špecifický cieľ bude napĺňaný prostredníctvom nasledujúcich aktivít:

A. Dodanie a prevádzka vzájomne kompatibilných IT systémov vrátane ich elektronického vybavenia a licencií, ako aj údržba nových a existujúcich systémov.

Realizáciou uvedených aktivít bude RO zabezpečovať vybudovanie modernej technickej infraštruktúry v oblasti IT systémov v súlade s Koncepciou rozvoja informačných systémov v rezorte MŽP SR. Zabezpečením funkčných IT systémov získa RO nástroje na extrapoláciu vývoja dosahovania stanovených cieľov OP KŽP. Jedným z hlavných nástrojov vybudovanej technickej infraštruktúry bude realizácia účinného videokonferenčného systému pre efektívne prepojenie pracovísk RO s partnermi zapojenými do implementácie OP KŽP. Uvedený nástroj umožní zefektívnenie a zrýchlenie komunikácie medzi subjektmi zapojenými do implementácie OP KŽP, a to prostredníctvom využitia multimediálnych prenosov na výmenu informácií a skúseností pri riešení úloh vznikajúcich pri realizácii OP KŽP.

<i>Cieľové skupiny:</i>	- oprávnení zamestnanci riadiaceho orgánu, platobnej jednotky a sprostredkovateľského orgánu pod riadiacim orgánom pre OP KŽP
<i>Cieľové územia:</i>	- celé územie SR.
<i>Prijímatelia:</i>	- riadiaci orgán pre OP KŽP; - sprostredkovateľský orgán pod riadiacim orgánom pre OP KŽP.

B. Dodanie materiálno - technického zabezpečenia vrátane režijných aktivít oprávnených subjektov zabezpečujúcich riadenie a implementáciu OP KŽP.

Realizáciou uvedených aktivít bude RO zabezpečovať adekvátne materiálne, prevádzkové a technické vybavenie pre oprávnené subjekty zapojené do riadenia a implementácie OP KŽP tak, aby boli vytvárané vhodné pracovné podmienky zamestnancov RO a SORO.

<i>Cieľové skupiny:</i>	- oprávnení zamestnanci riadiaceho orgánu, platobnej jednotky a sprostredkovateľského orgánu pod riadiacim orgánom pre OP KŽP
<i>Cieľové územia:</i>	- celé územie SR.
<i>Prijímatelia:</i>	- riadiaci orgán pre OP KŽP; - sprostredkovateľský orgán pod riadiacim orgánom pre OP KŽP.

Špecifický cieľ 3: Zabezpečenie podpory procesov riadenia a implementácie OP KŽP a podpory budovania AK u prijímateľov

Uvedený špecifický cieľ bude napĺňaný prostredníctvom interných aj externých nástrojov v rámci nasledujúcich aktivít:

A. Interné a externé služby súvisiace s riadením a implementáciou OP KŽP.

B. Príprava budúceho operačného programu, programového obdobia vrátane plnenia a vyhodnocovania plnenia ex ante kondicionalít.

Realizáciou uvedených aktivít bude RO zabezpečovať plynulú implementáciu OP KŽP s cieľom efektívneho využívania finančných prostriedkov, alokovaných v rámci jednotlivých prioritných osí. Jednotlivé aktivity budú nastavené tak, aby zabezpečovali maximálnu podporu v oblasti programovania, riadenia, implementácie, hodnotenia, monitorovania, informovanosti a komunikácie, finančného riadenia, kontroly a auditu OP KŽP, s cieľom minimalizovať administratívnu záťaž RO, SORO a prijímateľov.

Interné a externé kapacity budú využívané pri príprave tvorby a aktualizácie strategických a metodických dokumentov, analýz, hodnotení, benchmarkov, odborných stanovísk a konzultácií relevantných pre jednotlivé oblasti riadenia, implementácie a hodnotenia OP KŽP, príprave budúceho programového obdobia, vrátane plnenia a vyhodnocovania plnenia ex ante kondicionalít, organizovaní a zabezpečovaní technickej podpory rokovania pracovných skupín, komisií a výborov.

Prostredníctvom nástrojov v oblasti informovania a komunikácie zabezpečí RO propagáciu s cieľom zdôrazniť úlohu Európskej únie, posilňovanie absorpčnej schopnosti žiadateľov a transparentnosť poskytovania finančných prostriedkov z EŠIF, pričom dôraz bude kladený na zisťovanie spätnej väzby zo strany prijímateľov.

<i>Cieľové skupiny:</i>	- oprávnení zamestnanci riadiaceho orgánu, platobnej jednotky a sprostredkovateľského orgánu pod riadiacim orgánom pre OP KŽP; - partneri a členovia pracovných skupín; - potenciálni prijímatelia; - verejnosť.
<i>Cieľové územia:</i>	- celé územie SR.
<i>Prijímatelia:</i>	- riadiaci orgán pre OP KŽP; - sprostredkovateľský orgán pod riadiacim orgánom pre OP KŽP.

Tabuľka 59 Ukazovatele výstupu

ID	Ukazovateľ výstupu	Merná jednotka	Cieľová hodnota (2023) (nepovinné)	Zdroj údajov
1.	Počet zrealizovaných aktivít cez systém vzdelávania AK	počet	310	Monitorovanie implementácie OP KŽP
2.	Podiel administratívnych kapacít zapojených do systému hodnotenia, vzdelávania a odmeňovania	%	100	Monitorovanie implementácie OP KŽP
3.	Podiel administratívnych kapacít vybavených materiálo-technickým vybavením z podpory TP OP KŽP	%	100	Monitorovanie implementácie OP KŽP
4.	Podiel administratívnych kapacít vybavených IKT z podpory TP OP KŽP	%	100	Monitorovanie implementácie OP KŽP
5.	Počet subjektov RO využívajúcich teleworking	počet	4	Monitorovanie implementácie OP KŽP
6.	Počet zrealizovaných interných kontrol/auditov	počet	54	Monitorovanie implementácie OP KŽP
7.	Počet aktivít zameraných na informovanie verejnosti o OP KŽP	počet	1200	Monitorovanie implementácie OP KŽP

				KŽP
8.	Počet opatrení pre zníženie administratívnej záťaže	počet	20	Monitorovanie implementácie KŽP OP
9.	Počet zavedených opatrení na zníženie rizika korupcie	počet	5	Monitorovanie implementácie KŽP OP

2.5.3 Kategórie intervencií

Tabuľka 60

Rozmer 1 – Oblasť intervencie		
Fond		
Kategória regiónu		
Prioritná os	Kód	Suma (v EUR)
5. Technická pomoc	121	42 000 000
	122	15 500 000
	123	17 500 000

Tabuľka 61

Rozmer 2 – Forma financovania		
Fond		
Kategória regiónu		
Prioritná os	Kód	Suma (v EUR)
5. Technická pomoc	01	72 750 000
	02	2 250 000

Tabuľka 62

Rozmer 3 – Druh územia		
Fond		
Kategória regiónu		
Prioritná os	Kód	Suma (v EUR)
5. Technická pomoc	07	75 000 000

Tabuľka 63

Rozmer 4 – Územné mechanizmy realizácie		
Fond		
Kategória regiónu		
Prioritná os	Kód	Suma (v EUR)
5. Technická pomoc	07	75 000 000

3. Finančný plán operačného programu

3.1 Prehľad podľa jednotlivých rokov, celková výška finančných prostriedkov navrhovaných na podporu z jednotlivých fondov s vymedzením zodpovedajúcej výšky výkonnostnej rezervy

Tabuľka 64

	Fond	Kategória regiónu	2014		2015		2016		2017		2018		2019		2020		Spolu	
			Hlavná alokácia	Výkonnostná rezerva	Hlavná alokácia	Výkonnostná rezerva	Hlavná alokácia	Výkonnostná rezerva	Hlavná alokácia	Výkonnostná rezerva	Hlavná alokácia	Výkonnostná rezerva	Hlavná alokácia	Výkonnostná rezerva	Hlavná alokácia	Výkonnostná rezerva	Hlavná alokácia	Výkonnostná rezerva
(1)	EFRR	Menej rozvinuté	150 745 898	9 620 139	158 260 067	10 099 670	165 874 154	10 585 578	173 382 310	11 064 725	181 419 320	11 577 622	190 026 138	12 126 883	194 694 462	12 424 802	1 214 402 349	77 499 419
(2)	EFRR	Viac rozvinuté	463 128	31 501	486 213	33 071	509 606	34 662	532 673	36 231	557 365	37 911	583 808	39 709	598 149	40 685	3 730 942	253 770
(3)	KF	N/A	216 128 576	13 795 441	227 628 663	14 529 489	239 252 438	15 271 432	250 287 581	15 975 803	261 615 105	16 698 837	274 225 146	17 503 733	280 308 016	17 892 001	1 749 445 525	111 666 736
(4)	Spolu		367 337 602	23 447 081	386 374 943	24 662 230	405 636 198	25 891 672	424 202 564	27 076 759	443 591 790	28 314 370	464 835 092	29 670 325	475 600 627	30 357 488	2 967 578 816	189 419 925

3.2 Finančný plán operačného programu, ktorý stanovuje celkovú výšku finančných prostriedkov na programové obdobie 2014 -2020 z každého fondu ako aj výšku národného spolufinancovania na úrovni programu a jednotlivých prioritných osí

Tabuľka 65 Finančný plán operačného programu

Prioritná os	Fond	Kategória regiónu	Základ pre výpočet pomoci zo strany Únie (Celkové oprávnené náklady alebo verejné oprávnené náklady)	EÚ zdroje EUR (a)	Národné spolufinancovanie (b) = (c) + (d)	Indikatívne členenie národného spolufinancovania		Celkové financovanie (e) = (a) + (b)	Miera spolufinancovania (f) = (a)/(e) (2)	Poznámka	Hlavná alokácia (celkové financovanie bez výkonnostnej rezervy	Výkonnostná rezerva	Podiel výkonnostnej rezervy (EÚ zdroje) na celkovej pomoci zo strany EÚ na prioritnú os
						Národné verejné zdroje (c)	Národné súkromné zdroje (d)						
Prioritná os 1: Udržateľné využívanie prírodných zdrojov prostredníctvom rozvoja environmentálnej infraštruktúry	KF	N/A		1 441 766 000	360 441 501	189 231 788	171 209 713	1 802 207 501	80,00%		1 355 260 040	86 505 960	6,00%
Prioritná os 2: Adaptácia na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy so zameraním na ochranu pred povodňami,	KF	N/A		419 346 261	74 002 281	74 002 281	0	493 348 542	85,00%		394 185 485	25 160 776	6,00%
Prioritná os 3 Podpora riadenia rizík a odolnosti proti katastrofám v súvislosti so zmenou klímy	EFRR	menej rozvinuté regióny		330 000 000	58 235 294	58 235 294	0	388 235 294	85,00%		308 983 671	21 016 329	6,37%

Prioritná os 4: Energeticky efektívne nízkouhlíkové hospodárstvo	EFRR	menej rozvinuté regióny		886 901 768	657 290 448	75 978 845	581 311 603	1 544 192 216	57,43%		830 418 678	56 483 090	6,37%
		viac rozvinuté		3 984 712	2 052 731	412 887	1 639 844	6 037 443	66,00%		3 730 942	253 770	6,37%
Prioritná os 5: Technická pomoc	EFRR	menej rozvinuté regióny		75 000 000	13 235 294	13 235 294	0	88 235 294	85,00%		75 000 000		0,00%
Celkovo	EFRR	menej rozvinuté		1 291 901 768	728 761 036	147 449 433	581 311 603	2 020 662 804	63,93%		1 214 402 349	77 499 419	6,00%
Celkovo	EFRR	prechodné											
Celkovo	EFRR	viac rozvinuté		3 984 712	2 052 731	412 887	1 639 844	6 037 443	66,00%		3 730 942	253 770	6,37%
Spolu	EFRR	N/A		1 295 886 480	730 813 767	147 862 320	582 951 447	2 026 700 247	63,94%		1 218 133 291	77 753 189	6,00%
Celkovo	KF	N/A		1 861 112 261	434 443 782	263 234 069	171 209 713	2 295 556 043	81,07%		1 749 445 525	111 666 736	6,00%
SPOLU				3 156 998 741	1 165 257 549	411 096 389	754 161 160	4 322 256 290	73,04%		2 967 578 816	189 419 925	6,00%

Tabuľka 66 Členenie finančného plánu operačného programu podľa prioritných osí, financovania, kategórie regiónov a tematického cieľa

Prioritná os	Fond	Kategória regiónu	Tematický cieľ	EÚ zdroje (EUR)	Národné spolufinancovanie (EUR)	Spolu (EUR)
Prioritná os 1: Udržateľné využívanie prírodných zdrojov prostredníctvom rozvoja environmentálnej infraštruktúry	KF		6. Zachovanie a ochrana životného prostredia a podpora efektívneho využívania zdrojov	1 441 766 000	360 441 501	1 802 207 501
Prioritná os 2: Adaptácia na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy so zameraním na ochranu pred povodňami, riadenie a prevenciu súvisiacich rizík	KF		5. Podpora prispôsobovania sa zmene klímy, predchádzanie a riadenie rizika	419 346 261	74 002 281	493 348 542
Prioritná os 3: Podpora riadenia rizík a odolnosti proti katastrofám v súvislosti so zmenou klímy	EFRR	menej rozvinuté regióny SR	5. Podpora prispôsobovania sa zmene klímy, predchádzanie a riadenie rizika	330 000 000	58 235 294	388 235 294
Prioritná os 4: Energeticky efektívne nízkouhlíkové hospodárstvo	EFRR	menej rozvinuté regióny SR	4. Podpora prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo vo všetkých sektoroch	886 901 768	657 290 448	1 544 192 216
		viac rozvinuté regióny SR		3 984 712	2 052 731	6 037 443
Prioritná os 5: Technická pomoc	EFRR	menej rozvinuté regióny SR	N/A	75 000 000	13 235 294	88 235 294
SPOLU				3 156 998 741	1 165 257 549	4 322 256 290

3.3 Indikatívna alokácia na podporu cieľov zmeny klímy (čl. 24(5) VNR)

Tabuľka 67

Prioritná os	Indikatívna alokácia na podporu cieľov zmeny klímy (EUR)	Podiel z celkovej alokácie na operačný program (%)
1.Udržateľné využívanie prírodných zdrojov prostredníctvom rozvoja environmentálnej infraštruktúry (TC6)	176 841 518	6
2.Adaptácia na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy so zameraním na ochranu pred povodňami, riadenia a prevencia súvisiacich rizík (TC5a)	419 346 261	13
3. Podpora riadenia rizík a odolnosti proti katastrofám v súvislosti so zmenou klímy (TC5b)	330 000 000	10
4. Energeticky efektívne nízkouhlíkové hospodárstvo (TC4)	890 886 480	28

4. Integrovaný prístup k územnému rozvoju

4.1 Miestny rozvoj vedený komunitou

V súlade s kapitolou 3.1.1 PD SR sa v rámci OP KŽP neuplatňuje nástroj „miestny rozvoj vedený komunitou“.

4.2 Trvalo udržateľný mestský rozvoj

V súlade s kapitolou 3.1.3 PD SR OP KŽP nie je relevantný vo vzťahu k podpore integrovaných opatrení udržateľného mestského rozvoja.

4.3 Integrovaná územná investícia (ITI)

V súlade s kapitolou 3.1.2 PD SR sa v rámci OP KŽP neuplatňujú integrované územné investície.

4.4 Opatrenia pre medzinárodné a nadnárodné akcie v rámci operačného programu, ktorých prijímatelia sa nachádzajú aspoň v jednom inom štáte

V rámci OP KŽP sa neuplatňujú medzinárodné a nadnárodné akcie. Komplementarita OP KŽP k programom cezhraničnej, medziregionálnej a nadnárodnej spolupráce je uvedená v kapitole 8 OP KŽP.

4.5 Prínos plánovaných aktivít v rámci programu pre stratégie pre makroregióny a morské oblasti na základe potrieb oblasti programu identifikovaných členským štátom

V súlade s PD SR je OP KŽP relevantný najmä vo vzťahu k podpore Stratégie EÚ pre dunajský región (ďalej len „Dunajská stratégia“), pričom Implementácia viacerých aktivít OP KŽP podporí predovšetkým plnenie priorít jej I. piliera „Prepojenie dunajského regiónu“ a II. piliera „Ochrana životného prostredia v dunajskom regióne“.

Z hľadiska energetickej bezpečnosti SR a z pohľadu trvalo udržateľného rozvoja dunajského regiónu je nevyhnutné budovanie energetickej infraštruktúry. S ňou súvisí prioritná oblasť Dunajskej stratégie 2. „Podporovať udržateľnejšie energetické zdroje“ I. piliera, k plneniu cieľov ktorej prispieva OP KŽP prostredníctvom podpory inovatívnych technológií v oblasti využívania OZE v rámci oprávnených aktivít investičnej priority 1 prioritnej osi 4.

V rámci II. piliera Dunajskej stratégie je prioritná oblasť 4. „Obnoviť a udržať kvalitu vôd“ v súlade s aktivitami investičnej priority OP KŽP „Investovanie do sektora vodného hospodárstva s cieľom splniť požiadavky environmentálneho acquis Únie a pokryť potreby, ktoré členské štáty špecifikovali v súvislosti s investíciami nad rámec uvedených požiadaviek“ jej tematického cieľa 6 „Zachovanie a ochrana životného prostredia a podpora efektívneho využívania zdrojov“. Aktivity podporujúce budovanie a obnovu čistiarní odpadových vôd s potrebnou infraštruktúrou v súlade s požiadavkami smernice Rady 91/271/EHS o čistení komunálnych odpadových vôd, a taktiež aktivity majúce za cieľ zabezpečiť plnenie environmentálnych cieľov RSV, podporujú napĺňanie cieľov tejto prioritnej oblasti Dunajskej stratégie.

Prioritná oblasť Dunajskej stratégie 5. „Riadiť riziká v oblasti životného prostredia“ je v súlade s celkovým zameraním tematického cieľa 5 OP KŽP „Podpora prispôsobovania sa zmene klímy, predchádzanie a riadenie rizika“. Podpora aktivít zameraných na preventívne opatrenia predchádzania povodňam, aktivít podporujúcich prispôbenie systému civilnej ochrany a intervenčných kapacít záchranných zložiek pri katastrofách schopných podpory zásahov aj mimo územia SR podporí napĺňanie cieľov tejto prioritnej oblasti Dunajskej stratégie.

Prioritná oblasť Dunajskej stratégie 6. „Chrániť biodiverzitu, krajinu a kvalitu ovzdušia a pôd“ je v súlade s tromi investičnými prioritami tematického cieľa OP KŽP 6 „Zachovanie a ochrana životného prostredia a podpora efektívneho využívania zdrojov“. Súlad bude možné identifikovať predovšetkým v rámci investičných priorít „ochrana a obnova biodiverzity a pôdy a podpory ekosystémových služieb, a to aj prostredníctvom sústavy Natura 2000 a zelenej infraštruktúry“.

5. Špecifické potreby geografických oblastí najviac postihnutých chudobou alebo cieľových skupín najviac ohrozených diskrimináciou alebo sociálnym vylúčením

V zmysle kapitoly 3.15 PD SR, OP KŽP nie je relevantný vo vzťahu k riešeniu špecifických potrieb geografických oblastí najviac postihnutých chudobou alebo cieľových skupín najviac ohrozených diskrimináciou alebo sociálnym vylúčením.

6. Špecifické potreby geografických oblastí so závažne a trvalo znevýhodnenými prírodnými alebo demografickými podmienkami

N/A

7. Orgány a subjekty zodpovedné za riadenie, kontrolu a audit a úlohy príslušných partnerov

7.1 Identifikácia príslušných orgánov a subjektov

Na základe materiálu *Návrh štruktúry operačných programov pre viacročný finančný rámec Európskych štrukturálnych a investičných fondov na programové obdobie 2014 – 2020*, schváleného Radou vlády SR pre prípravu Partnerskej dohody 2014 - 2020 dňa 11. 3. 2013 a následne vládou SR na jej zasadnutí dňa 20. 3. 2013, funkciu riadiaceho orgánu pre Operačný program Kvalita životného prostredia vykonáva a v rámci toho za koordináciu procesu jeho prípravy zodpovedá Ministerstvo životného prostredia SR.

Pozíciu Centrálného koordinačného orgánu, zodpovedného za prípravu Partnerskej dohody SR na obdobie 2014 – 2020 a celkovú koordináciu prípravy a implementácie operačných programov a programov EŠIF na programové obdobie 2014 – 2020 vykonáva Úrad vlády SR.

Úlohy certifikačného orgánu a orgánu auditu pre operačné programy a programy EŠIF v rámci programového obdobia 2014-2020 vykonáva na základe uznesenia vlády SR č. 318/2013 z 19.06.2013 Ministerstvo financií SR.

Tabuľka 68 Identifikácia príslušných orgánov a subjektov

Subjekt/orgán	Názov subjektu/orgánu a útvaru	Vedúci subjektu/orgánu (pozícia)
Riadiaci orgán	Ministerstvo životného prostredia SR	minister životného prostredia SR
Sprostredkovateľský orgán pod Riadiacim orgánom	Slovenská agentúra životného prostredia	generálny riaditeľ
Sprostredkovateľský orgán pod Riadiacim orgánom	Ministerstvo hospodárstva SR	minister hospodárstva SR
	Slovenská inovačná a energetická agentúra	generálny riaditeľ
Sprostredkovateľský orgán pod Riadiacim orgánom	Ministerstvo vnútra SR	minister vnútra SR
Centrálny koordinačný orgán	Úrad vlády SR	vedúci úradu vlády SR
Certifikačný orgán	Ministerstvo financií SR	minister financií SR
Orgán auditu	Ministerstvo financií SR	minister financií SR

7.2 Zapojenie príslušných partnerov do prípravy operačného programu a úlohy partnerov v rámci implementácie, monitorovania a hodnotenia operačného programu

7.2.1 Úloha príslušných partnerov pri príprave, implementácii, monitorovaní a hodnotení operačného programu

V úvodnej fáze procesu prípravy OP bola v spolupráci s relevantnými ústrednými orgánmi štátnej správy SR, najmä s inštitúciami v pozícii SORO („užšie partnerstvo“) vykonaná komplexná analýza environmentálnej situácie a stavu energetiky v SR vrátane analýzy požiadaviek, záväzkov, cieľov a priorít vyplývajúcich z príslušných legislatívnych predpisov a koncepčných dokumentov EÚ a SR (najmä stratégia Európa 2020 a Národný program reforiem SR), z ktorej vyplynuli hlavné disparity a rozvojové potreby v tejto oblasti. Zároveň

bola v tejto fáze vykonaná analýza skúseností a poučení z implementácie OP ŽP a OPKaHR v programovom období 2007 – 2013.

So zohľadnením Pozičného dokumentu EK k príprave Partnerskej dohody a programov v SR na programové obdobie 2014 – 2020 bol syntézou záverov z uvedených analýz zostavený rámcový návrh investičnej stratégie OP s vymedzením hlavných priorít financovania.

V súlade s čl. 5 všeobecného nariadenia, delegovaným aktom EK k Európskemu kódexu pre partnerstvo a Metodickým usmernením CKO k príprave operačných programov/programov na programové obdobie 2014 – 2020 boli v snahe vytvoriť transparentné prostredie pre efektívne a účinné riadenie prípravy OP do procesu prípravy OP zapojení relevantní partneri tak, aby bol v celom procese uplatňovaný princíp partnerstva a viacúrovňové riadenie. Za týmto účelom bola rozhodnutím ministra ŽP SR zo dňa 11.4.2013 zriadená *Pracovná skupina pre prípravu OP KŽP* (ďalej len “pracovná skupina”), ktorej zoznam členov je uvedený v kapitole 12.3.1. Členmi pracovnej skupiny boli zástupcovia územnej samosprávy, relevantných ministerstiev a ostatných orgánov verejnej správy, subjektov zastupujúcich občiansku spoločnosť a sociálnoekonomických partnerov, vrátane subjektov akademickej sféry („široké partnerstvo”).

Výber členov pracovnej skupiny bol realizovaný na základe objektívne posúdiťelných a overiteľných kritérií zahŕňajúcich vecnú príslušnosť k obsahovému rámcu OP, reprezentatívnosť (rozsah reprezentovaných, resp. zastrešovaných FO alebo PO), skúsenosti a aktívnosť participácie v danej oblasti (dĺžka existencie, angažovanosť pri tvorbe legislatívnych alebo koncepčných dokumentov v danej oblasti, účasť na príprave alebo monitorovaní OP ŽP a OPKaHR v programovom období 2007 – 2013 a pod.).

Konzultácie s členmi pracovnej skupiny sa uskutočňovali na zasadnutiach pracovnej skupiny aj formou operatívnej komunikácie (napr. prostredníctvom e-mailového kontaktu programovanie@enviro.gov.sk).

Výsledný návrh OP je aj výsledkom aktívnej participácie partnerov na príprave OP, najmä pokiaľ ide o zameranie aktivít OP a definovanie oprávnených prijímateľov. Pripomienky orgánov miestnej a regionálnej samosprávy (ÚS) reflektovali na úlohy, ktoré orgány ÚS plnia v príslušnom území, a preto zohľadňovali predovšetkým požiadavky lokálnej a regionálnej ekonomiky, hospodársku a sociálnu súdržnosť území a všeobecný rozvoj. Pokiaľ ide o sociálnoekonomických partnerov (SEP), v pracovnej skupine boli zastúpené mnohé organizácie záujmovej/profesijnej samosprávy. K príprave OP aktívne pristúpili aj zástupcovia veľkých podnikov (VP), zamestnávateľov (ZAM) a mimovládne organizácie (MO) pôsobiace v oblasti životného prostredia a energetiky.

Pokiaľ ide o pripomienky partnerov k PO 1 IP 1, na základe návrhu MO RO zadefinoval prevenciu vzniku odpadov ako aktivitu a odstránil pôvodnú aktivitu zameranú na energetické zhodnocovanie zmesových komunálnych odpadov. V súlade s požiadavkou MO bola do oprávnených aktivít doplnená výstavba/rekonštrukcia zariadení na zhodnocovanie biologicky rozložiteľného odpadu, vrátane produkcie bioplynu využívaného na kombinovanú výrobu tepla a elektrickej energie. Na základe návrhu VP budú v rámci OP podporované aj projekty materiálového zhodnocovania priemyselných odpadov. Zástupcovia VP a ÚS vzniesli návrh podpory výstavby/rekonštrukcie zariadení na zneškodňovanie nebezpečných odpadov a návrh podpory likvidácie čiernych skládok. Z dôvodu nesúladu s hierarchiou odpadového hospodárstva neboli tieto návrhy akceptované. Tiež nebol akceptovaný návrh ZAM na financovanie prevádzkových nákladov zariadení na nakladanie s nebezpečnými odpadmi. Návrh VP na podporu inovatívnych technológií v oblasti predchádzania vzniku odpadov nebol akceptovaný, keďže navrhované aktivity spadajú do OPVI.

V rámci PO 1 IP 2 nebol zo strany RO vzhľadom na princíp „znečisťovateľ platí“ a z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov akceptovaný návrh VP na doplnenie výstavby/rekonštrukcie priemyselných ČOV. Zástupcovia ÚS požadovali podporu budovania verejných kanalizácií aj v aglomeráciách pod 2000 EO. RO vzhľadom na potrebu naplniť záväzky SR v danej oblasti túto požiadavku čiastočne akceptoval. Podpora bude smerovaná na výstavbu ČOV v prípade, keď je vybudovaná stoková sieť min. na 80 % a na vybudovanie verejných kanalizácií, ak prispievajú k zlepšeniu kvality vody v chránených vodohospodárskych oblastiach, kde bol identifikovaný zlý stav vôd. Návrh SEP na doplnenie aktivít v oblasti zásobovania pitnou vodou o budovanie nových a rekonštrukciu existujúcich zdrojov podzemných vôd nebol akceptovaný, avšak uvedené aktivity boli doplnené do návrhu IROP.

Pokiaľ ide o PO 1 IP 3, RO neakceptoval pripomienku MO na doplnenie aktivít pre zachovanie biologickej diverzity a zlepšenie celistvosti územného systému ekologickej stability v urbanizovanej krajine, nakoľko nie sú prioritné. RO neakceptoval ani návrh MO na doplnenie aktivity „Vypracovanie celoslovenskej stratégie rozvoja „zeleného“ cestovného ruchu“, keďže cestovný ruch nie je predmetom podpory v rámci OP. Nebolo možné akceptovať ani ukazovateľ „UEV vyhlásené za chránené územia“, pretože vyhlásenie chránených území v rámci legislatívneho procesu objektívne nie je možné zabezpečiť. Taktiež nebola akceptovaná ani pripomienka ÚS ohľadne uplatnenia integrovaného prístupu k územnému rozvoju, keďže na základe dohôd na národnej úrovni bude tento realizovaný v rámci IROP.

V rámci PO 1 IP 4 ŠC 1 RO akceptoval požiadavku VP na začlenenie prevádzkovateľov monitorovacieho systému kvality ovzdušia medzi oprávnených prijímateľov v prípadoch, kde povinnosť prevádzkovateľovi priamo nevyplýva zo zákona. V oblasti skvalitňovania monitorovania ovzdušia bola akceptovaná požiadavka MO na doplnenie chemických analýz medzi podporované aktivity, ako aj požiadavka na rozšírenie oprávnených prijímateľov s podmienkou gestorstva vecne príslušného útvaru MŽP SR. Vzhľadom na obmedzené finančné prostriedky OP nebolo možné podporiť celú škálu partnermi navrhovaných opatrení na znižovanie emisií znečisťujúcich látok (ZL) do ovzdušia. Pripomienky a návrhy VP, ZAM a MO týkajúce sa znižovania emisií ZL z dopravy neboli zapracované do OP z dôvodu presunu týchto aktivít do iných OP. Požiadavka ZAM definovať cieľové územie na programovej úrovni ako oblasti vyžadujúce osobitnú ochranu ovzdušia, najmä oblasti riadenia kvality ovzdušia, nebola zo strany RO akceptovaná, keďže podpora aktivít na znižovanie emisií do ovzdušia má vzhľadom na prenos znečisťovania význam bez priestorového ohraničenia. Oblasti riadenia kvality ovzdušia však budú zohľadnené pri výbere projektov. RO neakceptoval ani návrh MO na doplnenie protihlukových opatrení, keďže OP preferuje aktivity, ktoré priamo súvisia s plnením požiadaviek vyplývajúcich z environmentálneho acquis, pričom limitujúcim faktorom bola i obmedzená výška disponibilných zdrojov a potreba tematickej koncentrácie. Niektoré z návrhov MO na doplnenie (názvu) ukazovateľov znižovania znečistenia ovzdušia RO neakceptoval z dôvodu, že výsledkový ukazovateľ „Produkcia emisií ZL prepočítaných na referenčné tony SO₂“ na úrovni programu zahŕňa sledované základné ZL a sledovanie emisií ďalších ZL bude realizované na úrovni projektov.

Čo sa týka PO 1 IP 4 ŠC 1, návrhy VP a ZAM na doplnenie oprávnených prijímateľov v prípade sanácie environmentálnych záťaží o súkromný sektor nebolo možné akceptovať vzhľadom na princíp „znečisťovateľ platí“. RO v nadväznosti na vymedzenie predmetnej IP v rámci nariadenia o KF neakceptoval ani návrh na rozšírenie okruhu sanovaných lokalít aj mimo mestského prostredia a plošne pre všetky (nielen opustené) priemyselné lokality.

V rámci PO 2 IP 1 ŠC1 RO neakceptoval návrh VP na podporu aktivít na zisťovanie prítomnosti a množstva geotermálnych vôd vzhľadom na neistý výsledok a riziko neefektívneho vynakladania finančných prostriedkov. RO neakceptoval ani návrh ÚS a MO

na zmenu definície oprávnených prijímateľov v prípade aktivity „Preventívne opatrenia na ochranu pred povodňami prepojené s vodným tokom“, pretože oprávnenými prijímateľmi môžu byť len subjekty, ktoré majú daný vodný tok v správe alebo v prenájme/výpožičke od správcu. RO čiastočne akceptoval návrh MO nepodporovať investície, ktorých realizáciou vzniknú nové bariéry na tokoch alebo dôjde k prerušeniu ich pozdĺžnej kontinuity, keďže v rámci OP budú podporované aj aktivity zahŕňajúce odstraňovanie bariér na vodných tokoch. Z pôvodne navrhovaných aktivít bol vypustený ŠC „Zvýšiť objem aktívne ovládaného odtoku vody z územia SR“ s aktivitou „Výstavba vodných nádrží“, čím RO v plnej miere akceptoval nesúhlas MO s výstavbou VD Slatinka a VN Tichý potok. RO akceptoval návrh MO klásť dôraz na ekosystémový prístup riešenia protipovodňovej ochrany zameraný na krajinu a zachovanie a obnovovanie jej funkcií, a preto bola spresnená definícia pre predmetnú aktivitu. Návrh ÚS ohľadne doplnenia vodozádržných opatrení a umožnenie využitia zelenej infraštruktúry v intraviláne obcí bol akceptovaný a doplnený formou novej aktivity – „Vodozádržné opatrenia v urbanizovanej krajine (intraviláne obcí)“.

Pri príprave obsahu PO 2 IP 1 ŠC 2 nebola zo strany RO akceptovaná požiadavka VP na podporu rekultivácie všetkých (nielen uzavretých a opustených) úložísk ťažobného odpadu, keďže v dôsledku aplikácie princípu „znečisťovateľ platí“ je možné financovať len rekultiváciu úložísk ťažobného odpadu s neznámym pôvodcom. RO neakceptoval ani návrh VP na doplnenie oprávnených prijímateľov pri aktivitách týkajúcich sa sanácie zosuvov o súkromný sektor vzhľadom na kompetenciu MŽP SR podľa zákona o geologických prácach.

V rámci PO 3 RO v nadväznosti na charakter aktivít sčasti akceptoval návrhy SEP a MO na doplnenie oprávnených prijímateľov. V rámci aktivity „Posilnenie intervenčných kapacít záchranných zložiek, civilnej ochrany a iných subjektov pre manažment katastrof a rizikových udalostí“ bol rozšírený okruh prijímateľov o subjekty súkromného sektora, vrátane MO, keďže jednou z možných nežiaducich udalostí môžu byť priemyselné havárie alebo požiare.

Pokiaľ ide o PO 4, na základe návrhov MO, VP a ÚS bol rozšírený okruh prijímateľov. Neziskové organizácie boli doplnené ako oprávnení prijímatelia v ŠC 2 IP 4 „Podpora energetickej efektívnosti, využívania OZE a znižovania emisií skleníkových plynov pre všetky typy území, prostredníctvom regionálnych a lokálnych akčných plánov udržateľnej energetiky a rozvoja energetických služieb“. Zástupcovia MO vzniesli požiadavku obmedziť alebo úplne odstrániť podporu výstavby zariadení na využitie vodnej energie, ktorú RO vzhľadom na potrebu zabezpečiť kontinuitu prietoku vodných tokov v súlade s požiadavkami čl. 4.7 smernice 2000/60/ES akceptoval. Zároveň v rámci podpory výstavby MVE budú zohľadnené opatrenia, ktoré vyplývajú z posúdenia vplyvov MVE na hydromorfologické zmeny vodného útvaru. RO akceptoval návrh MO na podporu všetkých OZE, pričom namiesto zužovania skupiny zdrojov budú zadefinované všeobecné podmienky podpory tak, aby bolo možné podporiť OZE, ktorý je pre lokalitu/región najvýhodnejší. RO taktiež akceptoval pripomienku MO ohľadne nastavenia kritérií udržateľného využívania tuhej biomasy pri výrobe energie pre všetky aktivity. Návrhy MO na zavedenie výberového kritéria, prostredníctvom ktorého bude možné uprednostniť projekty s vyššou mierou OZE, návrhy na podporu technológie na výrobu a spracovanie (čistenie) bioplynu z odpadov alebo odpadových vôd a návrhy na vylúčenie podpory využitia drevnej biomasy bude možné zohľadniť až na nižších úrovniach programovej štruktúry. Zo strany RO nebol akceptovaný návrh MO vytvoriť okrem národných projektov aj priestor pre dopytovo orientované projekty zamerané na osvetu a informovanosť z dôvodu zníženia alokácie na PO 4. Návrh VP zrušiť obmedzenia maximálneho príkonu/výkonu zariadení nebol zo strany RO akceptovaný, keďže maximálny tepelný príkon 20 MW je stanovený nariadením o EFRR. Požiadavka SEP na

vypustenie aktivít súvisiacich s výrobou biometánu nebola akceptovaná, nakoľko snahou RO je podporiť aj inovatívne technológie a prispieť k napĺňaniu NAP-OZE a Energetickej politiky.

Čo sa týka informačných aktivít, RO s cieľom umožniť účasť na ich realizácii čo najširšiemu okruhu subjektov a zároveň zabezpečiť odbornú úroveň poskytovaných informácií zadefinoval ako oprávneného prijímateľa SAŽP, s tým, že prostredníctvom globálneho grantu bude pomoc poskytovaná aj ďalším subjektom, vrátane MO. RO vo všeobecnosti akceptoval aj návrh MO uplatniť pri implementácii OP zelené verejné obstarávanie.

Princíp partnerstva bude riadne uplatňovaný aj v procese implementácie, monitorovania a hodnotenia OP, a to najmä prostredníctvom členstva partnerov v monitorovacom výbore a tým vytvorenej možnosti dohľadu partnerov na priebeh a efektívnosť implementácie OP. S cieľom vytvoriť podmienky pre aktívne a efektívne monitorovanie implementácie OP zo strany partnerov bude v rámci OP umožnená refundácia výdavkov (cestovné, ubytovanie, diéty) súvisiacich s ich účasťou na zasadnutiach monitorovacieho výboru.

8. Koordinácia s inými programami a finančnými nástrojmi

Mechanizmus koordinácie medzi OP KŽP a ostatnými nástrojmi podpory bude zabezpečovaný prostredníctvom opatrení na programovej a projektovej úrovni definovaných v kap. 2.1 PD SR.

Prvotným predpokladom pre zabezpečenie efektívneho mechanizmu koordinácie medzi OP KŽP a ostatnými tematicky podobne zameranými nástrojmi podpory je identifikácia spôsobu, ako možno s týmito nástrojmi dosiahnuť synergický efekt a posilniť tým účinky intervencií podporovaných v rámci OP KŽP. Uvedené zahŕňa aj vymedzenie jasných deliacich línií s danými nástrojmi podpory, príp. nastavenie efektívneho rámca vzájomnej komunikácie za účelom zabezpečenia koordinovaného postupu implementácie.

V rámci ostatných programov a finančných nástrojov boli identifikované viaceré tematicky podobné aktivity, ktorých podpora vytvára predpoklady pre dosiahnutie komplementarity a synergie s aktivitami podporovanými OP KŽP. Ide predovšetkým o aktivity podporované v rámci PRV, IROP, LIFE a Environmentálneho fondu.

Prehľad aktivít uvedených programov, u ktorých sa predpokladá komplementárne, resp. synergické pôsobenie s aktivitami OP KŽP, vrátane vymedzenia deliacich línií je uvedený v členení podľa TC a v prípade relevantnosti aj podľa IP.

TC 6 ZACHOVANIE A OCHRANA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A PODPORA EFEKTÍVNEHO VYUŽÍVANIA ZDROJOV

- **IP 6a)**

V rámci **OP KŽP** bude v oblasti odpadového hospodárstva podporovaná príprava na opätovné použitie a zhodnocovanie odpadov so zameraním na ich recykláciu.

Na tieto aktivity nadväzuje **PRV**, v rámci ktorého bude pomoc poskytovaná pre FO a PO podnikajúce v poľnohospodárskej prvovýrobe, v spracovaní produktov poľnohospodárskej prvovýroby, ako aj pre MSP obhospodarujúce lesy a MSP, ktoré poskytujú služby týmto obhospodarovateľom lesa. S cieľom eliminovať riziko duplicitného financovania, boli uvedení prijímatelia vylúčení z podpory v rámci OP KŽP pre oblasť odpadového hospodárstva.

- **IP 6b)**

V rámci **OP KŽP** bude podporované odvádzanie a čistenie komunálnych odpadových vôd v aglomeráciách nad 2 000 EO, ako aj v aglomeráciách pod 2 000 EO, ktoré prispievajú k zlepšeniu kvality vody v chránených vodohospodárskych oblastiach, kde bol identifikovaný zlý stav vôd. Ďalej budú podporené projekty budovania a rozšírenia obecných verejných vodovodov výlučne v prípade ich súbežnej výstavby s výstavbou verejnej kanalizácie podľa aktualizovaného Národného programu SR pre vykonávanie smernice Rady 91/271/EHS.

Aktivity OP KŽP sú synergicky a komplementárne podporované aj z PRV, IROP a Environmentálneho fondu.

V rámci **PRV** je podpora smerovaná na vybudovanie, dobudovanie verejných kanalizácií, ČOV a verejných vodovodov v rámci obcí s počtom obyvateľov do 1000, s výnimkou prípadov, keď sú tieto obce súčasťou aglomerácií podporovaných v rámci OP KŽP.

Komplementárne bude v rámci PRV podporované investície do ČOV pre potreby poľnohospodárskych podnikov.

V rámci **IROP** bude komplementárne podporovaná rekonštrukcia vodovodnej siete s cieľom minimalizovať úniky vody z existujúcich vodovodov a budovanie verejných vodovodov, okrem prípadov ich súbežnej výstavby s výstavbou verejnej kanalizácie, ktoré sú predmetom podpory OP KŽP.

Predmetom podpory IROP bude aj rekonštrukcia stokových sietí a investície zamerané na zvýšenie dostupnosti zdrojov podzemných vôd pre zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou.

Všetky uvedené aktivity IROP budú realizované na území SR s výnimkou BSK.

Zo zdrojov **EF** budú podporované aktivity v oblasti odvádzania a čistenia komunálnych odpadových vôd a zásobovania obyvateľstva pitnou vodou, ktorých podpora nie je zabezpečená prostredníctvom PRV, IROP, ani OP KŽP. V prípade tých aktivít, ktorých podpora je možná v rámci PRV alebo IROP, bude prostredníctvom EF zabezpečená podpora týchto aktivít na územiach, ktoré nie sú oprávnené na podporu z IROP alebo PRV.

- **IP 6d)**

V rámci **OP KŽP** bude podpora smerovaná na zachovanie a obnovu biodiverzity a ekosystémov a ich služieb prostredníctvom ich revitalizácie, obnovy a budovania zelenej infraštruktúry a eliminácie nepôvodných inváznych druhov. Taktiež bude umožnená príprava plánov riadenia (napr. pre lokality Natura 2000) zahŕňajúcich opatrenia týkajúce sa biodiverzity ako aj aktivity zamerané na mapovanie, monitoring a výskum druhov a biotopov v chránených častiach prírody a krajiny „európskeho významu“.

V rámci **IROP** bude podporené budovanie prvkov zelenej infraštruktúry, avšak iba v územiach oprávnených v rámci udržateľného rozvoja miest.

Prostredníctvom **Programov cezhraničnej spolupráce** (SR–ČR, Rakúsko–SR) bude podporované mapovanie, monitoring a výskum druhov a biotopov, avšak na rozdiel od OP KŽP oprávneným územím budú chránené časti prírody a krajiny „národného“ alebo „medzinárodného významu“. Komplementárne budú podporované aj projekty zamerané na návrat pôvodných plodín a drevín. V prípade programu cezhraničnej spolupráce Slovensko-Maďarsko budú podporované také aktivity, ktoré svojim charakterom nebude možné podporovať z programu OP KŽP.

V rámci **PRV** bude komplementárne poskytovaná podpora vo forme kompenzačných platieb na príslušné územia NATURA 2000 resp. vybrané plochy poloprirodných a prírodných trávnych porastov, pričom oprávnenými žiadateľmi budú poľnohospodárske subjekty a obhospodarovatelia lesov a ich združenia s právnou subjektivitou.

- **IP 6e)**

V rámci **OP KŽP** bude podpora smerovaná na inštaláciu technologických zariadení a realizáciu technických opatrení zameraných na zníženie emisií znečisťujúcich látok do ovzdušia, ktoré prispievajú k plneniu požiadaviek smernice o národných emisných stropoch (a smernice o kvalite okolitého ovzdušia a čistejšom ovzduší v Európe. Ďalej bude podporovaný prieskum, sanácia a monitorovanie environmentálnych záťaží v mestskom prostredí, ako aj v opustených priemyselných lokalitách.

V rámci **PRV** budú komplementárne podporované investície prosievajúce k znižovaniu emisií skleníkových plynov a amoniaku z poľnohospodárstva - budovanie skladovacích kapacít pre odpadovú vodu a organické hnojivá v zraniteľných oblastiach.

V **IROP** bude podpora zameraná na znižovanie znečisťovania ovzdušia emisiami z plošných a líniových zdrojov a iné efektívne opatrenia na riešenie dobrej kvality ovzdušia v okolí plošných a líniových zdrojov znečisťovania (napr. výsadba izolačnej zelene, zavádzanie nízkoemisných zón). Komplementárne bude podporovaná revitalizácia brownfieldov s cieľom ich opätovného využitia, napr. pre občiansku vybavenosť, s výnimkou prieskumu, sanácie a monitorovania EZ.

K zlepšeniu ochrany ovzdušia prispievajú aj aktivity **OP II**, keďže vybrané opatrenia v oblasti železničnej infraštruktúry, vodnej a verejnej osobnej dopravy smerujú k plneniu cieľov v oblasti znižovania produkcie emisií, najmä skleníkových plynov.

TC 5 PODPORA PRISPŮSOBOVANIA SA ZMENE KLÍMY, PREDCHÁDZANIE A RIADENIE RIZIKA

• IP 5a)

V rámci **OP KŽP** budú podporované preventívne opatrenia na ochranu pred povodňami prepojené s vodným tokom, ako aj mimo vodných tokov v extraviláne obcí, pričom tieto opatrenia budú realizované v oblastiach s výskytom povodňového rizika identifikovaného v súlade so smernicou EP a Rady 2007/60/ES. Pre zmiernenie negatívnych prejavov zmeny klímy bude možné realizovať široké spektrum opatrení s cieľom zvýšenia zadržiavania zrážkovej vody v krajine aj na územiach intravilánu obcí, a to predovšetkým na územiach s vysokým podielom nepriepustných povrchov – napríklad pri vysokej zastavanosti územia.

Aktivity v oblasti vodozádržných opatrení sú synergicky a komplementárne podporované aj z PRV a IROP.

V rámci **PRV** bude podporované zahrádzanie bystrín podľa § 27 zákona o lesoch (budovanie a rekonštrukcia prehrádzok, malých vodných stupňov alebo ich zoskupení, úpravy korýt na bystrinách.), výstavba a rekonštrukcia technických diel pre akumuláciu vody na účely ochrany pred požiarmi podľa § 27 zákona č. 326/2006 Z.z., ako aj budovanie jednoduchých objektov protipovodňovej ochrany v lesoch – drobných prekladaných drevených hrádzok (zrubov) alebo sypaných kamenných hrádzok na lesných pozemkoch zabezpečujúcich záchyt splavenín, udržanie vody v krajine resp. spomalenie jej odtoku. Podpora uvedených aktivít bude v rámci OP KŽP vylúčená.

PRV bude podporovať aj vodozádržné prvky (napr. ako investície do verejných priestranstiev a parkov) iba v obciach s počtom obyvateľov do 1000 obyvateľov⁵⁰.

V rámci **IROP** bude podporená realizácia vodozádržných prvkov v intraviláne miest, ktoré sú oprávnenými prijímateľmi v rámci udržateľného rozvoja miest.

Na aktivity OP KŽP v rámci **TC 5 a TC 6** nadväzuje aj program **LIFE** ako doplnkový nástroj k iným finančným zdrojom EÚ. LIFE má zadefinované špecifické prioritné oblasti prierezu vo všetkých oblastiach ŽP, ktoré sa prelínajú aj s OP KŽP, avšak predmetom podpory v rámci LIFE môžu byť iba aktivity, ktoré nie je možné podporiť z EŠIF a iných nástrojov podpory na národnej úrovni a úrovni EÚ. Implementácia tohto pravidla je

⁵⁰ Zoznam obcí podporovaných v rámci PRV bude stanovený na základe údajov Štatistického úradu SR k 31.12.2013.

zabezpečená viacstupňovou kontrolou projektových žiadostí o finančný príspevok z LIFE predkladaných priamo EK. Program LIFE nie je primárne určený na podporu projektov infraštruktúrneho charakteru.

V rámci OP KŽP existuje priestor na podporu realizácie tzv. integrovaných projektov, ktoré podľa nariadenia EP a Rady č. 1293/2013⁵¹ majú zabezpečiť mobilizáciu rôznych finančných zdrojov s cieľom implementovať stratégie alebo akčné plány v oblasti ŽP a klímy, ktoré pokrývajú širšiu geografickú oblasť.

TC 4 PODPORA PRECHODU NA NÍZKOUHLÍKOVÉ HOSPODÁRSTVO

- **IP 4a), 4c)**

V rámci **OP KŽP** bude umožnená realizácia projektov zameraných na využívanie OZE, pričom oprávnenými prijímateľmi budú FO a/alebo PO oprávnené na podnikanie, združenia FO alebo PO, subjekty ústrednej správy, subjekty územnej samosprávy, neziskové organizácie poskytujúce všeobecne prospešné služby. Za neoprávnených prijímateľov sa budú považovať FO a PO podnikajúce v poľnohospodárskej prvovýrobe, mikro a malé podniky vo vidieckych oblastiach obhospodarujúce lesy vo vlastníctve súkromných vlastníkov a ich združení, obcí a ich združení a cirkvi, ktorej majetok možno podľa právneho poriadku SR považovať za súkromný, pokiaľ ide o jeho správu a nakladanie s ním, mikro a malé podniky vo vidieckych oblastiach pôsobiace v oblasti hospodárskeho chovu rýb, ktoré plánujú realizovať aktivity zamerané na budovanie zariadení na využívanie OZE s max. inštalovaným výkonom do 500 kWe, resp. 500 kWt, a zároveň aspoň časť vyrobenej energie spotrebuje podnik na vlastnú poľnohospodársku výrobu alebo na vlastnú lesnícku činnosť.

V prípade projektov zameraných na výstavbu, resp. inštaláciu zariadení OZE, kde prijímateľom sú mestá a obce, v rámci OP KŽP budú za oprávnených prijímateľov považované obce s počtom obyvateľov väčším ako 1000 (za východiskový sa považuje počet obyvateľov obce platný k 31. 12. 2013) za podmienky, že rovnaké aktivity obce nie sú podporované v rámci stratégie MAS v rámci prístupu LEADER/CLLD.

V oblasti OZE budú z **PRV** podporené nasledujúce oprávnené činnosti:

- investície na budovanie zariadení na energetické využívanie biomasy na výrobu elektriny a tepla spaľovaním bioplynu vyrobeného anaeróbnou fermentáciou, s max. elektrickým výkonom do 500 kWe,
- investície na budovanie zariadení na energetické využívanie biomasy na výrobu tepla a vykurovanie s max. tepelným výkonom do 500 kWt,
- investície na budovanie, modernizáciu a rekonštrukciu objektov sušární s energetickým využitím biomasy na výrobu tepla s max. tepelným výkonom do 2 MWt,
- investície na budovanie, modernizáciu a rekonštrukciu zariadení na využívanie geotermálneho vrtu,
- investície na budovanie, modernizáciu a rekonštrukciu skleníkov so zdrojom tepla na obnoviteľné zdroje a alternatívne zdroje energie s využívaním na vykurovanie,

⁵¹ Nariadenie EP a Rady (EÚ) č. 1293/2013 z 11. decembra 2013 o zriadení programu pre životné prostredie a ochranu klímy (LIFE) a o zrušení nariadenia (ES) č. 614/2007

- investície na budovanie, rekonštrukciu a modernizáciu zariadení na využívanie solárnej a veternej a vodnej energie s maximálnym výkonom 250 kW,
- investície na výrobu biomasy pre technické a energetické využitie,
- investície do založenia porastov rýchlo rastúcich drevín.

Pri uvedených investíciách sú prijímatelia FO a PO podnikajúce v poľnohospodárskej prvovýrobe a mikro a malé podniky vo vidieckych oblastiach obhospodarujúce lesy vo vlastníctve súkromných vlastníkov a ich združení, obcí a ich združení a cirkvi, ktorej majetok možno podľa právneho poriadku SR považovať za súkromný, pokiaľ ide o jeho správu a nakladanie s ním a mikro a malé podniky vo vidieckych oblastiach pôsobiace v oblasti hospodárskeho chovu rýb.

Zároveň platí, že aspoň časť vyrobenej energie spotrebuje podnik na vlastnú poľnohospodársku výrobu alebo na vlastnú lesnícku činnosť.

- investície na výstavbu nových, rekonštrukciu a modernizáciu zariadení na využívanie OZE v obecných budovách. Pri týchto investíciách je prijímateľom miestna samospráva – obce s počtom obyvateľov menej ako 1000 (vrátane). Počet obyvateľov obce platný k 31. 12. 2013

V rámci prístupu LEADER/CLLD, kde súčasťou miestnej akčnej skupiny môžu byť obce rôznej veľkosti sa neobmedzujú investície len na obce do 1000 obyvateľov. Ak si MAS zahrnie v stratégii aktivity na podporu OZE v rámci podpory obcí, predmetné obce oprávnené v rámci stratégie MAS nebudú oprávnené na podporu rovnakej činnosti v rámci OP KŽP. Uvedené sa zabezpečí výmenou informácií medzi riadiacimi orgánmi a potvrdeniami MAS, že daný projekt je/nie je podporovateľný v rámci stratégie MAS.

• IP 4b)

V rámci **OP KŽP** bude umožnená podpora projektov zameraných na zníženie energetickej náročnosti v podnikoch prostredníctvom energetických auditov, energetického a environmentálneho manažérstva a realizáciou opatrení v oblasti energetickej efektívnosti. V prípade realizácie opatrení v oblasti energetickej efektívnosti v podnikoch sa za neoprávnené budú považovať také projekty, ktoré sa budú týkať investícií smerujúcich výlučne do vlastnej poľnohospodárskej činnosti a/alebo výlučne do vlastnej činnosti v oblasti spracovania, uvádzania na trh alebo vývoja poľnohospodárskych produktov a potravinárskych výrobkov.

V oblasti energetickej efektívnosti v podnikoch budú z **PRV** podporené nasledujúce oprávnené činnosti:

- investície do hmotného majetku, ktoré zlepšia celkovú výkonnosť poľnohospodárskeho podniku. Prijímateľom je fyzická a právnická osoba podnikajúca v poľnohospodárskej prvovýrobe. Investícia sa týka výlučne vlastnej poľnohospodárskej činnosti.
- investície do hmotného majetku týkajúce sa spracovania, uvádzania na trh alebo vývoja poľnohospodárskych produktov a potravinárskych výrobkov. Prijímateľom je fyzická a právnická osoba podnikajúca v oblasti spracovania produktov poľnohospodárskej prvovýroby a potravinárskej výroby (okrem rybných produktov). Investícia sa týka výlučne vlastnej činnosti v oblasti spracovania, uvádzania na trh alebo vývoja poľnohospodárskych produktov a potravinárskych výrobkov.

Komplementárne bude na aktivity OP KŽP nadväzovať Program **Inteligentná energia - Európa III** (IEE), ktorý v súčasnosti predstavuje hlavný nástroj EÚ v prípade netechnologickej podpory aktivít v sektore energetiky s cieľom odstraňovať existujúce

prekážky, ktoré bránia snahám o efektívnejšie hospodárenie s energiou či intenzívnejšiemu využívaniu jej alternatívnych zdrojov. IEE III bude realizovaný pod rámcovým programom HORIZON 2020.

- **IP 4c)**

Prostredníctvom **OP KŽP** bude v rámci investičnej priority 4c) umožnená podpora projektov zameraných na zlepšenie energetickej efektívnosti budov verejnej správy (štátnej správy a územnej samosprávy).

V prípade projektov zameraných na zlepšenie energetickej efektívnosti obecných budov a súčasne zameraných na využívanie OZE budú za oprávnených prijímateľov považované obce s počtom obyvateľov väčším ako 1000 (za východiskový sa považuje počet obyvateľov obce platný k 31. 12. 2013), avšak iba za podmienky, že rovnaké aktivity obce nie sú podporované v rámci stratégie MAS v rámci prístupu LEADER/CLLD.

V oblasti energetickej efektívnosti budov verejnej správy budú z **PRV** podporené nasledujúce oprávnené činnosti:

- investície smerujúce k zvyšovaniu energetickej efektívnosti obecných budov – len ak sú súčasťou projektu, ktorý je spojený s využívaním OZE. Prijímateľom je miestna samospráva – obce s počtom obyvateľov menej ako 1000 (vrátane). Počet obyvateľov obce platný k 31. 12. 2013

V rámci prístupu LEADER/CLLD, kde súčasťou miestnej akčnej skupiny môžu byť obce rôznej veľkosti sa neobmedzujú investície len na obce do 1000 obyvateľov. Ak si MAS zahrnie v stratégii aktivity na zvyšovanie energetickej efektívnosti obecných budov a využívanie OZE v rámci podpory obcí, predmetné obce oprávnené v rámci stratégie MAS nebudú oprávnené na podporu rovnakej činnosti v rámci OP KŽP. Uvedené sa zabezpečí výmenou informácií medzi riadiacimi orgánmi a potvrdeniami MAS, že daný projekt je/nie je podporovateľný v rámci stratégie MAS.

Komplexná obnova budov na bývanie bude podporená v rámci **IROP - IP 4c)** s cieľom dosiahnutia ich energetickej efektívnosti. Podporované budú inovačné nízkouhlíkové technológie a systémový prístup k stavbám znižovaním energetickej náročnosti.

- **IP 4e)**

V rámci OP KŽP bude podporované vypracovanie a implementácia plánov udržateľnej energie a znižovania emisií skleníkových plynov.

Aktivity v oblasti nízkouhlíkových stratégií sú komplementárne podporované z programov Európskej územnej spolupráce.

V rámci programu Stredná Európa budú podporované projekty neinvestičného charakteru, napr. štúdie v oblasti energetickej efektívnosti ako aj v oblasti inteligentných užívateľských aplikácií.

PRIEREZOVÉ TÉMY

- *Podpora nových technológií*

V rámci **OP KŽP** budú podporované najlepšie dostupné techniky (BAT) v súlade s dokumentmi BREF (ak relevantné), ktoré prispievajú k zlepšeniu úrovne ochrany ŽP, pričom je možná aj podpora nových technológií, ktorých funkčnosť bola odskúšaná a overená v rámci projektov realizovaných z OP VaI.

V rámci **OP VaI** bude umožnená podpora výskumu a vývoja pre potreby inovácií a transferu inovatívnych technológií do praxe.

- *Informačné a osvetové aktivity*

V rámci **OP KŽP** bude podporované zvyšovanie povedomia verejnosti v oblastiach, na ktoré je OP KŽP zameraný (napr. v oblasti predchádzania vzniku odpadov, ochrany vôd, biodiverzity, ochrany ovzdušia, adaptácie na zmenu klímy atď.).

Tieto aktivity sú komplementárne podporované z PRV a OP ĽZ.

V rámci **PRV** budú realizované vzdelávacie aktivity v prospech poľnohospodárov a lesníkov so zameraním na ciele, ktoré sú stanovené v PRV.

V rámci **OP ĽZ** budú podporované projekty zamerané na zvyšovanie prírodovednej gramotnosti žiakov.

V rámci programu **INTERREG EUROPE** bude podpora zameraná na identifikovanie osvedčených postupov v oblasti výskumu a inovácií, podpory MSP vo všetkých etapách ich životného cyklu, v oblasti prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo ako aj podpory efektívneho využívania zdrojov.

Synergia bude dosahovaná prostredníctvom dvoch typov intervencií, a to platforiem zameraných na politické vzdelávanie, ktoré zabezpečia kapitalizáciu získaných poznatkov v jednotlivých tematických oblastiach a podporia ich prenos do programov EŠIF a prostredníctvom projektov interregionálnej spolupráce, ktorých výstupom budú akčné plány popisujúce proces prenosu získaných poznatkov do národného/regionálneho OP každého zapojeného regiónu.

9. Ex ante kondicionality

8.1 Identifikácia príslušných ex ante kondicionalít a vyhodnotenie ich plnenia

Tabuľka 69 Identifikácia príslušných ex ante kondicionalít a vyhodnotenie ich plnenia

Príslušná ex ante kondicionalita	Prioritná os/osi, na ktoré sa ex ante kondicionalita vzťahuje	Splnenie ex ante kondicionality Áno/Nie/Čiastočne	Kritériá	Splnenie kritérií: Áno/Nie	Odkaz (odkaz na stratégie, právny akt alebo iné relevantné dokumenty, vrátane odkazov na príslušné časti, články alebo odseky, doplnené hypertextovými prepojeniami na webové stránky, alebo prístupom k úplnému textu)	Vysvetlenia
4.1. Uskutočnili sa opatrenia na podporu nákladovo efektívnych zlepšení efektívnosti koncového využívania energie a nákladovo efektívnych investícií do energetickej efektívnosti pri stavbe alebo renovácii budov.	PO 4 Energeticky efektívne nízkouhlíkové hospodárstvo (TC 4, EFRR: - Podpora energetickej efektívnosti, inteligentného riadenia energie a využívania energie z obnoviteľných zdrojov vo verejných infraštruktúrach , vrátane verejných budov a v sektore bývania)	Áno	Opatreniami sú: 1. opatrenia na zabezpečenie minimálnych požiadaviek súvisiacich s energetickou hospodárnosťou budov v súlade s článkami 3, 4 a 5 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2010/31/EÚ;	Áno	pre čl.3 - §3 zákona č. 555/2005 Z. z. o energetickej hospodárnosti budov v znení zákona č. 300/2012 a vyhláška č. 364/2012 Z. z. pre čl.4 - §4 zákona č. 555/2005 Z. z. o energetickej hospodárnosti budov v znení zákona č. 300/2012 a vyhláška č. 364/2012 Z. z. pre čl.5 - §5 zákona č. 555/2005 Z. z. o energetickej hospodárnosti budov v znení zákona č. 300/2012 a vyhláška č. 364/2012 Z. z. Štúdia o technických a ekonomických aspektoch nákladovo optimálnych opatrení zabezpečenia energetickej hospodárnosti budov bola vypracovaná. http://www.telecom.gov.sk/index/open_file.php?file=vystavba/StavebnictvoLegislativa/Rek_z_Ekony_555_2005.pdf http://www.telecom.gov.sk/index/open_file.php?file=vystavba/StavebnictvoLegislativa/12_z300.pdf http://www.telecom.gov.sk/index/open_file.php?file=vystavba/StavebnictvoLegislativa/364_2012	MDVRR SR transponovalo čl. 3, 4 a 5 smernice Európskeho parlamentu a Rady č. 2010/31/EÚ z 19. mája 2010 o energetickej hospodárnosti budov zákonom č. 300/2012 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 555/2005 Z. z. o energetickej hospodárnosti budov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, a ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej zákon č. 300/2012 Z. z.) a vyhláškou č. 364/2012 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 555/2005 Z. z. o energetickej hospodárnosti budov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej vyhláška č. 364/2012 Z. z.). Zákon č. 300/2012 Z. z. bol dňa 18. 9. 2012 schválený v treťom čítaní NR SR, uznesenie číslo 196. Účinnosť uvedených predpisov je od 1.1.2013. Nižšie sú uvedené podrobnosti platné pre jednotlivé články: - <u>čl. 3 smernice 2010/31/EU</u> - Prijatie metodiky výpočtu energetickej hospodárnosti budov Článok 3 je implementovaný v § 3 zákona č. 555/2005 Z. z. o energetickej hospodárnosti budov a o zmene niektorých zákonov (v znení neskorších predpisov). - <u>čl. 4 smernice 2010/31/EU</u> - Stanovenie minimálnych požiadaviek na energetickú hospodárnosť Článok 4 je implementovaný v § 4 zákona č. 555/2005 Z. z., pričom bol v zákone č. 300/2012 Z. z. doplnený o ustanovenia smernice 2010/31/EU. - <u>čl. 5 smernice 2010/31/EU</u> - Výpočet nákladovo optimálnych úrovní minimálnych požiadaviek na energetickú hospodárnosť Na základe čl. 5(1) mala Európska komisia pripraviť do 30. júna 2011 rámec porovnávacej metodiky na výpočet nákladovo optimálnych úrovní minimálnych požiadaviek

					.pdf Nákladovo optimálne úrovne minimálnych požiadaviek na energetickejš hospodárnosť budov a prvkov budov http://ec.europa.eu/energy/efficiency/buildings/implementation_en.htm (Slovakia part 1/2)	prostredníctvom delegovaného aktu a podľa čl. 5(2) následne majú členské štáty vypracovať správu o výsledkoch výpočtu nákladovo optimálnych úrovní a predložiť ju Komisii do 30.6.2012. Komisia však vydala delegovaný akt podľa čl. 5(1) až 21. marca 2012, a v rozhodnutí Rady zo dňa 9. marca 2012 sa uvádza, že Komisia nezačne voči členským štátom konanie vo veci porušenia skôr ako o 12 mesiacov od dátumu uverejnenia delegovaného nariadenia, t.j. 21. marca 2013. V súvislosti s čl. 5 smernice 2010/31/EU MDVRR SR zadalo štúdiu „Technické a ekonomické aspekty nákladovo optimálnych opatrení zabezpečenia energetickej hospodárnosti budov“, ktorá má stanoviť požiadavky nákladovo optimálnych úrovní energetickej hospodárnosti podľa tohto rámca porovnávacej metodiky za SR. MDVRR SR zabezpečilo výpočet nákladovo optimálnych úrovní minimálnych požiadaviek na energetickejš hospodárnosť budov podľa požiadaviek stanovených v Delegovanom nariadení Komisie (EÚ) č. 244/2012 zo 16. januára 2012. Všetky vstupné údaje a odhady použité pri výpočte, výsledky výpočtov, údaje o referenčných budovách pre jednotlivé kategórie budov s rozlíšením pre nové budovy a existujúce budovy, ktoré sa významne obnovujú boli spracované podľa požiadaviek príloh delegovaného nariadenia. MDVRR SR listom č. 08307/2013/B610-SV-28312 zo dňa 14.5.2013 zaslalo na Úrad vlády SR notifikáciu „Nákladovo optimálne úrovne minimálnych požiadaviek na energetickejš hospodárnosť budov a prvkov budov“. http://ec.europa.eu/energy/efficiency/buildings/implementation_en.htm (Slovakia part 1/2)
		2. opatrenia potrebné na zavedenie systému certifikácie energetickej hospodárnosti budov v súlade s článkom 11 smernice 2010/31/EÚ;	Ano	§ 5 zákona č. 555/2005 Z. z. o energetickej hospodárnosti budov v znení zákona č. 300/2012 a vyhláška č. 364/2012 Z. z. http://www.telecom.gov.sk/index/open_file.php?file=vystavba/StavebnictvoLegislativa/Rek_z_Ekony_555_2005.pdf http://www.telecom.gov.sk/index/open_file.php?file=vystavba/StavebnictvoLegislativa/12_z300.pdf http://www.telecom.gov.sk/index/open_file.php?file=vystavba/StavebnictvoLegislativa/364_2012.pdf	Článok 11 je implementovaný v § 5 zákona č. 555/2005 Z. z., pričom tento je v zákone č. 300/2012 Z. z. a vyhláške č. 364/2012 Z. z. doplnený o ustanovenia smernice 2010/31/EÚ ohľadom referenčných hodnôt. Účinnosť uvedených predpisov je od 1.1.2013.	

			3. opatrenia na zabezpečenie strategického plánovania energetickej efektívnosti v súlade s článkom 3 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2012/27/EÚ;	Áno	Národný program reforiem 2013 http://www.rokovania.sk/File.aspx/Index/Mater-Dokum-155091	Slovenská republika v Národnom programe reforiem z 24. 4. 2013 stanovila národný indikatívny cieľ úspor energie pre rok 2020 vo formách konečnej spotreby energie a primárnej spotreby energie. Cieľ energetickej efektívnosti vyjadrený vo forme absolútnej hodnoty konečnej spotreby energie v roku 2020 je stanovený vo výške 435,09 PJ (10,39Mtoe), čo predstavuje 23% úsporu energie v porovnaní s konečnou spotrebou energie uvedenou pre rok 2020 v referenčnom scenári PRIMES 2007. Cieľ energetickej efektívnosti vyjadrený vo forme absolútnej hodnoty primárnej spotreby energie v roku 2020 je stanovený vo výške 680,62 PJ (16,26Mtoe), čo predstavuje 20% úsporu energie v porovnaní s primárnou spotrebou energie uvedenou pre rok 2020 v referenčnom scenári PRIMES 2007.
			4. opatrenia v súlade s článkom 13 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2006/32/ES o energetickej efektívnosti konečného využitia energie a energetických službách, aby sa zabezpečilo poskytnutie individuálnych meračov koncovým zákazníkom, pokiaľ je to technicky možné, za rozumnú a primeranú cenu vo vzťahu k možným úsporám energie.	Áno	Zákon č. 251/2012 Z. z. o energetike - pre oblasť elektroenergetiky §40 a plynárenstva §76 http://www.mhsr.sk/19260-ext_dok/138888c?ext=orig Zákon č. 657/2004 Z. z. o tepelnej energetike - pre vykurovanie, prípravu teplej vody a chladenie §17 a §18 http://www.mhsr.sk/zakon-o-tepelnej-energetike-6400/128085s	Povinnosť merať dodávku určeným meradlom je stanovená pre oblasť elektroenergetiky v §40 a pre oblasť plynárenstva v § 76 zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Slovenská republika posúdila náklady a výnosy pre zavedenie inteligentných meracích zariadení (SMT) v oboch spomínaných sektoroch, ktoré umožnia kontrolu a riadenie spotreby. Táto oblasť je riešená v § 42 a § 77 zákona o energetike a predstavuje transpozíciu ustanovení smerníc EP a R č. 2009/72/ES a č. 2009/73/ES. V oblasti tepla je povinnosť inštalovať určené meradlá alebo pomerové rozdeľovače tepla stanovená v § 18 zákona č. 657/2004 Z. z. o tepelnej energetike v znení neskorších predpisov, ak sa nadpolovičná väčšina všetkých konečných spotrebiteľov odoberajúcich teplo za odberným miestom nedohodne na inom spôsobe rozpočítavania množstva dodaného tepla. Povinnosť inštalovať priebehové meradlá pre teplo nie je zavedená z toho dôvodu, že taká povinnosť by znamenala neprimerané náklady pre koncového spotrebiteľa. Vzhľadom na systém regulácie cien tepla pre domácnosti nie je zároveň inštalácia priebehových meradiel tepla odôvodnená. Odsek 2 článku 13 smernice 2006/32/ES je implementovaný pre oblasť elektriny v nariadení vlády SR č. 317/2007, ktorým sa ustanovujú pravidlá pre fungovanie trhu s elektrinou a v nariadení vlády SR č. 440/2011 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 317/2007 Z. z., ktorým sa ustanovujú pravidlá pre fungovanie trhu s elektrinou v znení neskorších predpisov. Pre oblasť plynu sú ustanovenia vyúčtovania stanovené v nariadení vlády č. 409/2007, ktorým sa ustanovujú pravidlá pre fungovanie trhu s plynom, a nariadením č. 2012/2010, ktorým sa mení a

						doplnia nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 409/2007 Z. z., ktorým sa ustanovujú pravidlá pre fungovanie trhu s plynom. Odsek 3 článku 13 smernice 2006/32/ES je implementovaný v § 11 odseku 3 zákona č. 476/2008 Z. z. o efektívnosti pri používaní energie (zákon o energetickej efektívnosti).
4.2. Vykonalí sa opatrenia na podporu vysoko efektívnej kombinovanej výroby tepla a elektrickej energie.	PO 4 Energeticky efektívne nízkouhlíkové hospodárstvo (TC 4, EFRR: - Podpora využívania vysoko účinnej kombinovanej výroby tepla a elektrickej energie na základe užitočného dopytu)	Áno	Opatreniami sú: – Podpora kombinovanej výroby vychádza z dopytu po využiteľnom teple a z úspor primárnej energie v súlade s článkom 7 ods. 1 a článkom 9 ods. 1 písm. a) a b) smernice 2004/8/ES. Členské štáty alebo ich príslušné orgány zhodnotili existujúci legislatívny a regulačný rámec s ohľadom na postupy pri udeľovaní povolení alebo na iné postupy s cieľom: a) podnecovať navrhovanie jednotiek na kombinovanú výrobu tepla a elektrickej energie, aby sa uspokojil ekonomicky zdôvodnený dopyt po výrobe využiteľného tepla a predchádzať výrobe väčšieho množstva tepla, než je využiteľné teplo; a b) znížiť regulačné a neregulačné prekážky, aby sa zvýšila kombinovaná výroba tepla a elektrickej energie.	Áno	Zákon č. 309/2009 Z. z. http://jaspi.justice.gov.sk http://www.mhsr.sk/obnovitelne-zdroje-energie-a-kombinovana-vyroba/130978s Analýza národného potenciálu pre vysokoúčinnú kombinovanú výrobu v SR http://www.mhsr.sk/analiza-narodneho-potencialu-pre-vysokoucinnu-kombinovanu-vyrobu-v-sr-6033/127718s	Podpora pre kombinovanú výrobu elektriny a tepla je stanovená zákonom č. 309/2009 Z. z. o podpore obnoviteľných zdrojov energie a vysoko účinnej kombinovanej výroby a o zmene a doplnení niektorých zákonov. V zákone je definované využiteľné teplo podľa smernice 2004/8/ES a keďže je v SR výroba tepla sieťovým odvetvím, sú určené pravidlá zákonom č. 657/2004 Z. z. o tepelnej energetike v znení neskorších predpisov a zákonom č. 276/2001 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Doplatkom je podporené len také množstvo elektriny, ktoré je vyrobené vysoko účinnou kombinovanou výrobou a zodpovedá množstvu využiteľného tepla. Množstvo elektriny vyrobené vysoko účinnou kombinovanou výrobou sa vypočíta podľa vyhlášky MH SR č. 599/2009 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o podpore obnoviteľných zdrojov energie a vysoko účinnej kombinovanej výroby, v ktorej sú zapracované aj Rozhodnutie Komisie 2008/952/ES, ktorým sa zavádzajú podrobné usmernenia na vykonávanie a uplatňovanie prílohy II k smernici Európskeho parlamentu a Rady 2004/8/ES a Rozhodnutie Komisie 2011/877/EÚ, ktorým sa ustanovujú harmonizované referenčné hodnoty účinnosti samostatnej výroby elektriny a tepla pri uplatňovaní smernice Európskeho parlamentu a Rady 2004/8/ES a ktorým sa zrušuje rozhodnutie Komisie 2007/74/ES. V zmysle zákona č. 657/2004 Z. z. o tepelnej energetike v znení neskorších predpisov je držiteľ povolenia na rozvod tepla povinný na zabezpečenie zmluvne dohodnutých dodávok tepla odobrať za určenú alebo schválenú cenu teplo od držiteľa povolenia na výrobu tepla, ktorý teplo vyrába z obnoviteľných zdrojov energie alebo v zariadení na kombinovanú výrobu tepla a elektriny za podmienok ustanovených v § 21 zákona.

4.3. Vykonalí sa opatrenia na podporu výroby a distribúcie energie z obnoviteľných zdrojov.	PO 4 Energeticky efektívne nízkouhlíkové hospodárstvo (TC 4, EFRR: - Podpora výroby a distribúcie energie z obnoviteľných zdrojov)	Áno	1. Zaviedli sa transparentné systémy podpory, prioritný prístup do siete alebo garantovaný prístup a priorita pri prenose, ako aj štandardné pravidlá týkajúce sa znášania a rozdelenia nákladov na technické úpravy, ktoré boli uverejnené, v súlade s článkom 14 ods. 1 a článkom 16 ods. 2 a 3 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/28/ES;	Áno	Zákon č. 309/2009 Z. z. http://www.mhsr.sk/obnovitelne-zdroje-energie-a-kombinovana-vyroba/130978s	Transparentné podporné schémy sú zavedené v zákone č. 309/2009 Z. z. o podpore obnoviteľných zdrojov energie a vysoko účinnej kombinovanej výroby a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Podpora výroby elektriny z obnoviteľných zdrojov energie a podpora výroby elektriny vysoko účinnou kombinovanou výrobou sa zabezpečuje: a) prednostným 1. pripojením zariadenia na výrobu elektriny do regionálnej distribučnej sústavy, 2. prístupom do sústavy, 3. prenosom elektriny, distribúciou elektriny a dodávkou elektriny, b) odberom elektriny prevádzkovateľom regionálnej distribučnej sústavy, do ktorej je zariadenie výrobcu elektriny pripojené priamo alebo prostredníctvom miestnej distribučnej sústavy za cenu elektriny na straty, c) doplatkom, d) prevzatím zodpovednosti za odchýlku prevádzkovateľom regionálnej distribučnej sústavy. Podľa § 4 ods. 1 písm. a) uvedeného zákona výrobca elektriny s právom na podporu má právo na prednostné pripojenie do distribučnej sústavy, prednostný prenos elektriny, prednostnú distribúciu elektriny a prednostnú dodávku elektriny, ak zariadenie na výrobu elektriny spĺňa technické podmienky prevádzkovateľa sústavy podľa osobitného predpisu a neohroží bezpečnosť a spoľahlivosť prevádzky sústavy; prednostný prenos elektriny sa nevzťahuje na prenos elektriny spojovacím vedením. Šírením informácií o možnostiach využívania obnoviteľných zdrojov energie podľa čl. 14(1) smernice 2009/28/ES je poverená Slovenská inovačná a energetická agentúra (SIEA) a tieto informácie sú prístupné širokej verejnosti prostredníctvom webovej stránky www.zitenergiou.sk. Štandardné pravidlá znášania a zdieľania nákladov na technické úpravy sú legislatívne upravené vo vyhláske Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 225/2011 Z. z., ktorou sa ustanovuje cenová regulácia v elektroenergetike.
			2. Členský štát prijal národný akčný plán pre energiu z obnoviteľných zdrojov energie v súlade	Áno	Národný akčný plán pre energiu z obnoviteľných zdrojov http://ec.europa.eu/energy/renewables/transparency_platform/doc/dir_2009_0028_action_plan_slo	Národný akčný plán pre energiu z obnoviteľných zdrojov v súlade s čl. 4 smernice 2009/28/ES bol schválený vládou SR uznesením č. 677/2010 zo dňa 6. 10. 2010.

			s článkom 4 smernice 2009/28/ES.		vakia.zip	
--	--	--	----------------------------------	--	--	--

Ex ante kondicionalita	Prioritná os, na ktorú sa ex ante kondicionalita vzťahuje	Splnenie ex ante kondicionality Áno/Nie/Čiastočne	Kritériá	Splnenie kritérií: Áno/Nie	Odkaz	Vysvetlenie
5.1 Predchádzanie rizikám a riadenie rizika: existencia národných alebo regionálnych hodnotení rizík na účely riadenia katastrof s ohľadom na prispôbovanie sa zmene klímy	PO 2 Adaptácia na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy so zameraním na ochranu pred povodňami PO 3 Podpora riadenia rizík, riadenia mimoriadnych udalostí a odolnosti proti mimoriadnym udalostiam ovplyvnenými zmenou klímy (TC 5 Podpora prispôbovania a sa zmenám klímy, predchádzania a riadenia rizík)	Čiastočne	Zavedie sa národné alebo regionálne posúdenie rizika s týmito prvkami: a) opis postupu, metodiky, metód a údajov, ktoré nie sú citlivé, využívaných na posúdenie rizika, a kritériá prioritizácie investícií založených na riziku,	Áno	Splnené úlohy: 1. Existencia analýzy územia z hľadiska možných mimoriadnych udalostí na národnej a regionálnej úrovni, existencia plánu ochrany obyvateľstva na regionálnej úrovni, Zákon o civilnej ochrane obyvateľstva: § 12 až § 14 zákona NR SR č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva Zákon o civilnej ochrane obyvateľstva: § 12 až § 14 zákona NR SR č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov Zodpovedná organizácia: MV SR Termín splnenia: 15. marec 2013 2. Analýza dostupných metód a postupov hodnotenia rizík Zodpovedná organizácia: MV SR Termín splnenia: 15. marec 2013 3. Výber vhodných postupov, modifikácia a prispôbovanie stanoveným cieľom Zodpovedná organizácia: MV SR Termín splnenia: 12. apríl 2013 4. Doplňenie kvantifikátorov rizika Zodpovedná organizácia: MV SR Termín splnenia: 12. apríl 2013 5. Vypracovanie metodiky hodnotenia vybraných rizík na vnútroštátnej úrovni: Metodika je dostupná na webovej stránke Ministerstva vnútra Slovenskej republiky: http://www.minv.sk/?Dokumenty_na_stiahnutie_CO http://www.minv.sk/?Dokumenty_na_stiahnutie_CO&subor=175547 Zodpovedná organizácia: MV SR	2. Analýza dostupných metód a postupov - Analýza všeobecných zásad manažérstva rizika - Analýza metód HRVA (Hazard Risk Vulnerability Assessment) z týchto hľadísk: - typy zraniteľnosti prostredia (obyvateľstvo, kritická infraštruktúra, životné prostredie), - rozsah kvantifikátorov zraniteľnosti, - postupy na zber, zhromažďovanie a spracovanie údajov, - mechanizmus hodnotenia rizika. 3. Výber vhodných postupov, modifikácia a prispôbovanie stanoveným cieľom Z analyzovaných nástrojov hodnotenia rizík boli vybrané relevantné postupy a riešenia pre hodnotenie zraniteľnosti vo vzťahu ku konkrétnym rizikám a boli použité pri tvorbe modelu. Dôraz bol kladený na komplexné posúdenie rizika z hľadiska možných ohrození v prostredí vrátane zohľadnenia potenciálnych následkov mimoriadnych udalostí spôsobených tiež napr. spojením viacerých rizík (dominoefekty, synergické javy). Výstupom hodnotenia rizík bude ich kvantitatívna definícia, umožňujúca jednoduché porovnanie a určenie priorít medzi rizikami, určenie najzraniteľnejších území v SR voči rizikám prírodného charakteru, určenie pravdepodobných dôsledkov vzniku mimoriadnych udalostí (MU) na špecifické prostredie, a pod. 4. Doplňenie kvantifikátorov rizika MŽP SR poskytlo materiály potrebné na špecifikovanie kvantifikátorov zraniteľnosti životného prostredia. O tieto údaje je výpočet zraniteľnosti životného prostredia vo vzťahu ku konkrétnym rizikám doplnený, čo umožňuje kvalifikovanejšie zhodnotenie zraniteľnosti ŽP ako jedného z potenciálne postihnutých prostredí

					Termín splnenia: 30. jún 2013 <u>6. Postup pri určovaní prioritizácie investícií založených na riziku;</u> spolupráca MŽP SR pri vypracúvaní metodiky hodnotenia vybraných rizík (vrátane environmentálnych záťaží, zosuvov a rizík vyplývajúcich z úložísk ťažobného odpadu) Zodpovedná organizácia: MV SR Termín splnenia: 30. jún 2013 vykonané predbežné hodnotenie povodňového rizika (12/2011): http://www.minzp.sk/sekcie/temy-oblasti/voda/ochrana-pred-povodnami/manažment-povodnovych-rizik/	5. Vypracovanie metodiky hodnotenia vybraných rizík na vnútroštátnej úrovni Metodika hodnotenia rizík pozostáva z: • modelu hodnotenia rizík v prostredí MS Excell – výpočet „skóre“/ hodnoty rizika • metodiky hodnotenia rizika – používateľská príručka (popis postupu) pri aplikácii navrhnutého modelu hodnotenia rizík Metodika hodnotenia rizík je zverejnená na webovej stránke Ministerstva vnútra Slovenskej republiky v časti krízové riadenie. 6. Postup pri určovaní kritérií prioritizácie investícií založených na riziku Prioritizácia investícií = určovanie priorít v znižovaní rizík Model hodnotenia rizík umožňuje získať všeobecný prehľad o rizikách (kvantitatívne zobrazenie rizík podľa poradia ich závažnosti, slovné popísanie charakteristík územia, následkov MU). S využitím týchto údajov je možné riziká porovnávať a určovať si priority pri ich znižovaní (pri výbere mechanizmu ich znižovania), resp. znižovaní zraniteľnosti prostredia. Vláda SR schválila uznesením č. 738 zo dňa 18. decembra 2013 strategický plánovací dokument pre oblasť zosuvných rizík - Program prevencie a manažmentu zosuvných rizík. Jeho cieľom je zabezpečiť komplexné riešenie problematiky svahových pohybov a zosuvných rizík. Pre oblasť prevencie a manažmentu rizík vyplývajúcich z prítomnosti úložísk ťažobného odpadu je vypracovaný základný plánovací dokument - Program prevencie a manažmentu rizík vyplývajúcich z uzavretých a opustených úložísk ťažobného odpadu (2014 - 2020). Schvaľovací proces prebehne v prvom štvrtroku 2014, predpokladaný termín predloženia materiálu na schválenie do porady vedenia MŽP SR je marec 2014 V rámci implementácie smernice 2007/60/ES o hodnotení a manažmente povodňových rizík boli dokončené mapy povodňového ohrozenia a mapy povodňového rizika. Mapy boli vyhotovené na podklade DTM a hydrologických dát v generalizácii a so zohľadnením kartografickej interpretácie pre výstupy v mierke 1:50 000 v súlade s mierkou grafických kartografických výstupov prvých plánov manažmentu povodňového rizika. Mapy boli sprístupnené verejnosti
--	--	--	--	--	--	---

					20.12.2013 na webovej stránke MŽP SR (http://www.minzp.sk/sekcie/temy-oblasti/voda/ochrana-pred-povodnami/manazment-povodnovych-rizik/povodnove-mapy.html). Príprava plánov manažmentu povodňového rizika prebieha podľa časového a vecného harmonogramu, ktorý v decembri 2012 schválila Porada vedenia MŽP SR. Dňa 16.12.2013 sa uskutočnil kontrolný deň ministra životného prostredia SR na preverenie stavu prác na príprave prvých plánov manažmentu povodňového rizika, na ktorom boli uvedené výsledky formulácie cieľov manažmentu povodňových rizík a pracovné návrhy opatrení na ich dosiahnutie, vrátane odhadu výdavkov na ich prípravu, prevádzku, údržbu a opravy počas celého predpokladaného obdobia životnosti. Implementácia smernice 2007/60/ES prebieha v súlade s príslušnými ustanoveniami upravujúcim časový postup.
		b) opis scenárov s jedným rizikom a viacerými rizikami	Áno	Identifikácia scenárov prejavu rizika vrátane zohľadnenia synergického efektu a domino efektu. Zodpovedná organizácia: MV SR Termín splnenia: 30. jún 2013	Možné scenáre prejavu rizika sú identifikované a implementované do modelu ako kvantifikátory zraniteľnosti prostredia. Ide o zoznam možných prejavov konkrétnych rizík zohľadňujúci možné dominoefekty a synergické javy prejavujúce sa s daným rizikom.
		c) v prípade potreby zohľadnenie národných stratégií na prispôbovanie sa zmene klímy	Nie	-	Hlavným predpokladom plnenia ex ante kondicionality je vypracovanie Stratégie adaptácie SR na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy. V júli 2013 boli pripravené podklady subkoordinátorov za jednotlivé oblasti/sektory, prebiehalo súbežné pripomienkovanie návrhov. Návrh Stratégie adaptácie SR na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy bol zverejnený na stránke SHMÚ ako aj na stránke MŽP od 28.08.2013, <i>s možnosťou predkladať pripomienky do 13.09.2013.</i> http://www.shmu.sk/sk/?page=1741#x140 http://www.minzp.sk/aktualne/strategia-adaptacie-sr-nepriaznive-dosledky-zmeny-klimy-1-navrh-verejna-diskusia.html Návrh stratégie bol upravený na základe pripomienok verejnosti. Súčasťou Stratégie adaptácie SR na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy je aj súbor preventívnych adaptačných opatrení pre sledované oblasti/sektory. Po ukončení pripomienkovania Stratégie sa jej schválenie očakáva do konca marca 2014. V nadväznosti na vypracovanú Stratégiu adaptácie budú do

						analýzy územia v spolupráci so sekciou geológie a prírodných zdrojov implementované aj výsledky geologického prieskumu životného prostredia (prieskum EZ).
6.1 Vodné hospodárstvo: Existencia a) cenovej politiky v oblasti vôd, ktorá zabezpečuje primerané stimuly pre používateľov na efektívne využívanie vody a b) primeraný príspevok rozličných spôsobov využívania vody na úhradu nákladov za vodohospodárske služby vo výške schválenej v pláne riadenia povodia pre investície podporené z operačných programov.	PO 1 Udržateľné využívanie prírodných zdrojov prostredníctvom rozvoja environmentálnej infraštruktúry (TC 6 Ochrana životného prostredia a podpora účinného využívania prírodných zdrojov)	Čiastočne (takmer splnená)	a) V sektoroch podporovaných z z EFRR a Kohézneho fondu členský štát zabezpečil príspevok rôznych spôsobov využívania vody k úhrade nákladov za vodohospodárske služby podľa sektorov v súlade s článkom 9 ods. 1 smernice 2000/60/ES podľa potreby so zreteľom na sociálne, environmentálne a hospodárske účinky tejto úhrady, ako aj geografické a klimatické podmienky dotknutého regiónu alebo regiónov	Čiastočne	Zákon o vodách: § 78a zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách http://jaspi.justice.gov.sk Nariadenia vlády SR č. 755/2004 Z.z., ktorým sa ustanovuje výška neregulovaných platieb, výška poplatkov a podrobnosti súvisiace so spoplatňovaním užívania vôd www.zbierka.sk/sk/predpisy/755-2004-z-z-p-8366.pdf Cenová politika v oblasti vodného hospodárstva schválená uznesením vlády č. 17 zo dňa 12. januára 2011 https://lt.justice.gov.sk/Attachment/vlastn%C3%BD%20materi%C3%A1l_doc.pdf?instEID=-1&attEID=29620&docEID=144483&matEID=3384&langEID=1&tStamp=20101129113946687 Regulačná politika na regulačné obdobie 2012 - 2016 http://www.urso.gov.sk/sites/default/files/RegulacnaPolitika_2012-2016.pdf Vodný plán Slovenska, kap. 7, http://www.vuvh.sk/rsv2/index.php?option=com_content&view=article&id=67&Itemid=87&lang=sk Analýza pokroku dosiahnutého pri zavádzaní Programu opatrení obsiahnutom vo Vodnom pláne Slovenska, kap.5 „Cenová politika za vodohospodárske služby“ http://www.vuvh.sk/rsv2/index.php?option=com_content&view=article&id=51&Itemid=58&lang=sk	V nadväznosti na obsah Usmernenia EK k plneniu EAK bol identifikovaný čiastkovo nesplnený prvok plnenia kritéria v rámci "princípu refundácie nákladov za vodné služby". Princíp refundácie nákladov za všetky vodohospodárske služby je splnený s výnimkou primeraného príspevku za službu spojenú s odberom vody na závlahu, ktorý je v štádiu legislatívneho návrhu novely zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách v platnom znení, následne novela Nariadenia vlády SR č. 755/2005 Z. z., ktorým sa ustanovuje výška neregulovaných platieb, výška poplatkov a podrobnosti súvisiace so spoplatňovaním užívania vôd (zmena v Nariadení vlády SR č. 367/2008 Z.z.). Predmetný návrh novely vodného zákona musí prejsť celým legislatívnym procesom (opätovné prerokovanie vo vláde SR a následne vo výboroch NR SR a samotnej Národnej rade SR). Novela vodného zákona má pozitívny vplyv na všestrannú ochranu vôd, s dôrazom na podzemné vody v chránených vodohospodárskych oblastiach, má zabezpečiť zvýšenú ochranu vodných zdrojov situovaných na území Slovenskej republiky a stanovenie postupov pri využívaní vody s ohľadom na jej strategický význam pre štát a verejný záujem.
			b) Prijatie plánu riadenia povodia pre oblasť povodia, ak sa investície realizujú v súlade s článkom 13 smernice 2000/60/ES	Čiastočne	Vodný plán Slovenska, kap. 5,6 a 7, http://www.vuvh.sk/rsv2/index.php?option=com_content&view=article&id=67&Itemid=87&lang=sk Vodný plán Slovenska obsahuje 2 plány manažmentu povodí: a) plán manažmentu národnej časti správneho územia povodia Dunaja (SÚPD) integrujúci plány manažmentu čiastkových povodí tohto správneho územia a b) plán manažmentu správneho územia povodia Visly (SÚPV).	K prvému Vodnému plánu Slovenska, ktorý obsahuje Plán manažmentu národnej časti správneho územia povodia Dunaja a Plán manažmentu národnej časti správneho územia povodia Visly Európska komisia uplatnila pripomienky, z ktorých sa SR poučila a na základe nich pripravuje nový VPS a plány manažmentu povodí a upravila, doplnila a vykonáva monitoring vôd nasledovne: V súvislosti s charakterizáciou správnych území povodí, pre všetky relevantné biologické prvky kvality (BPK) boli v priebehu obdobia 2009 – 2012 pre všetky typy prirodzených vodných útvarov stanovené referenčné podmienky (hodnoty).

				Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 279/2011 Z.z., ktorým sa vyhlasuje záväzná časť Vodného plánu Slovenska obsahujúca program opatrení na dosiahnutie environmentálnych cieľov www.zbierka.sk/sk/predpisy/279-2011-z-z-p-34239.pdf Analýza pokroku dosiahnutého pri zavádzaní Programu opatrení obsiahnutom vo Vodnom pláne Slovenska, kap.5 „Cenová politika za vodohospodárske služby“ http://www.vuvh.sk/rsv2/index.php?option=com_content&view=article&id=51&Itemid=58&lang=sk	Do Programu monitorovania vôd (2009 – 2012) boli zaradené pre prirodzené vodné útvary všetky relevantné BPK vrátane rýb. V uvedenom období sa sledovali všetky prioritné látky (41) vo vode v riekach aj v riekach so zmenenou kategóriou (v nádržiach, HMWB, AWB). Pravidelné monitorovanie sedimentov sa pre sledovanie trendov zaviedlo od roku 2012. Pre tri vybrané látky (ortuť, hexachlórbenzén a hexachlórbutadién) sa monitorovanie v biote (v rybách) začalo od roku 2011. V období rokov 2009 – 2012 sa do hodnotenia ekologického stavu zahrnuli aj hydromorfologické prvky kvality. Do programu monitorovania vôd (2010, 2011, 2012) bolo zaradené sledovanie vybraných biologických prvkov kvality za účelom odvodnenia (overenia a aktualizácie) klasifikačných schém pre hodnotenie ekologického potenciálu v útvaroch povrchových vôd vymedzených ako HMWB a AWB. V súvislosti s aktualizáciou klasifikačných schém pre hodnotenie ekologického potenciálu boli testované metódy odberu, ako aj vhodnosť spoločenstiev a metrik pre indikáciu zmien vo vymedzených HMWB a AWB. Keďže SR nemá prirodzené jazerá podľa kritérií RSV, SR sa nezúčastnila medzikalibračného porovnávania (interkalibrácie) jazier na úrovni EÚ – nerelevantné pre SR. Odvođené národné klasifikačné schémy pre prirodzené vodné útvary boli predmetom medzikalibračného porovnávania (interkalibrácie) na úrovni EÚ (2009 - 2012) pre všetky relevantné BPK. Interkalibrácia metód hodnotenia ekologického potenciálu vodných útvarov vymedzených ako HMWB a AWB sa na úrovni EÚ v období 2009-2012 neuskutočnila. Výnimky v súvislosti s hydromorfologickými opatreniami sa uplatňovali v súvislosti s technickou neuskutočniteľnosťou vo vzťahu k požadovanému dátumu realizácie navrhovaných opatrení, t. j. do 22. decembra 2012 a ekonomickými dôvodmi – nezabezpečenosťou finančných prostriedkov na realizáciu potrebných opatrení v prvom plánovacom cykle. Realizácia opatrení navrhovaných na elimináciu hydromorfologických zmien (zabezpečujúcich kontinuitu toku) zahŕňa zmeny existujúcich stavieb a úpravy alebo nové plánované stavby (napr. vybudovanie biokoridora), čo si vyžaduje vyhotoviť potrebnú dokumentáciu, v prípade nových stavieb aj majetkové vysporiadanie k pozemkom. Z časového hľadiska dodržanie termínu 22. december 2012 nebolo reálne. Hydromorfologické opatrenia sú navrhnuté medzi hlavné
--	--	--	--	---	---

						aktivity v pripravovanom OP KŽP 2014 - 2020. Všetky požadované relevantné informácie budú obsiahnuté v pripravovanom druhom cykle plánov manažmentu povodí. Jeho realizácia prebieha v súlade s požiadavkou RSV. SR pripravila Akčný plán na splnenie EAC v súlade s vecným a časovým harmonogramom pre 2. cyklus prípravy plánov manažmentov povodí, ktorý je dostupný na adrese: http://www.vuvh.sk/download/RSV/11_Harmonogram/V_C_harmonogram2012_fin.pdf
6.2. Sektor odpadového hospodárstva: Podpora hospodárnych a environmentálne udržateľných investícií v sektore odpadového hospodárstva najmä prostredníctvom vypracovania plánov odpadového hospodárstva v súlade so smernicou 2008/98/ES o odpade a o zrušení určitých smerníc (ďalej len „smernica o odpade“) a v súlade s hierarchiou odpadového hospodárstva	PO 1 Udržateľné využívanie prírodných zdrojov prostredníctvom rozvoja environmentálnej infraštruktúry (TC 6 Ochrana životného prostredia a podpora účinného využívania prírodných zdrojov)	Čiastočne	a) Komisii bola predložená správa o vykonávaní vyžadovaná podľa článku 11 ods. 5 smernice 2008/98/ES, pokiaľ ide o pokrok pri plnení cieľov stanovených v článku 11 smernice 2008/98/ES. b) Existencia jedného alebo viacerých programov odpadového hospodárstva, ako sa vyžaduje v článku 28 smernice 2008/98/ES	Áno 		

				http://www.zbierka.sk/sk/vestnik/vestnik-vlady-sr/vydanie-3-2013 - Nitriansky kraj oznámenie o zmene strategického dokumentu. Termín splnenia: 25.10.2013 http://www.enviportal.sk/sk/eia/detail/program-odpadoveho-hospodarstva-nitrianskeho-kraja-na-roky-2011-2015-z - Košický kraj - VŠEOBECNE ZÁVÄZNÁ VYHLÁŠKA Okresného úradu Košice č. 1/2013 zo 14. októbra 2013, ktorou sa vyhlasuje záväzná časť Programu odpadového hospodárstva Košického kraja na roky 2011 - 2015. Termín splnenia: 14.11.2013 http://www.zbierka.sk/sk/vestnik/vestnik-vlady-sr/vydanie-4-2013 - Banskobystrický kraj - VYHLÁŠKA Okresného úradu Banská Bystrica č. 1/2014 z 10. januára 2014, ktorou sa vyhlasuje záväzná časť Programu odpadového hospodárstva Banskobystrického kraja na roky 2011 – 2015 http://www.zbierka.sk/sk/vestnik/vestnik-vlady-sr/vydanie-1-2014 - Prešovský kraj - VYHLÁŠKA Okresného úradu Prešov č. 399/2013/OSZP z 20. decembra 2013, ktorou sa vyhlasuje záväzná časť Programu odpadového hospodárstva Prešovského kraja na roky 2011 – 2015 http://www.zbierka.sk/sk/vestnik/vestnik-vlady-sr/vydanie-1-2014 - Žilinský kraj - VYHLÁŠKA Okresného úradu Žilina č. 1/2014 z 10. januára 2014, ktorou sa vyhlasuje záväzná časť Programu odpadového hospodárstva Žilinského kraja na roky 2011 – 2015 http://www.zbierka.sk/sk/vestnik/vestnik-vlady-sr/vydanie-1-2014 - Trenčiansky kraj - Všeobecne záväzná vyhláška Okresného úradu Trenčín č. 1/2013 zo 4. decembra 2013, ktorou sa vyhlasuje záväzná časť Programu odpadového hospodárstva Trenčianskeho kraja na roky 2011 – 2015	zhodnocovanie odpadov v jednotlivých krajoch a v SR (časť 2.4. str. 29). Prognóza produkcie odpadov do roku 2015, ako aj spracovateľské kapacity sú riešené prostredníctvom POH na regionálnej úrovni (POH krajov) v súlade s článkom 28 smernice 2008/98/ES. Máj 2013 - Všetky obvodné úrady životného prostredia v sídle kraja už predložili návrh programu kraja na posudzovanie podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie. Jún 2013 – Vo všetkých ôsmich krajoch na území SR v rámci strategického posudzovania prebehlo verejné prerokovanie. - Bratislavský kraj – zo strany Bratislavského kraja bolo predložené na MŽP SR záverečné stanovisko, v súčasnosti sa čaká na predloženie a následné vydanie všeobecne záväznej vyhlášky.
--	--	--	--	--	--

				Termín splnenia: 20. 12. 2013 http://www.minv.sk/?ciastka-5-vydana-20-12-2013 -Trnavsky kraj – VYHLÁŠKA Okresného úradu Trnava č. 1/2014 z 22. januára 2014, ktorou sa vyhlasuje záväzná časť Programu odpadového hospodárstva Trnavského kraja na roky 2011 – 2015 Termín zverejnenia: 20.2.2014 http://www.zbierka.sk/sk/vestnik/vestnik-vlady-sr/vydanie-2-2014	
		) Existencia programov na predchádzanie vzniku odpadu, ako sa vyžaduje v článku 29 smernice 2008/98/ES	Áno	Návrh Programu predchádzania vzniku odpadu Slovenskej republiky na roky 2014 – 2018 bol schválený vládou Slovenskej republiky. http://www.rokovania.sk/Rokovanie.aspx/BodRokovaniDetail?idMaterial=23114 http://www.minzp.sk/files/dokumenty/vestnik-mzp/vestnik-01-2014.pdf	Na 88. schôdzi vlády Slovenskej republiky, ktorá sa konala dňa 18. decembra 2013 bol uznesením č. 729/2013 schválený Návrh Programu predchádzania vzniku odpadu Slovenskej republiky na roky 2014 – 2018. Dňa 24.02.2014 bol Program predchádzania vzniku odpadu Slovenskej republiky na roky 2014 – 2018 zverejnený vo Vestníku MŽP SR č. 1/2014.
		d) Prijali sa opatrenia potrebné na dosiahnutie cieľov prípravy na opätovné použitie a recykláciu do roku 2020 v súlade s článkom 11 ods. 2 smernice 2008/98/ES.	Áno	Novela zákona o odpadoch Zákon č. 343/2012 Z. z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 223/2001 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov Termín splnenia: 01.01.2013 http://jaspi.justice.gov.sk Zákon č. 434/2013 Z. z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 17/2004 Z. z. o poplatkoch za uloženie odpadov www.zbierka.sk/sk/predpisy/434-2013-z-z-p-35488.pdf 1. POH na národnej úrovni: Program odpadového hospodárstva Slovenskej republiky bol schválený vládou Slovenskej republiky - Uznesenie vlády Slovenskej republiky č. 69/2012 z 22. februára 2012 k Programu odpadového hospodárstva SR na roky 2011 až 2015. Termín splnenia: 22.02.2012 http://www.minzp.sk/sekcie/temy-oblasti/odpady-obaly/poh/poh-2011-2015/ http://www.minzp.sk/files/oblasti/odpady-a-obaly/poh/poh2011-2015/poh-sr-2011-2015.pdf	<u>Novela zákona o odpadoch:</u> Zákon č. 343/2012 Z. z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 223/2001 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Tento zákon nadobudol účinnosť 01.01.2013. Novelou zákona o odpadoch bola do národnej legislatívy SR implementovaná smernica SR prostredníctvom predmetnej novely na zabezpečenie cieľov v oblasti opätovného použitia a recyklácie má stanovené nasledovné opatrenia: - Začlenenie nových pojmov v oblasti opätovného použitia a recyklácie v zmysle smernice o odpade do národnej legislatívy (ako napr. opätovné použitie, príprava na opätovné použitie, spracovanie, recyklácia, vedľajší produkt a stav konca odpadu). - Zavedenie novej hierarchie odpadového hospodárstva v nadväznosti na čl. 4 smernice o odpade do národnej legislatívy. Základom hierarchie odpadového hospodárstva je predchádzanie vzniku odpadu. Návom v hierarchii je príprava na opätovné použitie. Hierarchia je záväzná a má sa uplatňovať s cieľom predchádzania alebo znížovania nepriaznivých vplyvov nakladania s odpadom a znížovania vplyvov využívania primárnych zdrojov. - Stanovenie cieľov odpadového hospodárstva v oblasti komunálnych odpadov a stavebných a demolačných odpadov. Navrhované ciele v predmetnej oblasti: „Cieľom odpadového hospodárstva v oblasti komunálnych odpadov je do roku 2020 zvýšiť prípravu na opätovné použitie a recykláciu komunálnych odpadov ako papier, kov, plasty a

						sklo najmenej na 50 % hmotnosti vzniknutých odpadov. Cieľom odpadového hospodárstva v oblasti stavebných a demolačných odpadov je do roku 2020 zvýšiť prípravu na opätovné použitie, recykláciu a zhodnotenie stavebného a demolačného odpadu vrátane zasypávacích prác ako náhrady za iné materiály najmenej na 70 % hmotnosti vzniknutého odpadu; tento cieľ sa uplatní na odpady uvedené v skupine číslo 17 Katalógu odpadov [§ 68 ods. 3 písm. e)], okrem nebezpečných odpadov a odpadu pod katalógovým číslom 17 05 04.“ - Povinnosť obce zaviesť a zabezpečiť vykonávanie triedeného zberu komunálnych odpadov pre papier, plasty, kovy, sklo a biologicky rozložiteľné odpady, okrem tých, ktorých pôvodcom je prevádzkovateľ kuchyne. <u>Novelizácia zákona o poplatkoch za uloženie odpadov:</u> Zákon č. 434/2013 Z. z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 17/2004 Z. z. o poplatkoch za uloženie odpadov, ktorý nadobudol účinnosť dňa 1.1.2014. Prostredníctvom novelizácie sa upravuje výška a spôsob platby za uloženie odpadov na skládku odpadov s cieľom znížiť množstvo skládkovaného odpadu. <u>POH na národnej úrovni:</u> Uznesením vlády Slovenskej republiky č. 69/20012 zo dňa 22.02.2012 bol schválený Program odpadového hospodárstva Slovenskej republiky na roky 2011 až 2015 (POH SR). POH SR bol vypracovaný v súlade so smernicou o odpade a predstavuje základný strategický dokument v odpadovom hospodárstve, ktorý vytyčuje strednodobé ciele odpadového hospodárstva. V POH SR sú stanovené aj ciele a opatrenia pre nakladanie s biologicky rozložiteľnými odpadmi a komunálnymi odpadmi. Hlavným cieľom je znížiť skládkovanie komunálnych odpadov (KO), vytvoriť podmienky na zhodnocovanie KO a zvýšiť separovaný/triedený zber odpadov. V časti 3.2.2 sú stanovené opatrenia na podporu opätovného použitia a recyklácie KO, prostredníctvom ktorých sa majú zabezpečiť ciele pre nakladanie s KO v súlade s rámcovou smernicou o odpade.
Existencia pravidiel na efektívne uplatňovanie právnych predpisov Únie v oblasti životného prostredia	N/A	Nie	Opatrenia na zabezpečenie účinného uplatňovania smernice Európskeho parlamentu a Rady 2011/92/EÚ (2) (EIA) a smernice	Nie	Zákon 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov http://jaspi.justice.gov.sk	Pre splnenie kritéria nie je odkaz na existenciu zákona postačujúci. Listom zo dňa 21.3.2013 bola začatá procedúra infringementu vo veci transpozičného deficitu vo vzťahu k smernici Európskeho parlamentu a Rady 2011/92/ES z 13. decembra 2011 o posudzovaní vplyvov určitých verejných a súkromných projektov na životné prostredie (smernica EIA).

týkajúcich sa EIA a SEA			Európskeho parlamentu a Rady 2001/42/ES (3) (SEA)			Vo výzve sú uvedené ďalšie právne predpisy dotknuté potrebou úplnej a správnej transpozície EIA smernice, vrátane právnych predpisov, ku ktorým neboli oznámené opatrenia na transpozíciu (zákony upravujúce práva a povinnosti dotknutých orgánov, navrhovateľov a verejnosti a zákony upravujúce povoľovacie konanie). Zoznam zákonov je uvedený vo formálnom oznámení Komisie adresovanej ministrovi zahraničných vecí SR. Koordinácia s ostatnými rezortmi je na základe identifikovaných problémov kľúčová vzhľadom na prepojenie procesu posudzovania vplyvov s procesom povoľovania projektov a s prístupom verejnosti k spravodlivosti. Tieto oblasti sú pokryté legislatívou iných rezortov, najmä MDVaRR SR (stavebný zákon, cestný zákon), MV SR (Správny poriadok), MS SR (Občiansky súdny poriadok). V júli 2013 (12.7.2013) bola zaslaná finálna odpoveď Slovenskej republiky na formálne oznámenie Komisie, v ktorej Slovenská republika deklaruje, že vykoná príslušné legislatívne úpravy a metodické usmernenia s cieľom odstrániť uvádzaný transpozičný deficit najneskôr v čase, kedy bude mať za povinnosť transponovať v súčasnosti pripravovanú novelu smernice EIA, ktorá predstavuje závažné zmeny voči súčasnému zneniu smernice EIA, t.j. dva a pol roka. Príprava príslušných legislatívnych úprav na úrovni rezortu: Dňa 5.12.2013 prebehli technické konzultácie k prvému návrhu paragrafového znenia so zástupcami DG Environment, - V dňoch 3.-10.12.2013 prebehlo interné pripomienkové konanie, - Dňa 19.12.2013 bol návrh zákona (paragrafové znenie) predložený na porade vedenia. Dňa 17.1.2014 začalo medzirezortné pripomienkové konanie návrhu zákona, ktorým sa mení zákon č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Zverejnený na portáli právnych predpisov: https://lt.justice.gov.sk/Material/MaterialHome.aspx?instEID=-1&matEID=6958&langEID=1 Dňa 6.2.2014 bolo ukončené MPK.
			Opatrenia na zabezpečenie odbornej	Čiastočne	Stratégia školenia a informovania zamestnancov zapojených do vykonávania smerníc EIA a SEA, vrátane	Cieľom Stratégie je zabezpečiť odbornú prípravu zamestnancov participujúcich na procesoch EIA a SEA.

			prípravy a informovania zamestnancov zapojených do vykonávania EŠIF		návrhu opatrení na jej realizáciu schválená rokovaním 7. porady vedenia MŽP SR, ktorá sa konala dňa 7. 3. 2013	Odborná príprava zamestnancov participujúcich na procesoch EIA a SEA je viazaná na zamestnancov rezortu životného prostredia, Ministerstva hospodárstva SR, Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR, Ministerstva pôdohospodárstva SR, Ministerstvo zdravotníctva SR, Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR, Ministerstva vnútra SR, Ministerstva obrany SR a Úradu jadrového dozoru SR, obce a Odbornú verejnosť. Samotné vzdelávanie bude zabezpečované najmä prostredníctvom prednášok, workshopov, seminárov a konferencií. S ohľadom na skutočnosť, že bola začatá procedúra infringementu vo veci transpozičného deficitu vo vzťahu k smernici Európskeho parlamentu a Rady 2011/92/ES z 13. decembra 2011 o posudzovaní vplyvov určitých verejných a súkromných projektov na životné prostredie (smernica EIA) bude potrebné vykonať aktualizáciu stratégie školení, ktorá bude reflektovať na potrebu metodického usmernenia v „prechodnom“ období a na príslušné legislatívne úpravy. Z plánovaných aktivít sa dňa 24.10.2013 zrealizoval workshop v spolupráci s MDVaRR SR zameraný na zmeny v projektoch. Okrem toho sa uskutočnilo pravidelné školenie okresných úradov so zameraním na výkon štátnej správy v oblasti posudzovania vplyvov na životné prostredie: - v rámci prešovského a košického kraja dňa 29.10.2013, - banskobystrického, žilinského a trenčianskeho kraja dňa 06.11.2013, - nitrianskeho, trnavského, bratislavského kraja dňa 13.11.2013. 3.12. 2013 Záverečná konferencia projektu e-MAT "Vývoj nástrojov manažmentu v rámci posudzovania vplyvov na životné prostredie v hraničných regiónoch medzi Rakúskom a Slovenskom" http://www.sazp.sk/public/index/go.php?id=81&prm3=686 10.-11.12.2013 školenie fyzických a právnických osôb pre získanie odbornej spôsobilosti v oblasti posudzovania vplyvov na životné prostredie 17.12.2013 preverenie znalostí fyzických a právnických osôb za účelom získania odbornej spôsobilosti v oblasti posudzovania vplyvov na životné prostredie Odbor environmentálneho posudzovania zabezpečuje metodické usmernenie aj v súčasnosti, t.j. priebežne pre prebiehajúce procesy posudzovania, tak na svojej úrovni ako aj na úrovni ostatných príslušných orgánov
			Opatrenia na	Čiastočne	Analýza administratívnych kapacít v oblasti	Záver Analýzy poukazuje na skutočnosť, že súčasný stav

			zabezpečenie administratívnej kapacity na vykonávanie a uplatňovanie pravidiel Únie o štátnej pomoci		posudzovania vplyvov na životné prostredie (vykonávania smerníc EIA a SEA), vrátane návrhu opatrení na zabezpečenie ich dostatočného stavu schválená rokovanim 3. porady vedenia MŽP SR, ktorá sa konala dňa 24. 1. 2013	administratívnych kapacít v oblasti posudzovania vplyvov na životné prostredie je dostatočný. Gestor zohľadní pravdepodobnú potrebu reambulácie na základe pripomienok vznesených k návrhu legislatívnych úprav.
Existencia pravidiel na efektívne uplatňovanie práva Únie o štátnej pomoci v oblasti EŠIF.		Čiastočne	Opatrenia na zabezpečenie účinného uplatňovania pravidiel Únie o štátnej pomoci	Čiastočne		Riadiaci orgán už aj v súčasnom programovom období pri poskytovaní štátnej pomoci prostredníctvom príslušných schém štátnej pomoci plne zohľadňuje základné pravidlá, a to najmä pokiaľ ide o definíciu pojmu "podnik" a nadväzne o definíciu pojmu "hospodárska činnosť". Problematika štátnej pomoci je posudzovaná aj pri príprave výziev na predkladanie žiadostí o nenávratný finančný príspevok (ďalej len „výzva“) z hľadiska potreby vypracovania/ použitia schém štátnej pomoci. Zároveň riadiaci orgán v rámci výziev požaduje vyplnenie testu štátnej pomoci, v rámci ktorého overuje existenciu podmienok pre financovanie prostredníctvom príslušnej schémy štátnej pomoci. Riadiaci orgán využije takto nastavený systém aj v budúcom programovom období. Plánované schémy štátnej pomoci budú v zmysle príslušných procesných ustanovení notifikované EK, resp. v prípade schémy pre skupinové výnimky riadiaci orgán zašle súhrnné informácie o príslušnej schéme. V nadväznosti na využitie schém štátnej pomoci teda dôjde k použitiu finančných prostriedkov na základe presne stanovených pravidiel plne zodpovedajúcich legislatíve EÚ, ako aj ďalším dokumentom EK v oblasti štátnej pomoci. Riadiaci orgán bude taktiež úzko spolupracovať s Ministerstvom financií SR, ktoré zabezpečuje koordináciu a metodické riadenie v oblasti štátnej pomoci, a v prípade akejkoľvek pochybnosti pri príprave schém štátnej pomoci, či pri praktickej realizácii pravidiel štátnej pomoci požiada riadiaci orgán o usmernenie Ministerstva financií SR. Zároveň v nadväznosti na existenciu centrálného registra projektov bude možné preveriť duplicitné financovanie. V júli 2013 bol do pracovnej skupiny na zabezpečenie plnenia ex ante kondicionalít nominovaný zástupca MF SR – odboru štátnej pomoci. Riadiaci orgán vypracoval, na základe návrhu jednotlivých aktivít nového operačného programu Kvalita životného prostredia, predbežnú analýzu existencie prvkov štátnej pomoci s ohľadom na typy prijímateľov v týchto aktivitách. Po finalizácii návrhu operačného programu pristúpi Riadiaci orgán k predbežnej príprave požiadaviek na vypracovanie príslušných schém štátnej pomoci. Schémy štátnej pomoci, resp. schémy pomoci de minimis (podľa potreby) budú využité na plnenie nasledovných

					investičných priorít: INVESTIČNÁ PRIORITA 1 PRIORITNEJ OSI 1: Investovanie do sektora odpadového hospodárstva s cieľom splniť požiadavky environmentálneho acquis Únie a pokryť potreby, ktoré členské štáty špecifikovali v súvislosti s investíciami nad rámec uvedených požiadaviek INVESTIČNÁ PRIORITA 4 PRIORITNEJ OSI 1: Prijatie opatrení na zlepšenie mestského prostredia, revitalizácie miest, oživenia a dekontaminácie opustených priemyselných areálov (vrátane oblastí, ktoré prechádzajú zmenou), zníženie miery znečistenia ovzdušia a podpory opatrení na zníženie hluku INVESTIČNÁ PRIORITA 1 PRIORITNEJ OSI 3: Podpora investícií na riešenie osobitných rizík, zabezpečiť predchádzanie vzniku katastrof a vyvíjanie systémov zvládania katastrof <u>MH SR:</u> V kontexte komunitárneho práva možno poskytnúť štátnu pomoc v súlade s čl. 107 a 108 Zmluvy o fungovaní EÚ (pôvodne čl. 87 a 88 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva). V rámci štrukturálnych fondov sa poskytuje štátna pomoc prostredníctvom schémy štátnej pomoci a schémy minimálnej pomoci. Právnym základom pre poskytovanie pomoci zo štrukturálnych fondov EÚ z hľadiska vnútroštátnej právnej úpravy je najmä Zákon č. 528/2008 Z. z. o pomoci a podpore poskytovanej z fondov Európskeho spoločenstva v znení neskorších predpisov. Proces posudzovania štátnej pomoci sa uskutočňuje už pri príprave návrhov operačných programov. MH SR v rámci prípravy návrhov operačných programov prihliada na základné kritériá, pravidlá a zásady štátnej pomoci. Návrhy jednotlivých investičných priorít v rámci návrhov operačných programov sú posudzované z pohľadu pravidiel štátnej pomoci, najmä to, či navrhované investičné priority predstavujú hospodárske činnosti. Ministerstvo hospodárstva SR je ako sprostredkovateľský orgán pod riadiacim orgánom zapojené do procesu prípravy OP KŽP a následne jeho implementácie pre investičné priority tematického cieľa 4 Podpora prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo vo všetkých sektoroch. Schémy štátnej pomoci a zároveň schémy pomoci de minimis budú využité na plnenie nasledovných investičných priorít:
--	--	--	--	--	--

					• INVESTIČNÁ PRIORITA 1 PRIORITNEJ OSI 4: Podpora výroby a distribúcie energie z obnoviteľných zdrojov • INVESTIČNÁ PRIORITA 2 PRIORITNEJ OSI 4: Podpora energetickej efektívnosti a využívania energie z obnoviteľných zdrojov v podnikoch Schémy štátnej pomoci budú využité na plnenie nasledovných investičných priorít: • INVESTIČNÁ PRIORITA 1 PRIORITNEJ OSI 4: Podpora výroby a distribúcie energie z obnoviteľných zdrojov • INVESTIČNÁ PRIORITA 2 PRIORITNEJ OSI 4: Podpora energetickej efektívnosti a využívania energie z obnoviteľných zdrojov v podnikoch • INVESTIČNÁ PRIORITA 5 PRIORITNEJ OSI 4: Podpora využívania vysoko účinnej kombinovanej výroby tepla a elektrickej energie na základe dopytu po využiteľnom teple V rámci prípravy OP KŽP bol/bude vykonaný aj test štátnej pomoci pre vyššie uvedené investičné priority. Následne MH SR pripraví do 3 mesiacov od schválenia OP KŽP návrhy schém štátnej pomoci a schém minimálnej pomoci podľa štruktúry pre programové obdobie 2014-2020. Vypracované návrhy schém budú predkladané na posúdenie Ministerstvu financií SR ako koordinátorovi štátnej pomoci.
			Opatrenia na zabezpečenie odbornej prípravy a informovania zamestnancov zapojených do vykonávania EŠIF	Čiastočne	štátnej pomoci. MŽP SR Zamestnanci MŽP SR prehľbujú svoje poznatky a vedomosti v oblasti štátnej pomoci najmä formou priebežného vzdelávania a formou účasti na školeniach. Priebežné vzdelávanie je uskutočňované predovšetkým ako samoštúdium legislatívy EÚ v oblasti štátnej pomoci, vrátane návrhov nových právnych aktov EÚ, rozsudkov Európskeho súdneho dvora a rozhodnutí EK z oblasti štátnej pomoci. Zamestnanci MŽP SR sa zároveň zúčastňujú na školeniach v oblasti štátnej pomoci organizovaných slovenskými ako aj zahraničnými inštitúciami. MH SR: Vzdelávanie štátnych zamestnancov, ktorí sú zapojení do implementácie štrukturálnych fondov EÚ je zabezpečované prostredníctvom vzdelávacích aktivít zameraných na

					prehlbovanie kvalifikácie, ktoré zabezpečuje služobný úrad v súlade so zákonom č. 400/2009 Z.z. o štátnej službe v znení neskorších predpisov, ako aj prostredníctvom školení organizovaných Centrálnym koordinačným orgánom (CKO), ktoré sú zamerané najmä na zdokonalenie znalostí v rámci implementácie a programového riadenia za účelom zabezpečenia úspešnej implementácie. Zo strany CKO bol vypracovaný návrh na organizovanie školenia s novou témou – oblasť štátnej pomoci. Administratívne kapacity určené na zabezpečovanie oblasti štátnej pomoci v rámci MH SR prehlbujú svoje poznatky a vedomosti v oblasti štátnej pomoci aj formou priebežného vzdelávania a formou účasti na školeniach. Priebežné vzdelávanie je uskutočňované predovšetkým samoštúdiom legislatívy EÚ v oblasti štátnej pomoci, vrátane návrhov právnych aktov EÚ a judikatúry Európskeho súdneho dvora z oblasti štátnej pomoci. Predmetné administratívne kapacity sa zároveň zúčastňujú na školeniach v oblasti štátnej pomoci organizovaných slovenskými ako aj zahraničnými inštitúciami.
			Opatrenia na zabezpečenie administratívnej kapacity na vykonávanie a uplatňovanie pravidiel Únie o štátnej pomoci.	Čiastočne Áno	MŽP SR V súlade s odporúčaním EK riadiaci orgán v septembri 2013 vyhodnotil administratívne kapacity pre oblasť štátnej pomoci vzhľadom na jednotlivé priority, a to v nadväznosti na bližšiu špecifikáciu konkrétnych aktivít a potenciálnych prijímateľov. V uvedenej analýze, ktorá bola zaslaná podpredsedovi vlády SR a ministrom financií dňa 15. októbra 2013, riadiaci orgán identifikoval potrebu navýšenia administratívnych kapacít o troch zamestnancov s cieľom zabezpečenia dodržiavania pravidiel štátnej pomoci pri príprave operačného programu. Vzhľadom na aktuálny stav rozpracovania návrhu nového operačného programu Kvalita životného prostredia bude po jeho schválení, resp. po schválení nového právneho rámca v oblasti štátnej pomoci, predmetná analýza administratívnych kapacít aktualizovaná. Navýšenie administratívnych kapacít o nových zamestnancov bude realizované v súlade s príslušnými ustanoveniami zákona o štátnej službe. <u>MH SR:</u> V súčasnosti je zabezpečený komplexný zber údajov o administratívnych kapacitách subjektov zapojených do implementácie, certifikácie a vládneho auditu, ktorý sa realizuje v súlade s Metodickým pokynom CKO č. 14. Úlohou je vytváranie systémového rámca pre podporu

					Oznámenie o kontaktnej osobe pre otázky štátnej pomoci v súvislosti s prípravou politiky súdržnosti EÚ pre programové obdobie 2014 -2020 v gescii Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky zaslané koordinátorovi štátnej pomoci (MF SR) elektronickou formou dňa 21. júna 2013.	inštitucionálneho rozvoja a budovania administratívnych kapacít (AK) orgánov zapojených do implementácie ŠF a KF a informovanie vlády SR a Európskej komisie o aktuálnom stave AK. Predkladané údaje sú zároveň východiskom pre optimálne nastavenie AK v súvislosti s prechodom na nové programové obdobie 2014 – 2020. Údaje sú predkladané polročne. Požadované údaje sú predkladané v štruktúre tak, aby bol zabezpečený komplexný zber údajov a poskytoval všeobecný prehľad všetkých AK zapojených do implementácie ŠF a KF. Poskytnuté základné údaje umožňujú uskutočniť výpočet vývoja stavu AK, porovnanie počtov AK v jednotlivých rokoch, zistenie príčin fluktuácie AK, identifikáciu rizík súvisiacich s alokáciou prostriedkov na platy AK, a to za príslušný rezort/subjekt a aj podľa pracovných pozícií, čo umožňuje prijať opatrenia na zmenu stavu AK v prípade potreby. Výstupným dokumentom je informácia o stave AK v rámci OP NSRR, ktorú s cieľom posúdenia administratívneho zabezpečenia implementácie ŠF a KF vypracováva CKO raz ročne k 30. 6. príslušného roka a následne ju predkladá EK a NMV. Informácia o stave AK sa vypracúva na základe úlohy č. 8.1 materiálu „Problematické oblasti implementácie operačných programov a horizontálnych priorit NSRR“ schváleného uznesením vlády SR č. 323/2011 z 18. mája 2011. MH SR vypracovalo „Analýzu zhodnotenia dostatočnosti administratívnych kapacít pre oblasť štátnej pomoci na programové obdobie 2014-2020“, (ďalej len „analýza“). Analýza bola vypracovaná s prihliadnutím na postavenie MH SR ako plnohodnotného sprostredkovateľského orgánu pod riadiacim orgánom v programovom období 2014 - 2020, čo vyplýva zo záverov porady členov vlády k problematike fondov EÚ na programové obdobie 2014 -2020 zo dňa 25. januára 2013, na ktorej boli určené operačné programy vrátane základných podmienok OP VaI a OP KŽP, ako aj v nadväznosti na uznesenie vlády č. 139/2013 zo dňa 20. marca 2013 k Návrhu štruktúry operačných programov financovaných z Európskych štrukturálnych a investičných fondov na programové obdobie 2014 – 2020. Analýza obsahuje prehľad administratívnych kapacít pre oblasť štátnej pomoci na programové obdobie 2014-2020 s uvedením mena a priezviska, organizačného a funkčného začlenenia, vymedzenie úloh pre oblasť štátnej pomoci a zhodnotenie stavu administratívnych kapacít pre oblasť štátnej pomoci. Z analýzy vyplynulo, že s prihliadnutím na rozpracované aktivity v návrhoch operačných programov,
--	--	--	--	--	---	---

						ako aj postavenie MH SR ako plnohodnotného sprostredkovateľského orgánu sa javí, že na toto (2007 – 2013) a nasledujúce programové obdobie (2014 – 2020) má MH SR zabezpečené dostatočné množstvo administratívnych kapacít na plnenie úloh v oblasti štátnej pomoci. Vypracovaná analýza bola predložená na MF SR listom ministra hospodárstva č. 1561/2013-1000 a elektronicky na adresu: valeria.kukuckova@mfsr.sk, dňa 30.09.2013. Oznámenie o kontaktnej osobe pre otázky štátnej pomoci v súvislosti s prípravou politiky súdržnosti EÚ pre programové obdobie 2014 -2020 v gescii Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky bolo zaslané koordinátorovi štátnej pomoci (MF SR) elektronickou formou dňa 21. júna 2013.
--	--	--	--	--	--	---

8.2 Identifikácia opatrení na splnenie ex ante kondicionalít, zodpovedných orgánov a harmonogram realizácie opatrení

Tabuľka 70 Plánované opatrenia na splnenie príslušných všeobecných ex ante kondicionalít

Všeobecné ex ante kondicionality, ktoré sú nesplnené alebo čiastočne splnené	Nesplnené kritériá	Plánované opatrenie	Termín (dátum)	Orgány zodpovedné za splnenie
Existencia pravidiel na efektívne uplatňovanie právnych predpisov Únie v oblasti životného prostredia týkajúcich sa EIA a SEA	Opatrenia na zabezpečenie účinného uplatňovania smernice Európskeho parlamentu a Rady 2011/92/EÚ (2) (EIA) a smernice Európskeho parlamentu a Rady 2001/42/ES (3) (SEA)	-		MŽP SR (odbor environmentálneho posudzovania, odbor európskych záležitostí)
		Metodické usmernenie postupu príslušných orgánov pre posudzovanie vplyvov v „prechodnom“ období (do schválenia a nadobudnutia účinnosti príslušných legislatívnych úprav) - Písomná forma pre príslušné orgány štátnej správy v oblasti posudzovania vplyvov na životné prostredie obsahujúca správne a dôsledné využívanie výberových kritérií pre zisťovacie konanie (príloha III. smernice EIA, ktorá je premietnutá v prílohe č. 10 zákona EIA - Písomná forma pre príslušné orgány štátnej správy v oblasti posudzovania vplyvov na životné prostredie obsahujúca dôsledný postup pri odôvodnení rozhodnutí zo zisťovacieho konania uvedením vysporiadania sa so stanoviskami dotknutých orgánov a dotknutých obcí a tiež náležitým odôvodnením zo strany príslušného orgánu - Písomná forma pre povoľujúce orgány ,ako sa zverejní upovedomenie o začatí povoľovacieho konania, z ktorého bude jednoznačne vyplývať právo k prístupu k úplnej žiadosti o povolenie	marec 2014 (v nadväznosti na postup prípravy legislatívnych úprav, môže dôjsť k posunu termínu na apríl 2014) Poznámka: Odbor environmentálneho posudzovania zabezpečuje metodické usmernenie aj v súčasnosti, t.j. priebežne pre prebiehajúce procesy posudzovania, tak na svojej úrovni ako aj na úrovni ostatných príslušných orgánov	MŽP SR (odbor environmentálneho posudzovania)) v spolupráci s CKO a dotknutými orgánmi (najmä MDV a RR SR, MV SR, MS SR)
		Príprava III. ročníka konferencie s medzinárodnou účasťou SEA/EIA 2014 http://www.enviroportal.sk/kalendar-udalosti/den/27-05-2014	27.-28. máj 2014	MŽP SR (odbor environmentálneho posudzovania)

		Príprava príslušných legislatívnych úprav na medzirezortnej úrovni	január - máj 2014	MŽP SR (odbor environmentálneho posudzovania)) v spolupráci s CKO a dotknutými orgánmi (najmä MDV a RR SR, MV SR, MS SR)
		Po ukončení rozporových konaní budú legislatívne úpravy predložené EK a budú vykonané technické konzultácie	marec 2014	MŽP SR (odbor environmentálneho posudzovania, odbor legislatívy) v spolupráci s CKO a dotknutými orgánmi (najmä MDV a RR SR, MV SR, MS SR)
		Predloženie príslušných legislatívnych úprav na schválenie vládou SR	jún 2014	MŽP SR (odbor environmentálneho posudzovania)
		Predloženie príslušných legislatívnych úprav na schválenie Národnou radou SR	september 2014	
		Plánovaná účinnosť novely zákona	1.december 2014	
	Opatrenia v oblasti odbornej prípravy a informovania zamestnancov zapojených do vykonávania smerníc EIA a SEA	Vykonanie školení reflektujúcich na príslušné legislatívne úpravy	druhá polovica roka 2014	MŽP SR (odbor environmentálneho posudzovania) v spolupráci s CKO a dotknutými orgánmi (najmä MDV a RR SR, MV SR, MS SR)
Existencia pravidiel na efektívne uplatňovanie práva Únie o štátnej pomoci v oblasti EŠIF.	Opatrenia na zabezpečenie účinného uplatňovania pravidiel Únie o štátnej pomoci	Štúdium nových pravidiel v oblasti štátnej pomoci	Priebežne, po nadobudnutí účinnosti nového právneho rámca EÚ v oblasti štátnej pomoci.	Riadiaci orgán/SORO – MH SR
		Analýza existencie prvkov štátnej pomoci na základe existujúceho právneho rámca v jednotlivých opatreniach/aktivitách Operačného programu Kvalita životného prostredia	Priebežne, po nadobudnutí účinnosti nového právneho rámca EÚ v oblasti štátnej pomoci a v procese prípravy operačného programu	Riadiaci orgán/SORO – MH SR
		Vypracovanie schém štátnej pomoci a schém pomoci de minimis v relevantných prípadoch	Bezodkladne po nadobudnutí účinnosti nového právneho rámca EÚ v oblasti štátnej pomoci a po schválení operačného programu	Riadiaci orgán/SORO – MH SR
		Konzultácie s Ministerstvom financií SR a/alebo Európskou komisiou v prípade schém štátnej pomoci vyžadujúcich notifikáciu	Priebežne, po vypracovaní prvých návrhov schém štátnej pomoci	Riadiaci orgán/SORO – MH SR a Ministerstvo financií SR (odbor štátnej pomoci)
		Notifikácia schém štátnej pomoci a/alebo zaslanie súhrnných informácií Európskej komisii	Priebežne, po vypracovaní prvých návrhov schém štátnej pomoci a po ukončení prednotifikačných konzultácií	Riadiaci orgán/SORO – MH SR a Ministerstvo financií SR (odbor štátnej pomoci)
		Zpracovanie pravidiel štátnej pomoci a ich uplatňovania do manuálov interných procedúr Riadiaceho orgánu/SORO	Bezodkladne po notifikovaní/zaslaní príslušných schém štátnej pomoci	Riadiaci orgán/SORO – MH SR
	Opatrenia na zabezpečenie odbornej prípravy a informovania zamestnancov zapojených do vykonávania EŠIF	Samoštúdium nových pravidiel v oblasti štátnej pomoci	Priebežne, po nadobudnutí účinnosti nového právneho rámca EÚ v oblasti štátnej pomoci.	Riadiaci orgán/SORO – MH SR
		Účasť na školeniach o štátnej pomoci	Priebežne	Riadiaci orgán/SORO – MH SR, Ministerstvo financií SR (odbor štátnej pomoci)

	Opatrenia na zabezpečenie administratívnej kapacity na vykonávanie a uplatňovanie pravidiel Únie o štátnej pomoci.	Určiť finálne potreby navýšenia/zníženia administratívnych kapacít na aplikáciu pravidiel v oblasti štátnej pomoci	Bezprostredne po nadobudnutí účinnosti nového právneho rámca EÚ v oblasti štátnej pomoci	Riadiaci orgán
		Zpracovanie pravidiel štátnej pomoci a ich uplatňovania do manuálov interných procedúr Riadiaceho orgánu/SORO spolu s definovaním termínov a zodpovedností na úrovni pracovných pozícií	Bezodkladne po notifikovaní/zaslaní príslušných schém štátnej pomoci	Riadiaci orgán/SORO – MH SR

Tabuľka 71 Plánované opatrenia na splnenie príslušných tematických ex ante kondicionalít

Tematické ex ante kondicionality, ktoré sú nesplnené alebo čiastočne splnené	Nesplnené kritériá	Plánované opatrenie	Termín (dátum)	Orgány zodpovedné za splnenie
5.1 Predchádzanie rizikám a riadenie rizika: existencia národných alebo regionálnych hodnotení rizík na účely riadenia katastrof s ohľadom na prispôsobovanie sa zmenám klímy	c) v prípade potreby zohľadnenie národných stratégií na prispôsobovanie sa zmene klímy	Schválenie Stratégie adaptácie SR na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy.	marec 2014	MŽP SR v spolupráci s inými rezortmi a odbornými inštitúciami
		Dňa 26.2.2014 bolo ukončené medzirezortné pripomienkové konanie k návrhu Stratégie;		
		- vyhodnotenie a zapracovanie pripomienok z MPK	13. marec 2014	MŽP SR – odbor zmeny klímy
		Predpokladaný termín predloženia materiálu na rokovanie vlády SR	marec 2014	MŽP SR – odbor zmeny klímy
		Spríevodné aktivity:		
		- prezentácia problematiky adaptácie na zmenu klímy v podmienkach SR na seminári k programu LIFE (2014 – 2020) – organizovaný EK v spolupráci s MŽP SR	2014 (podľa termínu stanoveného EK)	MŽP SR – odbor zmeny klímy
6.1 Sektor vodného hospodárstva: Existencia a) cenovej politiky v oblasti vôd, ktorá zabezpečuje primerané stimuly pre používateľov na efektívne využívanie vody a b) primeraný príspevok rozličných spôsobov využívania vody na úhradu nákladov za vodohospodárske služby vo výške schválenej v pláne riadenia povodia pre investície podporené z operačných programov.	a) V sektoroch podporovaných z EFRR a Kohézneho fondu členský štát zabezpečil príspevok rôznych spôsobov využívania vody k úhrade nákladov za vodohospodárske služby podľa sektorov v súlade s článkom 9 ods. 1 prvou zarážkou smernice 2000/60/ES podľa potreby so zreteľom na sociálne, environmentálne a hospodárske účinky tejto úhrady, ako aj na geografické a klimatické podmienky dotknutého regiónu alebo regiónov	Zahrnutie povinnosti úhrady nákladov za služby spojené s odberom vody na zavlažovanie poľnohospodárskej pôdy (ďalej len „závlahy“) prostredníctvom primeraného príspevku (platby) ako úhrada nákladov za vodohospodárske služby v zmysle zavedenia stimulačnej cenovej politiky podľa čl. 9 Rámcovej smernice o vode do novely zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách (vodný zákon) v znení neskorších predpisov, následne novely Nariadenia vlády SR č. 755/2005 Z. z., ktorým sa ustanovuje výška neregulovaných platieb, výška poplatkov a podrobnosti súvisiace so spoplatňovaním užívania vôd (zmena v NV SR č. 367/2008 Z.z.) SR pripravuje novelu zákona č. 364/2004 Z.z. o vodách (vodný zákon), ktorá obsahuje aj : - opätovné spoplatnenie odberov vody na závlahy, ktoré boli politickým rozhodnutím zrušené v roku 2004 - predmetné návrhy novely zákona ešte musia prejsť celým legislatívnym procesom. Následne bude pripravený vykonávací predpis na legislatívny proces – novela nariadenia vlády SR č. 755/2004 Z.	December 2014	MŽP SR - Sekcia vôd v spolupráci s odborom legislatívy)

		<i>z., ktorým sa ustanovuje výška neregulovaných platieb, výška poplatkov a podrobnosti súvisiace so spoplatňovaním užívania vôd</i> <i>Ďalej treba uviesť, že v SR existuje regulácia vodohospodárskych služieb týkajúcich sa:</i> - výroby, distribúcie a dodávky pitnej vody verejným vodovodom a odvádzania a čistenia odpadových vôd verejnou kanalizáciou, - využívania hydroenergetického potenciálu vodných tokov, - odberov energetickej vody z vodných tokov na vodných stavbách, - odberov povrchovej vody z vodných tokov. <i>Regulácia uvedených vodohospodárskych služieb je uskutočňovaná prostredníctvom Úradu pre reguláciu sieťových odvetví (ďalej len „ÚRSO“). Ceny za všetky tieto vodohospodárske služby sú jednotné pre všetky sektory (domácnosti, priemysel, poľnohospodárstvo). Tento spôsob regulácie je zakotvený v Regulačnej politike ÚRSO, platnej na dané obdobie (v súčasnosti pre roky 2012-2016).</i>		
	b) Prijatie plánu manažmentu povodia pre správne územie povodia v súlade s článkom 13 smernice 2000/60/ES.	Realizácia programu monitorovania na príslušný rok na základe schváleného Rámcového programu monitorovania na roky 2010-2015 (ďalej len „Rámcový PM“)	každoročne v súlade s Rámcovým programom monitorovania 2010-2015	MŽP SR - Sekcia vôd v spolupráci s odbornými rezortnými organizáciami
		Hodnotenie ekologického stavu/potenciálu a chemického stavu útvarov povrchových vôd	august 2014	MŽP SR - Sekcia vôd v spolupráci s odbornými rezortnými organizáciami
		Hodnotenie kvantitatívneho stavu a chemického stavu útvarov podzemných vôd	august 2014	MŽP SR - Sekcia vôd v spolupráci s odbornými rezortnými organizáciami
		Vyhodnotenie pokroku pri dosahovaní environmentálnych cieľov	2014	MŽP SR - Sekcia vôd v spolupráci s odbornými rezortnými organizáciami
		Preverovanie, revízia a aktualizácia programu opatrení	2014	MŽP SR - Sekcia vôd v spolupráci s odbornými rezortnými organizáciami
		Návrh plánov manažmentu povodí v súlade s čl. 13 RSV	2013 - 2015	MŽP SR - Sekcia vôd v spolupráci s odbornými rezortnými organizáciami
6.2. Sektor odpadového hospodárstva: Podpora hospodárnych a environmentálne	b) Existencia jedného alebo viacerých programov odpadového hospodárstva, ako	Zabezpečiť vydanie záväznej časti programu kraja formou všeobecne záväznej vyhlášky	1. štvrťrok 2014	Okresné úrady v sídle kraja

udržateľných investícií v sektore odpadového hospodárstva najmä prostredníctvom vypracovania plánov odpadového hospodárstva v súlade so smernicou 2008/98/ES o odpade a o zrušení určitých smerníc (ďalej len „smernica o odpade“) a v súlade s hierarchiou odpadového hospodárstva	sa vyžaduje v článku 28 smernice 2008/98/ES.	(VZV). Všetky POH na úrovni kraja boli vypracované, predložené na posúdenie podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a taktiež pre všetky kraje boli vydané záverečné stanoviská. Na vydanie VZV sa čaká pre kraje: Bratislava, Trnava .		
---	--	--	--	--

10. Opatrenia na zníženie administratívnej náročnosti pre prijímateľov

Identifikácia a odstránenie príčin neprimeranej administratívnej záťaže prijímateľov⁵² predstavuje kľúčový predpoklad vytvorenia optimálnych podmienok pre efektívne, účinné a zároveň transparentné použitie finančných prostriedkov z EŠIF.

Najväčší potenciál a zároveň potreba pre zníženie administratívnej záťaže pri poskytovaní finančných prostriedkov z EŠIF v programovom období 2014 – 2020 boli na základe skúseností⁵³ z programového obdobia 2007 – 2013 identifikované v súvislosti s prípravou a výberom projektov, realizáciou a overovaním verejného obstarávania a preukazovaním a overovaním oprávnenosti výdavkov.

Komplexnosť pravidiel a podmienok súvisiacich s týmito procesnými oblasťami sa v programovom období 2007 – 2013 prejavila v zvýšenej chybovosti výstupov na strane prijímateľov, čo malo za následok o.i. vysoký podiel projektov neschválených z dôvodu nesplnenia kritérií formálnej správnosti (kritérií oprávnenosti a úplnosti projektu), častú potrebu opakovania verejného obstarávania, nevyužitie zazmluvnených finančných prostriedkov projektu (v dôsledku pochybení súvisiacich s preukazovaním oprávnenosti výdavkov), početné požiadavky na zmenu projektu, výrazný časový sklz v realizácii projektov a vo viacerých prípadoch aj mimoriadne ukončenie realizácie projektov⁵⁴.

Viaceré opatrenia v daných oblastiach boli priebežne prijímané už v programovom období 2007 – 2013 (ako napr. vyžadovanie oficiálnych potvrdení preukazujúcich splnenie podmienok poskytnutia pomoci až vo fáze pred vydaním rozhodnutia o schválení a bez nutnosti ich predkladania zo strany väčšiny neúspešných žiadateľov, spustenie testovacej verzie centrálného dožadovania dokladov preukazujúcich splnenie niektorých podmienok poskytnutia pomoci, umožnenie prijímateľom predložiť na vyjadrenie riadiacemu orgánu dokumentáciu k verejnému obstarávaniu pred jej zverejnením, zverejnenie a pravidelná aktualizácia informácie o najčastejších chybách a nedostatkoch pri výkone procesu VO na webovom sídle OP).

V programovom období 2014 – 2020 budú zo strany CKO zavedené ďalšie systémové opatrenia na centrálnej úrovni, ktoré budú doplnené o opatrenia zavedené osobitne vo vzťahu k OP KŽP. K hlavným opatreniam na zníženie administratívnej záťaže prijímateľov a zvýšenie efektívnosti poskytovania finančných prostriedkov z EŠIF patria:

- zvýšenie dostupnosti informácií o možnostiach a podmienkach získania pomoci z EŠIF a centralizovaného poskytnutia kvalitného a odborného poradenstva v danej oblasti, vrátane zvýšenia informovanosti a publicity o EŠIF prostredníctvom printových a elektronických médií. V tomto ohľade sa plánuje aj so zabezpečením jednotnej siete subjektov poskytujúcich poradenské a informačné služby s cieľom zvýšiť dostupnosť informácií pre prijímateľov, uľahčiť prípravu podkladov spojených s prípravou a implementáciou projektov a znížiť finančnú náročnosť riadenia projektov spojenú s potrebou externe zabezpečovaných poradenských služieb pri implementácii projektov;

⁵² pre účely tejto kapitoly sa pojmom „prijímateľ“ rozumie aj „žiadateľ“ a „potenciálny žiadateľ“, pre ktorých sú taktiež určené navrhované opatrenia na zníženie administratívnej náročnosti

⁵³ skúseností Centrálného koordinačného orgánu a jednotlivých subjektov zapojených do implementácie pomoci zo ŠF a KF v programovom období 2007 – 2013 vrátane poučení identifikovaných na základe viacerých analýz administratívnej náročnosti vykonaných v programovom období 2007 – 2013 zo strany CKO a MŽP SR

⁵⁴ mimoriadnym ukončením projektu sa rozumie situácia, kedy projekt nie je ukončený riadne a/alebo včas v zmysle Zmluvy o poskytnutí NFP

- štandardizácia dokumentov týkajúcich sa podmienok poskytnutia pomoci a ich koncipovanie s dôrazom na „user-friendly“ formát;
- zjednodušené, jednotné, prehľadnejšie a adresnejšie definovanie formy a obsahu vyhlasovaných výziev na predkladanie žiadostí o NFP a príslušnej riadiacej dokumentácie;
- zníženie administratívnej náročnosti prípravy projektov (zníženie rozsahu požadovaných dokumentov) prostredníctvom zabezpečenia výmeny relevantných informácií o žiadateľoch a projektoch, ktorými disponujú štátne orgány priamou vzájomnou komunikáciou, bez ich vyžadovania od prijímateľov;
- zefektívnenie spôsobu preukazovania hospodárnosti a efektívnosti výdavkov vo vzťahu k predkladaným projektom a ich (ex ante) overovaniu v procese výberu projektov (v prípade možnosti nahradiť spôsoby preukazovania hospodárnosti a efektívnosti výdavkov používané v programovom období 2007 – 2013, ako prieskum trhu a odbornosť hodnotiteľa, efektívnejšími spôsobmi, ako stanovenie smerných ukazovateľov/benchmarkov, maximálnych limitov vybraných typov výdavkov, jednotkových cien a pod.);
- šírenie príkladov dobrej praxe v oblasti verejného obstarávania (napr. zverejňovanie modelových vzorov dokumentácie k verejnému obstarávaniu - súťažných podkladov, kritérií na vyhodnocovanie ponúk a pod.);
- zavedenie pravidiel výsledkovo orientovaného prístupu v podobe jasného definovania predmetu projektu, podmienok a výsledkov jeho implementácie v Zmluve o poskytnutí NFP (pre obe zmluvné strany – prijímateľa aj poskytovateľa), koncentrácie na dosahovanie stanovených cieľov projektu (a nie na formálne aspekty plnenia Zmluvy o poskytnutí NFP) s prvkami motivačno - sankčného mechanizmu;
- zavedenie jasných a efektívnych pravidiel zmenového konania umožňujúcich optimálne reagovať na zmenené podmienky realizácie projektu;
- vytvoriť podmienky pre využitie zjednodušeného vykazovania výdavkov projektov v rámci tých typov aktivít, ktoré sú vzhľadom na ich charakter pre využitie jednotlivých spôsobov vykazovania výdavkov vhodné;
- zavedenie mechanizmu poskytovania pomoci prostredníctvom globálneho grantu v prípadoch, kedy bude RO považovať za efektívnejšie poveriť riadením vybranej časti OP sprostredkovateľský orgán;
- prebudovanie súčasného informačného systému ITMS na systém plne zohľadňujúci požiadavky e-kohézie, ktorého dizajn a funkcionality budú zodpovedať súčasným svetovým štandardom inteligentných otvorených informačných systémov.

11. Horizontálne princípy

11.1 Udržateľný rozvoj

Udržateľný rozvoj je jedným zo základných cieľov EÚ, ktorým sa riadia všetky jej politiky a činnosti. Hlavným cieľom tohto horizontálneho princípu (ďalej aj „HP“) je zabezpečenie environmentálnej, ekonomickej a sociálnej udržateľnosti rastu s osobitným dôrazom na ochranu a zlepšenie životného prostredia pri zohľadnení princípu „znečisťovateľ platí“. Ciele HP udržateľný rozvoj tak plne korešpondujú a sú v súlade s prioritami stratégie Európa 2020.

Analytickú, hodnotiacu, strategickú a metodickú činnosť pre uplatňovanie HP udržateľný rozvoj zabezpečuje na národnej úrovni Úrad vlády SR.

HP udržateľný rozvoj sa v rámci OP KŽP premieta do jeho celkového obsahového zamerania, ktorým je podpora udržateľného a efektívneho využívania prírodných zdrojov. Prioritné osi a investičné priority OP KŽP svojím zameraním prispievajú k ochrane a zlepšeniu stavu jednotlivých zložiek životného prostredia a OP KŽP ako celok tak prispieva k zachovaniu priaznivého životného prostredia a zabezpečeniu udržateľného využívania prírodných zdrojov pre budúce generácie.

OP KŽP prioritne prispieva najmä k posilneniu environmentálneho aspektu rozvoja, avšak aktivity podporované v rámci OP KŽP prispievajú aj k realizácii ekonomického a sociálneho aspektu rozvoja.

Prostredníctvom OP KŽP sú podporované aktivity v oblasti odpadového hospodárstva, vodného hospodárstva, ochrany prírody a biodiverzity, ako aj v oblasti zlepšovania mestského prostredia a ochrany ovzdušia. Všetky zmienené oblasti sú priamo spojené s princípom udržateľného rozvoja.

Ďalšou oblasťou, ktorá významne prispieva k udržateľnému rozvoju, je oblasť energetiky, energetickej efektívnosti a podpora využívania obnoviteľných zdrojov energie v rámci podpory prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo, ktoré predstavuje jednu z kľúčových oblastí podpory OP KŽP.

Osobitne sledovanou je oblasť zmeny klímy. V rámci OP KŽP sú podporované aktivity, ktoré sú priamo zamerané na adaptáciu na zmenu klímy a OP KŽP tak predstavuje kľúčový program pre dosahovanie cieľov politiky zmeny klímy.

V súlade so znením PD SR bude v rámci OP KŽP zohľadnená zásada „znečisťovateľ platí“ ako aj požiadavka na posudzovanie vplyvov na životné prostredie, ktoré je jedným z hlavných nástrojov environmentálnej politiky na uskutočňovanie trvalo udržateľného rozvoja.

Rovnako sa v súlade so znením PD SR za účelom znižovania negatívnych vplyvov na klímu, znižovania znečistenia ovzdušia a ostatných zložiek životného prostredia, ako aj s ohľadom na energetickú efektívnosť budú v rámci implementácie OP KŽP uplatňovať pravidlá zeleného verejného obstarávania⁵⁵ v súlade s postupmi definovanými v tejto oblasti na národnej úrovni jednotne pre všetky operačné programy spolufinancované z EŠIF⁵⁶.

⁵⁵ Zelené verejné obstarávanie predstavuje jeden z významných nástrojov novej politiky verejného obstarávania na národnej úrovni, ktorý bude zavedený v rámci reformy verejnej správy. Táto problematika je súčasťou rezortných cieľov MŽP SR, keďže podpora využívania zeleného verejného obstarávania na výber produktov so zníženým negatívnym vplyvom na životné prostredie môže významným spôsobom prispieť k plneniu miestnych, regionálnych, národných a medzinárodných environmentálnych cieľov.

⁵⁶ <http://www.rokovania.sk/File.aspx/ViewDocumentHtml/Mater-Dokum-141217?prefixFile=m>

HP udržateľný rozvoj je teda priamo integrovaný do programového cyklu od fázy prípravy programu a bude sa ďalej premietat' aj do fázy výberu projektov a následných procesov implementácie, monitorovania a hodnotenia.

Prostredníctvom OP KŽP budú podporované iba projekty, ktoré HP udržateľný rozvoj zohľadňujú, sú v súlade s jeho zameraním alebo priamo prispievajú k dosahovaniu jeho cieľov. Pre účinné uplatňovanie HP udržateľný rozvoj bude táto zásada zohľadnená v podmienkach poskytnutia pomoci stanovených vo výzve na predkladanie žiadosti o finančný príspevok a bližšie definovaná v príslušnej riadiacej dokumentácii OP KŽP.

Uplatňovanie HP udržateľný rozvoj bude na projektovej úrovni overované v procese výberu projektov, ako aj v procese monitorovania a kontroly projektov. RO pre OP KŽP bude predkladať orgánu zodpovednému za uplatňovanie HP udržateľný rozvoj informáciu o a príspevku k cieľom HP.

11.2 Rovnosť príležitostí a nediskriminácia

Rovnosť príležitostí predstavuje širší strategický cieľ EÚ, ktorý venuje pozornosť všetkým skupinám obyvateľstva. Podpora základných ľudských práv, nediskriminácie a rovnosti príležitostí je jedným zo základných princípov uplatňovaných v EÚ.

Hlavným cieľom HP rovnosť príležitostí a nediskriminácia je odstraňovať bariéry, ktoré vedú k izolácii a vylučovaniu ľudí z verejného, politického, spoločenského, pracovného života, a to na základe takých sociálnych kategórií ako je pohlavie, rod, vek, rasa, etnikum, vierovyznanie alebo náboženstvo, sexuálna orientácia, zdravotné postihnutie, atď. Cieľom uplatňovania HP je zároveň eliminovať a predchádzať diskriminácii na základe týchto znakov. Osobitný prístup si vyžadujú osoby so zdravotným postihnutím, pre ktoré je potrebné vytvorenie mimoriadnych podmienok prístupnosti (napr. bezbariérové architektonické prostredie).

Analytickú, hodnotiacu, strategickú a legislatívnu činnosť pre uplatňovanie horizontálnych princípov podpory rovnosti príležitostí a nediskriminácia, ako aj rovnosti medzi ženami a mužmi na národnej úrovni zabezpečuje Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR, ktoré zodpovedá aj za definovanie podmienok poskytnutia pomoci súvisiacej so zabezpečením aplikovania týchto horizontálnych princípov a spôsobu ich overovania.

HP rovnosť príležitostí a nediskriminácia sa uplatňuje aj v rámci OP KŽP napriek tomu, že aktivity programu nie sú priamo cieleňé na podporu znevýhodnených skupín a zavádzanie vyrovnávacích opatrení. Uplatňovanie tohto princípu v podmienkach OP KŽP spočíva najmä v zabezpečení podmienok pre rovnakú dostupnosť pre všetkých, aby nedochádzalo k vylučovaniu ľudí na základe rodu, veku, rasy, etnika, zdravotného postihnutia a pod..

Prostredníctvom OP KŽP budú podporované iba projekty, ktoré HP rovnosť príležitostí a nediskriminácia zohľadňujú, sú v súlade s jeho zameraním alebo priamo prispievajú k dosahovaniu jeho cieľov. Pre účinné uplatňovanie HP rovnosť príležitostí a nediskriminácia bude táto zásada zohľadnená v podmienkach poskytnutia pomoci stanovených vo výzve na predkladanie žiadosti o finančný príspevok a bližšie definovaná v príslušnej riadiacej dokumentácii OP KŽP.

Uplatňovanie HP rovnosť príležitostí a nediskriminácia bude na projektovej úrovni overované v procese výberu projektov, ako aj v procese monitorovania a kontroly projektov. RO pre OP KŽP bude predkladať orgánu zodpovednému za uplatňovanie HP rovnosť príležitostí a nediskriminácia informáciu o a príspevku k cieľom HP.

11.3 Rovnosť medzi ženami a mužmi

Rovnosť žien a mužov je jedným zo základných hodnôt Európskej únie a je zakotvená v tzv. Lisabonskej zmluve, ktorou sa uznávajú aj práva, slobody a zásady stanovené v Charte základných ľudských práv, ktorá je právne záväznou. Tak ako EÚ aj členské štáty musia pri navrhovaní a uplatňovaní právnych predpisov EÚ dodržiavať práva stanovené v Charte.

Európska komisia vypracovala pracovný program Stratégia rovnosti žien a mužov na roky 2010-2015, v ktorom sa Komisia zaväzuje presadzovať tento princíp vo všetkých politikách. Uvedená stratégia kladie dôraz na prínos rodovej rovnosti k hospodárskemu rastu a podporuje uplatňovanie dimenzie rodovej rovnosti. Uplatňovanie rovnosti medzi ženami a mužmi je hlavným cieľom aj pre programy EŠIF na roky 2014-2020 v súlade so Stratégiou Európa 2020 na zabezpečenie inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu.

HP rovnosť medzi ženami a mužmi sa uplatňuje aj v rámci OP KŽP napriek tomu, že aktivity programu nie sú priamo cieleňé na podporu vyrovnávacích opatrení.

Prostredníctvom OP KŽP budú podporované iba projekty, ktoré tento HP zohľadňujú, sú v súlade s jeho zameraním alebo priamo prispievajú k dosahovaniu jeho cieľov. Pre účinné uplatňovanie HP rovnosť medzi ženami a mužmi bude táto zásada zohľadnená v podmienkach poskytnutia pomoci stanovených vo výzve na predkladanie žiadosti o finančný príspevok a bližšie definovaná v príslušnej riadiacej dokumentácii OP KŽP.

Uplatňovanie HP rovnosť medzi ženami a mužmi bude na projektovej úrovni overované v procese výberu projektov, ako aj v procese monitorovania a kontroly projektov. RO pre OP KŽP bude predkladať orgánu zodpovednému za uplatňovanie HP rovnosť medzi ženami a mužmi informáciu o a príspevku k cieľom HP.

12. Samostatné prvky

12.1 Zoznam veľkých projektov

Tabuľka 72 Zoznam veľkých projektov

Projekt	Plánovaný dátum oznámenia/ predloženia (rok, štvrt'rok)	Plánovaný začiatok realizácie (rok, štvrt'rok)	Plánovaný dátum dokončenia realizácie (rok, štvrt'rok)	Prioritné osi/ investičné priority
ČOV - Sever	2015/III	2014/III	2016/IV	Prioritná os 1/IP 6b)
Intenzifikácia ČOV, odkanalizovanie a zásobovanie pitnou vodou v Trenčianskom regióne	2015/III	2013/II	2017/II	Prioritná os 1/IP 6b)
Zásobovanie pitnou vodou a odkanalizovanie obcí v mikroregióne Bodva	2015/III	2014/II	2016/II	Prioritná os 1/IP 6b)

12.2 Výkonnostný rámec operačného programu

Tabuľka 73 Výkonnostný rámec operačného programu

Prioritná os (členenie podľa fondu a kategórie regiónov)	Fond	Kategória regiónu	Implementačný krok, finančný ukazovateľ, ukazovateľ výstupov alebo výsledkov	Merná jednotka, (ak relevantné)	Čiastkový cieľ pre rok 2018	Konečný cieľ (2023)
Prioritná os 1	KF	N/A	Zvýšená kapacita pre triedenie komunálnych odpadov	t/rok	8 180	20 451
Prioritná os 1	KF	N/A	Zvýšená kapacita pre zhodnocovanie odpadov	t/rok	32 828	324 784
Prioritná os 1	KF	N/A	Zvýšený počet obyvateľov so zlepšeným čistením komunálnych odpadových vôd	EO	32 909	173 205
Prioritná os 1	KF	N/A	Celkový povrch rekultivovanej pôdy	ha	14	119
Prioritná os 1	KF	N/A	Úroveň čerpania finančných prostriedkov	%	19	100
Prioritná os 2	KF	N/A	Počet obyvateľov využívajúcich opatrenia protipovodňovej ochrany	obyvateľ	2 524	14 010
Prioritná os 2	KF	N/A	Úroveň čerpania finančných prostriedkov	%	21	100
Prioritná os 3	EFRR	Menej rozvinuté regióny	Plocha preskúmaného zosuvného územia	ha	150	750
Prioritná os 3	EFRR	Menej rozvinuté regióny	Počet subjektov so zlepšením vybavením intervenčnými kapacitami.	počet	20	30
Prioritná os 3	EFRR	Menej rozvinuté regióny	Počet vytvorených špecializovaných záchranných modulov	počet	2	4
Prioritná os 3	EFRR	Menej rozvinuté regióny	Úroveň čerpania finančných prostriedkov	%	26	100
Prioritná os 4	EFRR	Menej rozvinuté regióny	Počet verejných budov s lepšou energetickou triedou	počet	133	550
Prioritná os 4	EFRR	Menej rozvinuté regióny	Počet systémov centralizovaného zásobovania teplom s vyššou účinnosťou	počet	7	25
Prioritná os 4	EFRR	Menej rozvinuté regióny	Úroveň čerpania finančných prostriedkov	%	29,61	100
Prioritná os 4	EFRR	Viac rozvinutý región	Úroveň čerpania finančných prostriedkov	%	29,61	100

12.3 Zapojenie príslušných partnerov do prípravy operačného programu a úlohy partnerov v rámci implementácie, monitorovania a hodnotenia operačného programu

12.3.1 Zoznam členov Pracovnej skupiny pre prípravu operačného programu Kvalita životného prostredia

Členovia pracovnej skupiny:

č.	Organizácia	Počet členov
1.	Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky	2
2.	Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky	2
3.	Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky	1
4.	Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky	2
5.	Ministerstvo financií Slovenskej republiky	2
6.	Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky	2
7.	Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky	1
8.	Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky	3
9.	Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky	2
10.	Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky	1
11.	Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky	1
12.	Úrad vlády Slovenskej republiky	1
13.	Bratislavský samosprávny kraj	1
14.	Trnavský samosprávny kraj	1
15.	Trenčiansky samosprávny kraj	1
16.	Nitriansky samosprávny kraj	1
17.	Žilinský samosprávny kraj	1
18.	Banskobystrický samosprávny kraj	1
19.	Košický samosprávny kraj	1
20.	Prešovský samosprávny kraj	1
21.	Združenie miest a obcí Slovenska	1
22.	Únia miest Slovenska	1
23.	Slovenská akadémia vied	1
24.	Republiková únia zamestnávateľov	1
25.	Asociácia zamestnávateľských zväzov a združení SR	1
26.	Klub 500	1
27.	Asociácia vodárenských spoločností	1
28.	Slovenská technická univerzita v Bratislave	1
29.	Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach - Prírodovedecká fakulta	1
30.	Environmentálny fond	1
31.	Slovenská inovačná a energetická agentúra	1
32.	Slovenský zväz výrobcov tepla	1
33.	Slovenský plynárenský a naftový zväz	1
34.	Asociácia priemyselnej ekológie na Slovensku	1
35.	Teplárenské združenie na Slovensku	1
36.	Slovenský zväz bytových družstiev	1
37.	Inštitút pre energeticky pasívne domy	1
38.	Zväz stavebných podnikateľov Slovenska	1
39.	Slovenská rada pre zelené budovy	1
40.	Technický a skúšobný ústav stavebný, n. o.	1
41.	Združenie pre zateplovanie budov, o. z.	1
42.	Slovenský živnostenský zväz	1

43.	Zväz priemyselných, výskumných a vývojových organizácií	1
44.	Priatelia Zeme - CEPA	1
45.	Slovak Business Agency (Národná agentúra pre rozvoj malého a stredného podnikania)	1
46.	Združenie podnikateľov Slovenska	1
47.	Štátny fond rozvoja bývania	1
48.	Agro-eko fórum	1
49.	Slovenská obchodná a priemyselná komora	1
50.	Zväz automobilového priemyslu Slovenskej republiky	1

13. Prílohy

13.1 Výsledky realizácie, skúsenosti a poučenia z programového obdobia 2007 – 2013

Podpora intervencií v oblasti ochrany životného prostredia s pomocou finančných prostriedkov fondov EÚ (KF a ERDF) bola v programovom období 2007 – 2013 v podmienkach SR riešená primárne prostredníctvom Operačného programu Životné prostredie (OP ŽP). Oblasť energetiky bola v danom programovom období riešená primárne prostredníctvom Operačného programu Konkurencieschopnosť a hospodársky rast (OP KaHR).

Už smerovanie podpory intervencií s pomocou fondov EÚ v oboch oblastiach v programovom období 2007 – 2013 nadviazovalo na historické skúsenosti predchádzajúceho programového obdobia, prihliadalo na výsledky dobrej praxe, výsledky hodnotení a analýz. Tento model ostal ako východisko zachovaný aj pre prípravu programového obdobia 2014 - 2020.

Celkovú úspešnosť zvolenej stratégie v oblasti ochrany životného prostredia a energetiky je potrebné vnímať v dvoch rovinách. Na jednej strane sú to ciele daného OP vyjadrené prostredníctvom merateľných ukazovateľov. Druhú rovinu predstavuje skutočný prínos intervencií, ktorý je potrebné vnímať cez otázku, do akej miery boli dosiahnuté výsledky OP schopné skutočne riešiť identifikované problémy a potreby prijímateľov, cieľových skupín a subjektov, ktoré boli intervenciou priamo či nepriamo dotknutí. Efektívnosť intervencií v programovom období 2007 - 2013 ovplyvnili viaceré faktory, pričom na niektoré mali RO iba čiastočný alebo žiadny dosah, ako napr. použité nástroje v rámci systému implementácie a všeobecné inštitucionálne mechanizmy na národnej úrovni, pripravenosť žiadateľov alebo zdĺhavý legislatívny proces smerujúci k prijatiu adekvátnej právnej úpravy v určitej oblasti.

VÝSLEDKY REALIZÁCIE (stav k 31. decembru 2013)

A/ OPERAČNÝ PROGRAM ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Skúsenosti s implementáciou OP ŽP v rámci programového obdobia 2007 – 2013 z pohľadu implementovaného Ministerstva životného prostredia SR ako riadiaceho orgánu poukazujú na celkovo vhodne zvolenú stratégiu OP, ktorá bola zameraná na riešenie prioritných a finančne najnáročnejších aktivít z pohľadu implementácie environmentálneho acquis v oblasti vodného hospodárstva, ochrany pred povodňami, odpadového hospodárstva, ochrany ovzdušia a zmiernovania nepriaznivých vplyvov zmeny klímy a ochrany prírody. Vhodnosť stratégie OP ŽP sa preukazuje aj priebežnými výsledkami implementácie OP ŽP z pohľadu vecného pokroku implementácie, t.j. z pohľadu naplňovania stanovených cieľov a výsledkov (cieľových hodnôt indikátorov), ako aj z pohľadu absorpčnej kapacity. Dopyt žiadateľov výrazne prevyšoval disponibilnú alokáciu (výška žiadaného príspevku bola viac ako 3-násobne vyššia ako výška schváleného príspevku), čo preukazuje, že ciele OP ŽP zodpovedajú identifikovaným problémom a skutočným potrebám potenciálnych žiadateľov.

Z uvedeného vyplýva, že z vecného hľadiska nie je vhodný zásadný odklon smerovania stratégie v oblasti environmentálnej infraštruktúry vymedzenej v OP ŽP v programovom období 2007 - 2013 smerom k programovému obdobiu 2014 - 2020, ale ju iba ďalej rozvíjať

vo svetle nových legislatívnych a koncepčných východísk EK a SR a aktuálneho vývoja v sektore životného prostredia, a to aj z dôvodu, že ciele OP ŽP sú aktuálne aj vo svetle cieľov stratégie Európa 2020.

V oblasti vodného hospodárstva sa podpora zameriavala na aktivity dobudovania verejných kanalizácií a ČOV v aglomeráciách nad 2 000 EO, pričom najviac finančných prostriedkov bolo vynaložených vo väčších aglomeráciách, ktoré sú lokalizované v mestskom prostredí. K 31. 12. 2013 bolo v aglomeráciách nad 2 000 vybudovaných takmer 173,45 km nových rozvodov pitnej vody a 728,3 km kanalizačných sietí, zároveň bolo vybudovaných alebo zrekonštruovaných 30 čistiarní odpadových vôd čím sa výrazne prispelo k odkanalizovaniu aglomerácií v SR. Po zrealizovaní všetkých schválených projektov OPŽP sa predpokladá zvýšenie napojenosti obyvateľov na novovybudovanú kanalizačnú sieť o 266 309 EO, pričom celkový počet obyvateľov napojených na kanalizačnú sieť a čistených v ČOV bude 1 068 562.

K 31. 12. 2012 napojenie obyvateľstva na pitnú vodu predstavovalo 87 %. V oblasti zabezpečenia zásobovania obyvateľstva bezpečnou pitnou vodou sa po zrealizovaní všetkých schválených projektov OP ŽP predpokladá zvýšenie počtu obyvateľov napojených na novovybudované rozvody pitnej vody o 73 045.

Intervencie do ochrany ovzdušia prispeli k zníženiu emisií znečisťujúcich látok do ovzdušia a tým zároveň k zlepšeniu kvality ovzdušia. Tento príspevok bol dosiahnutý vďaka podpore 103 projektov, z ktorých 33 projektov bolo zameraných na podporu využívania obnoviteľných zdrojov energie. Príspevkom k ochrane ovzdušia, ale aj k skvalitneniu úrovne verejnej hromadnej dopravy bola podpora 6 projektov ekologizácie verejnej dopravy, čím sa umožnilo nahradiť zastarané dieselové autobusy 106 novými, nízkoemisnými dopravnými prostriedkami. Významným prínosom k ochrane ovzdušia, ale aj k zlepšovaniu infraštruktúry verejných budov predstavovala realizácia projektov náhrady zastaraných vykurovacích systémov vo verejných budovách (školách, nemocniciach a pod.). Podporené projekty v neposlednom rade prispeli k skvalitneniu úrovne monitorovania ovzdušia a ich realizáciou bolo zmodernizovaných 27 monitorovacích staníc Národnej monitorovacej siete kvality ovzdušia.

V roku 2012 bolo v SR z celkového množstva 1 747 569,05 t komunálnych odpadov, vytriedených 58 924,82 t papiera a lepenky, 48 551,55 t skla, 28 314,62 t plastov, 12 247,77 t kovov a 95 894 t biologicky rozložiteľných odpadov. Finančné prostriedky poskytnuté prostredníctvom OP ŽP prispeli k 31.12.2012 k vybudovaniu a zmodernizovaniu 89 zariadení na triedený zber komunálnych odpadov, prostredníctvom ktorých došlo k vytriedeniu viac ako 15 000 t odpadov, čo predstavuje viac ako 6 % na množstve vytriedených komunálnych odpadov v SR. K 31.12.2013 uvedené hodnoty narástli na 104 vybudovaných a zmodernizovaných zariadení a 37 700 t vytriedených odpadov. V prípade realizácie všetkých schválených projektov sa vytvoria podmienky pre vytriedenie viac ako 110 000 t komunálnych odpadov. Množstvo zhodnotených odpadov v roku 2012 predstavuje 3,876 mil. t. K 31.12.2012 bolo prostredníctvom OP ŽP vybudovaných a zmodernizovaných 83 zariadení na zhodnocovanie odpadov a zhodnotených 171 336,7 t, čo predstavuje príspevok OP ŽP k množstvu zhodnoteného odpadu v SR vo výške 4,4 % odpadov. K 31.12.2013 predstavuje množstvo zhodnotených odpadov prostredníctvom projektov financovaných z OP ŽP hodnotu 316 818 t odpadov, pričom realizáciou schválených projektov sa predpokladá množstvo zhodnotených odpadov vo výške 1,088 mil. t. Podporené aktivity umožnili zvýšiť množstvo vyseparovaných komunálnych odpadov na úroveň 37 700 ton a materiálovo

zhodnotiť vyše 315 051,07 ton odpadov ročne. Podporou projektov v oblasti odpadového hospodárstva sa umožnilo uzatvoriť a zrekultivovať 46 skládok odpadov tak, že viac nepredstavujú hrozbu pre obyvateľstvo a životné prostredie.

Intervencie nasmerované do oblasti odpadového hospodárstva a ochrany ovzdušia zároveň prispeli k podpore 79 malých a stredných podnikov (MSP), ktoré spolu vytvorili 52 nových pracovných miest, a k zavádzaniu environmentálne priaznivých technológií. Počet vytvorených pracovných miest zodpovedá skutočnosti, že v rámci OP ŽP sú možnosti podpory vytvárania stálych pracovných miest vzhľadom na charakter a ciele OP limitované.

Implementáciou aktivít v oblasti environmentálnych záťaží (EZ) sa umožnilo vytvorenie informačného systému environmentálnych záťaží, čo vytvorilo priestor pre zhromažďovanie údajov a poskytovanie informácií o environmentálnych záťažach, pričom ide o súčasť informačného systému verejnej správy.

V oblasti prispôsobovania sa zmene klímy sa podpora v programovom období 2007-2013 zameriavala prioritne na aktivity v oblasti protipovodňovej ochrany. Realizácia protipovodňových opatrení bola viazaná predovšetkým na vodné toky, pričom sa zabezpečila protipovodňová ochrana na ploche väčšej ako 160,85 km².

Dôležitým prínosom v oblasti protipovodňovej ochrany bol vznik národného projektu POVAPSYS, ktorý je nástrojom včasného varovania pred blížiacim sa rizikom alebo nebezpečenstvom povodní, projekt POVAPSYS sa nachádza v úvodnej fáze implementácie, pričom možno očakávať, že výstupy projektu POVAPSYS môžu predstavovať vhodné vstupy pre komplexný Systém včasného varovania, ktorý by mal byť vybudovaný v programovom období 2014 – 2020.

Zrealizovaním vyše 336 aktivít (podujatí) v oblasti ochrany prírody a krajiny sa zvýšila informovanosť a environmentálne povedomie verejnosti. Je možné predpokladať, že do konca roka 2015 bude zrealizovaných prostredníctvom podporených projektov viac ako 500 podujatí, na ktorých by malo byť informovaných spolu viac ako 146 000 obyvateľov. Tým sa dosiahne zvýšené povedomie verejnosti (ako aj vlastníkov a užívateľov dotknutých pozemkov), o sústave Natura 2000, ako aj o biotopoch a druhoch európskeho významu.

B/ OPERAČNÝ PROGRAM KONKURENCIESCHOPNOSŤ A HOSPODÁRSKY RAST

Cieľom OP KaHR implementovaného Ministerstvom hospodárstva Slovenskej republiky v programovom období 2007 – 2013, je zabezpečenie trvalo udržateľného hospodárskeho rastu a zamestnanosti. Tento cieľ je zabezpečovaný synergickou podporou rozvoja inovácií, priemyslu, cestovného ruchu a podporou energetickej efektívnosti.

K podpore energetickej efektívnosti dochádza najmä v rámci prioritnej osi 2 Energetika, zameranej najmä na zvyšovanie energetickej efektívnosti pri výrobe, prenose a spotrebe energie, znižovanie energetickej náročnosti priemyselnej výroby, spotreby primárnych energetických zdrojov a zvýšenie využitia obnoviteľných zdrojov s cieľom podpory podnikateľských aktivít. Najmä na túto časť prioritnej osi 2 OP KaHR by mali nadviazať aktivity podporované v rámci nového programového obdobia. Zámerom prioritnej osi 2 je mimo uvedené aj podpora verejného sektora pri budovaní a modernizácii verejného osvetlenia v obciach a mestách s cieľom zníženia spotreby energie a poradenstvo v oblasti efektívneho využívania energie.

Na úrovni prioritnej osi 2 bolo podporených celkovo 405 projektov, ktorých zmluvne viazané finančné prostriedky dosahujú výšku viac ako 167 mil. EUR.

V rámci podpory zvyšovania energetickej efektívnosti na strane výroby a spotreby a zavádzania progresívnych technológií v energetike bolo podporených celkovo 90 projektov, z toho 85 realizujú malé a stredné podniky a 5 veľké podniky v nasledujúcom regionálnom rozložení: BB (19), KE (18), NR (14), PO (16), TN (9), TT (4) a ZA (10). Výsledkami týchto projektov je úspora energie, zníženie energetickej náročnosti, zníženie spotreby energie v priemysle a službách na to nadväzujúcich, modernizácia existujúcich zdrojov energie a zvýšenie podielu vyžívaní obnoviteľných zdrojov energie na celkovej spotrebe energie využitím biomasy, budovaním malých vodných elektrární a ďalších obnoviteľných zdrojov energie, či výstavba fotovoltaiických elektrární. Realizáciou aktivít jednotlivých projektov sa podarilo ušetriť takmer 148 TJ ročne. Zvyšovanie energetickej efektívnosti so sebou prinieslo, ako vedľajší efekt, tvorbu 107 nových pracovných miest.

V rámci podpory budovania a modernizácie verejného osvetlenia pre mestá a obce bolo podporených celkovo 314 projektov v nasledujúcom regionálnom zložení BB (36), KE (27), NR (61), PO (59), TN (38), TT (42) a ZA (51). Výsledkami týchto projektov je zníženie energetickej náročnosti verejného osvetlenia v rámci miest a obcí. Podporou modernizácie verejného osvetlenia do roku 2013 došlo k cieľovému zníženiu energetickej náročnosti o viac ako 9 TJ ročne.

Realizáciu národného projektu financovaného z OP KaHR „Podpora osvetly a poradenstva v rámci efektívneho využívania energie a využívania obnoviteľných zdrojov energie (ďalej len „OZE“), vrátane zvýšenia informovanosti širokej verejnosti" s pracovným názvom "Žiť energiou" zabezpečuje Slovenská inovačná a energetická agentúra (ďalej len „SIEA“). Projekt je zameraný na poradenstvo, zvyšovanie informovanosti a vzdelávanie v oblasti energetickej efektívnosti a využívania OZE pre všetky kategórie odberateľov energie vrátane cieľových skupín deti a mládež ako aj energetickí manažéri a energetickí audítori.

Od mája 2010 boli zriadené poradenské centrá v Trenčíne, Banskej Bystrici a Košiciach, v ktorých je poskytované bezplatné individuálne poradenstvo laickej i odbornej verejnosti prostredníctvom bezplatných telefónnych liniek (3 320 konzultácií), e-mailovej korešpondencie (2 360 konzultácií) a osobných konzultácií (1650 v centrách a 2 400 na výstavách a veľtrhoch). SIEA vydala viac ako 40 druhov tlačovín o úsporách energie a využívaní OZE s celkovým nákladom 2 780 350 výtlačkov, uskutočnila viac ako 120 odborných podujatí pre 5 650 účastníkov. Poradenstvo je poskytované aj prostredníctvom webovej stránky s počtom zobrazení vyšším ako 2 200 000. Energetické experimenty pre deti a mládež používajú už na viac ako 50 školách. Maratónu energetickej efektívnosti sa zúčastnilo viac ako 700 účastníkov rôznych vekových kategórií. Odborníci SIEA navštívili viac ako 30 škôl, v ktorých pútavou formou oboznámili viac ako 200 žiakov s energetikou. Aj keď je národný projekt časovo v záverečnej fáze, SIEA neustále eviduje množstvo nových požiadaviek na odborné podujatia nielen v rámci oprávneného územia, ale aj v Bratislavskom samosprávnom kraji.

SKÚSENOSTI A POUČENIA Z PROGRAMOVÉHO OBDOBIA 2007 – 2013

Implementáciu oboch operačných programov v PO 2007 – 2013 negatívne ovplyvnili najmä nižšie uvedené faktory tematického a procesného charakteru. Vo vzťahu k týmto faktorom boli zo skúseností riadiacich orgánov identifikované poučenia, ktoré je potrebné zohľadniť pri podpore ochrany životného prostredia a energetiky z EŠIF v programovom období 2014 - 2020.

A/ OPERAČNÝ PROGRAM ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Realizácia a overovanie verejného obstarávania

Skúsenosti s overovaním procesu verejného obstarávania (VO) realizovaného zo strany prijímateľov poukazujú na vysokú chybovosť tohto procesu z pohľadu dodržiavania postupov a pravidiel zákona č. 25/2006 Z.z. o verejnom obstarávaní, čoho dôsledkom bola potreba opakovania súťaže, predlžovanie realizácie projektov a oddaľovanie reálneho čerpania na úrovni projektov.

Problematicku verejného obstarávania je možné považovať za najzávažnejší problém a zároveň hlavnú výzvu procesného charakteru vo vzťahu k programovému obdobiu 2014 – 2020.

Už v priebehu programového obdobia 2007 – 2013 boli za účelom zníženie rizika pochybení pri realizácii VO prijaté zo strany RO viaceré opatrenia (školenia a konzultácie pre prijímateľov, zverejnenie a pravidelná aktualizácia informácií o najčastejších chybách a nedostatkoch identifikovaných pri kontrole procesu VO zo strany RO a ÚVO a na súvisiace konzekvencie, zavedenie možnosti pre prijímateľov predložiť dokumentáciu k VO na ex-ante posúdenie pred jej zverejnením, zavedenie podmienky vyhlásenia VO na hlavné aktivity projektu už v čase predkladania žiadostí o NFP, vypracovanie pomôcky pre prijímateľov vo forme kontrolného zoznamu k VO a pod.), na ktoré je potrebné nadviazať aj v programovom období 2014 – 2020. Vzhľadom na nadrezortný charakter tejto problematiky bude zároveň potrebné prijať adekvátne opatrenia aj na národnej úrovni.

Rovnako aj postupy overovania VO zo strany RO neboli zo začiatku programového obdobia dostatočne účinné, čo malo napr. za následok prerušenie lehoty pre platby pre OP ŽP v zmysle článku 91 nariadenia Rady (ES) č. 1083/2006 a následné pozastavenie platieb pre OP ŽP v zmysle článku 92 všeobecného nariadenia. Rovnako aj v tomto ohľade boli zo strany RO v priebehu programového obdobia 2007 – 2013 prijaté viaceré opatrenia na zabezpečenie zrýchlenia a zvýšenia spoľahlivosti a efektívnosti kontroly VO (napr. pravidelné školenia zamestnancov RO zodpovedných za výkon kontroly VO, zintenzívnenie spolupráce s Úradom pre verejné obstarávanie), na ktoré bude potrebné nadviazať v aj v programovom období 2014 – 2020.

Nastavenie procesu monitorovania prostredníctvom merateľných ukazovateľov

Zo skúseností s meraním a vykazovaním účinnosti pomoci v rámci OP ŽP vyplýva potreba efektívnejšieho nastavenia sústavy merateľných ukazovateľov na programovej a projektovej úrovni, predovšetkým v súvislosti s primeranosťou jej rozsahu, relevanciou k podporovaným aktivitám, resp. stanoveným cieľom, efektívnosťou merania a vykazovania, zrozumiteľnosťou a záväznosťou. Podstatným ponaučením je, že sústava merateľných ukazovateľov by mala byť tvorená čo najnižším počtom reprezentatívnych ukazovateľov, keďže sústava s príliš vysokým počtom ukazovateľov znižuje efektívnosť vykazovania a nevhodne odvádza pozornosť od podstaty problémov/potrieb, na ktorých riešenie je zameraná investičná stratégia

programu. Zároveň je nevyhnutné vopred zadefinovať jasný a efektívny mechanizmus agregovania ukazovateľov z projektovej úrovne na programovú úroveň v súlade s princípom intervenčnej logiky. Identifikovaným problémom boli aj chýbajúce záznamy z procesu nastavenia kvantifikovaných cieľov operačného programu, ktoré by v mnohých prípadoch mohli poskytnúť zdôvodnenie odchýlky skutočne dosiahnutých hodnôt od stanovených cieľových hodnôt. Pri definovaní merateľných ukazovateľov a ich cieľových hodnôt bude potrebné identifikovať a zohľadniť rizikové faktory, ktoré môžu ovplyvniť dosahovanie stanovených cieľových hodnôt a následne v rámci implementácie programu tieto rizikové faktory aktívne riešiť.

Využívanie potenciálu hodnotenia (evaluácie)

Skúsenosti z programového obdobia 2007 - 2013 poukazujú na to, že potenciál hodnotenia nebol v rámci OP ŽP využívaný v dostatočnej miere. Aj v nadväznosti na slabé stránky systému monitorovania a jeho limitácie ako nástroja na identifikáciu výhradne kvantitatívnych výsledkov intervencií, je práve hodnotenie hlavným nástrojom na skúmanie skutočného prínosu OP a návrh riešení identifikovaných problémov s cieľom posilniť účinnosť intervencií OP. Dá sa konštatovať, že pri koncipovaní OP ŽP sa nedostatočne stanovila údajová základňa a metodika pre odhad týchto prínosov.

Z tohto dôvodu bude potrebné už v úvode programového obdobia 2014 - 2020 navrhnuť predbežný plán hodnotení spolu so zadefinovaním ukazovateľov a iných údajov potrebných pre ich efektívnu realizáciu, ktoré budú predmetom monitorovania. Oblasť hodnotenia na úrovni OP možno na základe skúseností z programového obdobia 2007 - 2013 ďalej podporiť kladením väčšieho dôrazu na výstupy hodnotenia v zmysle hľadania súvislostí a dopadov, vplývajúcich na stav implementácie ako aj problémom, ktoré môžu ovplyvniť výkonnosť programu a dosiahnutie jeho cieľov.

Špecifikácia vyhlasovaných výziev a výber projektov

Kvalita definovania výziev má z hľadiska implementácie OP kľúčový význam, keďže výzva predstavuje základný regulačný nástroj kvality a množstva projektov predkladaných žiadateľmi. Za účelom zníženia počtu projektov neschválených z dôvodu nesplnenia kritérií oprávnenosti a úplnosti projektu oproti programovému obdobiu 2007 – 2013 je potrebné vytvoriť podmienky umožňujúce potenciálnym žiadateľom vopred odhadnúť pravdepodobnosť podpory ich projektov. Špecifickjším vymedzením výzvy je možné docieľiť predkladanie takých projektov, ktoré najvhodnejším spôsobom prispievajú k dosahovaniu cieľov výzvy a OP a zároveň minimalizovanie neefektívneho využitia kapacít a zdrojov tak na strane žiadateľov (keďže často väčšina projektov nie je schválená), ako aj na strane RO (posudzovanie nižšieho počtu predložených projektov), a to v zmysle nasledovnej logiky:

špecifickejšie koncipovaná výzva s jasným vymedzením podporovaných priorít a k tomu príslušnej alokácie ⇒ menej predložených projektov a ich kvalitnejšie spracovanie s ohľadom na špecifickosť podporovaných priorít ⇒ jednoduchšie a rýchlejšie schvaľovanie projektov vzhľadom na ich nižší počet ⇒ nižší počet neschválených projektov ⇒ vyššia miera úspešnosti a efektívnosti výzvy ⇒ úspora finančných prostriedkov žiadateľov a RO.

Komplexnosť pravidiel a podmienok súvisiacich s prípravou a predložením projektu sa v programovom období 2007 – 2013 prejavila v nežiadúcom odklone koncentrácie od obsahovej stránky projektov a ich možných prínosov pre hospodárstvo a spoločnosť k formálnej stránke projektov. V tejto súvislosti je vo vzťahu k programovému obdobiu 2014 - 2020 potrebné zabezpečiť:

- minimalizovanie rizika vyradenia kvalitných projektov z dôvodu formálnej neúplnosti prostredníctvom umožnenia nápravy (klarifikácie);
- nastavenie vhodného formátu projektovej žiadosti a zadefinovanie jasných a objektívnych hodnotiacich a výberových kritérií umožňujúcich objektívne posúdiť a vyhodnotiť mieru prínosu projektu k naplneniu cieľov OP;
- prostredníctvom nastavenia hodnotiacich a výberových kritérií klásť dôraz na nákladovú efektívnosť projektov (Value for Money principle), t.j. zabezpečiť výber projektov, ktorých prínos k daným cieľom OP je vo vzťahu k vynaloženým finančným prostriedkom najväčší;
- posilnenie uplatnenia nástrojov na zabezpečenie efektívneho a objektívneho posudzovania hospodárnosti a efektívnosti výdavkov (benchmarky, jednotkové ceny, finančné limity);
- zníženie administratívneho zaťaženia žiadateľov (prehodnotiť dokumentáciu potrebnú k zdokladovaniu splnenia podmienok poskytnutia pomoci napr. využitím verejných registrov).

Absorpčná kapacita

Napriek zníženej disponibilite finančných prostriedkov prijímateľov na spolufinancovanie ich projektov v dôsledku ekonomickej krízy posledných rokov možno konštatovať, že implementácia OP ŽP ukázala, že absorpčná schopnosť intervencií v oblasti ochrany životného prostredia je v rámci SR výrazne vyššia, ako bola alokácia OP ŽP na roky 2007 - 2013. V jednotlivých výzvach na predkladanie žiadostí o NFP bolo opakovane predložených niekoľkonásobne viac žiadostí (viac ako 3-násobne), ako mohlo byť vzhľadom na alokáciu určenú pre konkrétnu výzvu podporených.

Uvedené dáva predpoklad úspešnosti podpory daných typov intervencií v rámci programového obdobia 2014 – 2020. Napriek vysokej absorpcii je vhodné v budúcnosti implementovať nástroje posilňovania absorpčnej kapacity (napr. šírenie príkladov úspešných projektov, zabezpečovanie školení a seminárov), ktorých sekundárnym efektom bude zvýšená miera povedomia žiadateľov a zároveň znížená formálna alebo vecná nepripravenosť predložených projektov.

Administratívne kapacity

Z hľadiska významnosti rizík, ktoré mali v oblasti administratívnych kapacít v programovom období 2007 - 2013 priamy vplyv na efektívnosť implementácie OP ŽP, patria najmä odborná úroveň administratívnych kapacít a ich fluktuácia.

Nedostatočná odborná úroveň administratívnych kapacít RO má negatívny dopad na správne, včasné a efektívne vykonávanie činností v rámci implementácie OP. Uvedené súvisí so systémom vzdelávania, ktorý je v podmienkach implementácie ŠF a KF uplatňovaný. Vzdelávací systém na národnej úrovni vykazoval v mnohých prípadoch nedostatočnú úroveň kvality a kvantity poskytovaných vzdelávacích aktivít. Vzdelávacie aktivity mali pre zamestnancov nedostatočnú adresnosť a nezohľadňovali reálne potreby vyplývajúce z obsahovej náplne pracovných činností jednotlivých zamestnancov, ako aj procesu implementácie OP. Formát vzdelávacích aktivít rovnako nezohľadňoval požiadavky aktívneho prístupu počas školení zo strany účastníkov školenia (napr. prostredníctvom simulovaných prípadových štúdií, analýzy konkrétnych problémových oblastí a pod.).

Z pohľadu požiadaviek na zabezpečenie optimalizácie a stabilizácie administratívnych kapacít možno za najzávažnejší problém ovplyvňujúci efektívnu implementáciu OP považovať fluktuáciu administratívnych kapacít. Problém fluktuácie zamestnancov súvisí s viacerými

skutočnosťami, ktorých riešenie nie je vždy v priamom dosahu RO a vyžaduje si riešenia na národnej úrovni.

V reflexii na uvedené problémy je na úrovni OP s prepojením na národnú úroveň potrebné vo vzťahu k programovému obdobiu 2014 – 2020 zaviesť komplexné systémové nástroje pre vzdelávanie, hodnotenie a odmeňovanie administratívnych kapacít tak, aby bolo zabezpečené efektívne riadenie OP prostredníctvom kvalifikovaných, motivovaných a stabilizovaných zamestnancov. V porovnaní s aktuálnym prístupom k vzdelávaniu bude nový systém obsahovať obligatórne prvky a bude posilňovať systémový prístup k vzdelávaniu administratívnych kapacít, pričom potvrdením osvojenia si kľúčových poznatkov a zručností pre štandardizované pozície bude certifikát.

Príprava veľkých projektov

Významným problémom OP ŽP v programovom období 2007 – 2013 bolo časové oneskorenie prípravy a následného schvaľovania veľkých projektov. Vzhľadom k významnému finančnému objemu veľkých projektov malo meškanie v procese ich prípravy a schvaľovania negatívny dopad na čerpanie prostriedkov v rámci OP ŽP a potrebu fázovania veľkých projektov.

Meškanie bolo spôsobené najmä zdĺhavým procesom riešenia otázky finančnej udržateľnosti veľkých projektov vo vzťahu k implementácii článku 9 Rámcovej smernice o vode 2000/60/ES (RSV), ktorá úzko súvisí s cenotvorbou v oblasti vodného hospodárstva.

MŽP SR v rámci svojich kompetencií uskutočnilo všetky kroky smerujúce k dôkladnému transponovaniu všetkých článkov RSV. V zmysle novely zákona o vodách (účinnnej od 1. 11. 2009) MŽP SR vypracovalo návrh cenovej politiky, ktorý bol schválený uznesením vlády SR č. 17/201 z 12.01.2011. Súčasťou cenovej politiky je aj regulácia cien a cenová kontrola, ktoré sú riadené osobitnými právnymi predpismi. Uvedená cenová politika rešpektuje všetky platné právne predpisy v oblasti vodného hospodárstva ako aj v oblasti ekonomiky, hospodárske vzťahy, životný cyklus a zohľadňuje nákladovú metódu tvorby cien stanovenú regulačnou politikou, pri zachovaní princípu RSV „znečisťovateľ platí“.

Schválené východiská a návrhy cenovej regulácie pre nastávajúce regulačné obdobie 2012 – 2016 pripravené zo strany Úradu pre reguláciu sieťových odvetví vytvárajú podmienky pre plnenie záväzkov SR voči EÚ v oblasti vodného hospodárstva vrátane plnenia požiadaviek stanovených v RSV.

V zmysle modelu vypracovaného zo strany expertov iniciatívy JASPERS a spracovateľov finančno-ekonomických analýz veľkých projektov, ktorý zhodnotil dopady novej regulačnej politiky, resp. Vyhlášky č. 217/2011 Úradu pre reguláciu sieťových odvetví (ktorou sa ustanovuje cenová regulácia výroby, distribúcie a dodávky pitnej vody verejným vodovodom a odvedenia a čistenia odpadovej vody verejnou kanalizáciou) na finančnú udržateľnosť projektov vyplýva, že:

- aplikovaním vyhlášky č. 217/2011 by mali byť splnené požiadavky článku 9 (1) RSV a zároveň by mala byť zabezpečená udržateľnosť vodohospodárskeho sektora;
- aplikovanie maximálnej výšky odpisov (2%) v zmysle vyhlášky č. 217/2011 by malo viesť k zmene vo výške finančnej medzere do 10 % oproti predpokladanej výške v rámci predložených žiadostí o potvrdenie pomoci, a preto sa nepredpokladá uplatnenie článku 55 (4) Nariadenia 1083/2006.

V rámci programového obdobia 2014 – 2020 bude vo vzťahu k príprave veľkých projektov a odbornej podpore žiadateľov potrebné aplikovať osobitný prístup s ešte výraznejším zapojením expertov JASPERS a pravidelným monitorovaním aktuálneho stavu tak, aby bolo možné včas prijať adekvátne nápravné opatrenia.

Ďalšie opatrenia procesného charakteru vyplývajúce zo skúseností a poučení z programového obdobia 2007 – 2013, ktoré budú aplikované v rámci OP KŽP s cieľom zníženia administratívnej náročnosti pre prijímateľov, sú uvedené v kapitole 10.

Hlavné faktory vo vzťahu k jednotlivým vecným oblastiam

S cieľom splniť požiadavky environmentálneho acquis by mala finančná podpora v programovom období 2014 – 2020 smerovať do čistenia a odkanalizovania stredne veľkých a menších aglomerácií nad 2000 EO, pričom tieto aglomerácie sú väčšinou situované vo vidieckom prostredí. Okrem toho bude podpora smerovať aj do aglomerácií pod 2 000 EO, kde bol identifikovaný zlý stav vôd a ktoré sa zároveň nachádzajú v chránených vodohospodárskych oblastiach.

V programovom období 2007 – 2013 bolo dosiahnutie výsledkov ovplyvnené skutočnosťou, že ak vlastník stavby alebo vlastník pozemku mal povolenie príslušného orgánu štátnej vodnej správy na iný spôsob nakladania s odpadovými vodami, nevznikla mu povinnosť napojiť sa na novovybudovanú kanalizáciu, preto museli jednotliví investori a obce vynakladať úsilie na vytvorenie podmienok pre napojenie sa producentov na novovybudovanú kanalizačnú sieť. Možno predpokladať, že budúce úsilie zvýšiť pripojenie obyvateľstva na verejnú kanalizáciu a čistenie odpadových vôd nielenže zníži znečistenie povrchových a podzemných vôd, ale aj výrazne zlepši kvalitu života v záujmovej oblasti a podporí ekonomický rast regiónu.

V porovnaní s programovým obdobím 2007 – 2013 v oblasti zabezpečenia zásobovania obyvateľstva bezpečnou pitnou vodou bude dôraz kladený na zabezpečenie kvalitnej pitnej vody.

Jedným z hlavných problémov implementácie v oblasti ochrany ovzdušia bolo široké zameranie podporovaných aktivít a značná nevyváženosť z hľadiska miery ich príspevku k stanoveným hodnotám merateľných ukazovateľov OP ŽP, čo viedlo k problematickej kvantifikovateľnosti dosiahnutých výsledkov. Vzhľadom na tieto skúsenosti, ako aj z dôvodu potreby tematickej koncentrácie aktivít, je v rámci nového programového obdobia potrebné zúžiť zamerania aktivít v oblasti ochrany ovzdušia.

Aktivity v oblasti ochrany ovzdušia v rámci budúceho programového obdobia by mali nadväzovať na aktivity realizované v predchádzajúcom programovom období s cieľom dosiahnuť ďalšie znižovanie znečisťovania ovzdušia a dosiahnutie jeho lepšej kvality, pričom ťažiskom podpory budú opatrenia na priame znižovanie produkcie emisií znečisťujúcich látok do ovzdušia, ktoré preukázateľne prispievajú k napĺňaniu stanovených cieľov v tejto oblasti. Nadalej je zmysluplné podporovať opatrenia na skvalitňovanie systému monitorovania ovzdušia a informačné aktivity s dôrazom na problematiku lokálnych kúrenísk, ako aj na zvyšovanie povedomia v oblasti integrovanej prevencie a kontroly znečisťovania.

V súlade s vnímaním a uplatňovaním horizontálneho aspektu ochrany ovzdušia a potrebou integrácie problematiky kvality ovzdušia aj do iných oblastí, je vhodné ďalšie opatrenia na zlepšovanie kvality ovzdušia integrovať do príslušných operačných programov; napr. aktivity zamerané na znižovanie emisií z dopravy do operačných programov, ktoré riešia oblasť dopravy primárne, alebo ako súčasť podpory trvalo udržateľného rozvoja miest, a to prípadne aj v kombinácii s ďalšími opatreniami (zazelenanie miest, vytváranie nízkoemisných zón a pod.). Rovnako v oblasti podpory prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo, opatrení na

zvyšovanie energetickej efektívnosti a využitia obnoviteľných zdrojov energie budú zohľadňované aj vplyvy realizovaných opatrení na kvalitu ovzdušia a na úrovni projektov sledované aj ukazovatele týkajúce sa produkcie emisií znečisťujúcich látok do ovzdušia.

V oblasti odpadového hospodárstva bude v novom programovom období 2014 – 2020 potrebné zamerať sa na podporu takých projektov, ktoré významnou mierou prispievajú k plneniu požiadaviek vyplývajúcich z environmentálneho acquis odpadového hospodárstva a zároveň sú v súlade s hierarchiou odpadového hospodárstva stanovenou v rámcovej smernici o odpade. Predmet podpory by sa teda mohol orientovať na oblasť predchádzania vzniku odpadov (najmä biologicky rozložiteľného odpadu ako zložky komunálneho odpadu), prípravy pre opätovné použitie, triedenia komunálnych odpadov, zhodnocovania predovšetkým recyklácie odpadov, zhodnocovania biologicky rozložiteľného odpadu, znižovania množstva komunálneho odpadu zneškodňovaného skládkovaním podporou aktivít zameraných na mechanicko biologickú úpravu odpadov.

Hlavným problémom v rámci implementácie projektov v oblasti environmentálnych záťaží bola absencia zákona č. 409/2011 Z. z. (o niektorých opatreniach na úseku environmentálnej záťaže a o zmene a doplnení niektorých zákonov). Od jeho schválenia a účinnosti (1.1.2012) je možné v rámci nového programového obdobia realizovať projekty sanácie EZ v súlade s princípom znečisťovateľ platí, čím sa zabezpečí kontinuita podpory v tejto oblasti. Zároveň bude v oblasti sanácie environmentálnych záťaží vypracovaná schéma štátnej pomoci v zmysle revidovaného nariadenia o blokových výnimkách, kde v návrhu nariadenia je zaradená aj osobitná kategória pomoci „pomoc na rekultiváciu znečistených plôch“, umožňujúca prípravu schémy štátnej pomoci bez povinnosti jej notifikácie. Takýmto spôsobom bude možné realizovať aj sanácie tých environmentálnych záťaží, kde by ich realizáciou došlo k poskytnutiu štátnej pomoci.

Oproti programovému obdobiu 2007 – 2013 bude v novom programovom období vzhľadom na potrebu komplexného riešenia protipovodňovej ochrany nevyhnutné rozšíriť predmet podpory aj o opatrenia zamerané na zelenú infraštruktúru s cieľom zadržať zrážkovú vodu v krajine, čím sa dosiahne rozloženie odtoku vody z krajiny vlny v čase a zníži sa riziko povodne. Rovnako zadržanie vody v krajine eliminuje negatívne prejavy klímy – sucha počas dlhšieho bezzrážkového obdobia. Významný posun k efektívnejšiemu územnému smerovaniu podpory protipovodňovej ochrany môže zabezpečiť využívanie máp povodňového rizika a povodňového ohrozenia, ktoré boli pripravené v rámci programového obdobia 2007 -2013 a sú pre nové obdobie už k dispozícii. Rovnako využitím pripravovaným plánom manažmentu povodňového rizika bude možné realizovať tie najefektívnejšie opatrenia pre elimináciu rizika povodní pre ohrozené oblasti.

Pri implementácii aktivít zameraných na ochranu prírody a krajiny, konkrétne realizáciu dokumentov starostlivosti v rámci sústavy Natura 2000, boli identifikované problémy s majetko-právnym vysporiadaním pozemkov, na ktorých mali byť projekty realizované. Z tohto dôvodu bude potrebné v rámci programového obdobia 2014-2020 rozšíriť prijímateľov o vlastníkov, alebo užívateľov pozemkov v chránených územiach a zároveň umožniť využitie inštitútu partnerstva. Tento krok by eliminoval negatívny faktor pri zabezpečení starostlivosti o sústavu Natura 2000 a zároveň by sa dosiahlo zapojenie verejnosti pri realizácii ochrany prírody. Implementácia aktivít zameraných na zlepšenie infraštruktúry ochrany prírody a krajiny významným spôsobom prispela k rozvoju zariadení ochrany prírody a krajiny, avšak realizácia uvedených projektov neprispievala k zabezpečeniu priaznivého stavu biotopov a druhov európskeho významu. V záujme špecifickejšieho zamerania na zabezpečenie starostlivosti o sústavu Natura 2000 bude potrebné v rámci programového obdobia 2014 - 2020 upustiť od implementácie aktivít zameraných čisto na rozvoj infraštruktúry ochrany prírody a krajiny.

B/ OPERAČNÝ PROGRAM KONKURENCIESCHOPNOSŤ A HOSPODÁRSKY RAST

Nastavenie procesu monitorovania prostredníctvom merateľných ukazovateľov

Skúsenosti s vykazovaním účinnosti intervencií v rámci OP KaHR poukázali na potrebu vhodnejšieho nastavenia merateľných ukazovateľov na programové obdobie 2014 – 2020, ich jednoznačného prepojenia z projektovej úrovne na programovú úroveň, a to predovšetkým v súvislosti s previazanosťou na špecifické ciele jednotlivých opatrení a prioritných osí, ich relevancie k podporovaným aktivitám, efektívnosťou ich merania a vykazovania, zrozumiteľnosťou a v konečnom dôsledku ich záväznosťou pre prijímateľa. Nemenej dôležitým faktorom je potreba vyjasnenia definície, logiky a merania každého core / hlavného merateľného ukazovateľa z centrálnej úrovne tak, aby sa dal agregovať z úrovne projektu až na najvyššiu požadovanú úroveň.

Podstatným ponaučením sú chýbajúce záznamy z procesu nastavenia kvantifikovaných cieľov operačného programu, ktoré by v mnohých prípadoch priniesli zdôvodnenie odchýlky skutočných hodnôt od nastavených plánov. V rámci príslušnej časti OP KŽP zabezpečí MH SR komplexné analytické podklady k nastaveniu cieľových hodnôt merateľných ukazovateľov, ako k celému systému monitorovania.

V rámci programového obdobia 2007 – 2013 sa vo výraznej miere spoliehalo na názov merateľných ukazovateľov, ktoré mali jednoznačne indikovať jeho podstatu. V rámci tohto obdobia sa nezaviedol od začiatku programového obdobia jednoznačný definíčný rámec merateľných ukazovateľov, ktorý by prispel k zvýšeniu internej validity vykazovaných, ako aj analyzovaných hodnôt. Z uvedeného dôvodu MH SR intenzívne vníma potrebu vzniku jednoznačných trans-rezortných definícií merateľných ukazovateľov. Zavedením jednotného systému na úrovni všetkých rezortov vznikne transparentná štruktúra monitorovaných ukazovateľov, ktoré bude možné plnohodnotne analyzovať.

Implementácia finančného nástroja JEREMIE

Využitie podpory nástrojov finančného inžinierstva sa realizuje v rámci prioritnej osi 1 OP KaHR. Inovácie a rast konkurencieschopnosti. Napriek skutočnosti, že v roku 2009 bola podpísaná Zmluva o financovaní medzi MH SR a EIF, ktorá upravuje finančný rámec OP KaHR pre implementáciu iniciatívy JEREMIE, k podpore prvých MSP prostredníctvom iniciatívy JEREMIE došlo až v roku 2013.

Základnými dôvodmi pre ktoré došlo k časovému oneskoreniu implementácie finančných nástrojov v rámci implementácie iniciatívy JEREMIE je zložitejší spôsob riadenia iniciatívy JEREMIE v SR, vzhľadom na zvolenú štruktúru pre implementáciu iniciatívy JEREMIE, t.j. prostredníctvom účelovo zriadenej spoločnosti riadenej medzinárodnou finančnou inštitúciou. Prípravná fáza sa preto čiastočne predĺžila aj z dôvodu prípravy potrebnej zmluvnej dokumentácie v predmetnej štruktúre. Ďalšie predĺženie bolo spôsobené aj financovaním iniciatívy JEREMIE z troch operačných programov (OP KaHR, OP Výskum a vývoj, OP Bratislavský kraj) pričom pravidlá jednotlivých OP vo vzťahu k dodržiavaniu pravidiel ŠF EÚ sú nastavené primárne pre nenávratnú pomoc, čo spôsobilo veľké obmedzenia pri príprave nástrojov v rámci JEREMIE. Pomoc v rámci JEREMIE je považovaná za pomoc návratnú, a nástroje majú výhradne komerčný charakter a riadia sa tak trhovými podmienkami. Ako hlavné obmedzenie možno uviesť napr. územnú oprávnenosť, tzn. vylúčenie BSK z podpory iniciatívy JEREMIE pri nástroji financovanom z prostriedkov OP KaHR, vzhľadom na pravidlá OP. Koncentrácia MSP v tomto kraji je jedna z najvyšších v SR.

Nastavenie procesov overovania verejného obstarávania

Skúsenosti s overovaním procesu verejného obstarávania vykonávaných prijímateľmi sú charakterizované ich vysokou chybovosťou, čoho dôsledkom je potreba opakovania súťaže a oddiaľovanie reálneho čerpania na úrovni projektov. Problematiku verejného obstarávania je možné považovať za najzávažnejší problém vo vzťahu k čerpaniu a realizácii aktivít projektov. Problém sa v dôsledku metodických nejasností ukázal aj v jednotlivých fázach realizácie projektov, ktorý si však vyžaduje prijatie efektívnych opatrení na národnej úrovni. V tejto súvislosti už boli prijaté opatrenia z úrovne RO OP KaHR v podobe metodických usmernení prijímateľov na svojom webovom sídle www.mhsr.sk.

Využívanie potenciálu hodnotenia (evaluácie)

V nadväznosti na slabé stránky systému monitorovania v súčasnom programovom období 2007 – 2013 je hodnotenie v rámci mnohých intervencií OP jediným prostriedkom pre odhalenie prínosu k pozitívnemu socio-ekonomickému vývoju na Slovensku. S ohľadom na minulosť a súčasný stav sa dá konštatovať, že pri koncipovaní OP KaHR sa nedostatočne stanovila údajová základňa a metodika pre odhad týchto prínosov. Konkrétne by k odhaleniu príčinných vzťahov, efektu a intervencií malo prispieť hodnotenie dopadov, ako jeden z kľúčových nástrojov na odhad kvalitatívnych zmien operačného programu. Pričom monitorovanie je nástroj najmä popisujúci len kvantitatívne výsledky intervencií, preto v ďalšom programovom období je potrebné venovať obom systémom zvýšenú pozornosť. Uvedenú potrebu navrhuje Ministerstvo hospodárstva SR čiastočne vyriešiť zadefinovaním skupiny merateľných ukazovateľov, ktoré budú najmä podkladom pre analýzy a hodnotenia. Bude sa jednať o monitorovanie tak kvalitatívneho posunu programu v rámci textovej časti monitorovacej správy, ako aj veľmi pestrá kvantitatívna časť monitorujúca finančnú a hospodársku kondíciu podporeného subjektu, príspevok k znižovaniu miery zamestnanosti, zníženie energetickej náročnosti, nárast inštalovaných kapacít, využiteľnosť výrobných kapacít podporeného podniku, či podnety na zlepšenie procesu implementácie a pod.

Osveta a poradenstvo v rámci efektívneho využívania energie a využívania OZE

Vzhľadom na dosahovaný pokrok v predmetnej oblasti je žiaduce pokračovať v doterajších aktivitách a okruh rozšíriť aj o poskytovateľov energetických služieb a technikov v oblasti inštalácie zariadení na úsporu energie a využívanie OZE a najmä o dôsledné monitorovanie aktivít a projektov v tejto oblasti. V oblasti kontinuálneho zvyšovania informovanosti je naďalej dôležité cielene sa venovať verejnému sektoru, keďže verejný sektor predstavuje dôležitú hnaciu silu pre stimuláciu transformácie trhu smerom k efektívnejším výrobkom, budovám a službám, ako aj na spustenie zmien v správaní občanov a podnikov, pokiaľ ide o spotrebu energie. Znížením spotreby energie prostredníctvom opatrení na zlepšenie energetickej efektívnosti sa môžu uvoľniť verejné zdroje na iné účely.

13.2 Závěrečná správa z ex ante hodnotenia OP KŽP

(vid' samostatný dokument)

13.3 Použité skratky

AK	Administratívne kapacity
BSK	Bratislavský samosprávny kraj
EÚ	Európska únia
CKO	Centrálny koordinačný orgán
CZT	Centralizované zásobovanie teplom
ČOV	Čistiareň odpadových vôd
EF	Environmentálny fond
EFRR	Európsky fond regionálneho rozvoja
EIB	Európska investičná banka
EK	Európska komisia
EO	Ekvivalentný obyvateľ
EŠIF	Európske štrukturálne a investičné fondy
EP	Európsky parlament
EZ	Environmentálna záťaž
FO	Fyzické osoby
HDP	Hrubý domáci produkt
HP	Horizontálny princíp
IP	Investičná priorita
IROP	Integrovaný regionálny operačný program
KF	Kohézny fond
MF SR	Ministerstvo financií Slovenskej republiky
MH SR	Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky
MSP	malé a stredné podniky
MV SR	Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky
NR SR	Národná rada Slovenskej republiky
MŽP SR	Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky
OECD	Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj
OP	Operačný program
OP ĽZ	Operačný program Ľudské zdroje
OP KaHR	Operačný program Konkurencieschopnosť a hospodársky rast
OP KŽP	Operačný program Kvalita životného prostredia
OP VaI	Operačný program Výskum a inovácie
OP ŽP	Operačný program Životné prostredie
OZE	Obnoviteľné zdroje energie
PD	Partnerská dohoda Slovenskej republiky na roky 2014 – 2020
PO	Právnické osoby
POH	Program odpadového hospodárstva
PRV	Program rozvoja vidieka
RSV	Smernica 2000/60/ES Európskeho parlamentu a Rady z 23. októbra 2000 stanovujúcej rámec pôsobnosti pre opatrenia spoločenstva v oblasti vodného hospodárstva tzv. Rámcová smernica o vode
SHMÚ	Slovenský hydrometeorologický ústav
SR	Slovenská republika
TC	Tematický cieľ
VO	Verejné obstarávanie
ŽoNFP	Žiadosť o nenávratný finančný príspevok
ŽP	Životné prostredie

13.4 Kódy kategórií intervencií použitých v rámci OP KŽP

Rozmer 1 - Oblasť intervencie

1. OBLASŤ INTERVENCIE	
II INFRAŠTRUKTÚRA NA POSKYTOVANIE ZÁKLADNÝCH SLUŽIEB A SÚVISIACE INVESTÍCIE:	
<u>Energetická infraštruktúra</u>	
010	Obnoviteľná energia – slnečná energia
011	Obnoviteľná energia – biomasa
012	Iné zdroje obnoviteľnej energie (vrátane hydroelektrickej energie, geotermálnej energie a morskej energie) a integrácia energie z obnoviteľných zdrojov (vrátane infraštruktúry na uskladňovanie, premenu elektrickej energie na plyn a výrobu obnoviteľného vodíka)
013	Obnova verejnej infraštruktúry s cieľom zabezpečiť energetickú účinnosť, demonštračné projekty a podporné opatrenia
016	Vysoko účinná kogenerácia a diaľkové vykurovanie
<u>Environmentálna infraštruktúra</u>	
017	Nakladanie s domovým odpadom (vrátane opatrení na minimalizáciu, triedenie, recykláciu)
018	Nakladanie s domovým odpadom (vrátane opatrení na mechanické biologické spracovanie, tepelné spracovanie, spaľovanie a skládkovanie)
019	Nakladanie s komerčným, priemyselným, alebo nebezpečným odpadom
020	Dodávky vody na ľudskú spotrebu (získavanie, čistenie, infraštruktúra na uskladňovanie a distribúciu)
021	Vodné hospodárstvo a ochrana pitnej vody (vrátane manažmentu povodia, dodávok vody, osobitných opatrení na prispôsobenie sa zmene klímy, diaľkových a spotrebiteľských meracích zariadení, systémov spoplatňovania a znižovania únikov)
022	Čistenie odpadových vôd
IV ROZVOJ VNÚTORNÉHO POTENCIÁLU:	
<u>Výskum a vývoj a inovácie</u>	
065	Výskumné a inovačné postupy, transfer technológií a spolupráca v podnikoch zamerané na nízkouhlíkové hospodárstvo a na odolnosť voči zmene klímy
<u>Rozvoj podnikania</u>	
068	Energetická účinnosť a demonštračné projekty v MSP a podporné opatrenia
070	Rozvoj a podpora podnikov, ktoré sa špecializujú na poskytovanie služieb prispievajúcich k nízkouhlíkovému hospodárstvu a odolnosti voči zmene klímy (vrátane podpory takýchto služieb)
<u>Životné prostredie</u>	
082	Opatrenia na zabezpečenie kvality ovzdušia
083	Integrovaná prevencia a kontrola znečisťovania (IPKZ)
084	Ochrana a posilnenie biodiverzity, ochrana prírody a zelená infraštruktúra
085	Ochrana, obnova a udržateľné používanie lokalít sústavy Natura 2000
086	Opatrenia v oblasti adaptácie na zmenu klímy a predchádzanie a riadenie rizík súvisiacich s klímou, ako napr. erózia, požiare, povodne, búrky a suchá, vrátane zvyšovania povedomia, civilnej ochrany a systémov a infraštruktúr na zvládanie katastrof
088	Rekultivácia priemyselných plôch a kontaminovanej pôdy

IX TECHNICKÁ POMOC:	
120	Príprava, vykonávanie, monitorovanie a inšpekcia
121	Hodnotenie a štúdie
122	Informovanie a komunikácia

Rozmer 2 - Forma financovania

2. FORMA FINANCOVANIA	
01	Nenávratný grant
02	Návratná forma finančnej pomoci

Rozmer 3 - Druh územia

3. DRUH ÚZEMIA	
01	Veľké mestské oblasti (husté osídlenie >50 000 obyvateľov)
02	Malé mestské oblasti (stredne husté osídlenie >5 000 obyvateľov)
03	Vidiecke oblasti (riedke osídlenie)
07	Neuplatňuje sa

Rozmer 4 - Územné mechanizmy realizácie

4. ÚZEMNÉ MECHANIZMY REALIZÁCIE	
07	Neuplatňuje sa